Heesch | 4 juni 2024

Jaarrekening 2023

Gemeente Bernheze

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **2**

Voorwoord **3**

Deel I Jaarverslag: Programmaverantwoording 2023 **5**

Programma 1: Leefbare kernen *6*

Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente *15*

Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair *33*

Programma 4: Duurzame landbouw en economie *40*

Programma 5: Weerbare en veilige samenleving *49*

Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie *54*

Programma 7: Financiën *60*

Deel II Jaarverslag: Paragrafen **64**

A. Lokale heffingen *65*

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing *75*

C. Kapitaalgoederen *90*

D. Financiering *99*

E. Bedrijfsvoering *101*

F. Verbonden partijen *113*

G. Grondbeleid *126*

H. Subsidies *137*

I. Wet open overheid (WOO) *142*

Deel III: Jaarrekening **143**

Rechtmatigheidsverantwoording *144*

Balans per 31 december 2023 *146*

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling *148*

Toelichting op de balans *156*

Algemeen financieel beleid *180*

SiSa **208**

Ensia verklaring (informatieveiligheid) **256**

Privacy verklaring **257**

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant **258**

Raadsbesluit **259**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Voorwoord

Aan de raad van Bernheze,

Hierbij bieden wij u de Jaarrekening over 2023 aan. Hiermee leggen wij verantwoording af over de uitvoering van het beoogde beleid dat is opgenomen in de begroting 2023, de eerste in deze bestuursperiode, die op 10 november 2022 in uw raadsvergadering werd vastgesteld. De begroting en dus ook de verantwoording in de jaarrekening lopen langs de lijnen van de Staat van Bernheze.

Vanuit de bedrijfsvoering (algemene dienst) hebben wij 2023 afgesloten met een positief resultaat van € 3.658.193,02. Daarnaast is het resultaat vanuit de bouwgrondexploitaties € 1.659.065,19 (gedeelte vanuit de woningbouwexploitaties € 1.663.065,19 en de exploitaties ten behoeve van bedrijventerreinen -/- € 4.000,00). Samen zorgt dit in 2023 voor een positief resultaat van € 5.317.258,21.

Samen Bouwen aan een Veerkrachtig Bernheze vat de focus van het bestuursprogramma op drie kernambities samen: Bouwen, Werken vanuit het gedachtegoed positieve gezondheid en dat Samen doen. Om dit te realiseren gaat aan een toekomst bestendige uitvoering een degelijke voorbereiding vooraf. In 2023 is veel tijd besteed aan inventariseren, analyseren en op basis daarvan plannen maken en besluiten te nemen. De eerste stappen in de uitvoering zijn gezet, de vaart komt er de komende jaren in. Uiteraard heeft Bernheze slagvaardig mee bewogen met urgente nieuwe situaties. De uit 2022 voortvloeiende Oekraïne-crisis en de daaropvolgende energiecrisis maakten dat we ons als organisatie wendbaar hebben getoond en extra activiteiten hebben uitgevoerd naast onze reguliere taken. In deze jaarstukken kijken we daarom niet alleen terug op de geplande activiteiten, maar ook onze bijdragen om onder andere Oekraïners een veilige plek te bieden en mensen te compenseren voor de hoge energielasten.

Leefbare kernen: Het woningaanbod is verbeterd door specifieke afspraken voor elke doelgroep. De omgeving waarin we leven is groen(-er) en m.n. voor fietsers en voetgangers fijner te doorkruisen en in te recreëren. Daarnaast is er belangrijke visie ontwikkeld om klaar te zijn voor de omgevingswet die in 2024 in werking treedt.

Gezonde zorgzame gemeente: Er is het Breed Maatschappelijk Beleid vastgesteld dat extra houvast geeft bij toekomstbestendig sociaal domein en dwarsverbanden legt met onder andere omgevingsvisie en Sportakkoord. Praktisch gezien hebben we kunnen stimuleren dat (gezonder) deelnemen aan onze samenleving in werken en in sociaal contact mogelijk is.

Klimaatbestendig, biodivers en circulair: De openbare ruimte is verder ingevuld waarbij met het vaststellen van het Groenstructuurplan prioriteiten zijn gesteld om in de toekomst onder andere hittestress, wateroverlast en droogte te verminderen. De vergroening van het centrum helpt daar ook bij. Meer direct hebben we huishoudens geholpen de impact van de energiecrisis te verminderen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Duurzame landbouw en economie: Een begeleidingsteam helpt nu om agrarische ondernemers te faciliteren bij transities. De uitvoering van plannen voor vitale en duurzame economie en arbeidsmarkt helpt het waarborgen van leefbaarheid, (ruimtelijke) kwaliteit en een sterk economisch buitengebied.

Weerbare en veilige samenleving: Er zijn dit jaar vooral binnen samenwerkingsverbanden meerjarige plannen ontwikkeld om in de toekomst nog beter te kunnen uitvoeren. Communicatie, bewustwording en direct contact via boa's heeft in 2023 al bijgedragen aan een gevoel van weerbaarheid en veiligheid.

Dienstverlening en sterke organisatie: Met als vertrekpunt het programma Dienstverlening zijn o.a. door digitalisering en procesoptimalisatie, burgerpeilingen, begeleiding van nieuwe medewerkers en initiatieven om personeel vast te houden, stappen gezet om de bedrijfsvoering te ontwikkelen.

Financiën: Over 2023 legt het college nadrukkelijk verantwoording af over de rechtmatigheid van handelen. Vanuit de planning en control cyclus is een kadernota tot stand gekomen om meerjarig stevig in de schoenen te kunnen staan, betaalbaarheid te waarborgen en evenwicht en flexibiliteit te behouden.

De jaarrekening is een doorslag van de vastgestelde begroting. Dit verantwoordingsdocument is gecontroleerd door BDO Audit & Assurance B.V., die in 2020 door uw raad is benoemd voor de controle over de boekjaren 2020 tot en met 2023. De jaarstukken bestaan uit drie onderdelen:

I: Programmaverantwoording, II: Paragrafen, III: Jaarrekening

In de programmaverantwoording onder deel I is opgenomen wat we van het voorgenomen beleid hebben gerealiseerd en wat we aan nieuwe onderdelen in 2023 hebben toegevoegd. Deze verantwoording gaat in op de gemaakte keuzes en de mate waarin we deze hebben waargemaakt. Hierbij beantwoorden we de drie vragen, zoals deze ook in de begroting zijn gesteld, maar dan op basis van uitvoering:

- Wat hebben we bereikt
- Wat hebben we daarvoor gedaan
- Wat heeft het gekost

Bij alle programma's hebben we een analyse van de afwijkingen opgenomen. In deel II zijn de verplichte paragrafen opgenomen. Hierin rapporteren we aan de hand van de uitgangspunten die in de begroting over 2023 waren opgenomen.

Deel III betreft de jaarrekening en omvat de balans met uitgebreide toelichting. Hiermee brengen we onze financiële positie per einde 2023 in beeld, zodat hierover een verantwoord oordeel kan worden gegeven. Daarnaast zijn er overzichten van baten en lasten die analyses en toelichtingen integraal mogelijk maken.

Het college van burgemeester en wethouders.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Deel I Jaarverslag: Programmaverantwoording 2023

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Programma 1: Leefbare kernen

Bernheze telt vijf kernen: Heesch, Heeswijk-Dinther, Nistelrode, Vorstenbosch en Loosbroek. Het is belangrijk dat onze vijf kernen leefbaar zijn en blijven voor huidige en toekomstige generaties. Dit vraagt om voldoende en goede woningen, een hoogwaardig ingerichte groene woonomgeving die uitnodigt om te ontmoeten, bewegen en recreëren, waar voorzieningen op peil zijn. En dat de kernen goed bereikbaar zijn én blijven met (elektrische) auto's, fiets en openbaar vervoer.

Om onze kernen leefbaar te houden is het van belang dat onze gemeente een plek is waar inwoners goed kunnen leven, waar ze zich verbonden voelen met de kern, andere inwoners ontmoeten en waar nodig voor elkaar zorgen. Dit vraagt om een woonomgeving die schoon, heel, veilig en klimaatbestendig is, met voldoende voorzieningen voor de dagelijkse behoeften. De groene omgeving van Bernheze moet ruimte bieden voor ontspanning en recreatie voor zowel onze inwoners als bezoekers van omliggende dorpen en steden.

Voorzieningen, zoals scholen, sportverenigingen en bibliotheken, zijn weliswaar niet onmisbaar voor de leefbaarheid van onze kernen, ze dragen wel in grote mate bij aan het woonplezier. Voorzieningen vormen een belangrijke basis voor een gezonde zorgzame samenleving. Niet iedere voorziening kan in iedere kern aanwezig zijn. Naast het feit dat verkeersveiligheid sowieso een belangrijk thema is, zijn goede verbindingen van, naar én met die voorzieningen ook in dat kader een belangrijk punt van aandacht.

Wat hebben we bereikt

- Toename van passend en betaalbaar woningaanbod voor alle doelgroepen;
- Groene leefomgeving die uitnodigt om te wonen, te ontmoeten, bewegen en te recreëren;
- Voorzieningenniveau en openbare ruimte op niveau;
- Goede bereikbaarheid van onze kernen, met daarbij extra aandacht voor de verkeersveiligheid, m.n. voor fietsers en voetganger;
- Kwalitatief goede en aantrekkelijke fiets- en wandelroutes;
- Aandacht voor ons erfgoed en monumenten;
- Klaar zijn voor de invoering van de omgevingswet.

Wat hebben we ervoor gedaan

Wonen

Door blijvende krapte op de woningmarkt en de verwachte toename van huishoudens zijn extra woningen nodig. Om hiertoe te komen hebben we in maart 2023 regionale afspraken gemaakt met buurgemeenten in Noordoost- Brabant en de Provincie. We gaan tot en met 2030 2485 woningen bouwen. Dat zijn er bijna 700 meer dan vorig jaar gepland stonden Toen stond het aantal toe te voegen woningen nog op 1.800. Ook hebben we afgesproken dat we in ieder project 30% sociale huurwoningen gaan toevoegen in plaats van de eerder beoogde 25%. Om dit te bewerkstelligen

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

hebben we in juli 2023 prestatieafspraken gemaakt met de woningbouwcorporaties die actief zijn binnen onze gemeentegrenzen.

Ondanks dat we bijna 2500 woningen moeten toevoegen zien we dat er veel meer projecten worden aangedragen. Om kritisch te kijken welke woningen aansluiten bij onze woonvisie worden projecten afgewogen of de bouw ervan wenselijk is. Zo voorkomen we dat er enkel dure woningen worden gebouwd of woningen die niet aansluiten bij de doelgroepen binnen onze gemeente.

Om de komende jaren nog meer te kunnen sturen op onze woningbouwopgave heeft de raad in december 2023 de doelgroepenverordening vastgesteld waarmee we kunnen waarborgen dat de juiste woningen voor de juiste doelgroepen beschikbaar blijven en daarbij ook voldoen aan de juiste prijzen.

Openbare ruimte & groen

We ronden de herinrichting van de Traverse af

De herinrichting van de Traverse bestaat uit een vijftal fases:

- Fase 1 Traverse tussen Raadhuisplaza en Abdijstraat — Gereed
- Fase 2 Traverse tussen komgrens Heeswijk en Abdijstraat — Gereed
- Fase 3 Traverse tussen Raadhuisplaza en Torenstraat — In uitvoering
- Fase 4 Traverse tussen Torenstraat en rotonde Hulsakker — Start augustus 2024
- Fase 5 Hertog Janstraat — Klaar voor participatie

Start van de herinrichting van fase 3 heeft vertraging opgelopen door het niet leverbaar zijn van gebakken bestratingsmateriaal. Inmiddels is de uitvoering hiervan in volle gang. Deze fase is in april 2024 gereed. Fase 4 starten we met de uitvoering in augustus 2024. Niet direct aansluitend aan fase 3. Dit heeft te maken met wegwerkzaamheden in Veghel en Middelrode. Als alles gelijktijdig in uitvoering zou zijn is de gehele route niet bereikbaar voor het openbaar vervoer. In overleg met Arriva, Gemeente Meierijstad (Veghel) en Gemeente Sint Michielsgestel (Middelrode) hebben we dit zo met elkaar afgestemd.

We starten met de voorbereiding van het traject Weijen – Laar – Raadhuisplein in Nistelrode

Ambtelijk zijn we gestart met de voorbereiding. Er zal gevraagd worden om het krediet beschikbaar te stellen na de uitkomsten van het lopende verkeeronderzoek, waarna het ontwerp- en inspraakproces opgestart zal worden.

We verduurzamen de openbare verlichting

In 2023 hebben we het resterende deel van de openbare verlichting voorzien van een led armatuur. Hiermee is nagenoeg de gehele openbare verlichting voorzien van een led armaturen. Daarnaast is er een start gemaakt met het aanbrengen van extra verlichting op de voetgangersoversteekplaatsen. Deze werkzaamheden lopen door in 2024.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Monumenten en Erfgoed

Voor het project Bronsschat zijn de volgende onderdelen uitgevoerd: ontwikkelen huisstijl en website, voorbereiding en gedeeltelijke uitvoering onderwijspakket, fietsroute, voorbereidende werkzaamheden (grote) landmark, en voorbereidende werkzaamheden voor de tentoonstelling Onderons.

In het kader van het uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie is uitvoering gegeven aan het project “Canon Bernheze”, kerkenvisie Bernheze (vastgesteld Q1 2023), subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten en is verder gewerkt aan het project koppelkansen erfgoed en transitielandbouw. In dit kader wordt gewerkt aan een gebiedsproces voor Kameren als onderdeel van het GGA-project Aa-dal Noord. In april 2023 heeft de raad verder de nieuwe subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten vastgesteld.

Recreatie

In 2023 zijn de gebiedsvisies voor natuurgebied De Maashorst en De Hooge Vorssel ontwikkeld en vastgesteld. Daarin is nadrukkelijk ook de bij deze gebieden passende ruimte voor recreatieve ontwikkeling meegenomen. Diverse omvormingen van agrarische naar recreatieve bedrijvigheid zijn planologisch e/o vergunning-technisch mogelijk gemaakt (bijv. camperplaats). En het uitgebreide recreatieve wandel- en fietsroutenetwerk is ook in 2023 up-to-date en in goede staat van onderhoud gehouden.

Voorzieningen op peil

In 2023 hebben we op verschillende manieren geïnvesteerd in onze voorzieningen. De meerjarige onderhoudsplannen van Technische voorzieningen sportparken (verlichting en beregening) en Sportvelden (natuurgras en veldomheiningen) zijn opnieuw vastgesteld. Hiermee is goed onderhoud ook voor de komende jaren geborgd. We voerden een onderzoek uit naar de toekomstige capaciteitsbehoefte van onze binnensportaccommodaties.

In 2023 zijn we aan de slag gegaan met de verduurzaming van onze gemeentelijke gebouwen. Het doel is te zorgen dat alle gemeentelijke gebouwen in 2024 over energielabel A beschikken. In 2023 hebben we investeringen gedaan bij onder andere de sporthallen 't Vijfeiken, de Zaert, de Overbeek, bij sportzaal Lindershof, Bernrode, MFA 't Dorp in Heesch, Heemschuur Nistelrode en in de gemeentewerf. De werkzaamheden variëren van het plaatsen van LED-verlichting tot het vervangen van oude CV ketels door hybride warmtepompen. Na afronding van alle werkzaamheden eind 2024 laten we nieuwe energie labels opstellen voor de gebouwen.

Voor de gemeenschapshuizen vervullen we een aanjaagrol en daarmee zorgen we ervoor dat deze de wettelijk verplichte maatregelen (de Erkende Maatregelen Lijst) kunnen uitvoeren en over minimaal energielabel C beschikken. We hebben in 2023 gemeenschapshuizen gewezen op bestaande regelingen via een brief die is meegestuurd met de energiecompensatiemaatregel.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

In nauwe samenwerking met de besturen van de gemeenschapshuizen werkten we aan de herijking van het gemeenschapshuizenbeleid. Met begeleiding van PON Telos resulteerde dit eind 2023 in een 80% versie van een nieuw beleid voor sociaal culturele centra (SCC). Met de nieuwe benaming van sociaal culturele centra doen we recht aan de diversiteit aan activiteiten die in de gemeenschapshuizen plaatsvinden. In 2024 verwachten we de vaststelling van de notitie beleidsuitgangspunten Sociaal Culturele Centra, met daarbij inzichtelijk de financiële consequenties van de nieuwe beleidsuitgangspunten.

In 2023 hebben we ook een haalbaarheidsonderzoek voor BS Op Weg in Vorstenbosch uitgevoerd. De commissie MZ, de Dorpsraad en het schoolbestuur hebben hun voorkeur uitgesproken voor het scenario vernieuwbouw. Het schoolbestuur en de commissie MZ hebben eind 2023 gevraagd om vaart te maken in de besluitvorming in het te kiezen scenario. De zorgen om snelheid hebben we herkend en hier zijn we actief mee aan de slag gegaan binnen de mogelijkheden die er zijn. Verwachting voor 2024 is dat de voorkeursvariant in 2024 wordt vastgesteld door de raad, het investeringskrediet beschikbaar is én er gestart kan worden met de uitvoering.

Medio 2023 gaf Stichting Carmelcollege en het bestuur van Hooghuis Heesch aan te hebben besloten de locatie in Heesch vanaf augustus 2025 te sluiten. Het aantal leerlingen dat jaarlijks instroomt daalt waardoor het Hooghuis de kwaliteit van het onderwijs nu en in de toekomst niet goed kan borgen. Het besluit van Het Hooghuis heeft voor maatschappelijke en politieke onrust gezorgd. Niet alleen verdwijnt er een voorziening voor voortgezet onderwijs in Bernheze, ook heeft Het Hooghuis Heesch vanwege haar kleinschaligheid een belangrijke rol in het bieden van onderwijs aan leerlingen die meer aandacht en structuur nodig hebben. Wij hebben daarom bij het ministerie voor Primair- en Voortgezet onderwijs aandacht gevraagd voor het behoud van kleinschalig onderwijs in kleine kernen, zoals Heesch. We zijn met het bestuur en de directie van Het Hooghuis in gesprek gegaan om te kijken of we de school konden behouden. We hebben met het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs en een geïnteresseerde onderwijsorganisatie gekeken naar alternatieven voor voortgezet onderwijs in Heesch. Beide opties bleken niet haalbaar. De financiële afwikkeling van de sluiting van Het Hooghuis vindt plaats in 2024. In 2024 voeren we ook gesprekken over andere invullingsmogelijkheden, waaronder primair onderwijs, van de locatie Het Hooghuis.

Mobiliteit en verkeersveiligheid

Begin 2023 is een begin gemaakt aan de mobiliteitsvisie en het mobiliteitsplan. Via een startnotitie is het plan van aanpak voor het nieuwe mobiliteitsplan in raad behandeld en goedgekeurd. Na de aanbestedingsprocedure is adviesbureau Kragten BV de opdracht gegund en is er van start gegaan met de eerste stap van het proces, het opstellen van de mobiliteitsvisie. Er hebben verschillende werkzaamheden plaatsgevonden. Er zijn een drietal werkateliers georganiseerd voor de volgende partijen: ambtelijke organisatie, belangenorganisaties/partners, gemeenteraad en een groep scholieren van het gymnasium in Bernrode. Naast de werkateliers heeft een online enquête opengestaan voor alle inwoners van Bernheze. Ook zijn er verschillende analyses gedaan op het

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

gebied van beleid. Al deze werkzaamheden hebben geleid tot een mobiliteitsvisie die vastgesteld wordt in 2024. Na vaststelling van de mobiliteitsvisie gaan we aan de slag met het opstellen van het mobiliteitsplan.

In 2023 is ook gestart met opstellen van de nieuwe parkeernota voor Bernheze, genaamd nota parkeerbeleid. Het bestaande beleid omtrent parkeernormen is verouderd en niet concreet genoeg. Met de nieuwe nota parkeerbeleid spelen we in op de actuele trends en ontwikkelingen met betrekking tot parkeren, vooral bij nieuwbouwprojecten binnen onze gemeente. Het hoofddoel hiervan is het voorkomen van toekomstige discussies over parkeer gerelateerde kwesties. De Nota Parkeerbeleid wordt vastgesteld in 2024.

In 2023 heeft de verkeersanalyse Nistelrode een vervolg gekregen, nadat we hier in 2022 mee gestart waren. In juli hebben we de rapportage met conclusies over de verkeersdrukte in Nistelrode gedeeld met de raad en pers. We hebben daarna aanvullend onderzoek gedaan in de vorm van een verkenning naar infrastructurele maatregelen rondom Nistelrode. Deze bevindingen nemen we mee naar 2024 en worden verder uitgewerkt in een integrale SWOT-analyse waar we Nistelrode gaan benaderen vanuit de brede context, en niet alleen vanuit verkeerskundig oogpunt.

Omgevingswet

De ontwerp-omgevingsvisie is in 2023 na een zorgvuldig participatietraject met partnerorganisaties, inwoners en ondernemers door de raad vastgesteld en ter inzage gelegd. In drie inwonersbijeenkomsten hebben we gelegenheid gegeven om vragen te stellen over de ontwerp-omgevingsvisie aan het college. Met een nota van zienswijzen bereiden we in 2023 de definitieve besluitvorming voor in Q1 2024.

In het project omgevingsplan is in 2023 geoefend in het wijzigen van het omgevingsplan en zijn de voorbereidingen getroffen om organisatorisch en kennisinhoudelijk conform de Omgevingswet te kunnen handelen. Daarnaast zijn een intaketafel en omgevingstafel ingericht en hebben daarmee geoefend, zowel intern als samen met ketenpartners.

Bernheze is aangesloten op het landelijke DSO. In de laatste testen bleek dat de basisvoorzieningen goed werken. De eerste toepasbare regels van de bruidsschat zijn in het omgevingsloket geladen.

Naast de digitale toegankelijkheid is ook de fysieke toegankelijkheid voor onze inwoners en initiatiefnemers ingericht met een vernieuwd frontoffice-backoffice proces.

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan het resultaat. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Vereniging van eigenaren van gebouw "Plein 1969"

Het gebouw wordt o.a. gebruikt voor samenkomsten met maatschappelijk doel. Als medebestuurslid draagt de gemeente bij aan onderhoud en de instandhouding van (het gemeentelijke deel) het gebouw.

Wat heeft het gekost

Taakveld	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk Lasten	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk baten
0.3 BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN	206.594	296.013	336.490	337.916	338.436	420.992
2.1 VERKEER EN VERVOER	4.413.192	4.665.457	4.078.398	296.861	455.145	468.366
2.2 PARKEREN	-	4.425	4.425	-	-	-
2.5 OPENBAAR VERVOER	2.808	8.670	8.670	-	-	-
3.4 ECONOMISCHE PROMOTIE	573.429	710.492	634.466	108.156	108.156	102.710
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	1.164.192	1.047.476	985.382	51.355	64.248	132.094
5.2 SPORTACCOMMODATIES	2.334.860	2.759.386	2.404.220	736.162	766.355	856.674
5.4 MUSEA	29.655	25.210	26.779	6.227	6.227	6.228
5.5 CULTUREEL ERFGOED	165.127	301.239	217.059	10.800	10.800	10.800
5.7 OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE	2.074.479	2.522.096	2.203.428	17.424	139.294	726.266
6.1 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	771.646	1.137.089	1.068.043	301.462	322.614	437.240
7.5 BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA	101.218	121.530	75.761	108.750	54.750	60.926
8.1 RUIMTE EN LEEFOMGEVING	1.285.284	2.296.065	2.336.056	266.320	301.652	438.705
8.2 GRONDEXPLOITATIE (NIET-BEDRIJVENTERREINEN)	9.564.941	7.474.198	4.317.631	12.776.527	9.419.389	6.059.908
8.3 WONEN EN BOUWEN	1.775.370	1.969.548	1.376.622	1.722.961	1.043.124	1.099.724
0.10 MUTATIE RESERVES	3.307.237	4.715.353	4.658.942	391.763	5.299.534	4.291.860
Totaal	**27.770.032**	**30.054.247**	**24.732.372**	**17.132.684**	**18.329.724**	**15.112.493**

Financiële toelichting

Algemeen

Alle programma's van 1 tot en met 7 bestaan uit diverse taakvelden, welke op hun beurt weer bestaan uit verschillende kostenplaatsen. We voorzien de taakvelden van een financiële toelichting als hier een bepaalde mate van afwijking is ontstaan tussen geraamd na wijziging 2023 en werkelijk 2023. Indien het taakveld een afwijking heeft van meer dan € 50.000 geven wij een financiële toelichting, waarbij ook wordt ingezoomd op de kostenplaatsen die deel uit maken van het betreffende taakveld.

Taakveld	Lasten	Baten	Totaal
0.3 BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN	40.477	-82.556	-42.079
2.1 VERKEER EN VERVOER	-587.059	-13.221	-600.281
2.2 PARKEREN	0	0	0
2.5 OPENBAAR VERVOER	0	0	0
3.4 ECONOMISCHE PROMOTIE	-76.026	5.446	-70.580
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	-62.094	-67.846	-129.940
5.2 SPORTACCOMMODATIES	-355.166	-90.319	-445.485
5.4 MUSEA	1.569	-1	1.567
5.5 CULTUREEL ERFGOED	-84.180	0	-84.180
5.7 OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE	-318.668	-586.972	-905.640

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Taakveld	Lasten	Baten	Totaal
6.1 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	-69.046	-114.626	-183.672
7.5 BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA	-45.769	-6.176	-51.945
8.1 RUIMTE EN LEEFOMGEVING	39.991	-137.053	-97.062
8.2 GRONDEXPLOITATIE (NIET-BEDRIJVENTERREINEN)	-3.156.568	3.359.481	202.914
8.3 WONEN EN BOUWEN	-592.926	-56.600	-649.526
0.10 MUTATIE RESERVES	-56.411	1.007.674	951.263
1 LEEFBARE KERNEN - Totaal	**-5.321.877**	**3.217.231**	**-2.104.646**

Lasten: Een + saldo betekent dat er meer kosten zijn gemaakt dan geraamd. Een - saldo betekent dat de uitgaven in werkelijkheid lager zijn dan geraamd.
Baten: Een + saldo betekent dat er minder inkomsten zijn ontvangen dan geraamd. Een - saldo betekent meer ontvangen inkomsten dan geraamd.
Samen zorgt dit voor het saldo per taakveld, waarbij een + bedrag een nadelig saldo is voor het taakveld en een – bedrag een voordelig taakveld saldo

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Bermen

Als gevolg van de lange periode van regen najaar 2023 hebben we voor € 52.000,-- aan geprogrammeerde werken aan de bermen en onverharde wegen uitgesteld.

Verkeersplannen

De afschrijvingen van 9201006 Traverse Heeswijk-Dinther en 9201022 Haalbaarheidsstudie 4de poot rotonde Retsel zijn nog niet gestart.

Openbare verlichting

De afschrijvingen van de Verduurzaming OV 2021 - armaturen en Verduurzaming OV 2021 - masten zijn nog niet gestart.

Wegen

De overshijding is hoofdzakelijk te wijten aan:

- Meer strooiacties dan geraamd.
- Een aansprakelijkheidstelling met maximaal eigen risico.
- Minder inkomsten vanuit de leges en degeneratievergoedingen vanuit de nutsbrijven.

Verder in zijn algemeenheid zijn de personeels- en materiaalkosten veel sterker gestegen dan de door ons toegepaste indexeringen.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Recreatievisie

Het uitvoeringsbudget van de recreatievisie is gefaseerd beschikbaar gesteld over de periode 2017-2019. De besteding liep echter over de periode 2018 t/m 2022. Een aantal projecten is in die periode (mede a.g.v. corona) nog niet uitgevoerd of (deels) anders ingezet. Het hiermee nog niet benutte budget is overgeheveld naar 2024. Met de vaststelling van het uitvoeringsplan 2024 in Q1 besluit het college ook over de besteding van dit restantbudget.

Beheer Maashorst

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Het beheerbudget natuurgebied De Maashorst is bepaald o.b.v. gemiddelde afschrijving inclusief vervangingen. Dat betekent dat de uitgaven per jaar kunnen fluctueren. Afgelopen jaar bleken minder uitgaven nodig.

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

De onderschrijding is het gevolg van een voordelige renteomslag. Voor de toelichting op de rente omslag verwijzen wij u naar Programma 7 Financiën.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Waterveld MHC Heesch

Bij de ingebruikneming van het waterveld MHC Heesch in september 2023 bleek dat er een lekkage was in het zogenaamde Fieldflow systeem. De aannemer werkt sindsdien, in overleg met de vereniging en de gemeente, aan een oplossing hiervoor. Al met al leidt dit tot een vertraging van de definitieve oplevering. Het veld kan wel gebruikt worden, en dat is ook het geval vanaf de start van het huidige seizoen. De afgelopen winterperiode, waarin er geen trainingen en wedstrijden gepland stonden, zijn herstelwerkzaamheden aan het systeem uitgevoerd. De komende periode moet blijken of deze het gewenste effect hebben.

Versnelde verledding sportparken

Daarnaast is in december 2023 een budget beschikbaar gesteld voor begeleiding versneld uitvoeren verledding sportparken. Deze vindt plaats in 2024.

Sportpark De Hoef Loosbroek

Ultimo 2023 is de aanleg van tennispark Loosbroek nog niet gestart, waardoor de beschikbare budgetten nog niet zijn ingezet. De aanleg wordt voorzien in 2024.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

De onderschrijding op dit taakveld bevat meerdere kleinere posten

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel ramen we geen structurele inkomsten van pacht en huur voor de Wildhorst. In de bestuursrapportages zijn de opbrengsten tot dat moment bijgeraaamd. Inmiddels zijn er nog meer huurders / erfpachters die aan hun verplichtingen hebben voldaan. Dit levert een voordeel van circa € 182.000,-. Daarnaast hebben we circa € 25.000,-- minder uitgegeven aan plankosten.

Afschrijvingslasten

De post afschrijvingen betreft de volgende 3 bedragen: 1. Kansrijke initiatieven buitengebied 36.362 euro, 2. Vitaal buitengebied / transitie landbouw 91.830 euro en 3. Onvoorzien buitengebied 64.711 euro. De inschatting is dat deze budgetten in 2024 of 2025 aangesproken worden.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Voor de subsidieregeling compensatie energielasten 2022 en 2023 non-profitorganisaties is door de gemeenteraad een budget beschikbaar gesteld van € 250.000,-. Ultimo 2023 was hiervan nog een bedrag beschikbaar van € 126.214,-. Dit budget is nog benodigd voor compensatie van de energielasten 2023, die in 2024 wordt uitgevoerd.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Door de extreme daling in het aantal begravingen, is er in 2023 voor gekozen de tarieven alleen te indexering (dus geen kostendekkende tarieven meer). Dit komt tot uiting door de negatieve dotatie aan de voorziening begraafplaats. Er is een onderzoek gestart naar de toekomst van begraafplaats ’t Loo. Uitkomsten, beleidsmatig en financieel, zullen in 2024-2025 volgen

Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving

Omgevingswet

De werkelijke afschrijvingen over OW - opleiden programma, OW - inhuur extern personeel, OW - uitvoeren en monitoren omgevingsvisie, OW - opstellen omgevingsvisie en OW - opstellingsplan inclusief MER zijn lager dan begroot.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (Niet-bedrijventerreinen)

De activiteiten van de bouwgrondexploitatie worden toegelicht in paragraaf G van deze jaarrekening. Het resultaat is hier eveneens weergegeven.

Taakveld 0.1 Mutatie reserves

De grootste onderdelen binnen dit programma, waarvoor de werkelijke onttrekking lager is dan geraamd zijn: Erfgoedvisie (€ 38.488,-), Afschrijving pand Kromstraat (€ 71.084,-), diverse kleine posten met betrekking tot afschrijvingen (€ 84.917,-)

Door het naleven van de door het BBV opgelegde POC-methode (Percentage of Completion) in het grondbedrijf en de afsluitingen van complexen is voor € 109.211,- minder winst genomen en voor € 629.223,- meer verlies genomen. Deze worden gedekt door een bijdrage uit de reserve

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente

In Bernheze vinden we het belangrijk dat iedereen kan meedoen, mensen elkaar kennen en zorg dragen voor elkaar. Dit vraagt om een zorgzame en sociale gemeenschap en om veerkrachtige en weerbare inwoners. Om dit te bereiken zetten we onder andere algemene voorzieningen en individuele ondersteuning in voor onze inwoners.

Ondanks de sociale en zorgzame gemeenschap zijn er altijd mensen die kwetsbaar zijn en individuele hulp nodig hebben om mee te blijven doen in de samenleving. Voor een zorgzame en sociale gemeenschap zijn een sterk verenigingsleven, (maatwerk-)voorzieningen en inwonersinitiatieven onmisbaar. Ontmoetingsplekken in de buitenlucht, maar ook voorzieningen als een gemeenschapshuis, basisschool, sportaccommodatie, winkel en bibliotheek zorgen ervoor dat de inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Indien nodig kunnen inwoners een beroep doen op ondersteuning via onze toegang Wegwijzer. Onder Wegwijzer is de dienstverlening vanuit de Participatiewet (PW), Jeugdwet (JW), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Welzijn verenigd. De impact van de coronacrisis is merkbaar. We zien bijvoorbeeld dat bij verschillende doelgroepen, waaronder jeugd, sprake is van een toegenomen vraag naar begeleiding.

We zien kansen in het omarmen van het gedachtegoed van positieve gezondheid. Positieve gezondheid richt zich op het versterken van de veerkracht van de mensen zelf en het vergroten van hun kwaliteit van leven. We ondersteunen inwoners op diverse leefgebieden zoals het dagelijks functioneren, het meedoen in de samenleving, bieden van zingeving, het verbeteren van het mentaal welbevinden en het bevorderen van een gezonde leefstijl. We bieden hulp bij het vinden van een passende en duurzame werkplek. Zo dragen we bij aan het fundament van een prettig woon- en leefklimaat in Bernheze.

Wat hebben we bereikt

- Meer mensen zijn in gelegenheid gesteld om mee te doen aan onze samenleving door realisatie en uitvoering van diverse regelingen, projecten en pilots.
    - Taakstelling huisvesten statushouders nagenoeg gerealiseerd
    - Realisatie Crisis Nood Opvang Oekraïners
    - Inkomensondersteuning en participatie aan de arbeidsmarkt door:
        - Uitvoering van PIM Werkt en ontwikkeling van PIM-labels
        - Twee nieuwe PSO-gecertificeerde bedrijven binnen Bernheze
        - Gemeente Bernheze heeft hoogste trede op de Prestatieladder Socialer Ondernemen behaald
    - Realisatie van maatwerktrajecten voor nieuwe Nederlanders om in te burgeren via het Nazorg traject
    - Realisatie pilot ontwikkelgerichte arbeidsmatige dagbesteding met capaciteit voor 20 personen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

- Organisatie van een banenmarkt waardoor 4 inwoners werk hebben gekregen
- Organiseren en uitkeren van energietoeslag voor inkomens tot 130% van het minimum aan 1138 inwoners (stavaza 20/12/23).
- Organiseren en uitkeren van energiecompensatieregeling voor 19 maatschappelijke verenigingen en instellingen
- Organiseren van 12 inloop momenten in vijf kernen in het tegengaan van armoede. 190 mensen zijn gesproken en gewezen op de mogelijke ondersteuning vanuit landelijke en lokale regelingen.
- Realisatie taalklas voor anderstalige leerlingen in het basisonderwijs in basisschool De Kiem te Heesch
- Uitbreiding van de Taalbrigade als vangnet voor de taalklas.
- Extra inzet op doorgeleiding naad Voorschoolse Educatie door de GGD
- Per 2023 hebben we op iedere school:
    - een GGD arts of verpleegkundige die begeleidt bij ziekteverzuim van leerlingen (basis- en voortgezet onderwijs).
    - een aansluitfunctionaris van ONS Welzijn die verdere hulp kan verlenen en specialistische jeugdhulp kan inzetten (basis- en voortgezet onderwijs).
    - Een familiecontactpersoon (basisscholen)

- Het verenigingsleven in Bernheze is vitaal en wordt gestimuleerd door kunst en culturele uitingen mede via subsidies
    - Faciliteren van kunstwerk op het middeneiland van de nieuwe rotonde Cereslaan
    - Ondersteunen van cultureel verenigingsleven via subsidies
- Onze ondersteuning is toegankelijker gemaakt door meer outreachend te werken en te investeren in samenwerking en duidelijke kaders.
    - Subsidie opbouwwerk ONS Welzijn verhoogd waardoor een vast aanspreekpunt per kern mogelijk is geworden
    - *Koersdocument Mensen met psychische kwetsbaarheid* is vastgesteld
    - *Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost Oost* is aangepast
    - *Beleidskader Wmo 2023-2028 Brabant Noordoost Oost* is vastgesteld
    - *Verordening maatschappelijk ondersteuning 2024* is door de Raad en nadere regels maatschappelijke ondersteuning zijn door het college vastgesteld. Via de nadere regels is ook invulling gegeven aan de inkomenstoets voor hulp bij huishouden.
    - Vanaf juli 2023 indiceert team Wegwijzer voor bescherm wonen en maatschappelijke opvang (doordecentralisatie vanuit centrum gemeente)
    - Doorlopen van aanbestedingen Wmo-maatwerkvoorzieningen op de thema's Hulp bij het Huishouden, Regiotaxi en Hulpmiddelen.
    - Nieuwe centrumregeling Jeugd opgesteld.
    - Gestart met een expertteam 18-/18+ ten behoeve van de overgang van jeugdwet naar Wmo.
    - Extra aandacht gevraagd voor de pleegzorg tijdens de week van de Pleegzorg
        - Waardering van 15 pleeggezinnen o.a. door bezoek aan een Alpaca boerderij

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

- In 2023 hebben we ingezet op beleidsvorming welke kaders biedt aan het stimuleren van een gezonde leefstijl
  - Iedere inwoner kan sporten of bewegen;
  - Inwoners zijn geïnformeerd over een gezonde manier van leven;
  - Integratie gezondheidsbeleid in het Integraal Meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein 2023-2028
  - Plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord is opgesteld en goedgekeurd waardoor Rijkssubsidie wordt ontvangen voor de ketenaanpakken Sportakkoord, Kansrijke start, Valpreventie, Welzijn op recept, Gezonde leefstijl interventies volwassenen en aanpak overgewicht jeugd voor 2023 en verder.
- We hebben uitvoering gegeven aan het Mantelzorgplan 2021-2025 welke bijdraagt aan het versterken en borgen van de ondersteuning en waardering van de mantelzorgers
  - Het aantal mantelzorgmakelaars is uitgebreid van 2 naar 3
  - Mantelzorgwaardering is uitgereikt via ONS Welzijn
- Met het integraal meerjarenbeleidsplan, de Integrale Toegang Wegwijzer en de kernnetwerken geeft gemeente Bernheze steeds concreter vorm aan de integrale benadering en samenwerking met onze inwoners en partners.
  - Het Integraal Meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein 2023-2028 is vastgesteld
  - coördinator Integrale toegang Wegwijzer Bernheze is structureel ingevuld
  - Versterken toegankelijkheid van Toegang Wegwijzer door het organiseren van de bijeenkomst Samen Wijzen we de Weg
  - Uitgangspuntennotitie financiering informele structuur sociaal domein (kernnetwerk)
  - Stimuleringsregeling Sociaal Domein.
  - Monumentale status Molukse graven KNIL militairen

Wat hebben we daarvoor gedaan

Inclusieve samenleving

In december 2023 is door de Raad Het Breed Maatschappelijk Beleid (BMB): een Integraal Meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein 2023-2028 vastgesteld. Het Breed Maatschappelijk Beleid heeft de kernambitie veerkracht, zoals geformuleerd in het bestuursakkoord, als uitgangspunt. We gaan uit van de kracht van een sterke gemeenschap en gedeelde verantwoordelijkheid. In dit BMB hebben we de kaders en speerpunten op hoofdlijnen neergelegd om te komen tot een toekomstbestendig sociaal domein, op inhoud en op financiën. Door het integrale karakter leggen we ook dwarsverbanden met de ontwikkelingen op andere beleidsterreinen zoals onder andere vastgesteld in de Omgevingsvisie en het Sportakkoord.

In januari 2023 is de functie van gebiedsregisseur, nu genoemd coördinator Integrale toegang Wegwijzer Bernheze, structureel ingevuld. In augustus 2023 is het college en de raad middels een NTI geïnformeerd over de stand van zaken Wegwijzer en het laten vervallen van de evaluatie. De voorgaande evaluatie gaf nog voldoende aanknopingspunten voor doorontwikkeling van Toegang

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Wegwijzer. Ook lieten de uitgevoerde cliëntervaringsmetingen zien dat de inwoners tevreden zijn over de dienstverlening (zowel toegang WMO, ONS welzijn en Meierijstad).

We hebben daarom in 2023 ingezet op de behoefte om de toegankelijkheid van Wegwijzer te versterken. Dit hebben we gedaan door de bijeenkomst Samen wijzen wij de weg te organiseren. Het doel van de bijeenkomst was organisaties, verenigingen en instellingen die op een of andere manier samenwerken met Wegwijzer verder kennis te laten maken met Wegwijzer, maar vooral ook met elkaar. We hadden een hele hoge opkomst van meer dan 90 mensen met een mooie diverse vertegenwoordiging van politie, woonconsulenten, mensen uit het onderwijs, de bibliotheek, KBO's, mantelzorgmakelaars, vluchtelingenwerk en meer. Natuurlijk was er ook een goede vertegenwoordiging van Wegwijzer aanwezig zoals onze Wmo-consulenten, sociaal werkers van ONS welzijn en consulenten van Meierijstad. Door het organiseren van deze bijeenkomst weten onze partners ons beter weten te vinden en wij hen. Dit draagt dan weer bij aan betere dienstverlening aan onze inwoners.

In 2023 is de subsidie voor opbouwwerk van ONS welzijn verhoogd (1 fte). Door deze extra subsidie is het opbouwwerk aanwezig en vormt een vast aanspreekpunt in de kern. Met de extra inzet van opbouwwerkers in de kernen hebben we ervoor gezorgd dat:

- Inwoners de weg naar ondersteuning meer weten te vinden en weer 'meedoen' in de samenleving, o.a. door fysieke aanwezigheid in de kernen te vergroten met inlooppunten in de gemeenschapshuizen;
- Samen met inwoners en vrijwilligersorganisaties activiteiten werden geïnitieerd, zoals de Zuinige zomer actie en activiteiten in de Week tegen de eenzaamheid. Ook ondersteunen de opbouwwerkers de verschillende kernnetwerken met het initiëren van verschillende activiteiten. Dit komt ten goede aan actief burgerschap, passend bij de behoeften van inwoners in de kern. Dit draagt bij aan sociale en leefbare kernen;
- Preventieve inzet is versterkt. Want door het ophalen van signalen van individuele burgers, en het ophalen van situaties in de wijk kan ONS welzijn een collectief aanbod maken.

Twee uitvoeringsregelingen zijn vastgesteld: namelijk

- Uitgangspuntennotitie financiering informele structuur sociaal domein (kernnetwerk)
- Stimuleringsregeling Sociaal Domein.

De twee uitvoeringsnotities hangen met elkaar samen en dragen bij aan het versterken van het inwonersinitiatief en het zelfredzaam zijn van inwoners.

In 2023 hebben we wederom te maken gehad met een hogere taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Deze taakstelling hebben we nagenoeg gerealiseerd. De Provincie heeft een maand uitstel gegeven waardoor we de taakstelling in januari 2024 alsnog hebben gerealiseerd. In de eerste helft van 2023 hebben we de taakstelling van 38 behaald. Voor de tweede helft 2023 is de taakstelling van 49 bijgesteld naar 32. Dit is inclusief plaatsing van vier Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen. De landelijke bijstelling naar beneden had twee redenen: er zijn

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

minder vergunningen aan statushouders verleend dan verwacht en de daling van het aantal nareizigers in het kader van gezinshereniging.

De opvang van Oekraïense vluchtelingen is in november 2023 uitgebreid met een Crisis Noodopvang Oekraïne in Heeswijk Dinther. In de CNO zijn 200 Oekraïners gehuisvest. De zorg en ondersteuning is georganiseerd, denk aan inzet van zorgcoördinatie ONS welzijn en huisartsenzorg.

In december 2023 besloot uw Raad om aan alle Molukse graven van de KNIL (Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger) militairen en hun partners van begraafplaatsen Loo en Parkstraat in Nistelrode een monumentale status te gaan geven. Daarnaast zijn er financiële middelen verleend voor de oprichting van een monument op begraafplaats Loo. De Molukse gemeenschap geeft zelf invulling aan een blijvende herinnering aan de bijzonder geschiedenis van de Molukkers. Dit besluit betekent eerbetoon en erkenning van de KNIL militairen en partners, en ook waardering voor de gehele Molukse gemeenschap. Het proces om hiertoe te komen is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de Molukse gemeenschap.

Kunst en cultuur

In 2023 is er een ontwerp gemaakt voor een kunstwerk op het middeneiland van de nieuwe rotonde Cereslaan. Het initiatief hiervan kwam vanuit de ondernemersvereniging Heesch en zij zijn ook de kartrekker van het project. De gemeente heeft een faciliterende rol en draagt financieel bij aan het project. Na realisatie van het kunstwerk verzorgt de gemeente het beheer en onderhoud. Het kunstwerk wordt in 2024 gerealiseerd.

Het proces Kunst in de openbare ruimte is onder de loep genomen en aangepast. Ook in 2023 heeft het cultureel verenigingsleven ondersteuning gekregen via diverse subsidies.

Participatie via werk en inkomen

Nederland is geschrokken door de hoge energieprijzen en stijgende prijzen in de supermarkt. Dit raakt iedereen, maar vooral de mensen die net (niet) konden rondkomen. Mede hierdoor is er een landelijke discussie over bestaanszekerheid ontstaan. De gemeente speelt hier een belangrijke rol in. In 2023 hebben we via het Breed Maatschappelijk Beleid ook de kaders meegegeven voor de wijze waarop we invulling geven aan het op orde brengen van de basisvoorwaarden om te kunnen bestaan, de bestaanszekerheid van onze inwoners. Dat betekent onder andere zorgen voor voldoende en voorspelbaar inkomen, de zekerheid van werk en woning en een toegankelijke gemeente. Vanuit de participatiewet hebben we bijgedragen aan inkomensondersteuning en participatie aan de arbeidsmarkt. Lokaal onderzoek van het Nibud (2020) en recent onderzoek vanuit Verwey Jonker (2023) laten zien dat onze regelingen ruimhartig zijn. De uitdaging is het bereiken van de inwoners van Bernheze. Doel is dat bewoners meer bekend raken en gebruik maken van de regelingen die er zijn. In nauwe samenwerking met lokale partners en met collega gemeentes Meijerijstad en Boekel hebben we in 2023 de volgende activiteiten ondernomen:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Met PIM Werkt zijn de afgelopen jaren stappen gezet om tot een innovatieve aanpak te komen om iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt die wil en kan werken te begeleiden naar werk. Om meer aan te sluiten bij de persoonlijke situaties zijn de afgelopen jaren diverse PIM labels ontwikkeld, in 2023 is o.a. het label Pim Academie gerealiseerd.

Om meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op een duurzame en een kwalitatief goede wijze aan werk te helpen wordt voortdurend ingezet op het stimuleren en begeleiden van bedrijven naar een PSO-certificering (Prestatieladder Socialer Ondernemen). Afgelopen jaar zijn er twee PSO gecertificeerde bedrijven binnen onze gemeente bijgekomen en heeft gemeente Bernheze zelf de hoogste trede behaald op de Prestatieladder Socialer Ondernemen. Dit brengt de teller op 8 bedrijven binnen Bernheze met een PSO-certificering.

Voor de nieuwe Nederlanders die gaan inburgeren werken we meer met maatwerktrajecten en zogenaamde participatiebanen, dit draagt bij aan een snellere inburgering. Deze inwoners worden via het *Nazorg traject* begeleid door gemeente Meijerijstad.

In 2023 hebben we een pilot ontwikkelgerichte arbeidsmatige dagbesteding gerealiseerd, welke beschikbaar is voor 20 personen. Deze vorm van dagbesteding draagt bij aan het onderzoeken van ontwikkelpotentie, zelfstandigheid en draagkracht van de inwoner, en uiteindelijk het verlagen van de zorgkosten (zowel Wmo, participatie als zorgverzekering).

In 2023 hebben we een banenmarkt georganiseerd. Tijdens deze markt zijn bedrijven uit de regio en inwoners uit ons participatiewet bestand uitgenodigd. De markten hebben als doel koppelingen te maken tussen onze inwoners en werkgevers. Hierdoor hebben we 4 inwoners uit ons participatiewet aan het werk geholpen.

De energietoeslag 2023 voor inkomens tot 130% van het sociaal minimum is uitgekeerd. In 2023 hebben we de energietoeslag in twee keer uitgekeerd aan de relevante inwoners. De rijksoverheid stond toe om begin 2023 alvast op basis van de beleidsregels van 2022 € 500 uit te keren, dit is uitgekeerd aan 1310 huishoudens. Het tweede deel van de energietoeslag is uitgekeerd na goedkeuring van de nieuwe beleidsregels in oktober 2023. Op basis van deze beleidsregels is de resterende € 800 uitgekeerd. Eind 2023 (peildatum 20-12-2023) is er aan 1138 inwoners € 800 energietoeslag uitgekeerd. Gemeenten ontvingen van het rijk een vergoeding voor uitkering van de energietoeslag tot en met 120% van het sociaal minimum. In Bernheze hebben we dit opgehoogd naar 130% van het sociaal minimum waardoor het rijksbudget niet toereikend was. De extra kosten voor de gemeenten komen hiermee op € 285.700,-. De rijksoverheid bekostigd een deel van de energietoeslag.

Naast individuele inwoners hebben we ook een tegemoetkoming georganiseerd voor maatschappelijke verenigingen en instellingen, de regeling energiecompensatie voor maatschappelijke organisaties. Met deze subsidieregeling werd beoogd te voorkomen dat verenigingen, gemeenschapshuizen, culturele instellingen en maatschappelijke organisaties op niet commerciële basis in de gemeente Bernheze in continuïteitsproblemen kwamen als gevolg

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

van de stijgende energielasten. Doel van de regeling is het behouden van sociaal maatschappelijke/ culturele infrastructuur. In 2023 hebben organisaties een aanvraag tot compensatie mogen indienen voor het jaar 2022. In 2023 hebben 20 verenigingen / maatschappelijk instellingen gebruik gemaakt van de regeling energiecompensatie voor een totaalbedrag van € 123.786,-. Vanaf begin 2024 werd dit ook mogelijk voor het jaar 2023.

Naar aanleiding van de dag tegen armoede op 17 oktober 2023 zijn 12 inloop momenten georganiseerd met vrijwilligers in de vijf kernen. Deze vrijwilligers deden met bewoners de 'Potjescheck'. Als dank voor de komst ontvingen de bewoners een supermarkt bon van 25 euro. De 'Potjescheck' laat zien of iemand geen geld laat liggen, door alle mogelijke minimaregelingen te controleren. In totaal hebben we 190 mensen gesproken, die grof geschat € 145.500,- lieten liggen aan financiële ondersteuning vanuit landelijke of lokale regelingen. Ook hebben we veel geleerd om de dienstverlening richting inwoners te verbeteren.

In 2023 hebben we een communicatiekalender opgezet waarin we maandelijks communiceren over regelingen en ondersteuningen die de gemeente biedt. Deze kalender is afgestemd met onze lokale minimapartners zoals schuldhulpmaatje, jeugdfonds sport en cultuur etc. Het doel hiervan is om het gebruik van onze regelingen te vergroten.

Gemeenten hebben een uitvoeringstaak om brede ondersteuning te bieden aan bewoners die (mogelijk) gedupeerde zijn van de toeslagen affaire. De ondersteuning is gericht op het werken aan een nieuwe start. Het plan van aanpak is gestoeld op de vijf leefgebieden: huisvesting, schulden, inkomen, zorg en opvoeding kinderen. Sinds april 2023 is deze taak bij de uitvoering van Meierijstad belegd. Zo staan er twee ervaren consulenten klaar om (mogelijk) gedupeerden op te vangen.

Zorg en ondersteuning 0 tot 100 jaar

De geleidelijke doordecentralisatie van de financiële verantwoordelijkheid beschermd wonen is voorlopig uitgesteld tot 1 januari 2025. Ter voorbereiding hierop heeft uw raad in uw vergadering van juli het *Koersdocument Mensen met psychische kwetsbaarheid* vastgesteld en is de *Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost Oost* aangepast. Vanaf 1 juli 2023 indiceert ons team Wegwijzer voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Ook heeft uw raad in de vergadering van juli 2023 het *Beleidskader Wmo 2023-2028 Brabant Noordoost Oost* vastgesteld. Ter uitvoering hiervan zijn de hulp bij het huishouden en hulpmiddelen aanbesteed en gegund.

In 2023 hebben we diverse aanbestedingen Wmo-maatwerkvoorzieningen doorlopen, namelijk Hulp bij Huishouden, Regiotaxi en Hulpmiddelen. De aanbesteding regiotaxi (uitgevoerd vanuit de GR KCV) heeft geresulteerd in het sluiten van een contract voor de duur van 5 jaar (met optie 3x verlengen met 1 jaar) met Connexxion Taxi Services per 1 januari 2024. De aanbesteding hulpmiddelen (samen met de gemeenten Oss, Boekel en Maashorst) heeft geresulteerd in het opnieuw sluiten van een contract met de bestaande partners Kersten en Medipoint per 1 april

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

2024. De regionale aanbesteding Hulp bij Huishouden (voorheen: huishoudelijke verzorging) had meer voeten in aarde dan de twee andere aanbestedingen. Dit was met name te wijten aan het feit dat aanbieder BrabantZorg de keuze maakte om niet in te schrijven op de aanbesteding waardoor, synchroon aan het aanbestedingsproces, een proces moest worden doorlopen om de inwoners die hulp bij huishouden ontvingen van BrabantZorg per 1 januari 2024 over te brengen naar een andere aanbieder. Gezien het feit dat BrabantZorg een grote regionale partner is, was dit een behoorlijk proces dat we in december 2023 goed hebben kunnen afronden. Krapte op de arbeidsmarkt geeft grote druk op de uitvoering van hulp bij huishouden. We houden dit nauwlettend in de gaten.

In december 2023 heeft de gemeenteraad, ter vervanging van de verordening 2020, de verordening maatschappelijke ondersteuning 2024 vastgesteld. In het verlengde daarvan heeft het college de nadere regels maatschappelijke ondersteuning 2024 vastgesteld. Met deze lokale regelgeving is de gemeente klaar voor onder andere de uitrol van de aanbesteding hulp bij huishouden waaronder de invoering van een algemene voorziening. Maar met de nieuwe regels ontwikkelt de gemeente Bernheze ook het thema financiële eigen verantwoordelijkheid door, namelijk door de invoering van een inkomenstoets voor hulp bij huishouden. Dit vooruitlopend op de landelijke ontwikkelingen om de inkomensafhankelijke eigen bijdrage weer in te voeren (voor alle Wmo-maatwerkvoorzieningen).

In 2022 in de centrumregeling jeugdhulp geëvalueerd. In 2023 is een nieuwe centrumregeling opgesteld die per 1 januari 2024 in werking treedt. Met deze nieuwe centrumregeling zijn de afspraken voor de regionale samenwerking voor de inkoop van jeugdhulp en flankerend beleid geactualiseerd en aangepast aan de gemeentelijke herindeling. De gemeenteraad heeft een positieve zienswijze afgegeven op de nieuwe centrumregeling.

We zijn gestart met een expertteam 18-/18+. Wanneer een kind met een jeugdzorgbeschikking 17,5 jaar wordt komt er een signaal vanuit het systeem dat we de situatie van deze jeugdige moeten bekijken. Wanneer zorg mogelijk moet blijven doorlopen na het bereiken van de 18-jarige leeftijd bespreken we de casus in het expertteam. De deelnemers van het expertteam kunnen ook zelf (op een ander moment in het leven van de jongere) een casus inbrengen in het expertteam.

Tijdens de week van de pleegzorg hebben we extra aandacht gevraagd voor de pleegzorg. De gemeenten in Regio Noordoost-Brabant hebben in 2023 de handen ineen geslagen met de campagne jouw huis een 2e thuis. Ook voor het gemeentehuis van Bernheze en bij de verschillende sociaal culturele centra lagen er deurmatten om op een symbolische wijze aandacht te vragen voor een 2e thuis en de noodzaak van extra pleeggezinnen. Door pleeggezinnen, die kinderen een 2e thuis bieden in regio Noordoost/Brabant, kunnen kinderen in hun eigen omgeving opgroeien. In Bernheze hebben we momenteel 15 pleeggezinnen die kinderen een 2e thuis bieden. We hebben in 2023 onze waardering getoond aan deze gezinnen, onder andere door een bezoek aan een Alpaca boerderij waardoor ook de verschillende gezinnen met elkaar in contact werden gebracht.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Gelijke kansen op onderwijs

In 2023 was de instroom van anderstalige leerlingen in het basisonderwijs voldoende om Rijkssubsidie te krijgen voor een taalklas. Deze taalklas is in het schooljaar 2023-2024 ingericht op basisschool De Kiem Heesch. Na 1 jaar in de taalklas stromen de leerlingen terug naar de school van hun woonplaats. Leerlingen die verder dan 6 km van de taalklas wonen, komen in aanmerking voor leerlingenvervoer. Ook hebben we de taalbrigade uitgebreid. De taalbrigade is een vangnet voor de taalklas en richt zich op leerlingen die niet naar de taalklas kunnen komen, leerlingen van groep 1 en 2 en op ondersteuning van leerkrachten met betrekking tot onderwijs aan anderstalige leerlingen.

We hebben extra ingezet op de doorgeleiding naar Voorschoolse Educatie door de GGD. De GGD indiceert voor Voorschoolse educatie en kan ouders die dit nodig hebben extra ondersteunen bij het vinden van een passende plek voor hun kind.

In aanloop naar een betere verbinding tussen onderwijs- jeugdhulp hebben we in 2023 geïnvesteerd in de lokale basiszorgstructuur op scholen. We hebben op iedere school (basis- en voortgezet onderwijs) een GGD arts of verpleegkundige die begeleidt bij ziekteverzuim van leerlingen. Ook hebben we voor iedere school een aansluitfunctionaris van ONS Welzijn die verdere hulp kan verlenen en specialistische jeugdhulp kan inzetten. Op de basisscholen is daarnaast sinds 2023 een familiecontactpersoon actief die bij hulpvragen het contact legt met leerlingen en ouders, leerkrachten ondersteund bij hulpvragen van leerlingen en de verbinding maakt met de aansluitfunctionaris als meer hulp nodig is.

Door de toename van zorgcasussen op het voortgezet onderwijs hebben we de inzet van de GGD voor begeleiding ziekteverzuim in 2023 verder uitgebreid. We verwachten dat deze uitbreiding structureel nodig is en nemen dit voor 2024 mee in de lokale inkoop van de GGD (plustaken en keuzetaken).

Om kinderen passend onderwijs te bieden ondersteunen we ouders bij het vervoer van hun kinderen wanneer dit nodig is. Echter in 2023 bleken er grote landelijke personeelstekorten die ook invloed hadden op de uitvoering van het leerlingenvervoer in onze regio. De wisselingen van chauffeurs, vertraging van ritten waardoor kinderen later op school zijn en klachten met betrekking tot de communicatie en klantenservice spelen ook in Bernheze. De laatste maanden van 2023 hebben we veelvuldig contact gehad met de vervoerder om verbeteringen te realiseren. Onder andere communicatie is door de vervoerder verbeterd (inwoners te woord staan en reactietermijnen voor klachten). Begin 2024 heeft de vervoerder een verbeterplan beloofd voor het rijden van de ritten. We blijven nauw met elkaar in overleg.

Vanwege inzet van ambtelijke capaciteit op niet geraamde activiteiten zoals Het Hooghuis hebben we in 2023 de evaluatie van het onderwijskansenbeleid en het onderzoek naar lokale verbinding tussen domeinen onderwijs en jeugdhulp niet uitgevoerd. Dit is doorgeschoven naar 2024.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Positieve gezondheid

Het nieuwe gezondheidsbeleid hebben we geïntegreerd in het Meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein 2023-2028. In 2024 wordt dit beleid verder vertaald naar uitvoeringsplannen. Voor de doelen van het gezondheidsbeleid doen we dit in samenhang met de omgevingsvisie en het Gezond en Actief Leven Akkoord (zie onderstaand). Voor eventueel milieukundig advies van de GGD hebben we sinds 2023 jaarlijks budget beschikbaar (lokaal budget en budget vanuit basistaken GGD).

Landelijk zijn er afspraken gemaakt om het gebruik van medische zorg terug te dringen. Hiervoor zijn twee akkoorden afgesloten: Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA). Voor invulling van het GALA hebben we in 2023 een plan van aanpak vastgesteld waarmee we subsidie bij het Rijk aangevraagd hebben voor uitvoering van de ketenaanpakken van GALA (Sportakkoord, Kansrijke start, Valpreventie, Welzijn op recept, Gezonde leefstijl interventies volwassenen en aanpak overgewicht jeugd).

In 2023 hebben we met name ingezet op preventie en opvoedingsondersteuning voor kwetsbare ouders en jeugd. Het geactualiseerde basistakenpakket van de GGD is in 2023 vastgesteld en zal vanaf 2024 uitgevoerd worden. In het herijkte pakket is meer focus op ouderen, kwetsbaren (nieuwkomers, jonge moeders) en een gezonde fysieke leefomgeving.

Het beleidskader Hartveilig Bernheze is ook in 2023 uitgevoerd. Door beperkte ambtelijke capaciteit is dit beleidskader niet herijkt/geëvalueerd. Dit is doorgeschoven naar 2024. Hierbij kijken we met name naar verbeteringen voor het beheer en onderhoud.

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan het resultaat. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO)
Het RBL BNO voert voor gemeente Bernheze en de regio de wettelijk verplichte taken rond leerplicht en RMC (Regionale Meld- en coördinatiefunctie) uit. Het voorkomen en terugdringen van ongeoorloofd schoolverzuim, voortijdig schoolverlaten en langdurig thuiszitten is haar kerntaak.

Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant
Het Werkvoorzieningschap is opdrachtgever voor IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het Werkvoorzieningschap is namens zes gemeenten enig aandeelhouder en eigenaar van IBN.

Centrumregeling WMO en Wvggz Brabant Noordoost-Oost
Gemeente Oss is centrumgemeente voor de inkoop van Wmo-ondersteuning (voor de taken die vanaf 2015 door de gemeente worden uitgevoerd). De centrumgemeente koopt in namens de deelnemende gemeenten. Tevens kopen we in de regio gezamenlijk de uitvoerende taken vanuit

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

de Wvggz (Wet verplichte Ggz) sinds 2020 samen in. Regionale inkoop leidt tot minder administratieve lasten voor de aanbieders, meer eenheid in de regio en een sterkere positie in het gesprek met aanbieders.

Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant
In Noordoost Brabant kopen we gezamenlijk de jeugdhulp in. Daarvoor is een gemeenschappelijke regeling met een centrumgemeente ('s-Hertogenbosch). Gezamenlijke inkoop leidt tot minder administratieve lasten voor aanbieders, efficiëntere inkoop en een betere positie in de onderhandeling met aanbieders. Een aantal taken (bijvoorbeeld gesloten jeugdzorg) moeten gemeenten verplicht gezamenlijk inkopen.

Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost (KCV)
Elf gemeenten zijn opdrachtgever voor het WMO-personenvervoer. Samen vormen zij het KCV. Met vervoer op maat dragen zij bij aan bereikbaarheid voor iedereen, en daarmee aan de participatie ook voor mensen met een beperking.

Gezondheidsdienst Hart voor Brabant (GGD)
De GGD voert taken uit voor ruim 1 miljoen inwoners voor zijn werkgebied. Hij bewaakt, beschermt en bevorderd de gezondheid van alle inwoners, met speciale aandacht voor kwetsbare inwoners en de jeugd.

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden, West en Noord (RAV)
De RAV is een gemeenschappelijke regeling van 45 gemeenten. De RAV verzorgt het ambulancevervoer, houdt de meldkamer ambulancezorg in stand en levert een bijdrage aan de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR). Gemeenten betalen sinds 2012 geen bijdrage meer voor de RAV. Er wordt onderzoek gedaan naar welke organisatievorm in de toekomst past bij de RAV en wat daarin de wettelijke mogelijkheden zijn. Tot die tijd blijft de gemeenschappelijke regeling bij de gemeenten.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Absoluut verzuim	2019	1,8	Geen data
(aantal leerplichtigen per 1.000 leerlingen 5-18 jr)[1]	2020	2,1	2,4
	2021	2,0	1,1
	2022	4,2	8,0

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Relatief verzuim (aantal leerplichtigen per 1.000 leerlingen 5-18 jr)[2]	2019 2020 2021 2022	22 17 18 21	8 7 11 13
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)[3]	2019 2020 2021 2022	1,7 1,4 1,6 2,1	1,1 1,1 1,0 1,9
Niet wekelijkse sporters (%) >19 jaar	2020 2021 2022	50,7 Geen data 47,9	41,4 Geen data 43,8
Aantal banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar)	2019 2020 2021 2022	701,7 701,4 707,1 726,1	597,8 596,4 612,3 625,8
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	2019 2020 2021 2022	1% 1% 1% 1%	1% 0% 1% 0%
Kinderen in uitkeringsgezin dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen (% kinderen tot 18 jaar)	2019 2020 2021 2022	4% 4% 4% 4%	3% 3% 3% 3%
Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	2019 2020 2021 2022	1% 2% 1% 1%	1% 1% 2% 2%
Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking)	2019 2020 2021 2022	70,4 70,1 71,0 72,5	72,9 72,2 73,9 74,7
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder)	2019 2020 2021 2022 2023	253,8 325,8 277,7 239,4 230,3	154,3 342,4 169,7 148,0 141,2
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar)	2019 2020 2021 2022	188,1 194,0 Geen data 192,0	107,3 116,1 136,2 120,1
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)[4]	2021 2022 2023	13,4 13,2 11,1	12,9 13,5 11,2

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	2021 2022 2023	1,3 1,2 1,0	0,8 0,9 0,8
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 10.000 inwoners)	2019 2020 2021 2022	643 676 689 Geen data	550 590 590 610

1) Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school.
2) Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is.
3) Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Wat heeft het gekost

Taakveld	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk Lasten	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk baten
4.1 OPENBAAR ONDERWIJS	1.764	3.228	6.762	-	-	-
4.3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN	1.550.304	1.473.199	1.411.891	336.762	419.384	423.239
5.1 SPORTBELEID EN ACTIVERING	247.667	587.308	348.810	289	222.098	202.712
5.3 CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE EN	465.980	578.730	446.905	24.337	24.337	24.337
5.6 MEDIA	800.110	849.769	849.687	12.141	43.434	43.322
6.1 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	2.468.764	7.940.259	8.086.950	240.684	5.720.391	8.791.050
6.2 WIJKTEAMS	3.724.496	4.360.986	4.262.120	-	104.341	262.369
6.3 INKOMENSREGELINGEN	6.977.409	9.308.970	9.838.828	4.484.347	5.346.055	5.233.779
6.4 BEGELEIDE PARTICIPATIE	4.293.738	4.770.589	4.779.912	-	-	5.808
6.5 ARBEIDSPARTICIPATIE	495.500	549.174	528.194	1.000	4.549	1.197
6.6 MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO)	1.062.683	1.059.945	1.079.793	53.784	48.784	46.214
6.71A HULP BIJ HET HUISHOUDEN (WMO)	2.495.251	2.591.783	2.575.682	-	-	-
6.71B BEGELEIDING (WMO)	2.083.059	2.253.329	2.294.204	-	-	-
6.71C DAGBESTEDING (WMO)	557.728	554.000	556.566	-	-	-
6.72A JEUGDHULP BEGELEIDING	876.301	1.666.831	1.475.267	-	-	-
6.72B JEUGDHULP BEHANDELING	166.704	93.818	140.137	-	-	-
6.72C JEUGDHULP DAGBESTEDING	368.770	570.332	578.721	-	-	-
6.72D JEUGDHULP ZONDER VERBLIJF OVERIG	909.847	904.081	813.954	-	1.459	-
6.73A PLEEGZORG	146.495	206.421	179.355	-	-	-
6.73B GEZINSGERICHT	58.897	80.831	75.124	-	-	-
6.73C JEUGDHULP MET VERBLIJF OVERIG	407.376	660.594	646.179	-	-	-
6.74A JEUGDHULP BEHANDELING GGZ ZONDER VERBLIJF	1.522.823	1.825.434	2.093.374	-	-	-
6.74B JEUGDHULP CRISIS/LTA/GGZ-VERBLIJF	1.121.916	717.664	823.659	-	-	-
6.74C GESLOTEN PLAATSING	241.620	182.894	188.736	-	-	-
6.81A BESCHERMD WONEN (WMO)	-	40.000	21.355	-	316.708	316.708
6.81B MAATSCHAPPELIJKE- EN VROUWENOPVANG (WMO)	34.995	34.995	14.283	-	-	-
6.82A JEUGDBESCHERMING	258.797	497.493	472.806	-	-	3.766
6.82B JEUGDRECLASSERING	41.222	50.240	43.840	-	-	-
7.1 VOLKSGEZONDHEID	1.382.155	1.416.623	1.355.444	18.213	116.246	152.496
0.10 MUTATIE RESERVES	-	316.708	3.027.648	82.196	3.687.586	2.875.187
Totaal	**34.762.371**	**46.146.228**	**49.016.187**	**5.253.753**	**16.055.372**	**18.382.183**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Financiële toelichting

Algemeen

Alle programma's van 1 tot en met 7 bestaan uit diverse taakvelden, welke op hun beurt weer bestaan uit verschillende kostenplaatsen. We voorzien de taakvelden van een financiële toelichting als hier een bepaalde mate van afwijking is ontstaan tussen geraamd na wijziging 2023 en werkelijk 2023. Indien het taakveld een afwijking heeft van meer dan € 50.000 geven wij een financiële toelichting, waarbij ook wordt ingezoomd op de kostenplaatsen die deel uit maken van het betreffende taakveld.

Taakveld	Lasten	Baten	Totaal
4.1 OPENBAAR ONDERWIJS	3.534	0	3.534
4.3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN	-61.308	-3.855	-65.162
5.1 SPORTBELEID EN ACTIVERING	-238.498	19.386	-219.112
5.3 CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE EN	-131.825	0	-131.824
5.6 MEDIA	-82	112	31
6.1 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	146.691	-3.070.659	-2.923.968
6.2 WIJKTEAMS	-98.866	-158.028	-256.894
6.3 INKOMENSREGELINGEN	529.858	112.276	642.133
6.4 BEGELEIDE PARTICIPATIE	9.323	-5.808	3.515
6.5 ARBEIDSPARTICIPATIE	-20.980	3.352	-17.628
6.6 MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO)	19.848	2.570	22.418
6.71A HULP BIJ HET HUISHOUDEN (WMO)	-16.101	0	-16.101
6.71B BEGELEIDING (WMO)	40.875	0	40.875
6.71C DAGBESTEDING (WMO)	2.566	0	2.566
6.72A JEUGDHULP BEGELEIDING	-191.564	0	-191.564
6.72B JEUGDHULP BEHANDELING	46.319	0	46.319
6.72C JEUGDHULP DAGBESTEDING	8.389	0	8.389
6.72D JEUGDHULP ZONDER VERBLIJF OVERIG	-90.127	1.459	-88.668
6.73A PLEEGZORG	-27.066	0	-27.066
6.73B GEZINSGERICHT	-5.707	0	-5.707
6.73C JEUGDHULP MET VERBLIJF OVERIG	-14.415	0	-14.415
6.74A JEUGDHULP BEHANDELING GGZ ZONDER VERBLIJF	267.940	0	267.940
6.74B JEUGDHULP CRISIS/LTA/GGZ-VERBLIJF	105.995	0	105.995
6.74C GESLOTEN PLAATSING	5.842	0	5.842
6.81A BESCHERMD WONEN (WMO)	-18.645	0	-18.645
6.81B MAATSCHAPPELIJKE- EN VROUWENOPVANG (WMO)	-20.712	0	-20.712
6.82A JEUGDBESCHERMING	-24.687	-3.766	-28.452
6.82B JEUGDRECLASSERING	-6.400	0	-6.400
7.1 VOLKSGEZONDHEID	-61.179	-36.250	-97.429
0.10 MUTATIE RESERVES	2.710.940	812.399	3.523.339
2 GEZONDE ZORGZAME GEMEENTE - Totaal	**2.869.959**	**-2.326.811**	**543.149**

Lasten: Een + saldo betekent dat er meer kosten zijn gemaakt dan geraamd. Een - saldo betekent dat de uitgaven in werkelijkheid lager zijn dan geraamd.
Baten: Een + saldo betekent dat er minder inkomsten zijn ontvangen dan geraamd. Een - saldo betekent meer ontvangen inkomsten dan geraamd.
Samen zorgt dit voor het saldo per taakveld, waarbij een + bedrag een nadelig saldo is voor het taakveld en een – bedrag een voordelig taakveld saldo

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Voor volwasseneneducatie was een lokaal budget beschikbaar voor lesaanbod NTI1/NT2 en subsidie taalpunt. De kosten voor het lesaanbod hebben we bekostigd uit het regionaal beschikbare Non-formeel budget. Het taalpunt is niet tot uitvoering gekomen omdat er geen uren beschikbaar waren.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Daarnaast hebben we een rijksbudget ontvangen voor taallessen aan Oekraïners. Dit budget hebben we ultimo 2023 nog niet besteed. Dat komt mede omdat we het taalaanbod voor Oekraïners anders georganiseerd hebben.

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

Verkenning toekomst sportparken Heeswijk-Dinther
Voor het budget ten behoeve van 'Verkenning toekomst sportparken Heeswijk-Dinther' loopt momenteel de aanbesteding. De opdracht wordt in 2024 gegeven.

Combinatiefuncties
In Bernheze zijn combinatiefunctionarissen actief. De raad heeft aangegeven hiervoor geen extra eigen/lokaal budget te willen reserveren in de begroting. De (verplichte) cofinanciering van de hiervoor ontvangen rijksmiddelen moet derhalve vanuit bestaande budgetten, dan wel door externe partijen gebeuren. Het heeft enige tijd geduurd voordat we deze cofinancieringstaakstelling hadden gerealiseerd. De externe partijen kwamen aanvankelijk moeilijk over de brug, maar met name het aanstellen van vakleerkrachten bewegingsonderwijs op meerdere basisscholen biedt nu financieringsmogelijkheden. We hebben het in de eerste jaren ontvangen, maar nog niet besteedde rijksbudget, gereserveerd om de komende jaren als cofinanciering in te kunnen zetten. Dat zetten we nu jaarlijks voor een deel in.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

PT Cultuurpresentatie, -productie,-participatie
Voor de tijdelijke vervanging van de vacature medewerker kunst en cultuur hadden we een budget gereserveerd van € 53.000,-. Deze middelen hebben we niet besteed. De kosten zijn ten laste gebracht van de continuïteitsregeling.

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Wet inburgering 2021
De nieuwe wet inburgering is in werking getreden op 1 januari 2022 en geldt voor iedereen die vanaf 1-1-2022 inburgeringsplichtig is. Voor de inburgeringsvoorzieningen ontvangen we van het rijk een specifieke uitkering (SPUK). Bijvoorbeeld voor inkoop van een leertraject, het Participatieverklaringstraject, de Module Arbeidsmarkt en Participatie, maatschappelijke begeleiding en de kosten voor een tolk. Daarnaast ontvangen we een specifieke uitkering Onderwijsroute. De onderwijsroute is een van leerroutes om in te burgeren. De niet bestede middelen moeten terugbetaald worden aan het rijk.

In het bestuurlijk akkoord m.b.t. opvang van asielzoekers is afgesproken dat het kabinet voldoende financiële middelen beschikbaar stelt voor integratie. A.g.v. een hogere instroom van inburgeraars hebben gemeente extra financiële middelen ontvangen via de algemene uitkering. Deze middelen

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

hebben we gereserveerd voor het doel waarvoor ze beschikbaar zijn gesteld. Deze middelen hebben we echter niet besteed.

Opvang Oekraïne

Voor de diverse locaties noodopvang Oekraïners ontvangen we een normbedrag van € 83 per beschikbaar bed in een opvanglocatie. Daarnaast ontvangen we een volledige vergoeding voor de verbouwing van de locatie Tramplein Nistelrode. De ontvangen rijksvergoeding is € 2,7 mln hoger dan de werkelijke locatiekosten. In dit overschot is geen rekening gehouden met de inzet van de ambtelijke organisatie. Dit overschot hebben we gereserveerd in een bestemmingsreserve zoals door uw raad is vastgesteld in de 2de tussentijdse rapportage.

De kosten voor de noodopvang aan de Zandkant in Heeswijk-Dinther worden volledig vergoed.

Taakveld 6.2 Wijkteams

Voor de doelen van het Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn in 4de kwartaal aan centrumgemeente Den Bosch rijksmiddelen beschikbaar gesteld. Om terugbetaling van deze rijksmiddelen te voorkomen hebben de regiogemeenten voornamelijk bestaande taken gefinancierd met deze middelen wat leidt tot een overschot in de jaarrekening van afgerond € 253.000

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

In de decembercirculaire 2023 hebben we de laatste tranche ontvangen voor dekking van de kosten van de energietoeslag ad € 865.000. Deze hebben we niet meer kunnen verwerken in de raming waardoor dit op het budget minimabeleid tot een overschrijding leidt.

Daarnaast hebben we via de algemene uitkering nog een bedrag ontvangen van € 90.703,- voor dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden en flankerend beleid energiearmoede. De uitgaven zullen echter pas in 2024 plaats gaan vinden.

Taakveld 6.7 Jeugdhulp

De uitgaven voor de specialistische jeugdzorg zijn dit jaar substantieel hoger dan voorgaande jaren. Het gaat hier uitsluitend om jeugdhulp die we sinds 1-1-2022 inkopen via de pxq-systematiek, dus de uitvoeringskosten van ONS Welzijn of andere preventieve jeugdhulp zoals de Praktijkondersteuning GGZ vallen hier buiten. Er zijn meerdere oorzaken waardoor de kosten zo zijn gestegen, namelijk meer jeugdigen die jeugdzorg nodig hebben, jeugdigen blijven langer in zorg (problematiek is ernstiger) en ook een belangrijke oorzaak is de stijging van de tarieven. Tot slot hebben we dit jaar een paar kinderen waarvoor we erg hoge zorgkosten maken, dit gaat om een enkele geval om meer dan € 200.000,- per jeugdige.

In de Tussentijdse rapportages 2023 hebben we al diverse bijstellingen gedaan o.b.v. extrapolatie van de inmiddels gerealiseerde kosten gedurende het boekjaar. De definitieve kosten vallen ongeveer € 125.000 hoger uit dan begroot.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Regionaal is een paar jaar geleden door alle gemeenten budget ingelegd voor de transformatie van de jeugdzorg. Dit project loopt over meerdere jaren. Uw raad zal een voorstel gedaan worden om het overschot van € 100.300,- over te hevelen naar 2024.

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Voor de doelen van het Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn in 4de kwartaal aan centrumgemeente Den Bosch rijksmiddelen beschikbaar gesteld. Om terugbetaling van deze rijksmiddelen te voorkomen hebben de regiogemeenten vnl. bestaande taken gefinancierd met deze middelen wat leidt tot een overschot in de jaarrekening van afgerond € 253.00

Taakveld 0.10 Mutatie reserves

De ontvangen rijksvergoeding voor Oekraïne is € 2,7 miljoen hoger dan de werkelijke locatiekosten. In dit overschot is geen rekening gehouden met de inzet van de ambtelijke organisatie. Dit overschot hebben we gereserveerd in een bestemmingsreserve zoals door uw raad is vastgesteld in de 2de tussentijdse rapportage.

Ontwikkeling reserve transities (sociaal domein)

In de jaarrekening 2022 rapporteerden wij uw raad dat ultimo 2022 de stand van de reserve Transities (sociaal domein) € 13.988.494,-. was. Ultimo 2023 is de stand van deze reserve € 12.003.310,-. Dit saldo is enerzijds ontstaan door een onttrekking van € 2.301.892,- en anderzijds door een toevoeging van € 316.708,-.

Toelichting toevoegingen

De toevoegingen zijn het gevolg van:

Toevoeging ten gunste van de reserve Transities	Bedrag	
Restitutie van centrumgemeente Oss als gevolg van opgebouwde reserve middelen beschermd wonen o.b.v. afspraken bij vaststelling regionale ontwikkelagenda. Met deze middelen worden de lokale gemeenten in staat gesteld de basis voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid op orde te brengen	€	316.708
Totaal	**€**	**316.708**

Toelichting onttrekkingen

De reserve is ingezet voor:

Uitgaven ten laste van reserve Transities	Bedrag	
Bijstelling budgetten sociaal domein (huish. Hulp, begeleiding, jeugdzorg	€	1.555.606
Energietoeslag voor inwoners met een laag inkomen – verhoging naar 130% van het sociaal minimum	€	361.542
Vervanging duo-fietsen en carry-cab	€	13.567

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Uitgaven ten laste van reserve Transities	Bedrag	
Transformatie jeugdzorg	€	26.617
Inhuur tijdelijke capaciteit (wmo-consulenten, beschermd wonen, gezondheidsbeleid	€	289.598
Evaluatie de Wegwijzer	€	5.328
Opstellen meerjaren onderhoudsplannen culturele centra t.b.v. notitie beleidsuitgangspunten Sociale Culturele Centra in Bernheze	€	12.270
Implementatie AVE	€	21.355
Uitvoering plan van aanpak eenzaamheid	€	1.849
Stimuleringsbudget burgerinitiatieven	€	14.160
Totaal	**€**	**2.301.892**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair

Het klimaat verandert. De snelheid en hevigheid van deze verandering neemt in de aankomende jaren verder toe. De verwachtingen vanuit het Rijk en de regio zullen ook toenemen. We onderzoeken de komende jaren wat er nodig is om onze verantwoordelijkheid op gepaste wijze te kunnen nemen.

In het kader van duurzaamheid moeten we op een andere manier onze huizen bouwen: beter bestand tegen extreme weersomstandigheden, zonder gasaansluiting en gebouwd met duurzame materialen en bouwmethoden. Er ligt een opdracht om zuiniger om te gaan met energie en duurzame energie op te wekken.

Hierbij komen weer andere fysieke, ruimtelijke en sociale vragen op ons af, zoals de plaatsing van windturbines of zonneparken. En tevens: hoe gaan we om met de hoge kosten van de energietransitie en toenemende energiearmoede?

De impact van de klimaatverandering, die mondiaal nu op de agenda staat, voelen we uiteraard ook lokaal en is complex en ingrijpend. Waar mogelijk faciliteren wij een andere manieren van ondernemen door agrariërs. Ook kijken wij naar onze eigen openbare ruimte en de tuinen van onze inwoners die sterk versteend zijn. Wateropvang, hitte en droogte wordt een steeds groter vraagstuk. Hoe voeren we water af als het in groten getale valt? En tegelijkertijd: hoe houden we het langer vast wanneer periodes van droogte aanbreken?

De biodiversiteit loopt mondiaal terug. Aangezien insecten onze voedselgewassen bestuiven is dat een probleem dat nog veel verder reikt dan alleen het verliezen van de intrinsieke waarden van natuur.

De vraag naar grondstoffen neemt wereldwijd toe. Circulariteit is een manier om vorm en inhoud te geven aan deze uitdaging. Dit vraagt om zuiniger en slimmer om te gaan met grondstoffen, producten en diensten en het maken van keuzes als het gaat om ons afvalbeleid.

Wat hebben we bereikt

- 605 huishoudens zijn geholpen bij het verlagen van de energierekening met de aanpak van energiearmoede (klusbus en energiecoaches)
- Klimaatadaptieve inrichting en gebruik van onze openbare ruimte in Bernheze
- We hebben bijgedragen aan de biodiversiteit door mee te doen aan een aantal subsidieregelingen, zoals Erven Plus en Stimuleringsregeling Landschap
- Aan het team is een beleidsmedewerker duurzame leefomgeving toegevoegd.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Wat hebben we daarvoor gedaan

Klimaatadaptieve inrichting en gebruik van onze openbare ruimte in Bernheze

In 2023 zijn op diverse locaties in onze gemeente nieuwe bomen gepland om hittestress tegen te gaan, en is schoon regenwater afgekoppeld om verdroging tegen te gaan, maar ook om wateroverlast te voorkomen. Ook zijn er werkzaamheden voorbereid om groenperken en bestaande wadi's klimaatadaptiever in te richten, met meer struiken en beplanting.

Verminderen van de hittestress

In het Groenstructuurplan, vastgesteld in december 2023, zijn kaarten opgenomen die laten zien waar de grootste behoefte is aan koelteplekken en gebruiksgroen. Deze helpen om gericht te werken aan vergroening op de plekken waar deze het hardst nodig is. In het groenstructuurplan is ook een groennorm opgenomen die gaat gelden voor zowel in- als uitbreidingswijken.

In 2023 zijn in drie dorpskernen Heeswijk-Dinther, Heesch en Nistelrode, klimaatplannen opgesteld samen met de ondernemers om te vergroenen in de centra. Dit om wateroverlast, maar ook hittestress tegen te gaan. Uitvoering in 2024.

Voorkomen wateroverlast

We werkten in 2023 samen met buurgemeenten, waterschap (Watersamenwerking As50+) en RNOB om wateroverlast in stedelijk gebied te voorkomen en afvalwater op een doelmatige en efficiënte manier in te zamelen, te transporteren en te zuiveren. In 2023 zijn via de klimaatatlas (www.as50.klimaatatlas.net) kwetsbare locaties en panden in beeld gebracht. Ook voor de woningbouwcorporaties is dit in 2023 gedaan in het kader van het duurzaamheidsakkoord. Op basis dan de locaties is een prioritering aangebracht, en kunnen maatregelen in 2024 uitgevoerd worden in de openbare ruimte. Eerst via de Impulsregeling klimaatadaptatie, waarvoor Bernheze wederom in 2023 subsidie heeft ontvangen, en daarna structureel op basis van projecten die we opnemen in het Operationeel programma Riolering, onderdeel van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2020 t/m 2023. Een 50% versie is in december 2023 opgesteld.

Er is weer een deel van het regenwater in de Traverse van Heeswijk-Dinther afgekoppeld. Dit water gaat niet meer naar de rioolwaterzuivering. Door afkoppeling vind er ook minder wateroverlast plaats. Daarnaast zijn op enkele locaties in de dorpskernen op een relatief eenvoudige manier schoon regenwater afgekoppeld om te versnellen.

Voorkomen overstromingen

Wij hebben ook in 2023 actief deelgenomen aan het Regio Deal Project “Puzzelen met Ruimte”/ Gebieds Gerichte Aanpak in het stroomgebied van de Aa. In 2023 hebben we met Waterschap Aa en Maas samen gewerkt om maatregelen te nemen om overstromingen uit het regionale watersysteem van de rivier de Aa te voorkomen. Het Waterschap heeft hierin de lead, maar

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

vanwege de vele ontwikkelingen in het buitengebied blijven we opgaven combineren en pakken we kansen om werk met werk te maken.

Tegengaan droogte

Met Waterschap Aa en Maas, en Brabant Water werken we samen om maatregelen te nemen om droogte in onze gemeente te voorkomen. Het Waterschap heeft ook hierin de lead en combineren we vanwege de vele ontwikkelingen in het buitengebied de opgaven en pakken we kansen om werk met werk te maken. Als gemeente ligt onze invloedssfeer i.r.t. droogtebestrijding met name in het stedelijk gebied. In ons stedelijk gebied zorgen wij voor vergroening en afkoppeling van schoon regenwater, en infiltratievoorzieningen. Wij kunnen er zo voor zorgen dat daar meer water inzijgt in de bodem en wij vinden het onze verantwoordelijkheid om daar actief aan bij te dragen.

Natuurgebieden versterken en verbinden

In 2023 hebben we een start gemaakt met de bosbeheervisie door met onze partners in het buitengebied en buurgemeente Maashorst af te stemmen wat wensen en ambities zijn.
Naar de droge ecologische verbindingszone (EVZ) 't Grolder is een onderzoek uitgevoerd en een eerste overleg met de provincie hierover heeft plaatsgevonden. Doel hiervan is deze EVZ hoger geprioriteerd te krijgen bij de provincie zodat deze ook open staat voor subsidie.
Waterschap en gemeenten hebben samen gewerkt aan de natte EVZ Groote Wetering waar een deel tussen de Vinkelse Molen en de Loosbroeksestraat is ingericht.

Openbaar groen biodiverser inrichten en beheren

Het Groenstructuurplan is in december 2023 vastgesteld. Met de groenbeheerplannen is een start gemaakt. Hierin verwerken we de mogelijkheden om biodiverser te werken.

Duurzaam verpachten van onze landbouwgronden

Veel van onze landbouwgronden hebben we afgelopen jaar op duurzame wijze verpacht door onder andere bloemrijke randen verplicht te stellen, het gebruik van bestrijdingsmiddelen te reguleren en door teeltsturing. Door het Didam-arrest hebben we gewerkt bij inschrijving en had iedereen de kans zelf zijn inschrijfprijs te bepalen, rekening houdend met de voorwaarden die werden gesteld. Al onze gronden zijn verpacht en de gestelde maatregelen hebben nauwelijks geleid tot opbrengstderving.

Besparen op energieverbruik

In 2023 hebben we uitvoering gegeven aan de aanpak van energiearmoede door de inzet van de regionale klusbus, vrijwillige energiecoaches en een witgoedregeling. De klusbus heeft in 2023 537 huishoudens bezocht en heeft ruim 4.900 kleine energiebesparende maatregelen geïnstalleerd.

In Q1 van 2023 zijn in samenwerking met energiecooperatie BECO 10 vrijwilligers opgeleid tot energiecoach. In Q2 zijn de energiecoaches gestart met het voeren van coachgesprekken. De energiecoaches hebben in 2023 80 huishoudens bezocht waarvan 44 huishoudens gebruik hebben gemaakt van de witgoedregeling.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Opwekken van duurzame energie

Eind 2022 hebben drie initiatieven voor grootschalige zonneparken een positief principebesluit ontvangen. Dit jaar is de ruimte genomen om de initiatieven verder uit te werken voor de vergunningaanvraag. Er zijn informatiebijeenkomsten georganiseerd en met energiecooperatie BECO is de samenwerking opgezocht voor het invullen van het lokaal eigendom

Overgaan naar een aardgasvrije warmtevoorziening

Als onderdeel van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) is in 2023 een gemeentelijke isolatieaanpak vormgegeven. De subsidieregeling is hiertoe tweemaal succesvol aangevraagd. De gemeentelijke isolatieaanpak is in 2023 volledig voorbereid (aanbesteding, communicatie, vaststellen uitvoeringsregels, etc.) en gaat van start in januari 2024

Circulaire economie

In de voorbereiding van het “Van afval naar grondstoffenplan” wordt circulariteit van stoffen meegewogen. In 2050 hebben we een circulaire economie. In 2023 zijn we gestart met de oriëntatie op een visie en uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2050. Deze visie is in 2024/2025 gepland.

Verminderen huishoudelijk restafval

In 2023 zijn we gestart met het van afval naar grondstoffenbeleidsplan op te stellen. Doel van dit beleid is om het restafval terug te dringen en de afvalscheiding te verbeteren. Het beleid wordt in 2024 ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Daarnaast communiceren we regelmatig om de bewustwording van inwoners te vergroten en de afvalscheiding te verbeteren.

Stimuleren hergebruik materialen en grondstoffen

Binnen de GWW sector is al veel geregeld op het gebied van hergebruik van materialen en grondstoffen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Circa 50% van het nieuwe asfalt bestaat uit opgebroken asfalt
- Als fundering van wegen gebruiken we menggranulaat (gebroken metselwerk en bestratingsmateriaal) waarmee we besparen op zand
- In nieuw bestratingsmateriaal van beton wordt er vanuit de leveranciers circa 15% secundaire bouwstof gebruikt bestaande uit opgebroken betonproducten

Wij kiezen er bewust voor om bij hergebruik van materialen en grondstoffen geen hogere eisen te stellen dan de leveranciers adviseren in verband met de garantiestelling van de producten.

Verbeteren van lucht-, bodem- en waterkwaliteit

We hebben actief meegewerkt aan het meetproject bij combiluchtwassers van de provincie in samenwerking met de WUR. De metingen zijn eind 2023 gestart en lopen nog heel 2024 door. Begin 2023 is ook een mobiel meetstation voor luchtkwaliteit geplaatst in Nistelrode waardoor we meer inzicht gaan krijgen in de lokale luchtkwaliteit. Voor houtstook is geregeld dat als het RIVM een stookalert uitgeeft, deze ook direct wordt verspreid via onze gemeentelijke communicatiekanalen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan het resultaat. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)
De ODBN voert als verlengd lokaal bestuur wettelijke taken uit op het gebied van milieuadvisering bij vergunningverlening en voert voor Bernheze integraal de WABO-toezichtstaken uit. Daarnaast houdt de ODBN zich bezig met gezamenlijke taken op het gebied van milieucriminaliteit en ketenaanpak rondom asbest en bodemkwaliteit. ODBN voert voor ons een opdracht uit gericht op handhaving van de energiebesparingsverplichting voor de bedrijven die vallen in de categorie midden gebruikers. Dit gebeurt op grond van bepalingen in de wet Milieubeheer.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Omvang huishoudelijk afval (restafval) (kg/inwoner)	2019	135	68
	2020	138	Geen data
	2021	133	75
	2022	120	Geen data
Hernieuwbare elektriciteit (%)[1]	2019	25,2	10,7
	2020	Geen data	19,0
	2021	Geen data	27,8

1) Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa

Wat heeft het gekost

Taakveld	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk Lasten	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk baten
7.2 RIOLERING	2.118.215	2.041.777	2.093.509	2.614.616	2.539.908	2.578.736
7.3 AFVAL	2.951.595	3.495.260	3.470.823	3.517.028	3.528.746	3.398.737
7.4 MILIEUBEHEER	1.693.180	2.820.911	2.331.499	6.692	348.740	375.744
0.10 MUTATIE RESERVES	5.814	120.000	189.767	21.073	1.043.137	850.992
Totaal	**6.768.804**	**8.477.948**	**8.085.598**	**6.159.409**	**7.460.531**	**7.204.209**

Financiële toelichting

Algemeen

Alle programma's van 1 tot en met 7 bestaan uit diverse taakvelden, welke op hun beurt weer

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

bestaan uit verschillende kostenplaatsen. We voorzien de taakvelden van een financiële toelichting als hier een bepaalde mate van afwijking is ontstaan tussen geraamd na wijziging 2023 en werkelijk 2023. Indien het taakveld een afwijking heeft van meer dan € 50.000 geven wij een financiële toelichting, waarbij ook wordt ingezoomd op de kostenplaatsen die deel uit maken van het betreffende taakveld.

Taakveld	Lasten	Baten	Totaal
7.2 RIOLERING	51.732	-38.828	12.905
7.3 AFVAL	-24.437	130.009	105.572
7.4 MILIEUBEHEER	-489.412	-27.004	-516.416
0.10 MUTATIE RESERVES	69.767	192.145	261.911
3 KLIMAATBESTENDIG, BIODIVERS EN CIRCULAIRE - Totaal	**-392.350**	**256.322**	**-136.028**

Lasten: Een + saldo betekent dat er meer kosten zijn gemaakt dan geraamd. Een - saldo betekent dat de uitgaven in werkelijkheid lager zijn dan geraamd.
Baten: Een + saldo betekent dat er minder inkomsten zijn ontvangen dan geraamd. Een - saldo betekent meer ontvangen inkomsten dan geraamd.
Samen zorgt dit voor het saldo per taakveld, waarbij een + bedrag een nadelig saldo is voor het taakveld en een – bedrag een voordelig taakveld saldo

Taakveld 7.3 Afval

In 2023 is € 20,- per huisaansluiting van het vastrecht van de afvalstoffenheffing teruggegeven. Dat was niet begroot (€ 246.000). De kosten voor de afvalverwerking vielen iets hoger uit dan begroot.

De baten van de milieustraat zijn hoger dan begroot en de verwerkingskosten zijn in werkelijkheid lager dan begroot doordat er minder kilo's hout, puin, wit- en bruingoed, glas etc verwerkt zijn.

De opbrengsten van Van Munster zijn niet in de begroting opgenomen.

De openbare prullenbakkenvergoeding is geboekt in 2023 Dit loopt via de afvalreserve.

Taakveld 7.4 Milieubeheer

Milieutaak

De verwachtingen op basis van het werkprogramma 2023 zijn niet gerealiseerd. Dit is onder andere te verklaren doordat de Omgevingswet in 2023 niet in werking getreden is (waar in de begroting wel rekening mee gehouden was).

Verder zijn aan bodemtaken (meldingen en toezicht) minder uren besteed dan verwacht. Ook is er minder uur geschreven op geprogrammeerd toezicht. De uren voor intake en verzending zijn daardoor lager dan begroot.

Daarnaast zijn er verschillende VTH-vacatures bij de ODBN, waarvoor het werven van (ervaren) krachten lastig is. Dit samen betekent dat ongeveer 1.700 uur minder is afgenomen bij de ODBN.

Als laatste is noemenswaardig dat verhoudingsgewijs meer bestede uren toegerekend zijn aan de grondexploitatie, wat extra dekking oplevert.

In 2024 wordt er voor Bernheze gewerkt aan meer aandacht/bekendheid voor bodemrisico's. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de bevoegdheden hiervoor ook grotendeels bij de gemeente komen te liggen. Het niet uitgevoerde geprogrammeerde toezicht in 2023 wordt naar 2024 doorgeschoven. De ODBN heeft verder permanent aandacht voor het werven van nieuwe specialisten. Vanuit het landelijke Interbestuurlijk programma (IBP) voor versterking van het VTH-stelsel loopt er (voor alle omgevingsdiensten) een traject voor om daarin te ondersteunen

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Lokaal klimaatbeleid

De onderschrijding bestaat uit 3 posten. Namelijk de duurzame energieagenda 2023, DU klimaatmiddelen en de duurzame energieagenda 2022 . Dit zijn middelen die wij eenmalig van het Rijk hebben ontvangen voor uitvoering van de warmtetransitie. We gaan zuinig met deze middelen om en er zit geen bestedingstermijn aan.

Taakveld 0.1 Mutatie reserves

Het grootste onderdeel binnen dit programma, waarvoor de werkelijke onttrekking lager is dan geraamd is Afval € 103.688,-.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Programma 4: Duurzame landbouw en economie

Agrarische bedrijven hebben een bijzondere positie binnen de gemeente Bernheze. Dat is altijd zo geweest en dat blijft ook in de toekomst zo. Het toekomstperspectief voor veel agrarische ondernemers verandert onder invloed van steeds strenger wordende regelgeving. Zij moeten op zoek gaan naar nieuwe kansrijke businessmodellen.

Tegelijkertijd heeft de landbouw een belangrijke opgave bij het realiseren van een duurzame en gezonde leefomgeving voor onze inwoners. Leegstand van agrarische bebouwing (VAB's) is onwenselijk. De kwaliteit van het landschap staat daarmee onder druk en ondermijnende activiteiten liggen op de loer. Om juist samen met onze agrarische ondernemers oplossingen te bedenken, hebben we het programma 'Transitie Landbouw' opgezet.

De transitie van de landbouw is complex. Er komen veel vraagstukken bij elkaar. Het is belangrijk dat we deze vraagstukken zo weten te verbinden dat we tot een duurzame, economische ontwikkeling in Bernheze komen. Ook is het belangrijk dat we in onze aanpak voldoende aandacht hebben voor de sociale impact van de transitie van ons buitengebied.

Vanuit zowel de provincie als het Rijk wordt gestuurd op de transitie van landbouw. Er zijn vele initiatieven en vele belanghebbenden. De transitie van landbouw kan alleen slagen als alle partijen elkaar goed weten te vinden en als partners samen optrekken om een nieuwe toekomst te creëren voor een vitaal buitengebied en voor de agrariërs.

Naast landbouw is bedrijvigheid en de daaraan gekoppelde werkgelegenheid van groot belang voor een vitale en duurzame economie. We willen binnen onze gemeente meer verbinding leggen tussen het binnen- en het buitengebied en tussen de ondernemers onderling. We werken verder aan meer ruimte om te kunnen ondernemen maar gaan daarnaast focus aanbrengen op de kwaliteit van het ondernemerschap en de gebieden om ze te versterken. Daarin nemen we kansen om grote maatschappelijke opgaven te realiseren mee. Dan hebben we het over o.a. het vergroenen en het ontstenen van de centra zodat het aantrekkelijker en klimaatadaptiever wordt en waar mensen prettiger en langer kunnen verblijven. En de opgave om iedereen mee te laten doen op een meer inclusieve arbeidsmarkt.

Wat hebben we bereikt

- Onze agrarische ondernemers faciliteren bij de transitie in de landbouw;
- Het waarborgen van de leefbaarheid in het buitengebied;
- Het waarborgen van de (ruimtelijke) kwaliteit in het buitengebied;
- Een sterk economisch buitengebied;
- Een vitale en duurzame economie en arbeidsmarkt
- Het programmateam transitie landbouw is dit jaar versterkt met een extra projectleider die samen met de bedrijfscontactfunctionaris directe contacten onderhoud met initiatiefnemers.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Vanuit een Ja mits houding wordt samen met de ondernemer onderzocht welke kansen er liggen binnen de bestaande regelgeving en met het oog op de ontwikkelrichting van de omgevingsvisie. De vervolgstap is vaak een principeverzoek waarmee de ondernemer in het reguliere traject van de intake en omgevingstafel komt. Door mee te denken aan de voorkant wordt het initiatief vaak kansrijker, danwel wordt voorkomen dat een ondernemer op een niet kansrijk spoor zit. De samenwerking met economie zorgt ervoor dat ondernemers die willen ondernemen gezien en gehoord worden. De integrale samenwerking met ruimtelijke ordening maar ook met beleidsdisciplines mobiliteit, milieu, groen, recreatie maar ook sociaal domein zorgt ervoor dat bij landbouwtransities in het buitengebied aspecten zoals leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit onderdeel zijn van de afweging.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Agrarische ondernemers faciliteren bij de transitie in de landbouw

Het programmateam is naast de projectleider dit jaar ook uitgebreid en bestaat nu uit 5 personen: programmamanager, beleidsadviseur, planologisch adviseur, projectleider en beleidsadviseur milieu. Het programma wordt herijkt om effectiever de agrarische ondernemers te kunnen faciliteren. De projectleider is samen met de bedrijfscontactpersoon het eerste aanspreekpunt voor de ondernemer. De verbinding intern wordt door hen gelegd met RO en VTHV. De planoloog faciliteert de initiatiefnemers zodra het vraagstuk meer begeleiding nodig heeft. Zo worden ondernemers ondersteund met bijvoorbeeld VAB impuls of Ruimte voor Ruimte regelingen. Bij specifieke vergunningsvragen adviseert de milieuadviseur. Omdat er in het buitengebied veel gaat spelen (denk aan BPLG) zet het programma zich ook in om deze doelstellingen te vertalen naar de eigen gemeente. Daarmee ook duidelijk te bieden aan de ondernemers. In 2023 hebben de projectleiders en gebiedsregisseurs via keukentafel gesprekken contact gehad met initiatiefnemers (agrariërs) in het buitengebied van Bernheze. In een tweetal gebieden zijn er in het kader van de regiodeal stallenaanpak kleine gebiedsprocessen gestart die hebben geleid tot een transitieopgave op dit locaties. Voorbeeld is Nobisweg/Hommelsdijk waar nu een woningbouwprojectontwikkeling wordt gestart. En nabij Nistelrode(loosbroekseweg/kantje) waar in overleg met meerdere initiatiefnemers een plan is ontwikkeld voor een lokale transitie op die plek(stoppen/veranderen). De initiatiefnemers zullen zelf een principeverzoek indienen. Een groot aantal casussen zijn nog in bespreking en dat wordt vastgelegd in een nieuw instrument(GIStool). Deze tool geeft inzicht waar de kansen liggen voor uitbreiding, verplaatsing of verandering. Bij de gesprekken wordt ook de provincie of waterschap betrokken indien dit nodig is. Deze lopende zaken gaan verder in 2024. In het Aa-dal lopen twee transitieprojecten in het kader van de Gebiedsgerichte aanpak in samenwerking met het waterschap. In beide projecten worden stappen gezet in de planontwikkeling en onderhandelingen met de agrariërs in de extensiveringsopgave. Dit zijn vele kleine casussen waar veel tijd en energie in gaat en de verwachting is dat in 2024 weer verder vooruitgang wordt geboekt. Het is een nieuwe manier van werken waarvan de leerpunten worden meegenomen naar nieuwe gebiedsprocessen waar transitieopgaven liggen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Het waarborgen van de leefbaarheid in het buitengebied

De integrale samenwerking met ruimtelijke ordening maar ook met beleidsdisciplines mobiliteit, milieu, groen, recreatie maar ook sociaal domein zorgt ervoor dat bij landbouwtransities in het buitengebied aspecten zoals leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit onderdeel zijn van de afweging. Het programma transitie landbouw werkt nauw samen met de programma's groene structuren en water. Daarnaast is er contact met het sociaaldomein en worden we betrokken bij het signaaloverleg. In 2023 is vooral gewerkt aan integrale samenwerking van de verschillende disciplines door bij te dragen aan bijvoorbeeld de ontwikkeling van het plan groene structuren en de mobiliteitsvisie. In de eerder genoemde gebiedsprocessen(pilots en GGA AA-dal) wordt de leefbaarheidsverbetering als randvoorwaarden genomen voor de ontwikkeling in het gebied. Tot slot is in 2023 een start gemaakt met de ontwikkeling van een afweegkader voor de besteding van Ruimte voor Ruimte gelden die bedoeld zijn voor investering in de verbetering van de kwaliteit en leefbaarheid van het buitengebied.

Het waarborgen van de (ruimtelijke) kwaliteit in het buitengebied

De integrale samenwerking met ruimtelijke ordening maar ook met beleidsdisciplines mobiliteit, milieu, groen, recreatie maar ook sociaal domein zorgt ervoor dat bij landbouwtransities in het buitengebied aspecten zoals leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit onderdeel zijn van de afweging. Het programma transitie landbouw werkt nauw samen met de programma's groene structuren en water. De ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied wordt als randvoorwaarde meegenomen in de gebiedsprocessen die worden uitgevoerd in het kader van de transitie landbouw

Een sterk economisch buitengebied

Het kansenbeleid of wel het handelingsperspectief buitengebied vormt een belangrijke beleidsontwikkeling waarmee we dit jaar zijn gestart. Dit heeft enige vertraging opgelopen door onderbezetting van het programmateam. Echter het traject is weer opgepakt door de nieuwe beleidsadviseur buitengebied en wordt een belangrijk speerpunt voor komend jaar. De omgevingsvisie vormt een belangrijke leidraad.

De projectleider die samen met de bedrijfscontactfunctionaris directe contacten onderhoud met initiatiefnemers. Vanuit een Ja mits houding wordt samen met de ondernemer onderzocht welke kansen er liggen binnen de bestaande regelgeving en met het oog op de ontwikkelrichting van de omgevingsvisie. De vervolgstap is vaak een principeverzoek waarmee de ondernemer in het reguliere traject van de intake en omgevingstafel komt. Door mee te denken aan de voorkant wordt het initiatief vaak kansrijker, danwel wordt voorkomen dat een ondernemer op een niet kansrijk spoor zit. De samenwerking met economie zorgt ervoor dat ondernemers die willen ondernemen gezien en gehoord worden. De keukentafelgesprekken die door de projectleiders worden gevoerd met de agrarische ondernemers gaan over het bieden van perspectief aan deze ondernemer. Door te onderzoeken wat de beste oplossing is voor de ondernemer. Zoals een andere activitieit starten of verplaatsen naar een andere locatie om daar de onderneming te kunnen uitbreiden.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Een vitale en duurzame economie en arbeidsmarkt

In 2020 en 2021 is de economische visie ‘Van meer naar Beter’ en het actieprogramma economische visie vastgesteld. Vervolgens zijn we in 2023, in een economie met (nog steeds) een hoge dynamiek en een groot aantal uitdagingen, aan de slag gegaan met de uitvoering van dit actieprogramma (op een 6-tal pijlers die hieronder worden toegelicht) en de regie houden daarop. Dit heeft wederom geresulteerd in flinke stappen voorwaarts en in een aantal mooie successen. Verder zijn we gestart met de voorbereiding op de actualisatie van de Economische Visie en het actieprogramma waarmee we in 2024 aan de slag gaan.

Op het gebied van **dienstverlening, verbinden en aanjagen** (pijler 1) zijn er positieve resultaten op het gebied van samenwerken met de ondernemers. We zijn steeds vaker en beter zichtbaar, we communiceren meer en werken aan verdere verbetering van de communicatie. Ook is het gelukt om andere beleidsvelden en relevante organisaties een podium te bieden en ze in contact met de ondernemers te brengen. Wat niet onbenoemd mag blijven is dat het diverse keren gelukt is om ondernemers met elkaar in contact te brengen in succesvolle inspiratiesessies op het gebied van innovatie.

Om verder te werken aan **‘vitale en leefbare centra’** hebben we na een eerste impuls in 2022 te hebben gegeven om de centra aantrekkelijker maken door ‘vergroening’ (zie pijler 6; duurzaamheid en klimaatadaptie) in 2023 extra middelen weten te verkrijgen en hebben samen met (lokale) ondernemers de uitvoering van de plannen in 2024 voorbereid. Daarnaast hebben we deelgenomen aan KVO-Winkelcentra en weten mede hierdoor de centra veilig en leefbaar te houden. Verder is het beleid om leegstand tegen te gaan zeer succesvol geweest. We hebben ten tijde van het corona tijdperk maar ook daarna met de gevolgen vanuit de oorlog in Oekraïne, in tegenstelling tot de verwachtingen, de leegstand in de Retail flink weten te beperken en te houden naar een zeer lage leegstand van slechts 3,3%. Bron: Locatus.

Om extra aandacht te geven aan het **buitengebied** en aan de transitie in de agrarische sector heeft de bedrijfscontactfunctionaris een vaste rol hierin gehad voor gesprekken over transformatie naar andere bedrijfsactiviteiten dan agrarische. Daarnaast hebben we de gemeenteraad met (agrarische) ondernemers en Agrifood Capital in contact gebracht via de AFC-radentour (AFC). Verder is er samengewerkt met ‘Brabantse Juweeltjes’ en ‘Visit Brabant’ en zijn de inkomsten uit toeristenbelasting fors gestegen van € 178.000,00 (2021) naar € 267.000 (2022).

Om ruimte te bieden om te ondernemen ontwikkelen we (lokale) **bedrijventerreinen**. Op ’t Retsel II zijn bijna alle in ’22 verkochte kavels bebouwd en de laatste 2 in ontwikkeling. Er is een onder meer een bedrijfsverzamelgebouw en een CPO (met 6 ondernemers) ontwikkeld. Daarnaast heeft de gemeente aandacht besteed aan de kleinere kernen Vorstenbosch en Loosbroek. We hebben hiervoor een inventarisatie gemaakt voor de (uitbreidings-)behoeft aan bedrijfskavels. Er zijn flinke stappen gemaakt met de (ontwerp)bestemmingsplannen voor Cereslaan-West en ’t Runneke inclusief regionale afstemming RNOB. De verwachting is dat beide plannen, begin 2024,

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

respectievelijk worden vastgesteld en ter inzage worden gelegd. Het verweer op de beroepen van Heesch West wordt medio december 2023 bij de Raad van State ingediend.

We hebben gewerkt aan initiatieven voor een nog meer inclusieve **arbeidsmarkt.** Vanwege positieve ervaringen hebben we opnieuw een bananenmarkt georganiseerd in 2023 waar 70 deelnemers 14 Bernhezer bedrijven hebben bezocht waarbij 4 personen een plaatsing naar werk hebben gevonden. Inzet op PSO blijft succesvol en heeft een groei van 3 naar 10 PSO-gecertificeerde bedrijven (2018-2023) in Bernheze opgeleverd. Daarnaast hebben 165 ondernemers uit Bernheze de weg gevonden naar StartersSucces Oss/Bernheze waar zij een intake hebben gedaan, aan een activiteit hebben deelgenomen of een coaching traject hebben gevolgd.

Betreft **duurzaamheid, klimaatadaptie en toekomstbestendigheid** hebben we een vervolg gegeven aan het ‘vergroenen’ van de centra. Met extra middelen die vrij gemaakt zijn, zijn we aan de slag gegaan met offertes en contracten voor de concrete uitvoering in 2024. Daarnaast zijn er in 2023 28 nieuwe publieke laadpalen geplaatst (15 in 2022) en hebben we een inventarisatie gemaakt welke bedrijven moeten voldoen aan de energielabel-C verplichting. Op het gebied van duurzame en toekomstbestendige arbeidsmarkt zijn we met o.a. met PSO-certificering aan de slag

Indicator	2018	2020	2022	2024
Cijfer voor mkb-vriendelijkste gemeente	6,1	6,3	-* (6,5)	6,7
Percentage zonnepanelen op bedrijfsdaken		8%	20+% (21%)**	- **
Aantal PSO-gecertificeerde bedrijven (PSO: keurmerk/norm voor sociaal ondernemen)	3	6	8 (8)	10 (10)

Tekst in geel is streefgetal en in groen daadwerkelijk gerealiseerd.
**Er heeft in 2022 geen nieuwe enquete ‘MKB-vriendelijkste gemeente’ plaatsgevonden. De instantie die dit organiseert heeft de vorige editie later uitgevoerd vanwege de coronacrisis en heeft nu aangegeven dat er een nieuwe concept ontwikkeld wordt, deze willen we mogelijk in 2024 gaan gebruiken.. ** indicator niet meer te raadplegen op website (percentage volgens laatste update) en daarnaast heeft de gemeente vanwege de opgetreden netcongestie niet meer verder kunnen inzetten op het stimuleren van meer zon op dak.*

Dienstverlening, verbinden en aanjagen: We hebben ons veelvuldig laten zien bij ondernemersorganisaties en hebben proactief meegedaan aan de overleggen. Denk hierbij aan Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO), Centrum Management, Samenwerkende Ondernemersverenigingen Bernheze (SOB) en veel regionale organisaties en samenwerkingsverbanden. Daarnaast hebben we meerdere thema-avonden, banenmarkten en collegebezoeken georganiseerd o.a. met BIZOP, WSP/PimWerkt en StartersSucces. Daarnaast hebben we succesvol ondernemers uit het MKB en uit de Agrarische Sector weten te verbinden, inspireren en te enthousiasmeren door middel van het organiseren van twee inspiratiesessies (SPARK Maker Zone en Agritechnica) om innovatief werken in hun eigen sector aan te jagen. Regionaal hebben we samen met ondernemers aan initiatieven van RNOB/AFC deelgenomen zoals de RNOB ondernemerstafel, AFC-ontbijtsessie en AFC-radentour.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Vitale en leefbare centra: We hebben nieuwe commerciële planaanvragen en initiatieven (via intaketafel en omgevingsoverleg) getoetst. Hierdoor landen commerciële ruimtes op de juiste locatie, blijven behouden op plaatsen waar deze gewenst zijn en wordt versnippering, verval en leegstand tegengegaan. Om de centra te vergroenen hebben we vervolgstappen gezet waaronder bijeenkomsten met de werkgroep Gemeente Bernheze, informatieavond met bewoners en vaststelling/uitvoering en begroting (offertes/contracten) van de plannen.

Verder hebben we wederom actief deelgenomen aan bijeenkomsten van Centrum Management, OV's en KVO-Winkelcentrum.

Buitengebied: Om de innovaties in de agrarische sector aan te jagen en agrarische ondernemers onderling te verbinden hebben we een inspiratiesessie 'innovatie in de agrarische sector' georganiseerd. Daarnaast hebben we ook samen met AgriFood Capital de AFC-radentour georganiseerd. Ook zijn we steeds betrokken bij ingediende initiatieven van ondernemers via de intake- en omgevingstafel waar nieuwe initiatieven worden besproken en getoetst om zo passende bedrijvigheid in het buitengebied mogelijk te maken. De bedrijfscontactfunctionaris biedt extra ondersteuning bij deze trajecten. Verder is er actief samengewerkt aan en met 'Brabantse Juweeltjes' en 'Visit Brabant' om recreatie en toerisme in Bernheze nog beter op de kaart te zetten.

Bedrijventerreinen: Over bedrijventerrein 't Runneke zijn gesprekken met ondernemers en omgeving gevoerd. Er is gewerkt aan diverse varianten van kavelindeling (met meer nieuwe bedrijfslocaties) Er is al met een aantal ondernemers afspraken gemaakt en overeenkomsten opgesteld. Deze worden naar verwachting begin 2024 jaar gesloten. Daarnaast is er gewerkt aan het opstellen van een concept bestemmingsplan op basis van deze variant. De benodigde onderzoeken zijn bijna allemaal uitgevoerd en er heeft regionale afstemming plaatsgevonden. De verwachting is dat het plan begin 2024 ter inzage wordt gelegd. Daarnaast hebben we gewerkt aan het verder uitwerken van het uitgifteprotocol Heesch-West / Cereslaan-West en om de vraag up to date te houden. 2023 heeft in het teken gestaan van het opstellen van verweer tegen de beroepschriften die bij de Raad van State zijn ingediend. De verwachting is dat medio 2024 de beroepen inhoudelijk door de Raad van State behandeld. Verder sluiten we steeds aan bij de drie KVO-overleggen om de bedrijventerreinen leefbaar en veilig te houden. Ook sluiten we aan bij de regionale overleggen 'Werkgroep Bedrijventerreinen' en '1-Loket' om regionaal afspraken te maken en bedrijven te laten landen op de juiste locatie (zoals bijvoorbeeld XXL-logistiek).

Arbeidsmarkt: Vanwege het succes in 2022 hebben we opnieuw in samenwerking met WSP/PimWerkt en de ondernemersverenigingen een banenmarkt georganiseerd. Daarnaast hebben we een goed contact onderhouden met Starterssucces Oss/Bernheze die starters en jonge ondernemingen ondersteunen/coachen. In regionaal verband is ook het zzp-boost georganiseerd. Verder hebben we onze samenwerking met PSO Nederland (Prestatieladder Socialer Ondernemen) voortgezet. Er zijn wederom gesprekken gevoerd met diverse ondernemers in Bernheze om ze te ondersteunen (via vouchers) bij het behalen van dit PSO-certificaat.

Duurzaamheid – toekomstbestendigheid:. We hebben in regionaal verband de RNOB ondernemerstafel georganiseerd en gewijd aan het thema 'Duurzame bedrijventerreinen'.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Daarnaast houden we aandacht bij de planvorming voor het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen voor gasloos, voorzien van zonnepanelen en eventueel met groene daken. Gezien we momenteel te maken hebben met het verschijnsel ‘Netcongestie’ is dit een steeds complexere opgave wat ook aandacht vraagt om slimme oplossingen, m.n. voor grote bedrijventerreinen zoals Heesch West. Verder zijn er dit jaar 28 nieuwe publieke laadpalen geplaatst. Naast een impuls voor het verduurzaming van bedrijven zijn we ook druk in de weer geweest om een impuls te geven aan het ‘vergroenen’ van de centra. Dit lees je onder punt ‘Vitale en leefbare centra’. Betreft ‘Duurzame en toekomstbestendige arbeidsmarkt’ zie het vorig punt hierboven.

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan het resultaat. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Regio Noordoost-Brabant (RNOB)
Er zijn uitdagingen die te groot zijn om als gemeente of waterschap alleen aan te gaan. Bijvoorbeeld omdat ze grenzen overschrijden, te ingewikkeld zijn of te duur zijn. Die opgaven vragen om een gezamenlijke aanpak. RNOB is daarvoor het platform. De regio heeft daarvoor een samenwerkingsagenda vastgesteld, van de samenwerkende overheden, zestien gemeenten en twee waterschappen. De agenda focust zich op mobiliteit en ruimte, leefomgeving (onder andere klimaat en energie) en vestigingsklimaat. Onze opgaven vragen om een gezamenlijk handelingsperspectief en een opgavegerichte benadering, waarbij verschillende overheden op wisselende schaalniveaus samenwerken. Ook is de samenwerking met ondernemers en kennisinstellingen hierbij van groot belang. Deze agenda sluit aan op de strategische agenda’s voor de stichting AgriFood Capital en die van Regio Noordoost-Brabant Werkt! (en vice versa). Dit zijn de agenda’s ter versterking van de economische structuur en het innovatievermogen van de regio en de arbeidsmarktaanpak.

Heesch West
De gemeenschappelijke regeling Heesch West heeft als doel het ontwikkelen van een nieuw regionaal bedrijventerrein. In een ambitieuze, toekomstgerichte ontwikkeling biedt Heesch West ruimte aan middelgrote tot zeer grootschalige bedrijven, die elders in de regio geen passende huisvesting (meer) vinden. In belangrijke mate zijn dit bedrijven die nu al een regionale binding hebben en zich binnen onze regio willen doorontwikkelen.
Heesch West versterkt het vestigingsklimaat voor Noordoost-Brabant door in te spelen op deze specifieke kwaliteiten. Het nieuwe terrein biedt vestigingsmogelijkheden voor nieuwe regionale en (inter)nationale ruimtevragers én biedt uitbreidingsmogelijkheden voor het bedrijfsleven uit onder andere onze gemeente.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Brabant Water

De organisatie richt zich op drinkwatervoorziening in onze regio. Als aandeelhouder kunnen we via de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering aan tafel zitten bij gebruik van delen van ons gebied voor de drinkwater voorziening en de effecten op duurzaamheid en gebruik van onze omgeving.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Functiemenging (%)	2019	49,8	48,4
	2020	49,7	48,2
	2021	49,7	48,7
	2022	50,2	49,1
Het aantal vestigingen van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	2019	147,3	146,6
	2020	153,0	152,9
	2021	158,8	160,9
	2022	167,6	173,2

1) De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Wat heeft het gekost

Taakveld	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk Lasten	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk baten
3.1 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	311.731	321.691	326.053	6.256	6.256	5.080
3.2 FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR	188.204	184.511	106.679	190.595	187.511	102.679
3.3 BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN	112.620	116.043	136.143	24.884	24.884	23.568
0.10 MUTATIE RESERVES	2.391	3.000	-	-	-	4.000
Totaal	**614.946**	**625.245**	**568.876**	**221.735**	**218.651**	**135.327**

Financiële toelichting

Algemeen

Alle programma's van 1 tot en met 7 bestaan uit diverse taakvelden, welke op hun beurt weer bestaan uit verschillende kostenplaatsen. We voorzien de taakvelden van een financiële toelichting als hier een bepaalde mate van afwijking is ontstaan tussen geraamd na wijziging 2023 en werkelijk 2023. Indien het taakveld een afwijking heeft van meer dan € 50.000 geven wij een financiële toelichting, waarbij ook wordt ingezoomd op de kostenplaatsen die deel uit maken van het betreffende taakveld.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Taakveld	Lasten	Baten	Totaal
3.1 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	4.362	1.176	5.538
3.2 FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR	-77.832	84.832	7.000
3.3 BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN	20.100	1.316	21.416
0.10 MUTATIE RESERVES	-3.000	-4.000	-7.000
4 DUURZAME LANDBOUW EN ECONOMIE - Totaal	**-56.369**	**83.324**	**26.954**

Lasten: Een + saldo betekent dat er meer kosten zijn gemaakt dan geraamd. Een - saldo betekent dat de uitgaven in werkelijkheid lager zijn dan geraamd.
Baten: Een + saldo betekent dat er minder inkomsten zijn ontvangen dan geraamd. Een - saldo betekent meer ontvangen inkomsten dan geraamd.
Samen zorgt dit voor het saldo per taakveld, waarbij een + bedrag een nadelig saldo is voor het taakveld en een – bedrag een voordelig taakveld saldo

In 2023 vind er geen afwijking plaats in dit programma die dient te worden toegelicht.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Programma 5: Weerbare en veilige samenleving

Een veilige woonomgeving is een belangrijke voorwaarde voor prettig wonen en leven in Bernheze. Waar criminaliteit zich vroeger voornamelijk concentreerde in de grote steden, zien we tegenwoordig ook juist in ‘landelijke’ gemeenten als Bernheze een toename van ondermijnende activiteiten. Het is belangrijk om als overheid alert te zijn op signalen en toe te zien op naleving van wet- en regelgeving. In de strijd tegen ondermijning is het belangrijk samen op te trekken vanuit diverse disciplines binnen de gemeente, met externe partners én inwoners.

De link tussen ondermijning, het integraal veiligheidsbeleid en andere beleidsonderwerpen kan binnen de gemeente Bernheze meer inhoud en vorm krijgen. Vertrouwen van inwoners en ondernemers in gemeente en politie is hierbij het sleutelwoord. Vertrouwen in de gemeente is mede afhankelijk van ervaringen die inwoners en ondernemers hebben met de overheid op andere beleidsvelden, zoals het aanvragen van vergunningen, een bezoek aan de gemeentebalie, deelname aan een participatietraject of het bijwonen van een gemeenteraadsvergadering.

Eén van de onderwerpen die verder van belang is betreft de verbinding tussen zorg en veiligheid: veiligheid op het terrein complexe zorgcasuïstiek. Het gaat dan bijvoorbeeld om huiselijk geweld, kindermishandeling, incidenten rondom verwarde personen, etc. De gemeente speelt hierin een belangrijke en zichtbare rol op momenten met impact voor betrokken bewoners.

Naast ondermijning zien we dat ook op andere terreinen bedreiging en intimidatie toeneemt. Er dreigt een groeiende kloof tussen inwoners en de overheid. Een deel van de inwoners voelt zich niet meer betrokken. Tegelijkertijd verwachten inwoners dat een krachtig bestuur de goede keuzes maakt. Om weerbaar te zijn, is een integer en transparant besluitvormingsproces en een goede dialoog met de samenleving noodzakelijk. Een weerbare gemeente heeft zijn uitwerking op de samenleving; het verstrekt het vertrouwen van de inwoner in de overheid.

Wat hebben we bereikt

- Het afgelopen jaar hebben we stappen gezet in de gezamenlijk aanpak van complexe zorgcasussen. Voor de nazorg van ex-gedetineerden is een nieuwe folder uitgebracht om mensen zo goed mogelijk terug te laten keren in de maatschappij. In de folder wordt op de 6 leefgebieden hulp geboden.
- De boa’s zijn goed gepositioneerd in de wijk door middel van wijkgericht werken. Concreet nemen ze deel aan dorps overleggen en buurtwhatsappgroepen. Staan in contact met sportverenigingen, dorpsraden, politie/wijkagent en ze weten van elkaar wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn. Het reageren op (criminaliteit) meldingen is een belangrijk onderdeel van hun werk. Binnen de dorps overleggen worden gebeurtenissen is de kernen besproken met interne en externe partners. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het voorkomen van vuurwerkoverlast en jeugdproblematiek.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

- Het hebben van een punt waar burgers meldingen kunnen maken voor zowel veiligheids- als zorg issues, een aandachtsfunctionaris mensenhandel en maatschappelijke onrust, helpt om meer weerbaar te zijn.
- Binnen de Veiligheidsregio zijn er stappen gezet in het gezamenlijk monitoren van situaties die een grote impact (kunnen) hebben op onze inwoners. Zo weten gemeente en VR elkaar in vroeg stadium te vinden in het proces van monitoring en signalering.
- Het Maasland Interventieteam heeft dit jaar een goede doorstart gemaakt. Vooral op het thema buitengebied is veel geïnvesteerd. Zowel repressief als preventief zijn veel gesprekken gevoerd met inwoners en controles uitgevoerd.
- Als rode draad in contact naar inwoners is het project bondgenoten van start gegaan. Met een doorsnede van de Bernheze bevolking kunnen veiligheid brede thema's gedeeld en besproken worden.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Veilige leefomgeving

In 2023 zijn er relatief weinig grote veiligheidsincidenten geweest. We zijn aan de slag gegaan met de uitvoering van alle geprioriteerde thema's uit het IV-beleid 2023-2024 conform het Uitvoeringsprogramma. Dit is meerjarig dus nog niet afgerond.

We hebben de mogelijkheden onderzocht voor een intensievere samenwerking op het gebied van boa-capaciteit met de gemeente Oss. De conclusie van dit onderzoek was dat dit voor beide partijen niet direct grote voordelen bood. Er is gekozen voor een verdere professionalisering en uitbreiding van het boa team in Bernheze. Uiteraard werken we in het kader van het thema veiligheid waar mogelijk wel samen met onze omliggende gemeenten. De boa's zijn zichtbaar in de wijk en weten wat de bevoegdheden en mogelijkheden zijn die bij hun taak hoort..

Vermindering / tegengaan van ondermijning van het gezag

In 2023 is vanuit het regionale versterkingsplan periode 2022 t/m 2024 zijn door het algemeen bestuur van het samenwerkingsverband TF-RIEC Brabant Zeeland gelden beschikbaar gesteld ter versterking van de regionale doekracht. Bernheze heeft 60.000 euro ontvangen en hiermee is een projectleider aangetrokken die aan de slag is gegaan met de laatste fase van het actieplan ondermijning buitengebied. Er is geïnvesteerd in het versterken van: de informatiepositie op signalen en meldingen van ondermijning, de zichtbare handhaving in het buitengebied door middel van integrale preventieve en repressieve acties, het versterken van maatschappelijke weerbaarheid van burgers en ondernemers in het buitengebied en de brede integrale samenwerking tussen alle verschillende partijen die acties zijn in het buitengebied. Daarnaast is er in 2023 opnieuw een burgerpeiling gehouden in het buitengebied hoe de inwoners en ondernemers het wonen en leven ervaren. In 2024 gaan we met de resultaten hiervan aan de slag.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Er is ook geïnvesteerd in het verhogen van de meldingsbereidheid. Hier hebben de boa's ook een belangrijke rol in. De boa's staan zoals eerder aangegeven in de maatschappij en hebben nauw contact met de ondernemers, dorpsraden en overige inwoners van onze gemeente. Door meldingen zorgvuldig te behandelen, contacten te onderhouden en melders ook terugkoppeling te geven over ons handelen willen we de meldingsbereidheid van de inwoners vergroten. Het doel is om zowel preventief als repressief te werken waardoor we op een goede manier met inwoners verbinden.

Bewustwording over risico en uitingen van ondermijning

In 2023 is het vanwege andere prioriteiten en werkzaamheden niet gelukt om inhoudelijk aan de slag te gaan met de implementatie van de Brabantse norm weerbare overheid. Vanuit het regionale versterkingsplan periode 2022 t/m 2024 zijn door het algemeen bestuur van het samenwerkingsverband TF-RIEC Brabant Zeeland gelden beschikbaar gesteld ter versterking van de regionale doekracht. Door de basisteamdriehoek-plus van Maasland is een voorstel ingediend om 'de Brabantse Norm Weerbare Overheid' te implementeren binnen de gemeenten Bernheze en Oss. Hiervoor is incidenteel een bedrag van 105.000 euro toegekend aan het basisteam. Met dit geld hebben we een projectleider aangetrokken die aan de slag gaat met de implementatie van de norm in de gemeente Oss en Bernheze. Het streven blijft om uiterlijk 1 januari 2025 te voldoen aan de Brabantse norm.

Versterken van vertrouwen van inwoner in gemeente / bestuur

Om o.a. de dienstverlening rondom evenementen te verbeteren is de evenementennota dit jaar geactualiseerd. Deze zal per 1 januari 2024 in werking treden. Een onderdeel van deze nota is de invoering van de evenementenkalender. Door het vaststellen van de evenementenkalender kunnen de evenementen worden verspreid in de regio en kan de inzet van hulpdiensten beter gepland worden. Daarnaast is het mogelijk om via de kalender evenementen te spreiden over verschillende locaties om mogelijke hinder te beperken en een locatie niet te vaak te belasten.

Om de kwaliteit van aanvragen van evenementen, horeca en de overige APV-onderdelen te verhogen is de aanvraagprocedure gedigitaliseerd. Hiervoor is dit jaar de applicatie RX-Launch ingericht. Burgers/organisatoren kunnen hier eerst via een vragenboom controleren of en zo ja welke vergunning ze nodig hebben. Waarna ze rechtstreeks (digitaal) hun aanvraag kunnen invullen en indienen. Deze aanvraag komt vervolgens direct binnen in de applicatie RX-mission waarmee de vergunningverleners van het VTH domein al werken en is de tussenkomst van de postkamer bij deze aanvragen niet meer nodig. Hierdoor kan het doorlopen van het volledige proces sneller plaatsvinden en zijn de te nemen besluiten van ho(o)g(ere) kwaliteit.

We hebben daarnaast een professionaliseringsslag gemaakt binnen het VTH-domein door het inzetten van een juridisch kennisbank.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan het resultaat. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Veiligheidsregio Brabant-Noord

De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en Bevolkingszorg. In de veiligheidsregio werken zij met de 11 gemeenten en de GGD samen op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en bevolkingszorg. Ook de Nationale Politie, de Meldkamer Oost-Brabant, het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid werken samen binnen de veiligheidsregio.

Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is een netwerksamenwerking waarin veiligheid, zorg en lokaal bestuur samenkomen voor de integrale aanpak van complexe problematiek. Het doel van de samenwerking is het terugdringen van overlast en recidive, waarbij wordt ingezet op gedragsverandering en verbetering van kwaliteit van het leven van de betrokkene(n).

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Verwijzingen halt (aantal per 1.000 inwoners, 12 t/m 18 jaar)	2019	12	15
	2020	10	4
	2021	7	2
	2022	8	4
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	2019	1,0	1,1
	2020	1,0	1,6
	2021	1,0	1,4
	2022	1,2	1,3
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	2019	3,5	3,1
	2020	3,3	1,6
	2021	3,1	2,1
	2022	3,2	1,9
Diefstallen uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)	2019	1,9	2,8
	2020	1,4	1,8
	2021	1,1	1,3
	2022	1,2	1,1

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	2019	4,6	3,1
	2020	4,9	2,9
	2021	4,8	2,4
	2022	4,8	2,8

Wat heeft het gekost

Taakveld	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk Lasten	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk baten
1.1 CRISISBEHEERSING EN BRANDWEER	2.085.282	2.085.960	2.079.445	-	-	-
1.2 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	918.788	1.055.508	1.021.370	3.343	63.343	79.842
0.10 MUTATIE RESERVES	-	-	-	-	-	-
Totaal	**3.004.070**	**3.141.468**	**3.100.815**	**3.343**	**63.343**	**79.842**

Financiële toelichting

Algemeen

Alle programma's van 1 tot en met 7 bestaan uit diverse taakvelden, welke op hun beurt weer bestaan uit verschillende kostenplaatsen. We voorzien de taakvelden van een financiële toelichting als hier een bepaalde mate van afwijking is ontstaan tussen geraamd na wijziging 2023 en werkelijk 2023. Indien het taakveld een afwijking heeft van meer dan € 50.000 geven wij een financiële toelichting, waarbij ook wordt ingezoomd op de kostenplaatsen die deel uit maken van het betreffende taakveld.

Taakveld	Lasten	Baten	Totaal
1.1 CRISISBEHEERSING EN BRANDWEER	-6.515	0	-6.515
1.2 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	-34.138	-16.499	-50.637
0.10 MUTATIE RESERVES	0	0	0
5 WEERBARE EN VEILIGE SAMENLEVING - Totaal	**-40.653**	**-16.499**	**-57.152**

Lasten: Een + saldo betekent dat er meer kosten zijn gemaakt dan geraamd. Een - saldo betekent dat de uitgaven in werkelijkheid lager zijn dan geraamd.
Baten: Een + saldo betekent dat er minder inkomsten zijn ontvangen dan geraamd. Een - saldo betekent meer ontvangen inkomsten dan geraamd.
Samen zorgt dit voor het saldo per taakveld, waarbij een + bedrag een nadelig saldo is voor het taakveld en een – bedrag een voordelig taakveld saldo

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

Deelname aan de Veiligheidsmonitor gebeurt 2-jaarlijks. Dit jaar heeft geen deelname plaatsgevonden. Daarnaast hebben wij een bijdrage ontvangen van de gemeente 's-Hertogenbosch. Dit betreft de uitkering van het restant reserve Zorg- en Veiligheidshuis.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie

Om het goede te kunnen doen voor en met de samenleving is een sterke organisatie nodig. Een gemeentelijke organisatie die in verbinding staat met haar omgeving, waarbij (digitale) dienstverlening centraal staat, we informatiegericht en proces- en datagestuurd werken en we tegelijkertijd samen een aantrekkelijke werkplek creëren.

Om mee te ontwikkelen met onze inwoners en ondernemers is het noodzakelijk om continu te blijven werken aan de kwaliteit van dienstverlening. Technologische ontwikkelingen kunnen hierbij helpen. Via een goede digitale informatievoorziening en informatiestructuur kunnen we de dienstverlening aan inwoners en ondernemers optimaliseren. Het is belangrijk daarbij in breed perspectief naar de hele keten te kijken: wat kunnen klanten zelf (selfserviceportals) tot het uitbesteden van taken aan andere organisaties.

De digitalisering van onze samenleving en organisatie roept tegelijkertijd nieuwe vragen op over hoe we om gaan met de nieuwe technologieën en de gevolgen daarvan. Vanuit dat perspectief grijpt de gemeente de kansen die digitalisering biedt en werken we aan de mogelijke keerzijden ervan.

Om alle ambities te verwezenlijken is het noodzakelijk om gedreven werknemers te hebben die met passie werken aan de opgaven van onze gemeente. Echter, de krappe arbeidsmarkt mogen we niet uit het oog verliezen. Dit maakt dat we als organisatie moeten werken aan het zijn én blijven van een aantrekkelijke werkgever. We richten ons daarbij - zowel in het aannamebeleid als in de ontwikkeling van onze medewerkers - met name op houding, gedrag, competenties en vaardigheden.

Wat hebben we bereikt

- Wij werken elke dag aan een gewoon goed geregelde dienstverlening. Om dit te kunnen doen hebben we een sterke organisatie nodig. Een organisatie die in verbinding staat met haar omgeving, die (technologische) ontwikkelingen meeneemt in het dagelijks werk en een aantrekkelijke werkgever is waar medewerkers graag werken en zich kunnen blijven ontwikkelen.
- Het continu ontwikkelen / verbeteren van onze dienstverlening is met het programma Dienstverlening dit jaar centraal gesteld. Het programma is in maart 2023 gestart. We hebben gewoon goed geregelde dienstverlening vorm gegeven door 5 kernbeloften te formuleren. De kernbeloften geven weer waar wij als organisatie aan gehouden mogen worden door onze inwoners. Intern geven de kernbeloften richting voor de manier waarop wij werken en de invulling van projecten die we hebben opgepakt. De eerste focus vanuit het programma dienstverlening is bereikbaarheid. We hebben een viertal projecten opgepakt die allen te maken hebben met bereikbaarheid, zowel telefonisch als digitaal.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

- Het continu ontwikkelen van je organisatie gaat hand in hand met de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering. Zoals hierboven beschreven zijn er, naast de continue ontwikkelingen op het gebied van digitalisering, projecten in gang gezet om dit binnen de organisatie op het gebied van bereikbaarheid te ondersteunen. Daarnaast is er ook gewerkt om te voldoen aan de wettelijke vereisten waar wij ons als organisatie aan moeten houden. Ook dit is een continu proces gezien de veranderende regelgeving.
- Gewoon goed geregelde dienstverlening kan niet zonder het kijken naar op welke manier onze processen zijn ingericht. We zijn vanuit het programma Dienstverlening gestart met het opleiden van collega's in het continu verbeteren van processen. Op deze manier zijn we in de praktijk aan de slag met verbeteringen en wordt het een manier van werken. Daarnaast zorgt het project meten is weten voor inzicht hoe we het doen en wat de inwoners van onze dienstverlening geven. En kunnen we op die manier monitoren wat er goed gaat en waar de ruimte voor verbetering zit.
- Ook intern werken we aan gewoon goed geregelde dienstverlening voor en door onze collega's. We zijn dit jaar gestart met onboardingsdagen waarin onze nieuwe collega's in korte tijd meegenomen worden in Bernheze. Van hoe werken wij als organisatie tot een inspirerende wandeling door de gemeente. Daarnaast was er de nodige aandacht voor ontwikkeling van medewerkers en hebben we doormiddel van de flexibele schil extra capaciteit in kunnen zetten waar dat nodig was.
- Onder de vlag verbeteren interne en externe bereikbaarheid hebben we een (nul)meting doorgevoerd m.b.t. onze bereikbaarheid. Hieruit kwam naar voren dat ons KCC goed bereikbaar was echter dat de mogelijkheden tot doorgeleiding en terugbellen aandacht behoeft. Dit was mede te wijten aan het beschikbare instrumentarium. Naar aanleiding hiervan is gekeken naar een alternatieve invulling van ons telefonieconcept en de benodigde KCC functionaliteit. Deze is gevonden in een op Microsoft teams gebaseerde oplossing en zal in kw1 2024 beschikbaar worden gesteld. Daarnaast hebben we, onder de noemer veilige digitale werkplek, iedere werknemer voorzien van een volwaardige thuis werkplek, is de toegang tot ons informatiesysteem uitsluitend nog mogelijk vanuit door onze gemeente beheerde werkplekken en is een onderzoek gestart naar de wijze waarop we invulling gaan geven aan de onderlinge digitale samenwerking.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Kwaliteitsverbetering dienstverlening

In 2023 zijn we, na goedkeuring door de raad, gestart met het vormgeven van het programmateam voor het Programma Dienstverlening. We hebben twee externe projectleiders geworven, op het gebied van digitalisering en procesoptimalisatie. Daarnaast hebben we intern bijgedragen aan het mogelijk maken van een senior KCC medewerker, deze medewerker heeft de opdracht gekregen om de samenwerking tussen het KCC en de rest van de organisatie (nog) beter te laten lopen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Daarnaast hebben we vanuit het programma een aantal projecten binnen onze organisatie opgestart / gefaciliteerd.

- Onderzoek telefonische bereikbaarheid; er heeft een nulmeting plaatsgevonden naar de telefonische bereikbaarheid in onze organisatie. De uitkomsten zijn intern besproken en de teams zijn aan de slag gegaan met verbeteringen.
- Beleid bereikbaarheid; we hebben een expert ingehuurd die ons heeft ondersteunt in het ophalen en vormgeven van de uitgangspunten voor het bereikbaarheidsbeleid voor onze gemeente. Hiermee zetten we een breed kader neer op welke manier wij als organisatie onze bereikbaarheid willen vorm geven.
- Verbetering website; met het verbeteren van onze website verbeteren we onze dienstverlening. Door gebruik te maken van de gegevens die we hebben over het gebruik van onze website, wordt er stap voor stap gewerkt aan de verbetering van de vindbaarheid en de leesbaarheid van onze pagina's. En door continu te blijven meten hebben we zicht op het effect van onze aanpassingen.
- Optimaliseren van processen; we hebben teams ondersteunt in het werken aan het optimaliseren van processen. Daarnaast is er een training gestart waarin medewerkers, aan de hand van een zelf gekozen proces, de methodiek aangeleerd krijgen. Zo hebben we in de toekomst een club collega's die onderlegd zijn om hier mee aan de slag te gaan.
- Burgerpeiling; meten is weten en in dat kader hebben wij in de tweede helft van 2023 een burgerpeiling uit laten voeren. Dit geeft ons inzicht, op vele terreinen, hoe de burger kijkt naar ons als gemeente. Wat weer input is om naar onze dienstverlening te kijken en te verbeteren. Via waarstaatjegemeente.nl kunnen we de resultaten, wanneer deze daar aan toegevoegd zijn, vergelijken met andere gemeenten van dezelfde grote. Dit geeft ons inzicht in hoe we het doen ten opzichte van anderen.

Het is van belang om zowel aan onze inwoners als aan onze medewerkers te vertellen wat we doen op het gebied van dienstverlening. Waar we voor staan en hoe we elke dag werken aan het verbeteren daarvan. Dit vraagt om goede communicatie, er is een strategisch communicatie plan opgesteld van waaruit we aan de slag gaan met de externe en interne communicatie.

Verdere digitalisering van de organisatie

Onder de vlag van het traject Bernheze van Automatisering naar Informatisering zijn in 2023 de laatste projecten gestart voor migratie van ons applicatielandschap naar de Cloud. Naar verwachting sluiten we dit traject medio kw1 2024.

Om invulling te kunnen geven aan de vereisten op het vlak van beveiliging is deel genomen aan een vanuit Bizob-VNG gestart Europees traject voor invulling van een zogeheten monitoring en response voorziening. Hiermee treffen we de maatregelen om afwijkingen en incidenten in ons informatiesysteem direct te signaleren en hierop te acteren. Omdat deze bewaking vol continue moet gebeuren beleggen we dit extern bij een hierin gespecialiseerde organisatie.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Daarnaast is, met de invulling van de functies data- en proces- adviseur, de centrale informatieorganisatie op sterkte en is een aanvang gemaakt met de invulling van de decentrale informatie functies.

Ook is, samen met het programma Kwaliteit Dienstverlening, gekeken naar een alternatieve oplossing voor het ontvangen en afwikkelen van meldingen, een pilot gestart voor data gestuurd werken binnen het sociaal domein, verkennend onderzoek gedaan naar de inzet van AI als beleidsondersteunend instrument voor onze organisatie en ondersteuning verleend bij de procesoptimalisatie in het ruimtelijk en bedrijfsvoering domein.

Werken aan personeel dat voorbereid is op huidige en toekomstige ontwikkelingen

De meeste openstaande vacatures hebben we als gemeente Bernheze kunnen vervullen. We verwachten dat dit mede door het verbeteren van onze arbeidsmarktcommunicatie komt.

In 2023 is er een uitgebreid onboardingsprogramma opgezet. We laten nieuwe collega's snel en op een prettige wijze kennis maken met de vele facetten van de gemeente. Deze "warme" landing in de organisatie wordt door de deelnemers positief ervaren. De aanbesteding voor het E-HRM systeem dat in 2022 doorlopen is, heeft ervoor gezorgd dat we januari 2023 zijn gestart met de implementatie van Youforce. Dit systeem draagt bij aan de digitale ondersteuning vanuit HR, richting medewerkers en leidinggevenden. Ook zorgt het systeem voor basis managementrapportages en stroomlijnen van de processen (onder andere bij brieven en digitale handtekeningen). De rapportage tool draagt bij aan de strategische personeelsplanning waar de gemeente Bernheze een start in heeft gemaakt. Samen met teamcoaches onderzoekt HR de in-door- en uitstroom en hebben we gebruik gemaakt van regionale leerwerktrajecten en enkele trainees.

Ontwikkeling van medewerkers heeft de aandacht gehad. Dit resulteert in meerdere opleidingen ter ondersteuning en ontwikkeling van onze collega's. Dit blijkt uit de gesprekken met teamcoaches en de cijfers.

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan het resultaat. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)

Het Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC) voert voor Bernheze en de andere deelnemende gemeenten en waterschappen wettelijk verplichte taken uit op het gebied van archiefbeheer, ordening, controle en –ontsluiting. Binnen de mogelijkheden werkt het BHIC aan het beleidsdoel 'meer publiek, meer divers publiek'. Dit sluit aan bij onze doelstelling om cultuur, in dit geval het papieren en digitale erfgoed van de gemeente, gemakkelijk toegankelijk te maken voor

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

belangstellenden. Het BHIC gaat actief aan de slag met het e-depot. Over de verhoging van de kosten per inwoner is overeenstemming. Het BHIC is landelijk een van de koplopers in de digitaal ontsloten historische naslag.

Vereniging van eigenaren van appartementengebouw "De Pas"
Het gebouw kan gebruikt worden voor huisvesting van organisaties met openbaar belang. Als bestuur van de VVE hebben wij invloed op gebruik en onderhoud van de (gemeentelijke) gebouwen.

Wat heeft het gekost

Taakveld	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk Lasten	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk baten
0.1 BESTUUR	2.116.297	2.224.888	2.140.286	-	-	-
0.2 BURGERZAKEN	1.022.403	1.179.183	1.033.008	484.770	489.770	382.964
0.4 OVERHEAD	10.007.951	11.221.082	11.177.136	127.010	243.010	321.721
0.10 MUTATIE RESERVES	126.840	726.840	776.894	18.471	1.085.366	946.055
Totaal	**13.273.491**	**15.351.993**	**15.127.324**	**630.251**	**1.818.146**	**1.650.740**

Financiële toelichting

Algemeen

Alle programma's van 1 tot en met 7 bestaan uit diverse taakvelden, welke op hun beurt weer bestaan uit verschillende kostenplaatsen. We voorzien de taakvelden van een financiële toelichting als hier een bepaalde mate van afwijking is ontstaan tussen geraamd na wijziging 2023 en werkelijk 2023. Indien het taakveld een afwijking heeft van meer dan € 50.000 geven wij een financiële toelichting, waarbij ook wordt ingezoomd op de kostenplaatsen die deel uit maken van het betreffende taakveld.

Taakveld	Lasten	Baten	Totaal
0.1 BESTUUR	-84.602	0	-84.602
0.2 BURGERZAKEN	-146.175	106.806	-39.369
0.4 OVERHEAD	-43.946	-78.711	-122.657
0.10 MUTATIE RESERVES	50.054	139.311	189.365
6 DIENSTVERLENING EN STERKE ORGANISATIE - Totaal	**-224.669**	**167.406**	**-57.263**

Lasten: Een + saldo betekent dat er meer kosten zijn gemaakt dan geraamd. Een - saldo betekent dat de uitgaven in werkelijkheid lager zijn dan geraamd.
Baten: Een + saldo betekent dat er minder inkomsten zijn ontvangen dan geraamd. Een - saldo betekent meer ontvangen inkomsten dan geraamd.
Samen zorgt dit voor het saldo per taakveld, waarbij een + bedrag een nadelig saldo is voor het taakveld en een – bedrag een voordelig taakveld saldo

Taakveld 0.4 Overhead

Op basis van het Besluit begroting en verantwoording dient een voorziening gevormd worden voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van niet gelijke omvang. Spaarverlof is een verplichting van niet-gelijke omvang. Hiervoor moet dan ook een voorziening op de balans worden opgenomen. In de jaarrekening 2023 hebben we deze voorziening gevormd van € 449.181,- o.b.v. saldo van deze uren tegen het uurtarief inclusief sociale lasten. Met de vorming van deze voorziening hadden we begrotingstechnisch geen rekening gehouden.
Daarnaast vielen de personele overheadkosten € 130.475,- lager uit.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Door het rijk zijn via de algemene uitkering middelen beschikbaar gesteld voor de invoering van de Wet Open Overheid (WOO). Deze middelen zijn in 2023 maar beperkt ingezet.

Voor het programma dienstverlening zijn middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn niet volledig benut en zullen beschikbaar blijven via de gevormde egalisatiereserve.

Taakveld 0.1 Mutatie reserves

De grootste onderdelen binnen dit programma, waarvoor de werkelijke onttrekking lager is dan geraamd zijn: Opleidingsbudget € 64.545,- en programma dienstverlening € 53.424,-.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Programma 7: Financiën

De haalbaarheid van onze beleidsambities in het kader van prettig wonen en leven in Bernheze hangt af van de betaalbaarheid ervan. De financiële vooruitzichten voor de komende jaren zijn onzeker, mede door landelijke en mondiale economische ontwikkelingen zoals de inflatie. We dienen dan ook verantwoord te begroten en tegelijkertijd te kijken hoe we onze middelen zo optimaal mogelijk inzetten voor het realiseren van de gewenste maatschappelijke effecten. Dit vraagt om flexibiliteit en keuzes om te komen tot een evenwicht in ambities en begrotingsruimte. Door meer op hoofdlijnen te budgetteren komt er ruimte en flexibiliteit in onze begroting om snel in te spelen op actualiteiten en daarnaast stimuleert dit het integraal werken.

Wat hebben we bereikt

- De onzekerheid over de betaalbaarheid van onze ambities en opgenomen in de goedgekeurde plannen blijft bestaan. Bij deze begroting maakten we eerder de keuzes binnen de gegeven kaders van de beschikbare middelen. Bij de uitvoering blijkt dat we geconfronteerd werden met de heersende geldontwaarding die zich voordoen bij aanbestedingen, exploitatiekosten en doorberekening van diensten.
- Reeds bij de begroting hebben we voorzien dat deze tegenvallers zich zouden kunnen voordoen. Met het surplus van het accres van de algemene uitkering hebben we toen een stelpost daarvoor opgenomen. De omvang daarvan was 1,9 miljoen. Bij de rapportages hebben we u geïnformeerd over de diverse onderdelen die zorgden voor overschrijdingen ten gevolge van bovenbedoelde oorzaken. We hebben daarvoor 1,1 miljoen onttrokken aan deze buffer.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Evenwicht en flexibiliteit

De planning en control cyclus heeft gedurende het begrotingsjaar gezorgd dat het plannen, monitoren en verantwoorden van voornemens en de verantwoording daarover gestructureerd heeft kunnen plaatsvinden. Uw raad is door middel van de kadernota een beeld geschetst van het meerjarenperspectief 2024-2027. Voor verantwoording en bijstelling van de uitvoering van de begroting 2023 hebben we u een tweetal tussentijdse rapportages gepresenteerd.

Betaalbaarheid

De leges behorende bij de begroting 2023 zijn door uw raad separaat in de vergadering van december 2022 vastgesteld.

We hanteerden daarvoor algemene dienstverlening (titel 1) een dekking van circa 40% en voor de leges met betrekking tot maatschappelijk belangen zoals evenementen en overige vergunningen in

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

het kader van de APV een dekking van circa 6%. In beginsel passen we voor vergunningen met betrekking tot de omgevingswet (titel 2) een dekking van 100% toe.

Voor de OZB pasten we de indexering toe. Het tarief voor riool en afval hebben we afgeleid van de geraamde kosten. Voor afval geldt dat we kunnen beschikken over de afvalreserve. In 2023 gaven we € 20,-- terug aan onze inwoners uit het afvalfonds.

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan het resultaat. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)
De BSOB is een regionaal samenwerkingsverband dat zich richt op het gezamenlijk waarderen, heffen en innen van belastingen. Het doel is de kwaliteit, dienstverlening, efficiency en continuïteit van de waardering, heffing en inning van lokale belastingen te verbeteren.

Bank Nederlandse gemeenten (BNG)
De bank richt zich op dienstverlening aan gemeenten. Als aandeelhouder maakt de gemeentelijke portefeuillehouder deel uit van de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering en kan daarmee invloed uitoefenen op dienstverlening en voorwaarden in het kader van de financieringstaak.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Gemiddelde WOZ waarde van woningen (x duizend euro)	2019	250	306
	2020	267	326
	2021	285	333
	2022	313	374
	2023	362	428
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	2019	8,7	24,1
	2020	8,7	7,9
	2021	8,1	12,3
	202	8,3	10,9
Demografische druk (%)[1]	2019	78,1	76,9
	2020	78,4	77,0
	2021	78,5	77,4
	2022	79,0	76,9
	2023	79,1	77,0

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in €)	2019	683	677
	2020	720	720
	2021	Geen data	751
	2022	Geen data	825
	2023	867	808
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in €)	2019	756	724
	2020	797	772
	2021	Geen data	802
	2022	Geen data	878
	2023	949	861

1) De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder per 100 personen van 20 tot 65 jaar

Wat heeft het gekost

Taakveld	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk Lasten	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk baten
0.5 TREASURY	90.221	1.295.661	1.961.431	105.736	603.848	926.862
0.61 OZB WONINGEN	438.303	565.945	592.355	4.957.314	4.723.236	4.739.327
0.62 OZB NIET-WONINGEN	-	-	-	2.937.307	3.151.922	3.148.739
0.64 BELASTINGEN OVERIG	-	-	-	29.200	36.400	38.296
0.7 ALGEMENE UITKERING EN OVERIGE UITKERINGEN GEMEENTEFONDS	-	-	-	51.165.338	53.797.138	55.104.571
0.8 OVERIGE BATEN EN LASTEN	2.206.221	990.982	9.404	-	-	-
0.9 VENNOOTSCHAPSBELASTING (VpB)	-	214.872	340.218	-	-	-
3.4 ECONOMISCHE PROMOTIE	-	10.750	13.175	139.384	235.134	405.200
0.10 MUTATIE RESERVES	121.844	121.844	121.844	400.000	400.000	400.000
Totaal	**2.856.589**	**3.200.054**	**3.038.427**	**59.734.279**	**62.947.678**	**64.762.994**

Financiële toelichting

Algemeen

Alle programma's van 1 tot en met 7 bestaan uit diverse taakvelden, welke op hun beurt weer bestaan uit verschillende kostenplaatsen. We voorzien de taakvelden van een financiële toelichting als hier een bepaalde mate van afwijking is ontstaan tussen geraamd na wijziging 2023 en werkelijk 2023. Indien het taakveld een afwijking heeft van meer dan € 50.000 geven wij een financiële toelichting, waarbij ook wordt ingezoomd op de kostenplaatsen die deel uit maken van het betreffende taakveld.

Taakveld	Lasten	Baten	Totaal
0.5 TREASURY	665.770	-323.014	342.756
0.61 OZB WONINGEN	26.410	-16.091	10.319
0.62 OZB NIET-WONINGEN	0	3.184	3.184
0.64 BELASTINGEN OVERIG	0	-1.896	-1.896
0.7 ALGEMENE UITKERING EN OVERIGE UITKERINGEN GEMEENTEFONDS	0	-1.307.433	-1.307.433
0.8 OVERIGE BATEN EN LASTEN	-981.578	0	-981.578
0.9 VENNOOTSCHAPSBELASTING (VpB)	125.346	0	125.346
3.4 ECONOMISCHE PROMOTIE	2.425	-170.066	-167.641

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Taakveld	Lasten	Baten	Totaal
0.10 MUTATIE RESERVES	0	0	0
7 FINANCIEN - Totaal	**-161.627**	**-1.815.316**	**-1.976.944**

Lasten: Een + saldo betekent dat er meer kosten zijn gemaakt dan geraamd. Een - saldo betekent dat de uitgaven in werkelijkheid lager zijn dan geraamd.
Baten: Een + saldo betekent dat er minder inkomsten zijn ontvangen dan geraamd. Een - saldo betekent meer ontvangen inkomsten dan geraamd.
Samen zorgt dit voor het saldo per taakveld, waarbij een + bedrag een nadelig saldo is voor het taakveld en een – bedrag een voordelig taakveld saldo

Taakveld 0.5 Treasury

In 2023 hebben we een lening afgelost. Hierover informeerden wij uw raad in de 2de Tussentijdse rapportage. Na het vaststellen van de Tussentijdse rapportage op 14 december 2023 is gebleken dat de kapitaalrente dusdanig is gedaald dat de agio € 312.000 hoger uitviel.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

In december ontvingen we de decembercirculaire. Deze circulaire gaf een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Hierover informeerden wij uw raad via een notitie ter informatie. Dit positieve resultaat is voornamelijk het gevolg van een vergoeding voor de invoeringskosten omgevingswet, meerkosten Oekraïne en de vergoeding voor de uitvoering van de energietoeslag 2023 . Daarnaast werden er nog wat kleinere bijstellingen gedaan.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

De onderschrijding op de post Overige baten en lasten is het gevolg van het onbenutte deel van de stelpost accres (plafond 1,5 miljoen) en de post onvoorzien. Daarnaast zijn voorgenomen investeringen nog niet tot uitvoering gekomen waardoor er een voordeel ontstaat op de geraamde afschrijvingslasten.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Voor de vennootschapsbelasting was in 2023 de voorlopige aanslag 2023 en de te verwachten teruggaaf 2022 opgenomen in de raming. De totale kosten vallen € 125.000 hoger uit dan de raming. Verklaring hiervoor is een hoger nog te ontvangen bedrag over 2022 van -/- € 2.000 op basis van de in te dienen aangifte 2022. Ook verwachten we een nog te betalen bedrag over 2023 van € 127.000 op basis van de door de externe accountant gemaakte voorlopige berekening over 2023.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Door uitgevoerde onderzoeken naar verblijflocaties en verblijven in 2023, zijn over de jaren 2020-2022 nog extra opbrengsten toeristenbelasting ontvangen. Voor de geraamde opbrengsten 2023 verwachten wij deze te realiseren.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Deel II Jaarverslag: Paragrafen

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

A. Lokale heffingen

Inleiding

In artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is bepaald dat de paragraaf betreffende de lokale heffingen ten minste bevat:

- de geraamde/werkelijke inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven en heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Geraamde/werkelijke inkomsten 2023

De opbrengsten van de (belangrijkste) belastingen en heffingen worden in onderstaande tabel weergegeven:

Belastingen en heffingen	Geraamde inkomsten	Werkelijke inkomsten	Mutatie
Onroerende zaakbelasting (OZB)	7.838.751	7.865.023	0,34%
Afvalstoffenheffing (restfractie, GFT en milieustraat)	3.135.037	2.930.161	-6,54%
Rioolheffing	2.493.347	2.507.998	0,59%
Toeristenbelasting	235.134	405.200	72,33%
Reclamebelasting	36.400	38.296	5,21%

Overzicht en beleidsuitgangspunten ten aanzien van de lokale heffingen

Belastingen en heffingen

Het algemeen te voeren financieel beleid doen wij op basis van evenwichtige keuzes. Wij letten hierbij op de taken en de daarvoor beschikbare middelen. Uiteraard met het doel om het gemeentelijk huishoudboekje kloppend te houden. Ten gevolge hiervan kijken wij bij het belasting- en tarievenbeleid naar de kosten van het in stand houden van de algemene voorzieningen en de OZB-prijs die daar redelijkerwijs voor betaald zou moeten worden.

Voor het uitvoeren van taken op het gebied van afval, riool en diverse andere diensten gaan wij uit van het doorberekenen van de kostprijs. Wij doen dit vanuit de gedachte dat deze voldoen aan het profijtbeginsel.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

De gemeente Bernheze kent een aantal belastingen en heffingen die kunnen worden onderscheiden in algemene dekkingsmiddelen (ozb) en heffingen waarvan de besteding is gebonden (afvalstoffenheffing, rioolheffing).

Onroerende zaakbelasting

De stijging van 2,8% betreft uitsluitend de trendmatige prijsontwikkeling. De bijgestelde prijsindex is gelijk aan de recente meicirculaire 2022. Voor 2023 gelden de WOZ-waarden met waardepeildatum 1 januari 2022. Deze waarden zijn tot stand gekomen op basis van de geactualiseerde taxaties van het geïnventariseerde onroerend goed (door de BSOB) inclusief areaaluitbreiding (nieuwbouw, verbouw en sloop).

Afvalstoffenheffing

Het vastgestelde afvalbeleid houdt in dat het restafval zoveel mogelijk wordt gescheiden van andere afvalstromen. Door maatregelen die betrekking hebben op de wijze van inzameling van het GFT, PMD, luiers, textiel en de effecten van tariefprikkels willen we onze doelstellingen halen.

De aanbesteding voor de inzameling betekende dat we alleen nog een tarief naar ledigingsfrequenties kunnen opleggen en niet langer ook voor het gewicht. Deze wijziging is recent ingevoerd. Dit is te kort om hier conclusies te kunnen verbinden aan de doelstellingseffecten.

Het afvaltarief volgt voor een deel de prijsontwikkelingen, maar gelet op een gunstige exploitatie kan de doorberekening in het tarief beperkt blijven. Daarnaast vinden we - gelet op de omvang van de afvalreserve- het reëel om een gedeelte terug te geven aan onze inwoners. Via de verordening afvalstoffenheffing 2023 (december 2022) is besloten een eenmalig bedrag van circa € 20,- per gezinshuishouden in 2023 terug te geven.

Een gemiddeld gezin betaalt in 2023 € 212,-. (gft van 10 naar 8,5 ledigingen, restafval van 4.8 naar 4,9 ledigingen).

Rioolheffing

Op basis van het Gemeentelijk Rioolplan 2020-2023 zijn de tarieven aangepast met de trendmatige prijsindex van 2,8%.

Ontwikkeling woonlasten en lokale lastendruk

Onder woonlasten verstaan wij het totaalbedrag dat onze inwoners moeten betalen voor: OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij vergelijking van de woonlasten over 2022 en 2023 moet er rekening mee worden gehouden dat er voorlopige inschattingen voor de nieuwe WOZ-waarden per 1 januari 2022 zijn gebruikt en daarvan afgeleid de OZB-tarieven.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

De gemiddelde waarde in 2023 van een woning is € 440.869 en een niet-woning is € 394.795.

In onderstaande tabel hebben we rekening gehouden met de voorgestelde restitutie van € 20,- voor afvalstoffenheffing.

Overzicht ontwikkeling gemiddelde lokale lastendruk		2022 bedrag	2023 Bedrag	Wijziging ten opzichte van 2022 (%)
Woningen	Eigenaar	537,79	554,16	3,05%
	Gebruiker	227,00	212,00	-6,61%
	Eigenaar en gebruiker	764,79	766,16	0,18%
Niet-woningen	Eigenaar	1.357,21	1.367,16	0,73%
	Gebruiker	750,17	771,18	2,80%
	Eigenaar en gebruiker	2.107,39	2.138,34	1,47%

Onderstaande redenen leiden tot afwijking van de trendmatige aanpassing van 2,8% voor de gemiddelde lastendruk:
- een gunstige exploitatie voor afvalstoffenheffing wat leidt tot een teruggave van € 20,-.

Kwijtscheldingsbeleid

Op basis van artikel 26 van de invorderingswet geven wij uitvoering aan de kwijtschelding van belastingen. Op 27 juni 2019 besloot uw raad in het kader van de harmonisatie van het kwijtscheldingsbeleid BSOB, dat:
- voor de kosten van bestaan een percentage van 100% van de bijstandsnorm te hanteren voor personen jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd;
- de norm voor de kosten van bestaan voor AOW-gerechtigden te baseren op de toepasselijke netto AOW-bedragen in de plaats van op de toepasselijke bijstandsnorm;
- bij het bepalen van het netto-besteedbare inkomen voor kwijtschelding rekening wordt gehouden met de kosten van kinderopvang;
- de kwijtschelding voor natuurlijke personen die een bedrijf of een zelfstandig beroep uitoefenen (kleine ondernemers) in stand wordt gehouden.

Voor kwijtschelding komt in aanmerking:
- Afvalstoffenheffing tot het vastgesteld maximum van € 152,- o.b.v. Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing Bernheze 2023.
- Totale kwijtschelding 2023 bedraagt € 64.021,-.

Kostendekkendheid tarieven

In het Besluit begroting en verantwoording is bepaald dat alleen kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Dit betekent dat het niet zondermeer mogelijk om vanuit de taakvelden volledig inzicht te krijgen in alle kosten die maximaal kostendekkend mogen zijn.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Kosten van overhead worden centraal geraamd, maar dienen wel in verband gebracht te worden met de integrale kostprijs. Om deze reden is het van belang dat op een andere wijze uit de begroting blijkt hoe de tarieven worden berekend en welke (beleids)keuzes bij die berekening zijn gemaakt. Deze paragraaf verschaft deze informatie.

Rioolheffing

Goede riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. Als gemeente hebben we de taak om voor die riolering te zorgen: we hebben de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, voor afvloeiend hemelwater en voor grondwatermaatregelen.

Met het nieuwe, meer adaptieve, GRP willen wij verder gaan door:
- nog nadrukkelijker te kijken naar ontwikkelingen die in de stedelijke omgeving plaatsvinden rond water, grondstoffen, energie en ruimtelijke ontwikkelingen;
- de zorgplicht nog breder in te bedden in de interne en externe processen, waardoor betere afstemming plaatsvindt op andere processen in de (openbare) ruimte.
- Het projectmatig klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte.

De beleidsambities die hierbij horen zijn:
- adaptief en risicogestuurd beheer;
- klimaatadaptatie;
- samenwerking in As50+-verband;
- inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

Om alle kosten te kunnen dekken, heffen we rioolheffing. We heffen van eigenaren op basis van de WOZ-waarde Hierbij wordt onderscheid gemaakt in:
- onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen, en
- onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen.

Het grootste deel van de lasten is bedoeld voor het opvangen van de vervanging en relining van de riolering. Gezien het feit dat er nogal wat onzekerheden zijn over het exacte tijdstip van de vervangingspiek (na 2040) en de ontwikkeling van nieuwe (goedkopere) renovatietechnieken is het niet verstandig om per direct een theoretisch op lange termijn kostendekkend tarief te hanteren.

De huidige heffing ligt onder het op lange termijn kostendekkende tarief. Er zijn vele scenario's mogelijk om naar een kostendekkend niveau te groeien. In wezen is het een vraagstuk van verdeling in de tijd: hoe langzamer we naar een kostendekkend niveau groeien, hoe hoger we uiteindelijk uitkomen.

Het zwaartepunt van de uitgaven komt na 2040. Daarom passen wij het tarief de komende jaren niet aan (behoudens inflatiecorrectie). Vanaf 2030, rekening houdend met de verwachtte vervangingspiek, gaan we de tarieven verhogen. De reden hiervoor is gelegen in het feit dat de noodzaak tot stijging ontbreekt. Een tariefstijging hoeft namelijk pas na drie planperiodes (2030) te

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

worden doorgevoerd om vanaf die periode te gaan sparen voor de (theoretische) vervangingspiek die na 2040 zal gaan optreden. De komende jaren zal duidelijk worden of die piek ook daadwerkelijk gaat optreden. In de tussenliggende periode zal de strategie vervangen versus relinen verder worden geoptimaliseerd.

Deze benadering is tevens in overeenstemming met de aanbeveling van de Commissie BBV om ten behoeve van het tarief een horizon van 10 jaar te hanteren.

Kosten taakveld Riolering, excl. onderhoud incl. (omslag)rente1	2.093.509
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-/- 70.737
Netto kosten taakveld Riolering	2.022.772
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	186.756
BTW2	228.703
Totale kosten	2.438.231
Overige opbrengsten beschikking reserves	-69.767
Opbrengst heffingen	2.507.998
Totaal opbrengsten	2.438.231
Dekkingspercentage	100,00%

1) Geen omslagrente a.g.v. ontbreken van boekwaarde activa.
2) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft de kostprijsverhogende compensabele BTW over de gemaakte kosten. Voor deze compensabele btw is een korting toegepast op de algemene uitkering.

Afvalstoffenheffing

De focus ten aanzien van afval ligt tegenwoordig op het maximaal hergebruiken van producten en grondstoffen: de circulaire economie. Afval zien als grondstof is goedkoper, duurzamer en milieuvriendelijker. De richting die we op moeten is het denken en handelen van inwoners (nog) verder om te schakelen van afval naar grondstof, zodat het hergebruik stijgt en de hoeveelheid restafval daalt.

De volgende ambities zijn in het beleidsplan opgenomen:
- De milieuambitie: Bernheze moet er naar streven om in 2030 afvalloos te zijn (dat wil zeggen dat er geen huishoudelijk afval meer vrijkomt dat als restafval verwerkt moet worden).
- De kostenambitie kan omschreven worden als “een goede kwaliteit tegen een redelijke prijs”. Bij voorkeur gaan de kosten voor afvalbeheer niet omhoog, maar een stijging is bespreekbaar als daar wat tegenover staat.
- De serviceambitie: gemak voor de burger. Inwoners moeten hun afval zo veel mogelijk kwijt kunnen op het moment dat zij dat willen en zij zich dus ook weinig zorgen hoeven te maken over opslagruimte in huis (niet méér opslagmiddelen dan noodzakelijk).

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

- Aandacht voor werkgelegenheid (als vierde element aan de afvaldriehoek): preventie, hergebruik en recycling van afval kan lokale (sociale) werkgelegenheid opleveren. Denk hierbij aan nieuwe werkgelegenheid door sortering en vermarkting van afvalstromen, kringloopwinkels en repair-cafés. Dit aandachtspunt hanteren we als secundaire ambitie.

De fysieke inzamelstructuur is opgebouwd uit een haalsysteem (huis-aan-huis), een decentraal brengsysteem en een centraal brengsysteem (milieustraat en twee groendepots).

De financiële inzamelstructuur is opgebouwd uit:
- een belasting per perceel (vastrecht),
- een belasting voor het ledigen van een kliko fijn huishoudelijk restafval (fHRA),
- een belasting voor het aanleveren van bepaalde afvalstromen op de milieustraat (poorttarief).

Daarnaast zijn kosten verbonden aan het gebruik maken van de haalservice voor grof tuinafval binnen de bebouwde kom. Dit geheel van de afvalstoffenheffing is maximaal 100% kostendekkend.

Kosten taakveld Afval, excl. onderhoud incl.(omslag)rente	3.470.823
Inkomsten taakveld (afval), excl. heffingen	-/- 468.577
Netto kosten taakveld afval	3.002.247
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	73.737
BTW1	513.429
Totale kosten	3.589.413
Overige opbrengsten beschikking reserves:	659.252
Opbrengst heffingen	2.930.161
Totaal opbrengsten	3.589.413
Dekkingspercentage	100,00%

1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft de kostprijsverhogende compensabele BTW over de gemaakte kosten. Voor deze compensabele is een korting toegepast op de algemene uitkering.

Grafrechten

Grafrechten zijn retributies die de gemeente kan heffen op grond van artikel 229, eerste lid, onder a en b, van de Gemeentewet. Zij worden geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats of het gemeentelijke crematorium en voor het genot van in verband daarmee door de gemeente verleende diensten.

De activiteiten binnen het taakveld Begraafplaatsen en crematoria gebaseerd op de Wet op de lijkbezorging hebben vooral een administratief karakter en zijn de volgende:
- toewijzen van nieuwe graven/urnen;
- begraven en cremeren;

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

- reserveren van een bestaand of nieuw graf;
- verlengen en beëindigen van grafrechten;
- opgraven en/of herbegraven of cremeren;
- contacten met rechthebbenden, grafdelvers en uitvaartdiensten.

Daarnaast worden kosten gemaakt voor de instandhouding van onze gemeentelijke begraafplaats. Kosten die wij maken voor de instandhouding particuliere begraafplaats en oorlogsgraven laten wij buiten beschouwing.

Bovenstaande activiteiten zijn volledig toe te rekenen aan de kostendekkendheid grafrechten, met als uitgangspunt maximaal 100% kostendekkende tarieven.

Door de forse daling in het aantal begravingen en verlengingen, is er in 2023 voor gekozen de tarieven alleen te indexering (dus geen kostendekkende tarieven meer). Dit komt tot uiting door de negatieve dotatie aan de voorziening begraafplaats. Er is een onderzoek gestart naar de toekomst van begraafplaats 't Loo. Uitkomsten, beleidsmatig en financieel, zullen in 2024-2025 volgen.

Kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria, incl. (omslag)rente[1]	102.890
Kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria dotatie voorziening	-33.074
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	
Netto kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria	**69.816**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	16.938
Totale kosten	**86.754**
Overige opbrengsten, dekking reserve	25.828
Opbrengst heffingen	60.926
Totaal opbrengsten	**86.754**
Dekkingspercentage	**100,0%**

1) Betreffen kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria exclusief de kosten begraafplaats Parkstraat (geen gemeentelijke begraafplaats) en overige lasten lijkbezorging (geen betrekking op gemeentelijke begraafplaats.

Leges

De huidige legesverordening is verdeeld in drie titels, namelijk:
- Titel 1: Algemene dienstverlening;
- Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.
- Kruissubsidiëring binnen een titel is mogelijk, maar niet meer tussen titels.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Titel 1: Leges Algemene dienstverlening

Titel 1 bevat leges die voornamelijk betrekking hebben op de producten burgerzaken en bestuursstukken.

Een aantal van deze leges zijn door het Rijk gemaximeerd met als gevolg dat het kostendekkend maken van deze leges Titel 1 forse effecten heeft op de andere producten. Vooralsnog maken we niet de keuze om binnen Titel 1 (algemene dienstverlening) kruissubsidiëring toe te passen. Daarmee accepteren wij een niet 100% kostendekkendheid.

Kosten taakveld (Burgerzaken)[1]	647.784
Netto kosten taakveld Burgerzaken	**647.784**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead (taakveld BZ)	383.055
Kosten taakveld (Ruimtelijke Ordening)	2.745
Totale kosten	**1.033.584**
Overige opbrengsten:	
Inkomsten taakveld excl. Heffingen	13.556
Opbrengst heffingen	369.407
Totaal opbrengsten	**382.963**
Dekkingspercentage	**37,1%**

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Titel 2: Leges Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning

Legeskosten worden in rekening gebracht voor een omgevingsvergunning met de werkzaamheden:

- bouwen en slopen;
- afwijken van het bestemmingsplan zonder de activiteit bouwen;
- inrit/uitrit maken, veranderen of gebruik ervan veranderen;
- aanleggen van een weg;
- kappen door niet particuliere eigenaren;
- brandveilig gebruik.

Voor Titel 2 geldt maximaal 100% kostendekkende tarieven. Hierbij hebben wij nog geen rekening kunnen houden met de nieuwe omgevingswet (ingangsdatum 1 januari 2023, definitief besluit Eerste kamer medio oktober 2022). De definitieve opbrengsten (via leges) worden meegenomen in het voorstel voor de leges en belastingverordening 2023 (december 2022).

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Kosten taakveld Wonen en bouwen[1]	635.476
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	
Netto kosten taakveld Wonen en bouwen	**635.476**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	328.552
Kosten taakveld Burgerzaken	19.032
Kosten taakveld Crisisbeheersing en brandweer	60.690
Kosten taakveld Cultureel erfgoed	6.246
Kosten taakveld Ruimtelijke ordening	9.803
Totale kosten	**1.059.799**
Opbrengst leges	961.825
Totaal opbrengsten	**961.825**
Dekkingspercentage	**90,8%**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	328.552

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Titel 3: Leges Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Bevat alle leges die betrekking hebben op producten horeca, evenementen, brandbeveiligingsverordening en overige vergunningen in het kader van de APV (veelal producten met een maatschappelijk karakter).

Uw raad heeft zich uitgesproken (onderzoek kostendekkendheid 2006 en 2011) om diensten in het maatschappelijk belang laag te houden waardoor de bereikbaarheid van burgers in de samenleving gegarandeerd blijft.

Wij willen bij de leges en belastingverordening 2023 bekijken of wij op onderdelen niet wat meer in de richting van kostendekkendheid kunnen overgaan.

Kosten taakveld Economische promotie[1]	69.808
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	
Netto kosten taakveld Economische promotie	**69.808**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	84.682
Kosten taakveld Crisisbeheersing en brandweer	30.345
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid	56.710

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Kosten taakveld ruimtelijke ordening	392
Totale kosten	**241.937**
Opbrengst leges	8.043
Totaal opbrengsten	**8.043**
Dekkingspercentage	**3,3%**

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Leges marktgelden

Marktgelden worden geheven voor innemen van een marktplaats op één van de wekelijkse warenmarkten, of zijnde een standwerkersplaats. Losse standplaatsen en ventvergunningen vallen hier niet onder. Voor marktgelden geldt als uitgangspunt maximaal 100% kostendekkende tarieven. We zien wel een verdere terugloop, met name door hogere energiekosten, waarmee wij als gemeente geconfronteerd worden en moeten doorberekenen aan de gebruikers.

Kosten taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen[1]	23.487
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-/- 10.355
Netto kosten taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**13.132**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	16.938
kosten taakveld Economische promotie	6.805
Totale kosten	**36.875**
Opbrengst leges	13.213
Totaal opbrengsten	**13.213**
Dekkingspercentage	**35,83%**

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om haar taken voort te zetten ondanks financiële tegenvallers. Dit betekent dat de gemeente middelen beschikbaar moet hebben of in de loop der tijd beschikbaar kan maken om eventuele risico's als die zich voordoen op te vangen. Voordat dit weerstandsvermogen bepaald kan worden zal zij eerst de weerstandscapaciteit en de risico's moeten inventariseren. Het weerstandsvermogen wordt weergegeven in een ratio dat weergeeft in hoeverre de gemeente in staat is de risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit wordt bepaald door de vrij beschikbare middelen die we in kunnen zetten voor eventuele dekking bij het voordoen van risico's. Wij maken daarbij onderscheid tussen een incidentele en een structurele component. Bij het beoordelen van de begroting hanteert de toezichthouder (provincie) voor de algemene reserves het bedrag zoals geraamd per 1 januari van het begrotingsjaar.

Incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Algemene reserves
  Naast de reserve nog nader te bestemmen hebben wij ook een algemene weerstandsreserve. Het is de algemene weerstandsreserve die wij volledig inzetten ten behoeve van de weerstandscapaciteit. De omvang van deze reserve is € 5.238.667 per 1-1-2023.
  De reserve nog nader te bestemmen zien wij als volledig vrij beschikbaar om in te zetten voor andere doeleinden waar de raad over wil beslissen.
- Post onvoorzien (incidenteel)
  De post onvoorzien kan incidenteel worden ingezet als weerstandscapaciteit. Gedurende het uitvoeringsjaar kan dit budget worden ingezet voor concrete bestedingsvoorstellen. Bij de jaarrekening zal dit onderdeel uitmaken van het rekeningresultaat.
- Stille reserves
  Niet aanwezig.
- Incidentele begrotingsruimte
  Niet aanwezig.

Reserves

Overzicht per balansdatum:

Reserves	Omvang	
	Stand per 1-1-2023	
Algemene reserve (reserve nog nader te bestemmen)	28.801.951	Algemene reserve (reserve nog nader te bestemmen)

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Reserves	Omvang	
Algemene weerstandsreserve	5.238.667	Algemene weerstandsreserve
Post onvoorzien (incidenteel)	94.472	Post onvoorzien (incidenteel)
Stille reserves	0	Stille reserves
Incidentele begrotingsruimte		Incidentele begrotingsruimte
		5.238.667

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit:

Onbenutte belastingcapaciteit

- Het Rijk heeft met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken.
- De provincie geeft daarnaast aan dat de onbenutte belastingcapaciteit als volgt bepaald moet worden: “De nog onbenutte OZB gelijk aan de belastingheffing die nog kan plaatsvinden tot het niveau dat een gemeente moet heffen om voor toelating artikel 12 aanvraag in aanmerking te komen (onder curatelestelling rijk)”. Deze richtlijn volgen we.

	Artikel 12 norm	Gewogen gemiddelde OZB tarief Bernheze	Ruimte ten opzichte van artikel 12
2023	0,1729 %	0,1175%	3.695.894

Post onvoorzien structureel

Niet aanwezig.

Structurele begrotingsruimte

De structurele begrotingsruimte 2023 is niet aanwezig

	Stand per 1-1 (o.b.v. begroting)	Structurele Weerstandscapaciteit
Onbenutte belastingcapaciteit		3.695.894
Post onvoorzien (structureel)		0
Structurele begrotingsruimte		0
Totaal		**3.695.894**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Risico's

Kwantificering risico's

Voor de kwantificering van de afzonderlijke risico's maken wij gebruik van:

- de maximale omvang van het risico;
- de kans dat een risico zich voordoet (risicofactor);
- de termijn waarbinnen dit risico verwacht kan worden (tijdsfactor).

In samenspraak met de verantwoordelijke medewerkers bekijken wij wat de risico's zijn en maken wij een inschatting op basis van tijd en geld. Ieder op basis van zijn/haar expertise.

Berekeningswijze

Omvang risico (gewogen) = maximale omvang (ongewogen) x risicofactor x tijdsfactor

Soort	Toelichting	Percentage
Risicofactor 1	Hoog	80%
Risicofactor 2	Gemiddeld	50%
Risicofactor 3	Laag	20%
Tijdfactor 1	binnen 1 jaar	100%
Tijdfactor 2	binnen 2 jaar	50%
Tijdfactor 3	binnen 5 jaar	20%
Tijdfactor 4	langer dan 5 jaar	10%

Op basis van deze berekeningswijze zijn de risico's doorgerekend. In de volgende tabellen zijn de risico's weergegeven, gesplitst in incidentele en structurele risico's.

Overzicht incidentele risico's

Risicobeschrijving	Risicovolume	Gewogen risico
Nieuwe omgevingswet	500.000	400.000
Renovatie Bruijstenhof	500.000	50.000
Startersleningen	53.100	1.062
Bouwgrondexploitatie	3.322.613	3.322.613
Vlagheide	500.000	400.000
Heesch West	1.034.000	1.034.000
Wachtgelden wethouders	500.000	20.000
Totaal incidentele risico's	**6.409.713**	**5.227.675**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Overzicht structurele risico's

Risicobeschrijving	Risicovolume	Gewogen risico
Nieuwe omgevingswet	200.000	160.000
Leerlingenvervoer	61.000	30.500
Participatiebudget – inkomensdeel	272.000	217.600
Minimabeleid	100.000	80.000
Participatiewet – Wsw	316.000	31.600
WMO (HH / hulpmiddelen / Wmo 2015)	998.000	798.400
Jeugdzorg	697.000	557.600
Regionale ambulancevoorziening	15.000	600
Begeleid werken	96.000	9.600
Algemene uitkering	2.982.000	1.92.800
Totaal structurele risico's	5.737.000	3.078.700
Risicobeschrijving	Risicovolume	Gewogen risico
Nieuwe omgevingswet	200.000	160.000
Leerlingenvervoer	61.000	30.500
Participatiebudget – inkomensdeel	**272.000**	**217.600**

Onder het kopje "Geïnventariseerde risico's" ziet u de verdere onderbouwing van de benoemde risico's.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mogelijkheden weer van de gemeente om risico's op te kunnen vangen. Dit vermogen om risico's op te vangen wordt weergegeven door een ratio. Deze ratio is een verhoudingsgetal tussen de weerstandscapaciteit en de geïnventariseerde risico's.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (berekende risico-omvang) en wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal/ratio.

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van de onderstaande waarderingstabel, gebaseerd op de uitgangspunten van het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR):

Ratio	Betekenis
> 2	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
1,0 tot 1,4	**Voldoende**
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

< 0,6	Ruim onvoldoende

Wij streven naar een Voldoende (ratio minimaal 1,0 (100%); maximaal 1,4 (140%).

	Risico	Weerstandscapaciteit	Ratio	Aanpassing capaciteit	Aanpassing Ratio
Incidenteel	5.227.667	5.238.667	100%		
Structureel	3.078.700	3.695.894	120%		
Totaal	**8.306.367**	**8.934.561**	**108%**		

De bandbreedte van het weerstandsvermogen is op basis van deze risico-omvang tussen de € 8.306.367,- (1,0 x risico-omvang) en € 11.628.925,- (1,4 x risico-omvang).

Wij constateren dat op basis van de inventarisatie risico's en de weerstandscapaciteit, het weerstandsvermogen 'voldoende' is met 108% en geen aanpassingen noodzakelijk zijn.

Geïnventariseerde risico's

Programma 1: Leefbare Kernen

Nieuwe omgevingswet (incidenteel € 500.000,- / structureel € 250.000,-) (risico 1 en tijd 1)
De huidige wet- en regelgeving is per 1 januari 2024 vervangen door de Omgevingswet. Behalve een benadering van deze wet vanuit instrumentele en ruimtelijke-juridische focus constateren we dat dit ook gevolgen heeft voor de organisatorische capaciteit en het kostenverhaal. De gevolgen voor de personele bezetting, ICT-voorzieningen en legesopbrengsten zullen concreter worden naar mate we de andere werkwijze en aangepaste processen

Renovatie woonwagencentrum Bruijstenhof (incidenteel € 500.000,-) (risico 2 en tijd 3)
De renovatie van woonwagencentrum Bruijstenhof heeft een risico in zich van vervuilde grond.

Startersleningen (incidenteel € 50.000,- = 10% van boekwaarde) (risico 3 en tijd 4)
Vanaf 1 januari 2014 geldt voor geldgevers van startersleningen een eigen risico van 10%. Dit betekent dat als er een verliesdeclaratie van een starter bij NHG wordt ingediend, de gemeente 10% hiervan voor eigen rekening moet nemen. Onze gemeente stopte met ingang van 1 mei 2015 met de startersleningen, maar startte in 2020 hier weer mee.

Herplaatsingsgarantie flexwoningen nieuw (risico pm)
Nog niet van toepassing. Per 31 december is slechts een intentieovereenkomst gesloten.

Bouwgrondexploitatie (incidenteel € 3.322.613,- (reeds gewogen) zie paragraaf G)
De hoogte van de risico's van de bouwgrondexploitaties bepalen wij aan de hand van een risicoscan. Aan de hand van een risicoscenario gaan wij er van uit dat de toekomstige opbrengsten met 25% zullen dalen, de uitgaven met 25% zullen stijgen en de verkopen daarnaast met twee jaar vertragen. Op basis hiervan vindt een weging plaats naar kans en tijdsfactor.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente

Leerlingenvervoer (structureel € 61.000,- = 10% v.d. raming) (risico 2 en tijd 1)
Het leerlingenvervoer betreft een open-einde-regeling. Dit houdt in dat leerlingen die voldoen aan de verordening leerlingenvervoer gemeente Bernheze in aanmerking komen voor een vergoeding van de kosten voor vervoer naar en van school. Vooraf is niet te overzien wie in welke mate hiervan gebruik gaat maken. Zodoende is het niet mogelijk om vooraf te bepalen hoe hoog de kosten voor leerlingenvervoer over een bepaalde periode zullen zijn. Als gevolg van de oorlog in Oekraïne stijgen de brandstofprijzen die effect kunnen hebben op de vervoerskosten

Participatiewet - inkomensdeel (structureel € 272.000,- = 5% van het voorlopige BUIG-budget 2024) (risico 1 en tijd 1)
Bij de uitvoering van de Participatiewet doen zich twee risico's voor. Het betreft de ontwikkeling van de cliëntenaantallen en de hoogte van de rijksbijdrage. Allereerst de aantallen cliënten met een bijstandsuitkering: afwijkingen werken direct door in de uitgaven. Het aantal cliënten laat zich niet eenvoudig bepalen. Daarmee zijn de bijstandsuitkeringen een open-einde-regeling.

Ten tweede is de specifieke uitkering ter (gedeeltelijke) dekking van de bijstandskosten een onzekere factor.

Indien gemeenten een tekort hebben op het rijksbudget kan, onder voorwaarden, een beroep gedaan worden op de vangnetregeling. Gemeenten kunnen op dit vangnet een beroep doen als het tekort op de gebundelde uitkering oploopt tot boven de 7,5%, waarbij tekorten tot 12,5% voor de helft worden vergoed en daarboven volledig.

Minimabeleid (structureel € 100.000,- = 10% van begrote kosten minimabeleid 2024) (risico 1 en tijd 1)
Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat op basis van het gebruik en ontwikkeling van de kosten van de afgelopen jaren. Deze prognose is moeilijk op realiteitswaarde in te schatten. Minimaregelingen zijn open einde-regelingen. Dit betekent dat wanneer iemand recht heeft op een regeling, er een uitkering uit hoofde van die regeling moet plaatsvinden. Door verkeerde inschattingen van de omvang van de doelgroep en het gebruik van die regeling door de doelgroep, kan er sprake zijn van over- of onderuitputting van de budgetten.

Participatiewet – onderdeel klassieke Wsw (structureel € 316.000,- = 7,5% van rijksbudget 2024) (risico 3 en tijd 2)
De Wet op de Sociale Werkvoorziening is in 2015 opgegaan in de Participatiewet. Hierdoor komen er geen nieuwe instroom WSW-ers meer en daalt het aantal WSW-ers als gevolg van overlijden, pensionering en overige uitstroom geleidelijk. Hiermee samenhangend daalt ook de rijksbijdrage. Het risico bestaat dat deze daling van de rijksbijdrage sneller verloopt dan de afname van het aantal WSW-ers.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding, woon- en vervoersvoorzieningen en rolstoelen (structureel € 998.000,- = 15% van de begrote uitgaven 2024) (risico 1 en tijd 1)
De risico's worden veroorzaakt doordat de huishoudelijke hulp, woon- en vervoersvoorzieningen en rolstoelen te kenmerken zijn als open-eind-regelingen. De laatste jaren zien we een toenemende vraag op de Wmo, onder andere als gevolg van de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage die een aanzuigende werking heeft waardoor de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen toeneemt, de vergrijzing, aanbestedingen en de intensivering van de ondersteuningsvragen. Daarnaast hebben we te maken met forse tariefstijgingen.

Jeugdzorg (structureel € 697.000,- = 10% van de begrote uitgaven 2024 + doorwerking verhoging uitgaven 2023) (risico 1 en tijd 1)
Per 1 januari 2022 vond een wijziging in de financiering plaats van de lichte zorg (lumpsumfinanciering werd vervangen door p x q-financiering en hanteren van reële kostprijzen). Hiermee kenmerken we de jeugdzorg als een open-eind-regeling.

De stijging van de doelgroep, stijging van de tarieven en daarmee de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg zijn belangrijke factoren die de kosten van de jeugdzorg bepalen. Ook corona afgelopen jaren lijkt te zorgen voor een toename.

Met de inzet van een praktijkondersteuner huisartsen willen we doorstroming naar de specialistische jeugdzorg verminderen. Verder heeft de toegang sinds 1 januari 2022 een grotere rol in de toewijzing van het volume van de zorg.

De ALV van de VNG heeft op 14 juni 2023 ingestemd met de Hervormingsagenda jeugd. Deze bestaat uit een combinatie van extra middelen voor gemeenten en een set van besparingsmaatregelen waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel gerealiseerd moet worden. De landelijke richtlijn van de provincies is dat we de bedragen uit de Hervormingsagenda tot en met 2027 volledig moeten inboeken.

In het landelijke coalitieakkoord is daarnaast een extra besparing in het jeugddomein opgenomen met een structurele omvang van (afgerond) 5 miljoen vanaf 2025. Deze besparing is een rijksverantwoordelijkheid. Het is dus aan het rijk om deze besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen die aanvullend zijn op de Hervormingsagenda.

Regionale Ambulancevoorziening (RAV) (structureel € 15.000,-) (risico 3 en tijd 3)
In de begroting is de structurele bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling RAV op nul gesteld. De kans dat er weer sprake wordt van een gemeentelijke bijdrage lijkt klein. Van de kosten van het Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) zou feitelijk 5% voor rekening van de deelnemende gemeenten komen. Aangezien door de RAV is voorgesteld de bijdrage op nul te stellen lijkt de RAV van mening dat zij deze lasten zelf kan dragen. Echter, externe ontwikkelingen als bezuinigingen door het Rijk maar bijvoorbeeld ook kostensaneringen bij de zorgverzekeraars kunnen leiden tot een (hogere) gemeentelijke bijdrage.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair

Vlagheide (incidenteel € 500.000,-) (risico 1 en tijd 1)
Het stadsgewest bouwt de voormalige vuilstort Vlagheide af en wil deze overdragen aan de provincie. Dit is uitgesteld met een beoogde overdracht voor 1 januari 2025. Tot die tijd brengt het stadsgewest bij de deelnemers jaarlijks een bijdrage in rekening voor exploitatiekosten om het tekort niet verder op te laten lopen De lage rente van afgelopen periode is aanleiding geweest om een ander moment van overdracht te kiezen. Het stadsgewest denkt inmiddels dat het gereserveerde doelvermogen per genoemde datum gegroeid is tot € 20 miljoen en toereikend is voor de afkoop aan de provincie. Het maximale risico is dat de overdrachtssom niet betaald kan worden (aandeel Bernheze 2,6%).

Programma 4: Duurzame landbouw en economie

Exploitatie bedrijventerrein Heesch West (incidenteel € 1.034 miljoen risico reeds gewogen)
De gemeenschappelijke regeling beschikt over een toereikende voorziening om de geprognotiseerde verlies op te kunnen vangen. Deze is door de deelnemende gemeente in 2022 ingebracht. Voor de overige ondernemersrisico's noemt de gemeenschappelijke regeling een aantal gevoeligheden zoals verlaging van prijs, vertraging uitgifte en kostenstijging. Het risicoaandeel hiervan is afgeleid voor onze gemeente en kan worden gesteld op € 1,034 miljoen.

Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie

Wachtgeld wethouders (incidenteel € 500.000,- (risico 3 en tijd 3)
In 2026 zijn weer gemeenteraadsverkiezingen. Na beëindiging van het wethouderschap ontvangt een wethouder een ontslaguitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Dat is geregeld in de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (Appa). Voor de voormalige wethouders hebben we een voorziening wachtgeld wethouders. Voor de zittende wethouders is niet in te schatten of ze aanspraak maken op het wachtgeld. We houden rekening met een maximale wachtgeldverplichting van de huidige wethouders van € 500.000,-.

Begeleid werken (structureel € 96.000,- betreft begrote structurele subsidie) (risico 2 en tijd 3)
In Bernheze hebben we personeel in dienst op basis van Begeleid Werken vanuit de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De medewerkers hebben hierdoor het voordeel dat zij een salaris ontvangen conform de van toepassing zijnde arbeidsvoorwaarden. Als financiële tegemoetkoming ontvangt de gemeente een loonkostensubsidie (€ 96.000,-) ter gedeeltelijke vergoeding. Vanwege de afbouw van de rijkssubsidie klassieke Wsw staan deze inkomsten onder druk.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Programma 7: Financiën

Algemene uitkering (5% = structureel € 2.982.000,-) (risico 1 en tijd 2)
De algemene uitkering vormt een belangrijke risicofactor binnen de begroting. De inkomsten uit het algemene uitkering zijn ruim 50% van de totale begroting. De hoogte van de algemene uitkering is afhankelijk van heel veel factoren.

Per 1-1-2023 heeft er een herverdeling van het gemeentefonds plaatsgevonden. Gemeente Bernheze behoorde tot de voordeelgemeenten (€ 19,50 per inwoner of terwijl een positieve bijstelling van de inkomsten van € 604.000,-). Of het totaal van het herverdeeleffect overeind blijft is onzeker. Er vindt namelijk nog een evaluatie plaats voor het traject 2026 en verder.

In het coalitieakkoord heeft het kabinet een nieuwe financieringssystematiek voor medeoverheden aangekondigd met als doel een stabiele(re) financiering en meer autonomie voor medeoverheden. Vooruitlopend op deze nieuwe financieringssystematiek is voor 2026 e.v. jaren € 1 miljard beschikbaar gesteld in afwachting van de besluitvorming rondom de nieuwe financieringssystematiek. Inmiddels is bekend geworden dat vanaf 2027 de groei van het gemeentefonds gekoppeld wordt aan de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product. Het effect van deze systematiek op de inkomsten algemene uitkering zijn nog niet bekend.

De gemeente Bernheze volgt met de ramingen volledig de circulaires die het Ministerie van Binnenlandse Zaken uitbrengt. Indien de inkomsten uit de algemene uitkering lager uitvallen dan geraamd, kan dit tot (structurele) begrotingstekorten leiden. Wij monitoren de ontwikkeling binnen het Gemeentefonds voortdurend om snel te kunnen bijsturen.

Inflatie (geen aanvullend risico)
Bij de uitvoering blijkt dat we geconfronteerd werden met de heersende geldontwaarding die zich voordoen bij aanbestedingen, exploitatiekosten en doorberekening van diensten.

Reeds bij de begroting hebben we voorzien dat deze tegenvallers zich zouden kunnen voordoen. Met het surplus van het accres van de algemene uitkering hebben we toen een stelpost daarvoor opgenomen. De omvang daarvan was 1,9 miljoen. Bij de rapportages hebben we u geïnformeerd over de diverse onderdelen die zorgden voor overschrijdingen ten gevolge van bovenbedoelde oorzaken. We hebben daarvoor 1,1 miljoen onttrokken aan deze buffer.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Risicomatrix

	RISICO – hoog
GEMIDDELD (hoog 3) Nieuwe omgevingswet	HOOG (4) Wachtgeld wethouders Algemene uitkering Minimabeleid Participatiewet – inkomensdeel WMO (HH, hulpmiddelen en WMO 2015) Jeugdzorg Vlagheide Bouwgrondexploitatie Heesch West
LAAG (1) Startersleningen RAV Herplaatsingsgarantie flexwoningen	GEMIDDELD (laag 2) Begeleid werken Participatiewet - Wsw Leerlingenvervoer Renovatie Bruijstenhof
RISICO – laag	

Financiële kengetallen

Het besluit Begroting en verantwoording schrijft een verplichte set van zes financiële kengetallen voor. Naast de kengetallen dient een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie te worden opgenomen. Daarnaast dient ook het EMU-saldo in de jaarstukken te worden opgenomen.

De gegevens van de jaren 2022 en 2023 zijn gebaseerd op de werkelijke cijfers zoals in de jaarrekeningen zijn opgenomen. De gegevens van 2024 en verder zijn gebaseerd op de gegevens uit de (meerjaren)begroting 2024. Daarnaast zijn inschattingen gedaan.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Netto schuldquote (bedragen x € 1 miljoen, standen per 31 december)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Vaste schulden	19,0	1.4	9,1	8,3	7,5	6,7
Netto vlottende schuld	5,3	6,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Overlopende passiva	10,3	13,3	10,0	10,0	10,0	10,0
Financiële activa excl. verstrekte leningen en kapitaalverstrekking	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uitzettingen < 1 jaar	-36,0	-26,9	-8,6	-1,2	7,1	10,7

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Netto schuldquote (bedragen x € 1 miljoen, standen per 31 december)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Liquide middelen	-0,2	-0,5	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Overlopende activa	-5,8	-9,3	-6,0	-6,0	-6,0	-6,0
Saldo	**-7,4**	**-16,0,0**	9,3	15,9	23,4	26,2
Totale baten excl. mutaties reserves	124,6	97,9	92,0	90,2	93,3	91,1
Netto schuldquote	**-5,9%**	**-16,3%**	10,1%	17,5%	25,0%	28,7%

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In algemeenheid geldt: hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote houdt geen rekening met de door de gemeente verstrekte leningen en kapitaalverstrekkingen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (bedragen x € 1 miljoen, standen per 31 december)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Vaste schulden	19,0	1.4	9,1	8,3	7,5	6,7
Netto vlottende schuld	5,3	6	5,0	5,0	5,0	5,0
Overlopende passiva	10,3	13,3	10,0	10,0	10,0	10,0
Financiële activa incl. verstrekte leningen en kapitaalverstrekking	-3,0	-3,4	-4,3	-4,1	-4,0	-3,8
Uitzettingen < 1 jaar	-36,0	-26,9	-8,6	-1,2	7,1	10,7
Liquide middelen	-0,2	-0,5	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Overlopende activa	-5,8	-9,3	-6,0	-6,0	-6,0	-6,0
Saldo	**-10,4**	**-19,4**	5,1	11,8	19,5	22,4
Totale baten excl. mutaties reserves	124,6	97,9	92,0	90,2	93,3	91,1
Netto schuldquote	**-8,3%**	**-19,8%**	5,4%	12,9%	20,8%	24,5%

De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen houdt wel rekening met door de gemeente verstrekte leningen en kapitaalverstrekkingen. Dit zorgt voor een lager kengetal dan de reguliere netto schuldquote. Gemeente Bernheze heeft namelijk enkele leningen verstrekt aan deelnemingen, verbonden partijen en woningcorporaties.

De BNG gaat uit van een maximale netto schuldquote van 130%. De netto schuldquote van gemeente Bernheze kan als niet-risicovol worden beschouwd en zit onder het gemiddelde van 30,3% van Nederlandse gemeenten (2022) 20.000 tot 35.000 inwoners (bron: findo).

In 2023 zijn 2 langlopende geldleningen vervroegd afgelost. Hierdoor is de totale schuld van de Bernheze afgenomen in 2023, met als gevolg dat de schuldquote daardoor fors afgenomen is.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie of gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Het eigen vermogen wordt hierbij als percentage van het balanstotaal genomen. Onder

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

het eigen vermogen valt bij gemeente Bernheze de algemene reserves en de bestemmingsreserves.

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1 miljoen - standen per 31 december)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Eigen vermogen	55,0	58,1	47,8	47,2	43,3	38,4
Balanstotaal	102,9	93,0	92,0	90,2	93,3	91,1
Solvabiliteitsratio	**53,4%**	**62,5%**	52,0%	52,3%	46,4%	42,2%

De solvabiliteitsratio per ultimo 2023 bedraagt 62,5%. Door het extra aflossen van 2 geldleningen in 2023 is het balanstotaal lager geworden. Hierdoor stijgt de solvabiliteitsratio.

De meerjarige solvabiliteitsratio is stabiel rond 53%. De norm van de VNG is dat deze tenminste 20% moet bedragen. De solvabilteitsratio van Gemeente Bernheze is in 2023 gestegen ten opzichte van het gemiddelde (41,7%) van Nederlandse gemeenten van (2022) 20.000 tot 35.000 inwoners (bron: findo).

Kengetal grondexploitaties

Het kengetal grondexploitaties geeft de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie (BIE's) op balansdatum weer ten opzichte van de totale baten exclusief mutaties reserves. Een hoge waarde van de grondexploitaties ten opzichte van de totale baten zorgt voor een hoog risicoprofiel. De boekwaarde van de grondexploitaties moet namelijk nog worden terugverdiend via grondverkopen.

Grondexploitaties (BIE's) (bedragen x € 1 miljoen - standen per 31 december)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bouwgronden in exploitatie (boekwaarden)	5,3	-0.2	6,8	6,8	6,8	6,8
Totale baten (exclusief mutaties reserves)	124,6	97,9	92,0	94,0	92,2	94,0
Kengetal grondexploitaties	**4,3%**	**-0,2%**	7,4%	7,2%	7,3%	7,2%

De VNG beschouwt een grondexploitatie van 10% of meer als kwetsbaar. Zij geven een maximale waarde aan van 35%. Gemeente Bernheze heeft een actieve grondexploitatie.

De toekomstige boekwaarde van de grondexploitaties zijn wel gebaseerd op de huidig lopende projecten. Wanneer in de loop der jaren nieuwe projecten worden gestart heeft dit uiteraard invloed op de boekwaarde en daarmee het kengetal.

Structurele exploitatieruimte

De structurele baten en lasten geven een inzicht in de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

Saldo structurele baten en lasten (bedragen x € 1 miljoen)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Totale structurele lasten excl. mutaties reserves - inc.lst	117,1	77,4	71,6	76,5	79,4	79,9
Totale structurele baten excl. mutaties reserves - inc.btn	122,5	80,0	74,4	76,3	79,5	78,1
Totale structurele stortingen in reserves	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Totale structurele onttrekkingen uit reserves	0,7	1,3	0,7	0,3	0,3	0,3
Saldo	**5,8**	**3,6**	3,2	-0,2	0,1	-1,8
Totale baten excl. onttrekkingen reserves	124,6	97,9	88,2	90,2	93,3	91,1
Saldo structurele baten en lasten	**4,7%**	**3,7%**	3,6%	-0,2%	0,1%	-2,0%

De provincie hanteert marginaal andere uitgangspunten voor het bepalen van de structurele begrotingsruimte bij het bepalen van de toezicht vorm.

Belastingcapaciteit

Voor dit kengetal worden de woonlasten van een gemiddeld huishouden binnen gemeente Bernheze vergeleken met het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurd is een beleidskeuze. Een lagere waarde zorgt voor meer wendbaarheid bij de begroting.

Belastingcapaciteit meerpersoonshuishouden (bedragen in euro's)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
A. OZB eigenaar woning	364	374	383	396	408	425
B. Rioolheffing	173	180	186	192	198	206
C. Afvalstoffenheffing	227	212	236	265	273	285
D. Eventuele heffingskorting	0	0	12	0	0	0
E. Totale woonlasten (A+B+C-D)	**764**	**766**	792	853	879	916
F. Landelijk gemiddelde woonlasten	893	944	944	944	944	944
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde (x 100%)	**85,6%**	**81,8%**	83,9%	90,4%	93,1%	97,1%

*) Gemiddelde woonlasten via Coelo (landelijk tarievenoverzicht 2022. Voor alle jaren als uitgangspunt genomen)

In 2023 liggen de woonlasten voor Bernheze ruim onder het landelijk gemiddelde.

Totaaloverzicht financiële kengetallen

Financiële kengetallen	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netto schuldquote	-5,9%	-16,3%	10,1%	17,5%	25,0%	28,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-8,3%	-19,8%	5,4%	12,9%	20,8%	24,5%
Solvabiliteitsratio	53,4%	62,5%	52,0%	52,3%	46,4%	42,2%

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Financiële kengetallen	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Grondexploitatie	**4,3%**	**-0,2%**	7,4%	7,2%	7,3%	7,2%
Structurele exploitatieruimte	**4,7%**	**3,7%**	3,6%	-0,2%	0,1%	-2,0%
Belastingcapaciteit	**85,6%**	**81,8%**	83,9%	90,4%	93,1%	97,1%

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc) van de gemeente op transactiebasis in een bepaalde periode. Het EMU-saldo kan worden gezien als een extra financieel kengetal, naast de eerder beschreven kengetallen. Het EMU-saldo geeft namelijk in één oogopslag aan of de gemeente via reële transacties geld uitgeeft, of dat er netto geld binnenkomt. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

Het BBV schrijft dat het EMU-saldo in de jaarstukken dient te worden opgenomen als onderdeel van de financiële positie van de gemeente. Voor 2024 zijn de geprognosticeerde cijfers uit de laatste meerjarenraming gebruikt.

Berekening EMU-saldo o.b.v. balansposten (bedragen x € 1.000)				2022	2023	2024
EMU-saldo				**32.009.381**	**8.982.769**	**-3.972.184**
EMU-saldo referentiewaarde				-3.279.000	-3.569.000	-3.569.000
Verschil EMU-saldo en referentiewaarde				35.288.381	12.551.769	-403.184
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	230.274	416.906	-163.021
			Uitzettingen	0	0	-52.650
		Vlottende activa	Uitzettingen	11.286.770	-9.113.152	-5.225.158
			Liquide middelen	-299.817	362.607	0
			Overlopende activa	1.635.135	3.477.166	0
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	-25.816.901	-17.590.180	-1.468.645
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	1.381.608	776.413	0
			Overlopende passiva	5.278.275	2.974.525	0
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				0	0	0

Iedere gemeente heeft een individuele referentiewaarde. De door het rijk vastgestelde individuele referentiewaarde voor Gemeente Bernheze voor 2023 (en verder) € 3.569.000,-. (bron: septembercirculaires)

De invloed van aflossingen van leningen in 2023 is op het EMU-saldo zichtbaar.
De belangrijkste onderdelen die zorgen voor het EMU- saldo in 2023 van € 8.982.769,- zijn:

- De vlottende activa, waarbij met name de afname van de post Uitzettingen in rijksschatkist per 31-12 fors lager is dan het jaar ervoor.
- De vaste schuld is door aflossingen met € 17,6 miljoen afgenomen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

- De overlopende passiva, bestaande uit nog te betalen posten en vooruit ontvangen posten zijn per 31-12 verder toegenomen.

In de berekening van het saldo voor 2024 is uitgegaan van de meerjarenraming 2024.
De belangrijkste onderdelen die zorgen voor het hierboven gepresenteerd EMU-saldo in 2024 van -/- € 3.972.184,- zijn:

- De in 2023 beschikbaar gekomen middelen zijn bij de vlottende activa uitgezet in Rijksschatkist en zullen worden gebruikt.
- De afname van het saldo overlopende passiva.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

C. Kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen vormen een groot onderdeel van de gemeentelijke voorzieningen voor onze inwoners. Onder kapitaalgoederen verstaan wij openbare ruimte, riolering en gemeentelijke gebouwen. Het aanschaffen en onderhouden van kapitaalgoederen legt een groot beslag op de gemeentelijke financiën. In de financiële verordening is vastgelegd dat het college de raad tenminste eens in de vijf jaar voor de kapitaalgoederen wegen, bruggen, kunstwerken, openbare verlichting, riolering en gemeentelijk gebouwen een onderhoudsplan aanbiedt. Een onderhoudsplan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud. De raad stelt het plan vast. Het beleid van de gemeente Bernheze voor het onderhoud van kapitaalgoederen staat in de onderstaande beleidsnota's.

Kapitaalgoed	Beleidsnota	Jaartal van vaststelling	Geplande herziening
Openbare ruimte	Wegbeheer	2018	2023
	Bruggen	2022	2026
Groen	Groenstructuurplan	2021	2026
	Bossen (plan niet verplicht o.b.v. BBV; geen voorziening getroffen)	2013	2023
	Bomenbeleidsplan	2017	2022
Openbare verlichting	Beleidsplan openbare verlichting	2021	2025
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2023	2020	2023
Buitensportvelden	Onderhoudsplan buitensportvelden	2024	2029
	Technische voorzieningen sportparken	2024	2029
Gemeentelijke gebouwen	Meerjarenonderhoudsprogramma gemeentelijke gebouwen inclusief molens	2023	2028
Kunst	Onderhoudsplan kunstwerken in de openbare ruimte	2019	2024

De onderhoudslasten voortvloeiende uit bovenstaande beleidsnota's worden in de begroting verwerkt via jaarlijkse dotaties aan de betreffende onderhoudsvoorzieningen. De dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen zijn in overeenstemming met de door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus.

Kaders en beleid

Belang van goed beheer en onderhoud van kapitaalgoederen

De gemeente Bernheze heeft in de openbare ruimte op haar grondgebied veel infrastructurele kapitaalgoederen in de vorm van wegen, gebouwen, constructies, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, speelvoorzieningen, riolering, water en groen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Het beheer hiervan is van groot belang voor de publieke functie van de gemeente op gebieden als milieu, onderwijs, verkeer, leefbaarheid, recreatie en vervoer. Deze elementen zijn van directe invloed op de burgertevredenheid vanwege de invloed op het woon-, leef- en werkklimaat van bewoners en bezoekers. Daarnaast is het belang van goed beheer en onderhoud van kapitaalgoederen groot, omdat dit een aanzienlijk financieel beslag op onze begroting legt.

Strategische onderhoudsvisie

De onderhoudsvisie vormt de leidraad van de onderhoudsaanpak voor de lange termijn. De kapitaalgoederen in de gemeente moeten schoon, heel en veilig zijn. Als we achterstallig onderhoud of een terugloop in kwaliteit constateren, dan nemen wij maatregelen om deze achterstand zoveel mogelijk in te halen.

Bij het onderhoud staat de beleving van de inwoners en gebruikers van de gemeente centraal. De ontvangen signalen uit de gemeente zijn belangrijk. We streven naar duurzaam onderhoud, waarbij we zoveel mogelijk kiezen voor een integrale aanpak. We maken daarbij wel de afweging tussen enerzijds de wensen en behoeften van inwoners en anderzijds de eisen van doelmatig, bestendig en duurzaam onderhoud. Daar waar mogelijk kiezen we voor het ontlasten van het milieu en streven we naar levensduur verlengend beheer. Het bezit van kapitaalgoederen is geen ambitie op zich, maar staat altijd ten dienst van het doel dat we met het kapitaalgoed willen bereiken.

Toelichting per kapitaalgoed

Wegen

Bij het opstellen van het beleidsplan wegbeheer gaan wij uit van adaptief beheer waarbij een meer doeltreffende vorm van wegbeheer kan worden uitgevoerd. Het planmatig groot onderhoud voeren wij uit als afgeleide van de weginspectie, gesprekken met gebruikers (in het kader van Adaptief wegbeheer), wegreconstructies, ruimtelijke ontwikkelingen, ons verkeers- en mobiliteitsplan en op basis van constateringen door onze opzichters. Hiermee voorzien we een onderhoudsniveau waarmee de wegen veilig begaanbaar zijn en sluit het aan op ons huidige beheerplan wegen. Afgelopen jaar hebben we alle werkzaamheden aan onze wegen uitgevoerd zoals opgenomen in het “Beheer en onderhoudsplan wegen 2023”. De vertaling van de reconstructie projecten (knelpunten vanuit het beheerplan wegen) vindt plaats via de kadernota. Als gevolg van o.a. de realisatie van diverse bouwplannen is het areaal wegen in 2022 met 27.190 m2 toegenomen.

Kerncijfers (in m2)		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Voetpaden elementenverhard	284.659		0% achterstallig onderhoud	
Voetpaden half-onverhard	7.233			

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Kerncijfers (in m2)		Kwaliteit		
Voetpaden met asfalt verhard	10.798	Inspectie: Jaarlijks 50% van het totaal van de kernen 100% van het totaal buiten de kommen	Doorgaande wegen, loop- en fietsroutes en winkelcentra 3 sterrenniveau Pleinen 2 sterrenniveau Overige wegen 1 sterniveau	0% achterstallig onderhoud Verkeersveiligheid gegarandeerd
Fietspaden elementenverhard	28.438			
Fietspaden half-onverhard	22.623			
Fietspaden met asfalt verhard	133.146			
Fietspaden met beton verhard	9.529			
Hoofdrijbaan elementen verhard	908.167			
Hoofdrijbanen half-onverhard	210.632			
Hoofdrijbanen met asfalt verhard	1.008.737			
Hoofdrijbanen met beton verhard	12.140			
Totaal	**2.636.102 m2**			
Vervangingswaarde	**€ 211.000.000,-**			**Beoordeling: Voldoende**

Civiele kunstwerken

Bernheze heeft verschillende civiele kunstwerken in beheer en onderhoud. Het beleidsplan bruggen geeft voor iedere brug aan welk draagvermogen deze brug moet hebben en welke onderhoudsmaatregelen nodig zijn. De onderhoudsconditie van de bruggen dient tenminste de kwalificatie “redelijk” (= voldoende) te hebben.

Hiernaast hebben we sinds 2022 ook een geluidscherm, oever beschoeiing en een fietstunnel (vanaf medio 2022) als civiel kunstwerk in beheer. Voor deze nieuwe kunstwerken is nog geen expliciete keuze gemaakt voor de beheerkwaliteit. Om voor dit moment een voorlopige kwaliteit te benoemen worden de doelstelling en begroot onderhoud op zelfde niveau geplaatst als de overige civiele kunstwerken.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal bruggen	44	Inspecties volgens zes puntenschaal (lager is beter)	Voldoende (score 3)	3,00 (sober en doelmatig)
Aantal geluidsschermen	2	Functionele en technische inspectie	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Kerncijfers		Kwaliteit		
Aantal beschoeiing	1	Functionele en technische inspectie	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)
Aantal fietstunnels	1	Functionele en technische inspectie	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)
				Beoordeling: Voldoende

Groen

We hanteren kwaliteitsniveau B. In 2022 en 2023 is gewerkt aan het groenstructuurplan inclusief het onderhoudsplan groen, het onderhoudsplan landschapselementen en het onderhoudsplan bomen. Het groenstructuurplan is op 14 december 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. Qua onderhoud worden onze groenvakken op B-niveau onderhouden. Om dit niveau te behouden is een juiste schoffelfrequentie benodigd. Daarnaast renoveren een jaarlijks een aantal plantvakken.

Kerncijfers (in m2)		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Bodembedekkers	24.749	Inspecties volgens kwaliteitscatalogus CROW (schaal van A+ tot D)	Ambitie is alles te beheren op niveau B (basis)	B
Bosplantsoen	119.927			
Botanische rozen	8.053			
Heesters	65.235			
Houtwal	304.136			
Perkrozen	1.023			
Vaste planten	3.227			
Hagen	35.872			
Grassen	941.666			
				Beoordeling: Voldoende

Bossen

Ons bosbeheer is uitbesteed aan Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland. Zij hebben de taak om de gemeentelijke bossen in principe kostenneutraal te beheren. Dat betekent dat zij hun kosten dekken met de opbrengsten uit houtverkoop en subsidies.

Een uitzondering hierop vormt natuurgebied De Maashorst. Het college heeft ingestemd met het Inrichtings- en beheerplan de Maashorst. Hierin wordt de wens geuit om over te gaan op procesnatuur. Houtoogst heeft hierin vanaf 2024 geen plaats meer. Vanaf dat moment zijn ook minder beheeringrepen nodig.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Kerncijfers (in hectare)		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Bos	242	Schouw en werkplannen door Bosgroep	Kostenneutraal bosbeheer	n.v.t.
				n.v.t.

Bomen

In 2017 is het bomenbeleidsplan vastgesteld. In dit plan staat: door middel van planmatig beheer en onderhoud houden wij onze bomen gezond en veilig en zorgen wij dat de kans op overlast zoveel mogelijk wordt beperkt. Dit gaat over alle bomen, dus zowel in de kernen als in het buitengebied.

In 2020, 2021 en 2022 is een inhaalslag op het onderhoud gemaakt en is een aantal bomen gerenoveerd. De kwaliteit van bomenbestand neemt daarmee toe. Door de droogte van de afgelopen jaren is er veel uitval van bomen. Met de huidige middelen is het wel mogelijk de kwaliteit van onze bestaande bomen te garanderen. De kwantiteit niet.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal Laan- en Parkbomen	41.290	VTA-controle	Boombeeld aanvaard	-
Knot-en vormbomen	3.010			
				Beoordeling: Voldoende

Openbare verlichting

Het onderhoud van de openbare verlichting waarborgen wij binnen de reguliere budgetten.

In het beleidsplan openbare verlichting wordt vooral grote aandacht besteed aan duurzaamheid en dat wij met onze openbare verlichting willen voldoen aan de NSVV-aanbeveling “voldoende”. Met deze kwalificatie zijn de risico’s op morele en financiële aansprakelijkheidsstelling door openbare verlichting zeer beperkt en wordt er recht gedaan aan de behoefte aan de sociale veiligheid.

In 2023 hebben we de laatste lichtmasten van een led armatuur voorzien. Hiermee is het gehele areaal voorzien van een led armatuur.

In het landelijk klimaatakkoord is vastgesteld dat in 2030 minimaal 50% energiebesparing bereikt moet zijn ten opzichte van 2013. Inmiddels hebben we een energiebesparing voor het Klimaatakkoord van 47% gerealiseerd. Inclusief de vervangingen die gepland waren voor 2022 is een besparing van 57% gerealiseerd.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal masten	7.554	Storingspercentage	< 7%	6,90%
Aantal armaturen	7.556			
				Beoordeling: Voldoende

Riolering

De gemeente geeft met Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) invulling aan de zorgplicht voor een doelmatige inzameling, transport en behandeling van afvalwater, en de omgang met hemel- en grondwater.

De vervangingsinvesteringen zijn opgenomen in het kostendekkingsplan van het GRP en de voorziening. Op basis van periodieke inspecties wordt de rioleringsvervanging en de daarmee samenhangende vervangingsinvestering geprogrammeerd. In het GRP zijn risicoriolen en niet-risicoriolen gedefinieerd waarbij het risico op falen voor risicoriolen zoveel mogelijk wordt beperkt. Gemalen en andere installaties worden geïnspecteerd conform de NEN/BRL.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Risicoriool	47,5 km	Geïnspecteerd in de afgelopen 10 jaar	10% per jaar	90%
Niet-risicoriool	156 km	Geïnspecteerd in de afgelopen 20 jaar	5% per jaar	7%
Trottoir- en straatkolken	12.020 st	Reiniging	n.v.t.	2x per jaar
Pompgemalen drukriolering	759 st	Individuele keuring	100% gekeurd en correct bevonden	90% gekeurd en 50% correct bevonden
Drukriolering	156,9 km			
Randvoorzieningen	7		100% gekeurd en correct bevonden	100% gekeurd en correct bevonden
Gemalen	26			
Overstorten	13			
Duikers	9.383m			
Interne Stuw	1			
				Beoordeling: Goed

Onderhoudsplan buitensportvelden

Het meerjarig onderhoudsplan omvat de natuurgrasvelden in onze gemeente. Naast het reguliere onderhoud (maaien, inzaaien, egaliseren, beluchten, bemesten) is het noodzakelijk dat een

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

natuurgrasveld met enige regelmaat wordt gerenoveerd. Afhankelijk van de situatie ter plekke wordt bekeken welke renovatiewerkzaamheden noodzakelijk zijn.

In het onderhoudsplan hanteren wij als richtlijn dat een veld om de 15 tot 20 jaar moet worden gerenoveerd. De uitvoering van het meerjarenonderhoudsplan vindt plaats aan de hand van objectieve gegevens die aantonen welke velden aan renovatie toe zijn. De mate van gebruik en de grondsituatie ter plaatse zijn daarbij belangrijke factoren.

In 2023 stelden de gemeenteraad het meerjarenonderhoudsplan 2024-2033 voor de natuurgras sportvelden vast. Bij de volgende actualisatie in 2028 bekijken we de mogelijkheid om dit onderhoudsplan samen te voegen met het onderhoudsplan voor de technische voorzieningen op sportparken.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Natuurgras sportvelden	29	Gecombineerde kwaliteitsbeoordeling met rapportcijfer (hoger is beter)	7,0	7,0
				Beoordeling: Voldoende

Technische voorzieningen sportparken

De gemeente Bernheze is eigenaar/verhuurder van diverse sportparken, welke zijn voorzien van technische installaties (automatische beregeningsinstallaties, veldverlichting). Voor de vervanging van deze technische installaties stellen wij periodiek een meerjarenonderhoudsplan op.

In 2023 stelden de gemeenteraad het meerjarenonderhoudsplan technische installaties sportparken 2024-2023 vast. Daarbij is gekozen voor de versnelde verledding, waarmee de dotatie structureel verlaagd kan worden. Bij de volgende actualisatie in 2028 bekijken we de mogelijkheid om dit onderhoudsplan samen te voegen met het onderhoudsplan voor natuurgras sportvelden.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling Gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Automatische beregeningsinstallaties	6	Inspectie (33% van het totaal, minimaal driejaarlijks)	7,0	7,0
Verlichtingsinstallaties	24			
Armaturen verlichtingsinstallaties	201			
				Beoordeling: Voldoende

Gemeentelijke gebouwen

Om het plan en de daarbij behorende financiële consequenties up-to-date te houden, actualiseren wij het plan iedere twee jaar op zowel inhoud (werkzaamheden) als financiën. Het huidige onderhoudsplan is er op gericht om de staat van onderhoud “redelijk/goed” te kunnen noemen, waarbij aan technische normeringen (bijv. NEN 3140 en Wet Milieubeheer) moet worden voldaan. Ook de molens maken onderdeel uit van dit plan.

We voeren jaarlijks onderhoud uit aan onze gebouwen. Daarbij hanteren we de uitgangspunten zoals de raad die vaststelde. De technische begeleiding van de uitvoering is in handen van Raderadvies. In 2022 stelde de gemeenteraad een meerjarenonderhoudsplan 2023-2032 vast.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling Gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Publieksgebouwen en monumenten	12	NEN 2767	Niveau 2 (goed)	Niveau 2 (goed)
Verenigingseigen gebouwen	29	NEN 2767	Niveau 2/3 (goed-redelijk)	Niveau 2/3 (goed-redelijk)
				Beoordeling: Goed

Kunst

De wijze waarop wij kunst in de openbare ruimte realiseren is opgenomen in de beleidsnota "Prikkelende Cultuur en Kunst in Bernheze". Deze nota vormt het beleidskader voor het brede terrein cultuur en kunst in Bernheze. Aangezien wij vinden dat de kunstwerken het gezicht van de gemeente bepalen, is het belangrijk de werken blijvend te onderhouden.

In 2022 voeren we onderhoud uit aan de kunstwerken. Daarbij hanteren we de uitgangspunten zoals de raad die vaststelde in september 2019. Het meerjarenonderhoudsplan kunstwerken actualiseren we in 2024.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling Gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal kunstwerken	59	Inspectie (vijfjaarlijks)	Sober maar doelmatig	Sober maar doelmatig
				Beoordeling: Voldoende

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Financieel

Kapitaalgoed	Dotatie aan voorziening/ onderhoudsbudget	Begrote onderhoudsuitgaven t.l.v.	Werkelijke onderhoudsuitgaven t.l.v. voorziening
Openbare ruimte – civiele kunstwerken	18.934,00	36.100,000	10.676,25
Riolering	596.309,55	593.598,00	523.829,27
Molens	21.469,00	21.411,00	25.012,66
Buitensportvelden		50.000,00	48.814,00
Technische voorzieningen sportparken	152.380,00	10.744,00	3.816,41
Kunst	17.273,00	6.469,00	1.632,71
Gebouwen	294.715,00	359.244,60	341.158,60
Totaal	1.101.080,55	**1.077.566,60**	954.939,90

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

D. Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering heeft betrekking op de treasury functie. Deze ondersteunt de programma's en omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen, beheersen, verantwoorden en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Ontwikkelingen en rentevisie

De kern van het monetaire beleid is prijsstabiliteit. Prijzen die niet te snel stijgen of dalen zorgen ervoor dat de koopkracht zoveel mogelijk behouden blijft. De ECB (European Central Bank) hanteert de rente als instrument om dit beïnvloeden.

De ECB heeft in 2021 al besloten tot een uitgebreid pakket van monetaire beleidsmaatregelen als reactie op de coronacrises. Dat samen met de gevolgen van de Oekraïne-oorlog in 2022, heeft dit voor een behoorlijk oplopende inflatie gezorgd. Ook in 2023 waren de gevolgen hiervan nog merkbaar. Daarom heeft de ECB in 2023 tot wel zes keer toe de rente verhoogd. Daarmee is het renteniveau aanzienlijk gestegen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt grenzen aan de mate waarin de financieringsbehoefte wordt gedekt met kortlopende leningen (< 1 jaar). De kasgeldlimiet is uitgedrukt in een percentage (8,5%) van de omvang van de begroting (circa € 89.135.000,-). De kasgeldlimiet bedraagt € 7,6 miljoen. In 2023 Hebben we het kasgeldlimiet niet overschreden.

Kasgeldlimiet	1e Kwartaal	2e Kwartaal	3e Kwartaal	4e Kwartaal
Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
In bedrag	7.577	7.577	7.577	7.577
Gemiddelde vlottende schuld	0	0	0	0
Gemiddelde vlottende middelen	284	440	234	526
Gemiddelde netto vlottende schuld (+) / overschot vlottende middelen (-)	**-284**	**-440**	**-234**	**-526**
Ruimte onder kasgeldlimiet	**7.860**	**8.016**	**7.811**	**8.102**
Overschrijding kasgeldlimiet	**0**	**0**	**0**	**0**

Renterisiconorm

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen (> 1 jaar) te beperken is de renterisiconorm ingesteld. Dit houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het rekeningtotaal (circa € 106.893.000,-). De renterisiconorm van € 21.379.000,- op begrotingsbasis voor Bernheze.

In 2023 zijn twee langlopende leningen vervroegd afgelost. Een lening van 7 miljoen welke een jaarlijkse renteherziening had sinds 2022. Hierbij is vanwege de rentestijging niet gekozen voor herziening van de rente maar om deze lening volledig af te lossen. De tweede afgeloste lening bedroeg 9,3 miljoen. Als gevolg hiervan is het renterisico met € 17.635.000 over 2023 onder de norm gebleven.

Financieringsbehoefte 2023-2026

Op basis van de halfjaarlijkse liquiditeitsprognoses heeft de treasury commissie uitvoering gegeven aan de financieringsvraag. In 2023 zijn geen nieuwe geldleningen afgesloten. Op het einde van het jaar was de restantschuld € 1,25 miljoen.

Rentelasten en toerekening

Over het eigen vermogen berekenen we geen rente. De kosten van het vreemd vermogen bedroeg in 2023 netto -/- € 377.638,- en wordt via de boekwaarde van de activa (€ 61.486.039,-) toegerekend aan de taakvelden. De omslagrente is -/- 0,8321%.

Schema rentetoerekening 2023

Externe rentelasten over korte en lange financiering	496.574	
Externe rentelasten	-874.212	
Saldo rentelasten- en baten		**-377.638**
Rente die aan de grondexploitatie wordt toegerekend o.b.v. een rentepercentage van 1,13%	-70.537	
De rentebaat van doorverstrekte leningen, die aan het betreffende taakveld wordt toegerekend	69.687	
Rente van projectfinancieringen die aan betreffende taakvelden zijn toegerekend (leningen woningstichting Kleine Meierij (diverse rentepercentages).	-69.687	
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		**-448.175**
De aan taakvelden toegerekende rente (rente-omslag) o.b.v. -/- 0,8321%		-448.188
Renteresultaat op taakveld treasury		**-13**

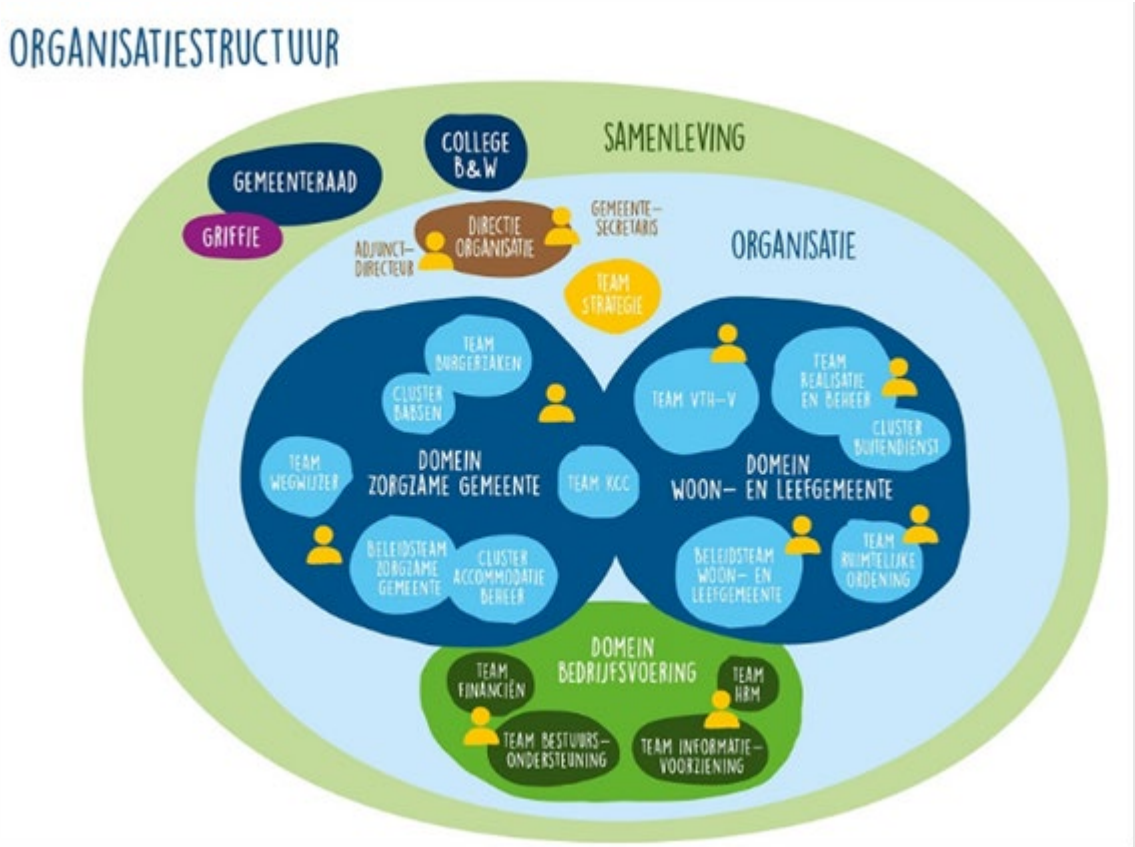
VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

E. Bedrijfsvoering

Algemene inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering beschrijft hoe de gemeente de eigen bedrijfsprocessen die nodig zijn om beleidsdoelstellingen uit de eigen programma's te realiseren, beheerst en aanstuurt. Het betreft zowel beleidsmatige (primaire) processen, ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan. Deze paragraaf beschrijft algemeen hoe wij onze bedrijfsvoering hebben ingericht: de specifieke acties die we gerealiseerd hebben in 2023 zijn te vinden onder programma 6, Dienstverlening en Sterke Organisatie.

Hoe zijn we ingericht:

Deze organisatie vulden we in 2023 in met een toegestane formatie van 196,37 fte.

Kaderstelling voor organisatie

Visie op dienstverlening

In 2019 is de visie op dienstverlening vastgesteld door het college van B&W. Tijdens de organisatieontwikkeling van 2020-2021 is deze visie aangescherpt tot de volgende visie:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

We bieden efficiënte dienstverlening van betrouwbare kwaliteit. Door informatie en processen transparant te maken, te standaardiseren en waar mogelijk te digitaliseren creëren we ruimte voor persoonlijke aandacht daar waar het nodig is. Inwoners en ondernemers staan daarin centraal. Zo zoeken we de balans tussen individueel en gemeenschappelijk belang. Het dienstverleningsproces sluit hierop aan en vraagt intensieve samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie en met onze dienstverlenende partners. Daar zijn we sterk in. We zijn een goede werkgever waar talent graag wil werken, en passen ons met gemak en voortdurend aan nieuwe ontwikkelingen en kansen aan.

Deze visie geeft richting aan onze dienstverlening en organisatie. Deze visie vormt het kader voor de verbetering van onze dienstverlening. Op 16 maart 2023 heeft u het programmaplan dienstverlening vastgesteld, met daarin de drie programmalijnen: Beleving, Digitalisering en Procesoptimalisatie. Via een notitie ter informatie bent u in juli 2023 geïnformeerd over de onderwerpen die wij oppakken \op hebben gepakt binnen deze drie programmalijnen onder leiding van de interne projectleiders beleving, de externe projectleider procesoptimalisatie en de externe adviseur informatielandschap en digitale dienstverlening.

Integriteitsbeleid

De gemeente Bernheze wil een integere organisatie zijn, die zich inzet voor de belangen van Bernheze en zijn inwoners. In 2016 is ons integriteitsbeleid in de vorm van gedragscode vastgesteld door de gemeenteraad. Er zijn gedragscodes voor raadsleden, voor het college van B&W en voor de ambtelijk medewerkers. Deze gedragscode voor medewerkers is in 2021 geactualiseerd naar de nieuwe kernwaarden van onze organisatie, Samen, Aandacht en Moed (SAM).

Het voornemen om ons interne integriteitsbeleid in 2023 te actualiseren hebben we niet kunnen realiseren: we pakken dit nu op in 2024. Wel hebben we in 2923 een training integriteit voor raads- en burgerleden verzorgd '*Netwerk ontaard: onbedoeld schuldig'* verzorgd, onder leiding van Saxion Hogeschool.

Global Goals in Bernheze

In de vorige raadperiode is Global Goals omarmd. Gezien de beschikbare capaciteit is geconcludeerd dat de focus op andere vlakken moet liggen. Global Goals blijft een inspiratiebron. De gemeente draagt dit belang uit en sluit zich aan bij de Gemeenten4Global Goals. De gemeente blijft Global Goals aandacht geven en stimuleert inwoners en ondernemers om samen te werken aan de doelstellingen achter de Global Goals, maar kiest ervoor daar vooralsnog geen nieuwe beleidskeuzes aan te koppelen.

Planning en controlcyclus

Leidend voor de sturing van onze organisatie is onze planning en controlcyclus. Die cyclus start vierjaarlijks met een bestuursprogramma. Het bestuursprogramma geeft antwoord op de vraag:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

wat willen raad en college bereiken in de nieuwe bestuursperiode. De gemeenteraad stelt het bestuursprogramma vast.

Jaarlijks – met uitzondering van in het verkiezingsjaar - legt het college in mei\juni een voorstel voor aan de gemeenteraad hoe het vierjaarlijkse bestuursprogramma te vertalen naar de eerstvolgende jaarprogramma in de vorm van de kadernota.

Als de gemeenteraad de kadernota vaststelt, vertaalt het college de voornemens uit de kadernota naar de programmabegroting. In de programmabegroting stelt het college de gemeenteraad voor wat dat jaar te gaan doen om de doelstelling voor dat jaar te realiseren.

Als de gemeenteraad de begroting vaststelt in november, vertaalt de organisatie de beleidsvoornemens uit de programmabegroting naar een werkplan voor de organisatie: het concernplan. Het concernplan voedt de raadskalender. Op basis van de raadskalender weet de raad wanneer zij welk beleidsdocument\ onderwerp voorgelegd krijgt op welk moment.

Lopende het jaar informeert het college de gemeenteraad minimaal twee keer over de voortgang van de uitvoering van de programmabegroting (nieuw- en bestaand beleid) door middel van tussentijdse rapportages. Daarnaast informeert het college de gemeenteraad door middel van notities ter informatie. De raadskalender en het concernplan zijn periodiek onderwerp van gesprek tussen teams, directieteam en college met het oog op de bewaking van de voortgang en de voeding van de tussentijds rapportages.

Na afloop van het jaar legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over de uitvoering van beleid en de daarvoor uitgevoerde processen door middel van de jaarstukken en de jaarrekening.

De hierboven beschreven cyclus vormde het afgelopen jaar ons kader. De met ingang van 2023 gewijzigde indeling van de begroting op basis van programma's - die beter aansluiten bij de opgaves in het bestuursprogramma – hebben we het afgelopen jaar vertaald in de verschillende P&C documenten. Verder zijn we samen met bestuurlijke en ambtelijke stakeholders een onderzoek gestart om de effectiviteit en de efficiency van de P&C cyclus als sturingsinstrument te vergroten. De aanbevelingen van de rekenkamer die u eerder hebt vastgesteld nemen we hier in mee.

Verantwoordelijkheden en sturing m.b.t. processen

De inrichting van onze organisatie hebben we zoveel als mogelijk gebaseerd op de processen die onze organisatie uitvoert om zowel de medebewindstaken (verplichte taken op basis van hogere wetgeving) als onze autonome taken (wat vinden we in Bernheze zelf belangrijk) uit te voeren.

Eerste lijn

De primaire processen – die processen die een concreet resultaat opleveren voor onze inwoners – zijn ondergebracht in de domeinen Woon- en Leefgemeente en Zorgzame gemeente. Wat het

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

resultaat moet zijn van deze processen wordt vastgesteld door de gemeenteraad in de vorm van de verschillende beleidsdocumenten en\of verordeningen (voor deze documenten verwijzen wij u naar de desbetreffende programma's). De teams uit het domein Woon en Leefgemeente en Zorgzame gemeente zijn er primair verantwoordelijk voor, dat de processen worden uitgevoerd volgens de eisen waaraan die processen moeten voldoen, vanuit wet- en regelgeving.

Tweede lijn

De secundaire processen – die processen die nodig zijn om de primaire processen (PIOFACHJ[1]) uit te kunnen voeren – zijn ondergebracht in het domein bedrijfsvoering. De beleidsuitgangspunten die gelden voor deze processen worden primair vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders. De ondersteunende teams adviseren de eerste lijn over en controleren de eerste lijn op het correct vertalen van deze uitgangspunten in hun primaire processen.

Derde lijn

Onafhankelijk gepositioneerde interne medewerkers (coördinator interne controle, privacy-officer, security-officer en concerncontrolller) zien toe op een correcte uitvoering door de eerste- en tweede lijn. Deze interne derde lijn adviseert waar nodig de directie en het college over eventueel te nemen (corrigerende-) maatregelen of aanpassing in het stelsel van beheersing en control. Instrumenten hierbij zijn:

- Frauderisico-analyse: een risico beoordeling van de verschillende processen in de organisatie op fraudegevoeligheid. De afspraak met de auditcommissie en de accountant is om de hoogste risico processen en de beheersingsmaatregelen daarop jaarlijks te bespreken met de auditcommissie.
- Intern controle plan: het plan waarin op basis van een risico-afweging (o.a. frauderisico) is bepaald welke processen elk jaar (extra) aandacht behoeven in de controle door de derde lijn;

Externe auditoren (accountant, Functionarisgegevensbescherming, ENSIA auditor) hebben vanuit de wet of een door de raad vastgestelde verordening de plicht om het college te toetsen op een correcte uitvoering van hun opdracht. Zij steunen in hun oordeel op de bevindingen van de interne functionarissen. De bevindingen van de externe auditoren worden gerapporteerd aan de gemeenteraad: rechtstreeks of via de jaarstukken.

Op het moment van het schrijven van deze paragraaf bedrijfsvoering (februari 2024) hebben nog niet alle externe auditoren hun werkzaamheden over het afgelopen jaar afgerond. Wel heeft onze accountant in 2023 een tussentijdse controle uitgevoerd. De belangrijkste bevindingen uit die interim controle 2023 zijn afgestemd met de auditcommissie, op 14 december 2023. Die bevindingen zijn:

- De interne beheersing van de processen is over het algemeen in opzet voldoende en binnen de primaire processen is nagenoeg overal sprake van minimaal noodzakelijke functiescheiding;

[1] Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatsering, Communicatie, Huisvesting en Juridisch)

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

- Verbeteringen in processen zijn met name te behalen in het opstellen of actualiseren van procesbeschrijvingen en het meer zichtbaar maken en toereikend vastleggen van uitgevoerde beheersingsmaatregelen.
- Er is aandacht nodig voor het tijdig uitvoeren van interne controles o.a. als input voor de rechtmatigheidsverantwoording. Omdat wij hier achterstand in hadden, hebben hebben wij BDO advisory gevraagd de achterstallige interne controles uit te voeren.

Uitgangspunten ondersteunende processen

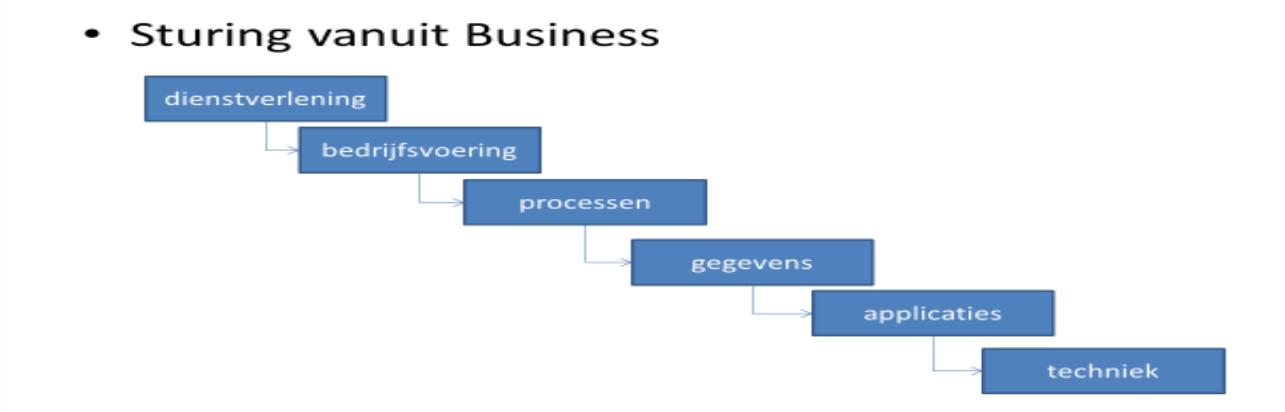
Personeel en organisatie

Onder de noemer Verder vanuit de Kern werken wij aan onze organisatieontwikkeling. Vanuit de kernwaarden Samen, Aandacht en Moed (SAM) werken we samen aan een organisatie waarin we het goede doen voor onze samenleving, zowel lokaal als regionaal. We doen dit met aandacht voor elkaar en aandacht voor ons werk en de inwoners van Bernheze. We tonen moed door onszelf kwetsbaar op te stellen en door elkaar aan te spreken waar nodig. We nemen onze eigen verantwoordelijkheid en durven ook met oplossingen te komen die buiten de gebaande paden vallen.

Hierbij is de inzetbaarheid en gezondheid van onze medewerkers belangrijk. We hebben aandacht voor beheersing van werkdruk en verzuim. En werken aan het voorkomen van verzuim door aandacht te hebben voor de persoonlijke & professionele situatie van medewerkers. We willen een robuuste en wendbare organisatie zijn met een goede concurrentiepositie op de arbeidsmarkt.

Informatievoorziening en automatisering

Voor de inrichting van onze informatieorganisatie is het onderstaande plaatje leidend: dienstverlening en primaire processen zijn leidend, informatievoorziening is in principe volgend. Dit neemt niet weg, dat informatievoorziening richtinggevende uitgangspunten formuleert met betrekking tot privacy en security.

Doel van ons privacybeleidskader is waarborgen, dat de gemeente de privacywetgeving naleeft en zorgdraagt voor een behoorlijke en zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens in overeenstemming met de wet. De uitgangspunten daarbij zijn:

- De gemeente Bernheze voert betrouwbaarheid en respect voor inwoners en medewerkers hoog in het vaandel. We staan voor een betrouwbare en gewaardeerde dienstverlening aan onze inwoners met een open en respectvolle benadering. Goede bescherming van persoonsgegevens is cruciaal.
- Onze inwoners mogen er op vertrouwen dat wij persoonsgegevens rechtmatig, behoorlijk en op een transparante wijze verwerken.
- Het college stuurt actief op privacy, door te voorzien in praktische waarborgen voor de bescherming van persoonsgegevens conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- Bij dilemma's gaan we de dialoog aan.
- Het college kan met vertrouwen verantwoording afleggen over de privacy-bestendigheid van de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Ons informatiebeveiligingsbeleid (security) is primair gericht op bescherming van gemeentelijke informatie, in alle verschijningsvormen, zoals elektronisch, op papier en mondeling. Het informatiebeveiligingsbeleid van onze gemeente is in lijn met het algemene beleid van de gemeente en de relevante landelijke en Europese wet- en regelgeving. Sinds ultimo 2022 is ons beveiligingsbeleid in overeenstemming gebracht met de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Zowel vanuit beheersoptiek als vanuit het minimaliseren van security risico’s opteert Bernheze voor – waar mogelijk - het onderbrengen van haar applicatielandschap in de Cloud. In 2023 hebben we dit traject nagenoeg afgerond.

Financiën

In de Financiële verordening bepaalt de gemeenteraad aan welke eisen de inrichting van de financiële administratie en de planning en control-cyclus moeten voldoen. Het belangrijkste financiële uitgangspunt voor ons financiële beleid is, dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te kunnen dekken.

In het Treasury statuut staan onze regels voor het beheer van de geldstromen, de beheersing van de risico’s daarvan en de informatievoorziening daarover. Verder staat hierin hoe de bevoegdheden en verantwoordelijkheden verdeeld zijn en wat de uitgangspunten zijn voor de administratie- en interne controle van de financieringsfunctie. Ons beleid is – wettelijk ook verplicht - om financiële risico’s te mijden. We beleggen niet in risicodragende producten.

De basis voor ons inkoop- en aanbestedingsbeleid ligt vast in de Europese Richtlijnen en de hieruit voortvloeiende Aanbestedingswet. Met dit beleid willen we de volgende doelstellingen realiseren:

a) Rechtmatig en doelmatig inkopen zodat we gemeenschapsgelden op controleerbare en verantwoorde manier besteden.
b) Een integere, betrouwbare, zakelijke en professionele inkoper en opdrachtgever zijn.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

c) De uitgangspunten van Fair Play – zoals opgenomen in het Convenant met Bouwend Nederland, getekend in 2012 - in achtnemen.
d) Inkopen tegen de meest optimale (integrale) prijskwaliteit verhouding.

In de controleverordening tenslotte, bepaalt de gemeenteraad aan welke eisen de accountant moet voldoen, die onze jaarstukken controleert en aan welke kaders de accountant zich hierbij dient te houden.

Met het oog op de invoering van 'de rechtmatigheidsverklaring' heeft de gemeenteraad op 14 december 2023 de financiële verordening en de controleverordening geactualiseerd en heeft de gemeenteraad tevens het controleprotocol en toetsingskader voor de accountant vastgesteld.

Communicatie

We houden in onze communicatie zoveel mogelijk rekening met de wensen en behoeften van inwoners. Dat betekent dat we een mix van online en offline middelen inzetten. Inwoners die minder zelfredzaam zijn in de digitale wereld, verliezen we niet uit het oog. Onze communicatievisie kent vijf hoofdlijnen, nl.

1. Intern beginnen is extern winnen;
2. De omgeving als uitgangspunt;
3. Van vertellen naar in gesprek;
4. Samen met de samenleving;
5. Op tijd, helder en open informeren.

De hoofdlijnen hangen nauw met elkaar samen en geven samen een duidelijke richting aan voor onze communicatie in de komende periode.

Participatievisie Samen Bernheze

De gemeente Bernheze hecht grote waarde aan de inbreng van inwoners omdat zij de dagelijkse praktijk ervaren en daarmee waardevolle kennis kunnen delen. Door samen te werken vergroten we de kwaliteit en uitvoerbaarheid van beleid en projecten. Daarnaast zorgt een goede samenwerking voor een grotere betrokkenheid bij en groter draagvlak voor beleid en projecten. Een goed samenwerking draagt tevens bij aan wederzijds vertrouwen en begrip. Door belanghebbenden in een vroeg stadium te betrekken krijgen we snel inzicht in de verschillende belangen en kunnen we samenwerken aan een goede oplossing. We zijn vooraf helder over de kaders en beïnvloedingsruimte: over welke onderwerpen kan meegedacht worden, wat gaan we met de inbreng doen, wie heeft welke rol. We geven altijd terugkoppeling over de participatie en motiveren wat wel en niet is meegenomen.

Persbeleid

We willen meer aan de voorkant van de berichtgeving komen en een goede relatie opbouwen met de media. De media bieden de gemeente immers de kans om onderwerpen en resultaten te duiden en voor het voetlicht te brengen van inwoners en andere doelgroepen zoals ondernemers, maatschappelijke organisaties en belangenverenigingen: we voeren een proactief persbeleid.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Actief betekent zelf het initiatief nemen, ook bij negatief nieuws. Een actieve houding zorgt voor meer invloed op de boodschap en het moment van publicatie. Het resultaat van een proactief persbeleid is berichtgeving van de gemeente die bijdraagt aan het transparant informeren van onze inwoners, het creëren van draagvlak voor beleid, het profileren van bestuurders op specifiek gekozen thema's en het profileren van de gemeente als betrouwbaar, open en klantgericht.

Huisvesting

Hybride werken is de norm voor onze huisvesting. Het staat voor het flexibel invullen van de locatie waar het werk plaatsvindt. Niet het beschikbare gebouw (gemeentehuis) is voor de werk-locatiekeuze leidend, maar het type werk, het doel van de activiteit, de gewenste mate van interactie, de efficiënte van communicatie en de voorkeuren van onze klanten (inwoners, regiogemeenten, leveranciers, etc.) en medewerkers. Vanuit dit gegeven zijn we als gemeente in 2023 met de Bibliotheek, gemeenschapshuis De Pas en de Eijnderic aan het werk om onze gebouwen in gezamenlijkheid multifunctioneel in te richten.

Juridisch

De juridische advisering is ingericht op rechtmatige besluitvorming door organisatie, dagelijks- en algemeen bestuur en op proactieve risicobeheersing. Belangrijke kaders hierbij vormen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht en ons interne mandaatregister. Naast proactieve risicobeheersing – op basis van vroegtijdige inschakeling in het proces - ondersteunt juridische kwaliteitszorg reactief bij de behandeling van bezwaar- en beroepschriften. Andere aandachtspunten voor juridische kwaliteitszorg zijn Bibob procedures en uitvoering van de Wet Open Overheid (WOO). Accenten bij de WOO vormen de openbaarheid van stukken enerzijds en geheimhouding van stukken anderzijds.

Beleidsindicatoren

Gemeenten lichten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op de nemen in de begroting en de jaarrekening. De meeste van deze indicatoren zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl, onder het dashboard 'Besluit Begroting en Verantwoording'. Dat geldt niet voor de beleidsindicatoren op het gebied van bedrijfsvoering. Hiervoor is geen landelijke bron beschikbaar. Deze indicatoren zijn gebaseerd op eigen gemeentelijke informatie.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Formatie (fte per 1000 inwoners – excl. formatie B&W, raad en griffie)	2019	Geen data	5,1
	2020	Geen data	5,1
	2021	Geen data	5,2
	2022	Geen data	5,5
	2023	Geen data	5.9

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Bezetting (fte per 1000 inwoners – excl. formatie B&W, raad en griffie)	2019	Geen data	4,4
	2020	Geen data	4,8
	2021	Geen data	4,8
	2022	Geen data	4,7
	2023	Geen data	4,8
Apparaatskosten (kosten per inwoner) (loonkosten ambtelijk apparaat excl. uitbestede diensten zoals sociale zaken, belastingsamenwerking, inhuur en totale kosten overhead.	2019	Geen data	493
	2020	Geen data	531
	2021	Geen data	557
	2022	Geen data	598
	2023	Geen data	676
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	2019	Geen data	23,2%
	2020	Geen data	21,3%
	2021	Geen data	23,4%
	2022	Geen data	25,8%
	2023	Geen data	28,1%
Overhead (% van de lasten) (alle kosten die samen samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces)	2019	Geen data	10,1%
	2020	Geen data	10,0%
	2021	Geen data	10,4%
	2022	Geen data	8,3%
	2023	Geen data	12,0%

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Rechtmatigheid

Voor de invoering van het wetsvoorstel ‘versterking decentrale rekenkamers’ verstrekte de externe accountant een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekeningen van gemeenten. Het tweede onderdeel van dit wetsvoorstel handelt over het onderwerp rechtmatigheid. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording per 2023 wijzigt dit. Het college van B en W geeft dan een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Daarmee valt de rechtmatigheidsverantwoording onder het getrouwheidsoordeel van de accountant. Dit impliceert, dat de accountant nog wel beoordeelt of de rechtmatigheidsverantwoording ‘juist’ is. Vanuit de commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) moet bij over een aantal verplichte onderwerpen gerapporteerd worden m.b.t. het onderdeel rechtmatigheid. Daar zullen wij nu voor het eerst invulling aan geven bij de jaarrekening 2023.

Controleprotocol 2023-2026

Uw raad stelde op 14 december 2023 het controleprotocol voor de jaarrekening 2023-2026 vast.

Hierin wordt door de gemeenteraad een aantal zaken geregeld ter afbakening en ondersteuning van de uitvoering van de jaarrekeningcontrole door de accountant, het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording door Burgemeester en wethouders (hierna: college) en daarmee tevens het financiële beheer zoals uitgeoefend door het college.

Risicoanalyses (Fraude en fiscaal)

Periodiek, elke 4 jaar, wordt een (fraude)risicoanalyse opgesteld. Het schrijven van een (fraude)risicoanalyse biedt niet de garantie dat er ook daadwerkelijk geen fraude plaats zal vinden binnen Gemeente Bernheze, maar geeft inzicht in risico’s in de diverse onderdelen in de organisatie en de beheersing ervan. Met deze analyse wordt beoogd om mogelijke frauderisico’s voor gemeente Bernheze in kaart te brengen en hiervoor bewustwording te creëren. Niet alleen zijn risico’s met betrekking tot fraude in kaart gebracht, maar ook algemene risico’s van onjuistheden. Op 29 november 2022 heeft het college deze risicoanalyse vastgesteld.

Samen met de belastingdienst hebben we afspraken gemaakt over de doorontwikkeling van het fiscaal horizontaal toezicht. Daaruit voortvloeiend is in 2022 het fiscaal statuut vastgesteld. Op basis daarvan is een fiscale risicoanalyse gemaakt en door de directie vastgesteld op 31 mei 2023. Door het verrichten van werkzaamheden in 2023 en het vaststellen van een ontwikkelplan is op 18 december 2023 het convenant doorontwikkeling Horizontaal toezicht met de belastingdienst getekend.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Interne controle 2023

In de risicoanalyses worden een aantal processen benoemd met een verhoogd risico. Om inzicht te houden in de beheersing van de processen worden deze opgenomen in het intern controleplan.

Het Interne controle plan 2023, dat we op 5 december 2022 vaststelden, is conform uitgevoerd. Er zijn in totaal 20 processen gecontroleerd. De controleonderzoeken zijn systematisch vastgelegd met behulp van een standaard format. De medewerker die de interne controle coördineert ontvangt alle rapportages. Hiermee wordt zicht gehouden op de voortgang van de planning en worden afspraken gemaakt over eventuele vervolgstappen. De aanbevelingen en actiepunten die vanuit de interne controle onderdelen worden benoemd zijn verzameld in een centrale lijst. Hierop is ook de voortgang van de aanbeveling of actiepunt zichtbaar. Deze lijst wordt twee maal per jaar verstrekt aan het Directieteam en aan de teamcoaches (nieuwe organisatiestructuur).

De werkzaamheden die in 2023 zijn verricht en hebben geleid tot het convenant Horizontaal Toezicht betroffen ontwikkeling en uitvoering van 2 extra interne controles. In 2024 zullen deze verder worden uitgebreid.

Naleving voorwaarden wet- en regelgeving

In de rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekeningverantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik-en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet-en regelgeving.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Het voorkomen en opsporen van en handhavend optreden tegen misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving is vormgegeven in de verschillende gemeentelijke regelingen: de gemeente heeft hiervoor geen apart beleidskader vastgesteld. Door het toepassen van beheersingsmaatregelen in de processen (functiescheiding tussen uitvoering en autorisatie, toezicht en coördinatie, mandatering, diverse rollen in bedrijfskritische applicaties) en het uitvoeren van interne controles, waren ook in 2023 de randvoorwaarden voor het uitsluiten van risico's inzake misbruik en oneigenlijk gebruik ingevuld.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Begrotingsonrechtmatigheden

Het begrotingscriterium waarborgden we voldoende door de planning- en controlcyclus. In 2023 hadden we twee momenten (6 juli 2023 en 14 december 2023) waarin we door middel van een Tussentijdse rapportage de raad rapporteerden. Met deze rapportages voorkomen we zoveel als mogelijk begrotingsonrechtmatigheden. Toch kan het voorkomen dat bij het opmaken van de jaarrekening afwijkingen worden geconstateerd. Uw raad kan deze uitgaven alsnog autoriseren door het vaststellen van de rekening, waarin deze uitgaven zijn opgenomen en voldoende zijn toegelicht.

Toelichting op geconstateerde afwijkingen

In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven op de geconstateerde rechtmatigheidsfouten en -onduidelijkheden genoemd in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij wordt de door de raad vastgestelde rapportagegrens gehanteerd van 0,2% van het totaal van de lasten, inclusief toevoegingen aan de reserves. De rapportagegrens bedraagt € 207.339,-. Onrechtmatigheden die onder de rapportagegrens liggen worden niet toegelicht. De afspraken voor de toelichting op onrechtmatigheden en welke onrechtmatigheden zijn geaccepteerd zijn vastgelegd in het controleprotocol voor de controle op de jaarstukken van de Gemeente Bernheze 2023-2026.

De toelichting op de onrechtmatigheden bestaat uit:

- Een beschrijving van de geconstateerde afwijking
- Een toelichting op het ontstaan van de afwijking
- De maatregelen die worden ondernomen om afwijkingen in de toekomst te voorkomen

In 2023 zijn geen individuele onrechtmatigheden geconstateerd boven de rapportagegrens.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

F. Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt inzicht verschaft in, en informatie verstrekt over alle partijen waar Bernheze bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt. Instellingen waarmee alleen een subsidierelatie is aangegaan vallen buiten de definitie van verbonden partijen.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente Bernheze een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Het financiële belang betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verboden partij haar verplichtingen niet nakomt

Van bestuurlijk belang is sprake als Bernheze zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Als gemeente blijven we wel verantwoordelijk voor de taken die we door verbonden partijen laten uitvoeren. Daarom is het van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de nodige informatie ontvangt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen.

In Noordoost-Brabant is gekozen om gezamenlijk regie te voeren op de gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De gemeente Oss is de coördinerende gemeente voor het afstemmingsproces tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in Brabant Noordoost. Adoptieteams en Vijftallenoverleg zijn enkele instrumenten die de regio inzet om effectief verlengd lokaal te sturen. Er is afgesproken voor alle GR'en eenzelfde beleids- en begrotings- en rekeningcyclus te hanteren. De ambtelijke adoptieteams beoordelen de kadernota, begroting en de jaarrekening op alle beleids- en financiële aspecten en brengen advies uit aan de regiogemeenten. Dit advies is input voor het lokale advies aan de gemeenteraad.

De paragraaf 'Verbonden partijen' is om een tweetal redenen van belang:
- de verbonden partijen voeren beleid uit dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort;
- welke risico's loopt de gemeente en wat zijn de budgettaire gevolgen.

De paragraaf betreffende de verbonden partijen dient volgens artikel 15 lid 1 van het BBV ten minste te bevatten:
a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
    - gemeenschappelijke regelingen;
    - vennootschappen en coöperaties;
    - stichtingen en verenigingen, en,
    - overige verbonden partijen;

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

c. de lijst van verbonden partijen.

Voor het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang maar wel sprake is van structurele bekostiging en een bestuurlijk belang wordt aanbevolen om een extra categorie “organisaties met een bestuurlijk belang en een maatschappelijk of algemeen belang” op te nemen.

Per verbonden partijen moet tenminste de volgende informatie worden opgenomen in deze paragraaf:

a. de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
e. de eventuele risico’s, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Het per verbonden partij opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het eventuele nog niet verdeelde resultaat. Het vreemd vermogen betreft de passiva minus eigen vermogen.

In het voorjaar van 2024 bieden de meeste gemeenschappelijke regelingen hun kadernota’s, de jaarrekening 2023 en hun begroting 2024 aan. Voor zover deze nu beschikbaar zijn, hebben wij de gegevens verwerkt in onderstaand overzicht.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing nemen we de eventuele risico’s op waarvoor de verbonden partijen mogelijk een beroep doen op de deelnemende gemeenten.

A. Gemeenschappelijke regelingen

1. Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV) Brabant-Noordoost Regiotaxi Noordoost-Brabant		
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeentelijke portefeuillehouder is lid van het Dagelijks Bestuur.	
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De samenwerkende partners streven een kwalitatief hoogwaardig stelsel van kleinschalig collectief vervoer na. Zij willen daarmee voorzien in de behoefte aan openbaar vervoer, de instandhouding en de verbetering van de bereikbaarheid van de kleine kernen en het aanbod van adequate en efficiënte vervoersvoorzieningen voor diverse doelgroepen.	
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van beheerkosten van gemeente Bernheze in 2023 is € 45.381,-. De totale bijdragen van gemeenten daarin bedragen € 589.370,- Het aandeel van gemeente Bernheze bedraagt 7,7%.	
	01-01-2023	**31-12-2023**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

1. Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV) Brabant-Noordoost Regiotaxi Noordoost-Brabant					
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	Eigen vermogen	€	843.959	€	838.963
	Vreemd vermogen	€	367.992	€	391.077
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het gerealiseerd resultaat in 2023 bedraagt € 14.714,- voordelig. ,-. Dit zal worden toegevoegd aan de algemene reserves.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Het grootste risico dat wordt benoemd is een faillissement of overname van de vervoerder. Het gewogen risico bedraagt € 275.000,-.				

2. GGD Hart voor Brabant					
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeentelijke portefeuillehouder is lid van het Dagelijks Bestuur.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage vanuit Gemeente Bernheze in 2023 is € 1.178.373,-. De totale bijdragen van alle gemeenten is € 40.424.913,-, waarmee het aandeel van gemeente Bernheze 2,9% bedraagt. De bijdrage is berekend op het aantal inwoners met peildatum 1-1-2022. Dit is voor Gemeente Bernheze 31.698. De bijdrage bedraagt€ 37,18 per inwoner.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			**01-01-2023**		**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€	7.376.000	€	4.024.000
	Vreemd vermogen	€	20.068.000	€	17.769.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het resultaat voor 2023 is € 394.000,- negatief				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	De grootste benoemde risico's zitten in de fluctuatieomzetvolume plustaken en het stijgende ziekteverzuim. De algemene weerstandsreserve is hoog genoeg om de geïnventariseerde risico's op te kunnen vangen.				

3. Openbaar Lichaam Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant					
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het bestuur.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorzieningen in deze regio. Het O.L. verzorgt de administratie en gebruikt voor plaatsing van kandidaten haar eigen uitvoeringsorganisatie, de IBN-holding B.V.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De aangesloten gemeenten leveren een bijdrage in de bestuurskosten van het Werkvoorzieningsschap. De bijdrage van Bernheze is in 2023 € 8.479,-. De totale bijdragen van gemeenten bedragen € 87.000,-. Het aandeel van gemeente Bernheze bedraagt daarmee 9,7%.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			**01-01-2023**		**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€	27.004.900	€	26.067.400
	Vreemd vermogen	€	2.837.200	€	2.655.20
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	In 2023 is een negatief bedrijfsresultaat gerealiseerd van € 937.700,- vóór bestemming. Na toevoegingen en onttrekkingen aan diverse reserves resulteert dit in een exploitatieresultaat van nihil.				

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

3. Openbaar Lichaam Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant	
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.

4. Omgevingsdienst Brabant Noord (OBDN)					
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het openbaar lichaam is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van gemeente Bernheze in 2023 is € 1.421.669,-. De totale bijdrage van gemeenten en provincie is € 31.516.345,-. Het aandeel van Bernheze bedraagt daarmee 4,5%.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			**01-01-2023**		**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€	9.040.000	€	9.262.000
	Vreemd vermogen	€	10.921.000	€	12.329.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het resultaat 2023 bedraagt na onttrekking uit reserves € 1.102.000,- negatief. Deze maakt onderdeel uit van de balanspost eigen vermogen.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	O.b.v. de risico-inventarisatie is de omvang de risico's € 5.247.700,-. Het gewogen risico bedraagt € 2.472.300,- Voor het opvangen van de risico's is een weerstandsvermogen beschikbaar van € 2.690.000,- of terwijl een weerstandsratio van 1,1				

5. Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)					
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het bestuur.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden opgenomen in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen. Daarnaast in volgorde van prioriteit: verbetering van de digitale dienstverlening, het archief als informatiecentrum en verbetering van de lokale dienstverlening.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van gemeente Bernheze in 2023 is € 114.300,-. Op het totaal aan bijdragen van gemeenten en waterschappen is 5,7%. Op het totaal inclusief rijk en provincie is de bijdrage 2,3%.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			**01-01-2023**		**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€	1.576.213	€	1.621.476
	Vreemd vermogen	€	4.633.088	€	5.052.854
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Over 2023 bedroeg het positieve resultaat € 124.539,-. Voorgesteld wordt om dit bedrag te storten in de bestemmingsreserve E-depot.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	O.b.v. de risico-inventarisatie is de omvang de risico's € 2.161.500,-. Het grootste risico dat wordt benoemd is de wijziging in de hoogte van de bijdrage via de DVO's en door de deelnemers. Het gewogen risico bedraagt € 379.300,-.. Voor het opvangen van de risico's is een weerstandsvermogen beschikbaar van € 418.000,- of terwijl 1,10%.				

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

6. Veiligheidsregio Brabant-Noord					
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer en Veiligheidsbureau Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio Brabant-Noord en het Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord. In de Veiligheidsregio werken 16 gemeenten, de GGD en de Nationale Politie met hen samen op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en meldkamers. Voorts werken ook het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid in de veiligheidsregio samen.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van Bernheze wordt berekend tegen vaste bedragen per inwoner voor enkele onderdelen en een procentueel deel voor de kazernes. De bijdrage van Gemeente Bernheze bedraagt in 2023 op basis van begroting € 2.024.556,-. De bijdrage bedraagt per inwoner € 63,84. Op basis van 31.715 inwoners in Bernheze (peildatum 1 januari 2022) op het totaal van deelnemende gemeenten met 664.472 inwoners is het aandeel van de gemeente Bernheze in 2023 4,8%.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			**01-01-2023**		**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€	15.924.000	€	17.628.000
	Vreemd vermogen	€	44.540.000	€	66.848.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Op basis van de concept-jaarstukken bedroeg het resultaat € 1.526.000,-				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	O.b.v. de risico-inventarisatie is de omvang de risico's € 8.345.000,-. De grootste risico's die worden benoemd zijn prijsstijgingen, cyberincident/datalek en onderhoud en beheer kazernes. Het gewogen risico bedraagt € 2.628.750,-. Voor het opvangen van de risico's is ultimo 2022 een weerstandsvermogen beschikbaar van € 2,77 miljoen.				

7. Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord					
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg die tijdig ter plaatse is.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De RAV wordt volledig gefinancierd door de Zorgverzekeraars en het Rijk en er wordt geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			**01-01-2023**		**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€	14.293.000	€	15.119.000
	Vreemd vermogen	€	29.564.000	€	27.435.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Op basis van de jaarstukken 2023 bedraagt het resultaat € 899.538,-				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.				

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

8. Regionaal Bureau leerplicht en RMC (regionale meld- en coördinatiefunctie)			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeente Bernheze is via de portefeuillehouder vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het algemeen resultaat dat beoogd wordt, is een goede uitvoering van de leerplicht en kwalificatieplicht, voortijdig schoolverlaten voorkomen en jongeren in een kwetsbare positie monitoren. De ambities voor de periode 2021 tot en met 2024 zijn de volgende: - Geen enkel leerplichtig kind zit langer dan drie maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. Het RBL BNO geeft altijd prioriteit aan het zo snel als mogelijk stoppen van het schoolverzuim. Uitgangspunt hierbij is dat iedere dag dat een kind thuis zit er één te veel is. - Geen enkele jongere in een kwetsbare positie tussen 16 en 23 jaar valt tussen de wal en het schip. Alle jongeren die geen startkwalificatie hebben zijn in beeld en hebben een duurzame werkplek, passende dagbesteding of volgen een traject naar werk of zorg. RBL BNO bereikt alle voortijdig schoolverlaters en verleidt ze om onderwijs te volgen. Ook als sprake is van een krappe arbeidsmarkt waarin werkgevers arbeidskrachten zoeken.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van Gemeente Bernheze in 2023 bedraagt € 75.459,- op een totaal van gemeentelijke bijdragen van € 956.755,-. Het aandeel bedraagt daardoor 7,9%.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		**01-01-2023**	**31-12-2023**
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	De RBL had 31-12-2022 een reserve beschikbaar van € 592.093 en heeft 31-12-2023 een reserve beschikbaar van € 582.576		
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het resultaat over 2023 bedraagt positief € 19.281,-. In 2023 is de restitutie over 2022 uitgekeerd waardoor het netto resultaat uitkomt op negatief € 9.517,- Dit wordt onttrokken uit de reserve.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.		

9. Heesch West				
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De burgemeester en de portefeuillehouder vastgoed maken deel uit van het Algemeen Bestuur.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het samenwerkingsverband heeft tot doel het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de regio "Noordoost Brabant" door middel van het duurzaam ontwikkelen, realiseren, exploiteren en beheren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar regionaal bedrijventerrein, hierna te noemen "bedrijventerrein", op basis van de door de grondgebiedsgemeenten vastgestelde, nog vast te stellen en geldende bestemmingsplannen, wijzigingen daarvan in wijzigingsplannen en uitwerkingen daarvan in uitwerkingsplannen.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Voor Bernheze is het aandeel bepaald op 12%.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		**01-01-2023**		**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€ -216.772	€	0
	Vreemd vermogen	€ 40.334.306	€	52.441.410

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

9. Heesch West	
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De gemaakte kosten binnen de GR Heesch West die niet vallen onder de kostensoortenlijst Bro hebben we in de voorbije jaren als verlies verwerkt in de exploitatie. Tot en met 2021 was dat een bedrag van € 216.772. Vanaf 2022 is alles grondexploitatie. In 2023 hebben we € 216.772 vrij laten vallen uit de verliesvoorziening en daardoor kent 2023 een positief resultaat van € 216.772. Hierdoor wordt het negatief eigen vermogen geëlimineerd.
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Nu het bestemmingsplan (kleiner dan het oorspronkelijk uit te geven plangebied) is vastgesteld, is de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Heesch West financieel en qua organisatie verder geactiveerd. In april 2022 zijn de boekwaarden, met name historische kosten verwerving en plan- en beheerkosten, van de deelnemende gemeenten ingebracht bij de GR. Dit geldt ook voor de door de gemeenten gevormde verliesvoorzieningen voor de risico's vanuit de bouwgrondexploitatie alsmede de financiering. Eind februari 2022 is de invasie/oorlog vanuit Rusland begonnen met Oekraïne. Dit heeft diverse gevolgen zowel maatschappelijk als economisch. Als de energie- en grondprijzen lang hoog blijven zal dit invloed hebben op de wereldhandel. De effecten daarvan kunnen we voor het ontwikkelen van ons regionaal bedrijventerrein niet overzien. De grondexploitatie van de GR Heesch wordt elkaar geactualiseerd en bij tekorten zullen de deelnemende gemeente het tekort telkenmale aanvullen. Hierdoor hoeft de GR Heesch West geen reserve aan te houden voor het weerstandsvermogen.

10. Centrumregeling Wet Maatschappelijke ondersteuning Regio Brabant Noordoost-oost 2020-2023			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De colleges van B&W geven de centrumgemeente Oss mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren. De portefeuillehouder Wmo maakt deel uit van het reguliere overleg.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het aantal inwoners. De bijdrage voor 2023 is € 124.653,-. De totale bijdragen van alle deelnemers is € 1.113.585,- waarmee het aandeel van Bernheze komt op 11,2%.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		**01-01-2023**	**31-12-2023**
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarrekening 2023 is op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet vastgesteld en ontvangen.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.		

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

11. Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant 2020			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De colleges geven de centrumgemeente Den Bosch mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren, uiteraard begrensd door wetgeving, jurisprudentie en vooraf vastgestelde financiële kaders		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en de flexibele jeugdhulp, volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De bijdrage voor 2023 is € 83.288,-. De totale bijdragen van alle deelnemers is € 1.958.182,- waarmee het aandeel van Bernheze komt op 4,25%. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt met ingang van 1-1-2024 plaats o.b.v. de onderlinge verhouding van de inkomsten van de gemeenten uit het gemeentefonds binnen het cluster 'individuele voorzieningen'. Voor 2024 geldt een afwijkende verdeelsleutel.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		**01-01-2023**	**31-12-2023**
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	n.v.t.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.		

12. Belastingsamenwerking Oost Brabant (BSOB)				
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De gemeente deelt mee in de gemeenschappelijke regeling waar een samenwerking is ontstaan tussen het waterschap Aa en Maas en 9 deelnemende gemeenten. De BSOB draagt zorg voor de oplegging en inning van gemeentelijke belastingen (de belastingtaken).			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage voor Gemeente Bernheze in 2023 bedraagt € 708.651,-. De totale bijdragen van de gemeenten en het waterschap bedraagt € 10.409.922,- of terwijl 6,81%.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			**01-01-2023**	**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€	956.000	€ 680.000
	Vreemd vermogen	€	15.739.000	€ 16.728.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het totale gerealiseerde resultaat in 2022 was € 196.000 (positief). Het totale gerealiseerde resultaat in 2023 is -/- € 79.000 (negatief).			

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

12. Belastingsamenwerking Oost Brabant (BSOB)	
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Geconstateerd is dat over de afgelopen jaren de hoeveelheid WOZ-bezwaren fors is toegenomen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de impact van de NCNP-bureaus. Het effect hiervan, op de lasten van BSOB, is tweeledig. Enerzijds is er fors meer personele inzet benodigd om deze bezwaren af te handelen (welke veelal door inhuurmedewerkers wordt uitgevoerd) en anderzijds stijgen de proceskosten. De BSOB doet er alles aan om de kosten zo laag mogelijk te houden door o.a. met automatisering efficiënter te zijn, maar de verwachting is dat deze kosten de komende jaren nog gemaakt worden. Daarnaast heeft de BSOB te maken met inflatierisico's. De BSOB heeft geen reserveweerstandscapaciteit. Eventuele tegenvallers worden doorberekend aan de deelnemers.

B. Vennootschappen en coöperaties

Voor privaatrechtelijke organisaties gelden de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek. Dit betekent dat binnen vijf maanden de stukken moeten zijn gepubliceerd. Indien de benodigde gegevens tijdig beschikbaar zijn hebben we die opgenomen.

1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Als aandeelhouder maakt de gemeentelijke portefeuillehouder deel uit van de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Bankinstelling van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Op een totaal van 55.690.720 aandelen bezit de gemeente Bernheze 21.060 aandelen. Dit is een bescheiden aandeel van 0,037816%.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		**01-01-2023**	**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€ 4.615 miljoen	€ 4.721 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 107.459 miljoen	€ 110.834 miljoen
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Over 2023 heeft BNG-bank een nettowinst na belastingen behaald van € 254.000.000,-.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.		

2. NV Brabant Water			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Als aandeelhouder maakt de gemeentelijke portefeuillehouder deel uit van de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Watervoorziening		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De gemeente Bernheze participeert voor € 2.451,61 in het aandelenkapitaal van € 278.000,-. Dit is een belang van 0,9%.		
		01-01-2023	**31-12-2023**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

2. NV Brabant Water				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	Eigen vermogen	€	684.676 miljoen	€ Nog niet bekend
	Vreemd vermogen	€	534.399 miljoen	€ Nog niet bekend
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De gegevens per 31 december 2023 zijn nog niet gepubliceerd.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

C. Stichtingen en verenigingen

1. Vereniging van Eigenaars van "De Pas" De Misse 4					
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De portefeuillehouder gemeentelijk vastgoed, de bedrijfsleider accommodaties en een beleidsmedewerker van financiën van de Gemeente Bernheze maken het bestuur van de VVE, dat drie bestuursleden kent.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Beheer en onderhoud van het exterieur van het gebouw "De Pas", waarvan gemeente Bernheze sinds 31 augustus 2020 enige eigenaar is.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Alle exploitatiekosten van de VVE plus de kosten van groot onderhoud worden verrekend via 55% gemeente en 45% de Pas. Verrekening is onderdeel van de verhuurovereenkomst van Stichting de Pas en loopt via de Gemeente Bernheze.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			**01-01-2023**		**31-12-2023**
	Eigen vermogen		n.v.t.		n.v.t.
	Vreemd vermogen	€	239.799	€	255.784
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarlijkse exploitatie sluit zonder saldo. De kosten worden verdeeld op basis van statutaire afspraken.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	N.v.t.				

2. Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (voorheen: St. Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf)				
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De burgemeester van de gemeente Oss vertegenwoordigt de gemeente Bernheze.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Deze stichting is opgericht om een betere afstemming tussen partners op het terrein van veiligheid te bereiken (politie, gemeenten, openbaar ministerie en diverse welzijnsinstellingen). De meerwaarde van de samenwerking van organisaties op een fysieke locatie ligt in de sluitende aanpak van criminaliteit en overlast en de aanpak van de achterliggende problemen bij de betrokkenen. Door het bundelen van activiteiten ontstaat een compleet zicht op de situatie van daders, overlastgevers en slachtoffers, zodat het mogelijk wordt om gezamenlijk en geïntegreerd te handelen.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	In 2023 bedroeg de bijdrage van Bernheze € 32.050,-			
			01-01-2023	**31-12-2023**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

2. Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (voorheen: St. Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf)			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarrekening 2023 is op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet vastgesteld en ontvangen.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.		

3. Regio Noordoost-Brabant (RNOB)					
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Bij het onderdeel 'overheden' worden alle samenwerkende gemeenten vertegenwoordigd door hun portefeuillehouder.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het samenwerkingsverband erkent de diversiteit in de regio, maar gaat uit van gelijkwaardigheid, waarbij elkaar gunnen en afspraken maken belangrijke pijlers zijn. Dit is een belangrijke basis voor de samenwerking, naast de nieuwe inhoudelijke Samenwerkingsagenda. In de Samenwerkingsagenda "richting 2030" is vastgelegd wat de samenwerking van plan is op te pakken. Steeds meer wordt ingezet op samenwerking met provincie, omliggende regio's en het rijk met een aangescherpte en daadkrachtigere organisatie.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van gemeente Bernheze in 2023 bedraagt: Bijdrage Regiofonds: € 3,- per inwoner of terwijl € 95.145,- Bijdrage arbeidsmarktprogramma Noordoost Brabant Werkt!: € 1,- per inwoner of totaal €31.715,- Regionale klimaatprojecten watersamenwerking As50+: € 2.750,-				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			**01-01-2023**		**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€	370.189	€	Nog niet bekend
	Vreemd vermogen	€	3.580.739	€	Nog niet bekend
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarrekening 2023 van Regio Noordoost-Brabant is op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet vastgesteld en ontvangen.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.				

4. Vereniging van Eigenaars Plein 1969 I&II					
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De portefeuillehouder maatschappelijk vastgoed maakt deel uit van het bestuur van de VVE, dat twee bestuursleden kent.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Beheer en onderhoud van het exterieur van het gebouw "Plein 169 I&II" voor de gezamenlijke eigenaren (Woonstichting JOOST en gemeente Bernheze).				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Statutair is vastgelegd dat verrekening van kosten plaatsvindt voor 18% voor de gemeente Bernheze en voor 82% voor Woonstichting JOOST.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de			**01-01-2023**		**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€	67.716	€	89.288

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

4. Vereniging van Eigenaars Plein 1969 I&II				
verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	Vreemd vermogen	€ 1.180	€	0
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het resultaat over 2023 bedraagt € 56,11.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

5. Vereniging van Eigenaars Bibliotheek met Bovenwoningen De Misse / Hoogstraat			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De portefeuillehouder maatschappelijk vastgoed maakt deel uit van het bestuur van de VVE, dat twee bestuursleden kent..		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Beheer en onderhoud van het exterieur van het gebouw De Misse/Hoogstraat te Heesch voor de gezamenlijke eigenaren (Stichting Mooiland en gemeente Bernheze).		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Statutair is vastgelegd dat verrekening van kosten plaatsvindt voor 50% voor de gemeente Bernheze en voor 50% voor Stichting Mooiland..		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		**01-01-2023**	**31-12-2023**
	Eigen vermogen	€ 56.674.	Nog niet bekend
	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarrekening 2023 is op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet ontvangen.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	N.v.t.		

D. Overige verbonden partijen

1. Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC)			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeente Bernheze wordt vertegenwoordigd door een burgemeester uit onze regio		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het versterken van de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit en vervolgens de ontwikkeling van een geïntegreerde aanpak van de georganiseerde criminaliteit te faciliteren en te stimuleren.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage in 2023 op basis van begroting bedraagt € 28.939,-.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		**01-01-2023**	**31-12-2023**
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Ten tijde van het opstellen van deze jaarstukken was de jaarrekening 2023 van het RIEC nog niet ontvangen.		

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

1. Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC)	
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.

2. Regionale samenwerking As50	
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De burgemeester vertegenwoordigt Bernheze in een bestuurlijke regiegroep. Hierin hebben de burgemeesters van Oss, Uden, Meierijstad en Landerd zitting.
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De As50 vormt een subregio binnen de regio Noordoost-Brabant (Agrifood Capital). De gemeenten werken samen om de belangen van de subregio in de grotere regio onder de aandacht te brengen.
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De gemeenten betalen geen bijdrage. Zie de toelichting bij C. Stichtingen en verenigingen, onderdeel 4, Regio Noordoost-Brabant.
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De gemeenten betalen geen bijdrage.
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

G. Grondbeleid

Algemeen

Inleiding

De gemeente Bernheze wil regie voeren op haar ruimtelijk beleid. Het uitgangspunt is dat, bij gelijke geschiktheid, voorkeur wordt gegeven aan projecten waarin de grond in eigendom van de Gemeente Bernheze is. Voor de locaties waar de gemeente de grond al in eigendom heeft zal het op basis van het vorige beleid ingezette actieve grondbeleid worden voortgezet. Actief grondbeleid is echter geen vanzelfsprekendheid meer. De gemeente Bernheze zal kiezen voor maatwerk, waarbij per ontwikkelingsopgave zal worden gekeken welke strategie (of combinatie van strategieën) het meest effectief is.

Daar waar initiatieven uitblijven en/of voor locaties waar de gemeente zelf actief sturing wil geven aan (de kwaliteit) van ruimtelijke ontwikkelingen, zal onderzocht worden of (aanvullend) actief grondbeleid een optie is.

De nota grondbeleid van de Gemeente Bernheze is in 2019 geactualiseerd en werd op 12 december 2019 door de raad vastgesteld. Vanaf januari 2024 zal er een nieuwe nota grondbeleid van kracht zijn.

Financieel beleid bouwgrondexploitaties

Voor de plannen die de gemeente Bernheze maakt, geldt het principe dat elk plan zichzelf moet financieren. Dit betekent dat de opbrengsten die uit het plan voortvloeien minimaal gelijk dienen te zijn aan de kosten van ontwikkeling en realisatie van het plan.

De exploitatieopzet vormt het financiële kader waarbinnen de exploitatie zal worden uitgevoerd. De vastgestelde exploitatieopzet kent een bindend karakter voor het college van burgemeester en wethouders met betrekking tot het doen van uitgaven. De exploitatieopzetten zijn bij het opstellen van deze jaarrekening geactualiseerd.

Positieve resultaten

Wanneer de inkomsten uit een plan hoger zijn dan de kosten van realisatie ontstaat er een financieel positief resultaat. Hoewel het verdienen van geld op grondexploitaties geen doel op zich is, heeft de gemeente Bernheze geen bezwaren tegen het bereiken van financieel positieve resultaten. De middelen die hierdoor ter beschikking komen, zal de gemeente Bernheze aanwenden voor de realisatie van maatschappelijke doeleinden.

Met betrekking tot het realiseren van winst heeft het Besluit begroting en verantwoording (BBV) de "percentage of completion" regel (POC) verplicht gesteld. Dit is een methode om de jaarwinst bij

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

de grondexploitatie te bepalen. De winst moet jaarlijks worden genomen naar rato van de winst van de gerealiseerde kosten en opbrengsten. Dus indien 50% van de kosten is gerealiseerd en 50% van de grond is verkocht, dan is de winstrealisatie 50% x 50% = 25%. Wanneer de resultaten van een grondexploitatie worden bijgesteld of het voortgangspercentage muteert heeft dit ook gevolgen voor de eerder genomen winst volgens de POC regel.

Negatieve resultaten

Indien blijkt dat niet aan het vereiste kan worden voldaan, om een exploitatie minimaal financieel sluitend te kunnen realiseren, zal directe nadere besluitvorming over de wijze van realisatie en de daarmee verband houdende dekking van eventuele exploitatiekosten noodzakelijk zijn. Bij het ontstaan van tekorten in een bouwgrondexploitatie zal de gemeente Bernheze direct het verlies nemen.

Actualisatie

De bestaande exploitatieopzetten worden twee maal per jaar geactualiseerd en vastgesteld door het college. In de exploitatieopzetten per project wordt uitgegaan van de meest actuele woningbouwplanning en grondprijzen. Nieuwe exploitaties vaststellen is een bevoegdheid van de raad en is gemandateerd aan het college.

Reserves

Algemeen

De omvang van de geïnventariseerde risico's bouwgrondexploitatie wordt aan de hand van een risicoscan van het grondbedrijf bepaald. Bij de risicoscan zijn de grondexploitaties doorgerekend aan de hand van een risicoscenario waarbij de verkoopprijzen met 25% dalen en de uitgiften met twee jaar worden vertraagd. Met ingang van boekjaar 2023 houden we in het risicoscenario ook rekening met een kostenstijging van 25%, omdat de stijgende inkoopprijzen ook een reëel risico vormen. Op basis hiervan vindt per bouwgrondcomplex een weging (beoordeling en weging op de kans dat het risico zich voordoet) plaats zoals deze ook wordt toegepast in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Op basis van de uitgevoerde risicoscan bedraagt de minimale hoogte van de geïnventariseerde risico's bouwgrondexploitatie € 3,3 miljoen. Bij de vorige jaarrekening was het geïnventariseerde risico € 1,9 miljoen.

Algemene weerstandsreserve

De grondslag van de algemene weerstandsreserve wordt verantwoord in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Onderdeel van deze grondslag zijn de geïnventariseerde risico's bouwgrondexploitatie.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering

Per verkochte meter woningbouwgrond op complexen buiten de dorpskernen een bedrag gestort in de bestemmingsreserve landschappelijke kwaliteitsverbetering. Dit is een voorwaarde die door de provincie verplicht is gesteld. In 2023 heeft er vanuit de bouwgrondexploitatie een storting plaatsgevonden van € 152.000,-. De reserve wordt ingezet voor doeleinden ten behoeve van de landschappelijke kwaliteit in het buitengebied.

Exploitaties

Op 16 december 2021 heeft de raad de woonvisie vastgesteld, met daarin een taakstelling van 1.160 woningen tot en met 2026. De kwantitatieve opgave op langere termijn – tot en met 2030 – bedraagt 1.800 woningen.

- Voor de opbrengstenindexatie is in de exploitatieopzetten rekening gehouden met 1% voor zover er geen andere contractuele afspraken zijn gemaakt.
- De kostenindexering die in de exploitatieopzetten wordt gehanteerd voor 2023 bedraagt 3%. Daarnaast is gerekend met een eenmalige inhaalindexering van 3%.
- De nacalculatorische rente bedraagt 1,13% en is verwerkt in de exploitatieopzetten.
- De bovenstaande wijzigingen in de exploitatieopzetten hebben er per saldo toe geleid dat bij veel complexen het verwachte positieve eindresultaat is verminderd.

Voorraad gronden

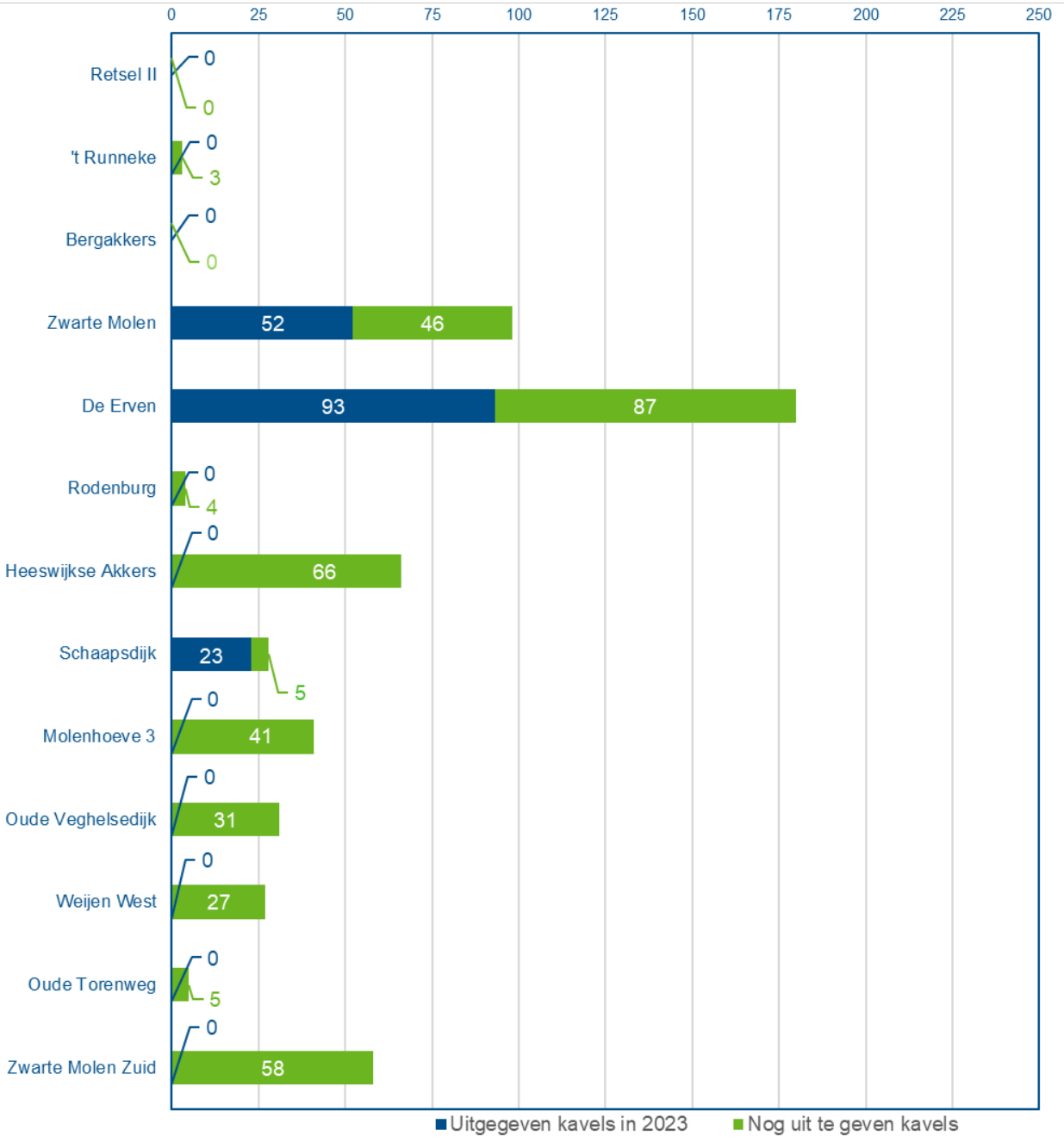
Het BBV hanteert een indeling van bouwgrondexploitaties in drie categorieën:

1. De complexen met exploitatieopzet worden door de gemeente ontwikkeld en zijn onderbouwd met een exploitatieopzet.
2. De exploitaties die voor rekening en risico van derden worden ontwikkeld. De kosten die de gemeente maakt voor deze particuliere complexen, voornamelijk plankosten, worden verhaald op de ontwikkelaars.
3. Daarnaast zijn er gronden die de gemeente bezit waarvoor (nog) geen exploitatieopzet is. Deze gronden vallen onder de materiële vaste activa van de gemeente.

A. Complexen met exploitatieopzet

Hieronder staan twee overzichten van de onderhanden bouwgronden in exploitatie. Het eerste overzicht bevat de kavels die zijn uitgegeven in 2023 en de nog uit te geven kavels per complex.

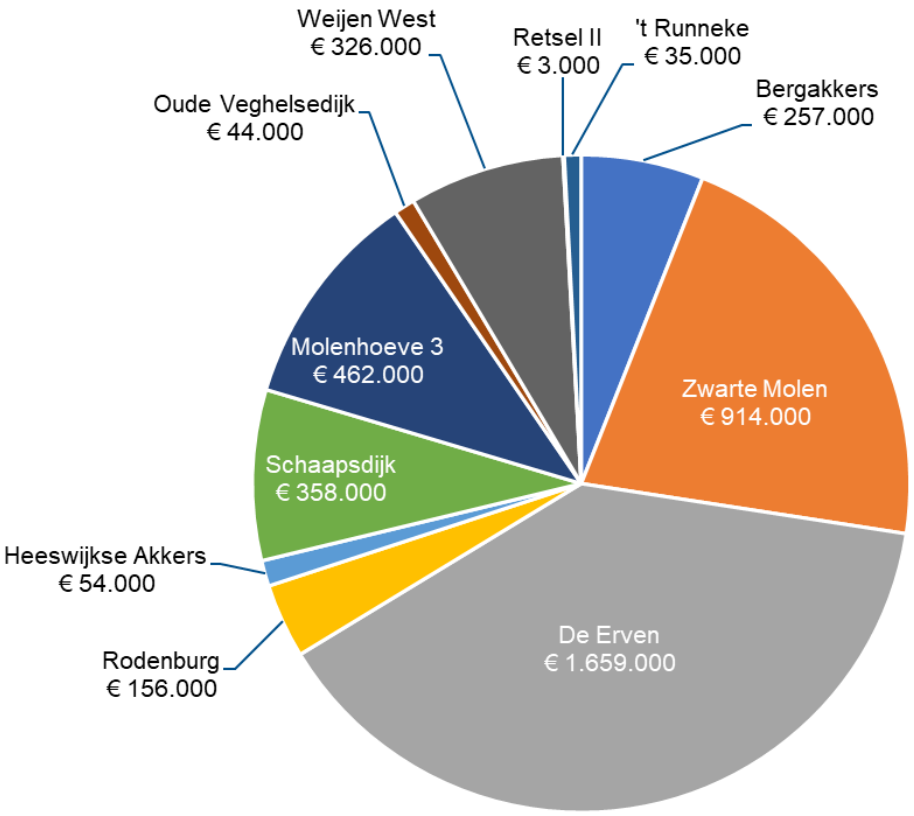
VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Uitgegeven in 2023: 168 kavels | Nog uit te geven: 373 kavels

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Het tweede overzicht omvat het resterend eindresultaat per complex. Dit is zonder de al genomen winsten volgens de POC-methode tot en met 2023. Deze overzichten bevatten zowel de complexen voor woningbouw als voor bedrijventerreinen.

Vermoedelijk resultaat € 4.268.000,-

Retsel II

Dit betreft het gedeelte ten oosten van de Retselseweg. Op dit moment vindt de bouw van de laatste bedrijven plaats, waarna het gebied woonrijp zal worden gemaakt. In 2023 hebben we € 4.000 aan POC winst teruggeploegd. We verwachten het plan in 2026 af te sluiten.

‘t Runneke

We verwachten dit plan onder de omgevingswet in procedure te brengen, in 2023 hebben onderzoeken ten aanzien van het project plaatsgevonden. De verwachting is om eind 2024 een

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

wijziging van het omgevingsplan ter besluitvorming voor te leggen. De doorlooptijd van het plan loopt tot 2029.

Bergakkers

De laatste woningen worden in 2023 afgebouwd, daarom is in 2023 gestart met het woonrijp maken van de woonwijk. Vanwege het natte najaar is de aanleg van het groen doorgeschoven naar 2024. Op basis van de voortgang van de kosten en opbrengsten hebben we in 2023 € 296.000 winst genomen. We verwachten het complex in 2024 af te sluiten.

Zwarte Molen

In 2023 is het wijzigingsplan voor fase 4 onherroepelijk geworden en is gestart met de bouw van de woningen in de 3de fase. Wij verwachten de resterende kavels uit te geven tussen 2024 en 2026. Op basis van de voortgang van de kosten en opbrengsten hebben we in 2023 € 374.000 winst genomen We verwachten het plan in 2027 af te sluiten.

De Erven

In 2023 zijn de resterende 2 kavels uit fase 1 verkocht. Uit fase 2 zijn 15 kavels verkocht en resteert nog 1 kavel, die we verwachten in 2024 te leveren. Uit fase 3 zijn nog eens 73 kavels verkocht. Verder hebben we een contract gesloten met een ontwikkelaar, waardoor de geplande 24 dure koopappartementen vervangen worden door 40 sociale huur appartementen. Op basis van de voortgang van de kosten en opbrengsten hebben we in 2023 € 1.3528.000 winst genomen. We verwachten het plan in 2028 af te sluiten.

Rodenburg

In 2023 hebben we het reguliere gedeelte van het woonrijp maken afgerond. Een aantal kavels aan de Hommelsedijk kunnen pas worden uitgegeven wanneer de sanering van een naastgelegen boerderij is gerealiseerd (gepland voor 2026). Op basis van de voortgang van de kosten en opbrengsten hebben we in 2023 € 35.000 winst genomen. We verwachten het plan in 2027 af te sluiten.

Heeswijkse Akkers

In 2022 is het bestemmingsplan vastgesteld door uw raad. Op dit moment lopen er twee bezwaarprocedures bij de raad van state tegen het bestemmingsplan. Ondanks dat is in 2023 gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor het bouwrijp maken van het 1ste gedeelte. De bezwaarprocedure is in 2023 nog niet inhoudelijk in behandeling genomen door de Raad van State.

Schaapsdijk

In 2023 zijn 23 kavels verkocht, waarmee er nog 5 kavels resteren. Voor drie kavels verwachten we in het 1ste kwartaal van 2024 naar de notaris te kunnen. De planning is om het plan in 2026 af

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

te ronden. Op basis van de voortgang van de kosten en opbrengsten hebben we in 2023 € 282.000 winst genomen.

Molenhoeven 3

In 2024 zullen de eerste plannen worden voorgelegd aan de omwonenden. In 2023 is de naam van het project gewijzigd van Hanenbergsestraat naar Molenhoeven 3. We verwachten het plan in 2030 af te ronden.

Oude Veghelsedijk

De gemeente heeft in 2023 de grond voor het plangebied verworven en is gestart met het behandelen van de ontwikkeling als een pilot onder de omgevingswet. We verwachten het plan in 2028 af te ronden.

Weijen West (fase I)

Het ontwerpbestemmingsplan is in 2023 ter inzage gegaan. We verwachten in de 1ste helft van 2024 het bestemmingsplan voor vaststelling te kunnen aanbieden aan de gemeenteraad. We verwachten het plan in 2029 af te ronden.

Oude Torenweg

Het betreft een project voor de realisatie van 5 sociale huurwoningen. Naast het initiële verlies van € 62.000 is een extra verlies genomen van € 24.000. In 2024 is nog een verder verlies van € 41.000 genomen. Dit is deels toe te rekenen aan de inhaalindexatie op de kosten en deels aan de extra vervolgonderzoeken die uitgevoerd moesten worden. We verwachten het plan in 2026 af te ronden.

Zwarte Molen Zuid (flexwoningen)

In 2023 heeft uw raad de negatieve grondexploitatie voor Zwarte Molen Zuid vastgesteld. Het betreft een project voor de realisatie van 40 flexwoningen op korte termijn en een definitieve woonwijk op de lange termijn. Naast het initiële verlies van € 429.000 is een extra verlies genomen van € 38.000. De oorzaak hiervan is hoofdzakelijk te wijden aan de toegepaste inhaalindexatie. We verwachten het plan in 2026 af te ronden.

Complex gerealiseerde projecten

De gemeente Bernheze hanteert vanaf 2022 een apart complex voor gerealiseerde projecten. Dit is een administratieve vereenvoudiging voor projecten die in de laatste fase zitten. Hierbij kan gedacht worden aan projecten die in afronding zitten van het woonrijp maken / nazorg daarop of projecten waarvoor alleen nog de wettelijke termijn voor planschadevergoedingen loopt. In 2022 zijn de resterende kosten voor de projecten De Hoef II, Molenhoeven-Hanenberg, Eggerlaan, Hildebrandstraat, Monseigneur van den Hurklaan en Balledonk hierin ingebracht. In 2023 zijn de nazorg werkzaamheden van de projecten De Hoef II en Monseigneur van de Hurklaan afgerond.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Het verwacht resultaat van dit complex bedraagt € 0,-. Dit complex zal geen vast afrondingsmoment krijgen, doordat het opnieuw gevuld wordt met projecten in de afrondende fase.

Rietkant

Dit betreft de benaming voor het WVG project De Wieling, waarvoor uw raad eind 2021 een voorkeursrecht gemeente heeft gevestigd. In 2023 is duidelijk geworden dat ontwikkeling van het gebied niet positief kan worden afgestemd voor woningbouw. De voorinvesteringen zijn daarom afgevoerd bij deze jaarrekening.

Resultaat over 2023 (bouwgronden in exploitatie)

Resultaten Bouwgrondexploitatie 2022 (bouwgronden in exploitatie)		
Winstneming volgens POC methode bij complex Bergakkers	€	296.000
Winstneming volgens POC methode bij complex Zwarte Molen	€	374.000
Winstneming volgens POC methode bij complex De Erven	€	1.352.000
Winstneming volgens POC methode bij complex Rodenburg	€	35.000
Winstneming volgens POC methode bij complex Schaapsdijk	€	282.000
Eliminatie van eerdere winstneming volgens POC methode bij complex Retsel II	€	-/- 4.000
Subtotaal POC methode	**€**	**2.335.000**
Verliesneming complex Oude Torenweg	€	-/- 41.000
Verliesneming bij initiële grex complex Zwarte Molen Zuid	€	-/- 467.000
Subtotaal verliesneming	**€**	**-/- 508.000**
Totaal bouwgronden in exploitatie	**€**	**1.827.000**
Niet in exploitatie genomen bouwgrond		
Verliesneming afsluiten complex Rietkant ivm niet doorgaan	€	-/- 59.264
Subtotaal afsluiting	**€**	**-/- 59.264**
Totaal resultaat bouwgronden	**€**	**1.767.736**

Van het in 2023 behaalde resultaat op bouwgronden in exploitatie kan de volgende splitsing worden gemaakt:

- Resultaat uit bouwgronden in exploitatie voor de woningbouw € 1.831.000,-
- Resultaat uit niet in exploitatie genomen bouwgronden woningbouw € -/- 59.264,-
- Resultaat uit bouwgronden in exploitatie voor bedrijventerreinen € -/- 4.000,-

B. Particuliere complexen

Behalve de complexen in eigen beheer, kent de gemeente Bernheze ook complexen die in exploitatie zijn bij particulieren. De kosten die de gemeente Bernheze maakt voor deze complexen bestaan voornamelijk uit plankosten en kosten voor aanleg van het openbaar gebied. Deze kosten zijn verhaalbaar op de particuliere exploitanten. Het risico bestaat dat de (vooraf) overeengekomen

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

vergoeding niet toereikend is voor de uiteindelijk gemaakte kosten of dat de ontwikkeling uiteindelijk niet tot stand komt.

De voortgang van deze projecten wordt bepaald door de initiatiefnemer. De gemeente heeft geen actieve rol in deze projecten.

De particuliere complexen betreffen vaak kleine initiatieven van enkele woningen.

Daarnaast zijn er een aantal omvangrijkere plannen. Hierbij is te denken aan het plan Kamersche Hoef, ten noorden van de Veldstraat en het plan aan de Nobisweg - Hommelsedijk. Beide plannen bevinden zich in Heeswijk-Dinther.

Hieronder is een overzicht toegevoegd van omvangrijkere particuliere complexen (meer dan 15 kavels) in ontwikkeling. De bijbehorende uit te geven kavels (netto gemaakt indien bestaande woningen worden gesloopt) staan in de laatste kolom. Wanneer de plannen nog in de uitwerkende fase zitten, is het woord circa toegevoegd aan de omschrijving.

	Complex	Kern	Netto toe te voegen kavels
1	Kamersche Hoef	Heeswijk-Dinther	Circa 140
2	Hoofdstraat 81 (Varpostal)	Heeswijk-Dinther	20
3	Dorp 116-118 (voormalige Shell)	Heesch	27
4	Den Berg	Heesch	Circa 40
5	Nobisweg / Hommelsedijk	Heeswijk-Dinther	Circa 200
	Totalen		**Circa 427**

Resultaat over 2023 (particuliere complexen)

Samengevat worden in 2023 de volgende resultaten geboekt binnen de particuliere complexen:

In 2023 zijn 19 particuliere complexen beëindigd en afgesloten met een gezamenlijk eindresultaat van € -/- 6.585,-. In 2023 is er volgens het voorzichtigheidsprincipe voor € 102.085,- verlies genomen in lopende particuliere projecten. Verklaring voor deze negatieve resultaten is gelegen in de sterk gestegen kosten als gevolg van de oorlog in Oekraïne. In de meeste situaties waarin verlies is genomen zijn de contracten voor de aanleg van het openbaar gebied van voor die periode, waardoor de gemeente niet uit kan met de kosten.

Resultaten bouwgrondexploitatie 2023 (particuliere complexen)		
Winstneming afsluiten Mgr. v.d. Hurklaan - Amelseind	€	1.834
Winstneming afsluiten Graafsebaan 33	€	7.231
Winstneming afsluiten RVR Dorpsstraat 84	€	2.354
Winstneming afsluiten Donzel 21	€	11.477
Verliesneming afsluiten Jonkerstraat 1 RVR	€	-/- 3.946
Winstneming afsluiten Nieuwe Erven (naast 53)	€	2.244
Winstneming afsluiten Achterstraat 3	€	180

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Resultaten bouwgrondexploitatie 2023 (particuliere complexen)		
Verliesneming afsluiten 't Dorp 45	€	-/- 389
Verliesneming afsluiten Kromstraat 18	€	-/- 32.013
Winstneming afsluiten Zoggelsestraat 57	€	1.814
Winstneming afsluiten Hoofdstraat 100	€	10.557
Winstneming afsluiten Vinkelsestraat naast 60	€	10.971
Verliesneming afsluiten Plein 1969 - 82	€	-/- 6.249
Verliesneming afsluiten Broekhoek 52 / Cereslaan 2	€	-/- 2.898
Verliesneming afsluiten Abdijstraat 11	€	-/- 127
Verliesneming afsluiten Laverdonk 9a	€	-/- 6.668
Winstneming afsluiten (T)OV Heibloem 11	€	128
Verliesneming afsluiten Boogstraat 7	€	-/- 3.085
Subtotaal afsluiting	**€**	**-/- 6.585**
Verliesneming Hoog-Beugt 10	€	-/- 2.500
Verliesneming De Bleken 4	€	-/- 4.085
Verliesneming Rodenburg facilitair (C3379)	€	-/- 79.000
Verliesneming correctie ten onrechte afgesloten Watersteeg 14	€	-/- 6.000
Verliesneming Molenhoeven 3 - facilitair	€	-/- 2.000
Verliesneming Kerkweg 2	€	-/- 3.500
Verliesneming Kerkstraat 3	€	-/- 5.000
Subtotaal verliesneming	**€**	**-/- 102.085**
Totaal	**€**	**-/- 108.670**

C. Materiële vaste activa

Strategische gronden

In 2023 hebben geen mutaties plaatsgevonden in de strategische voorraad gronden.

Overzicht boekwaarde per kern	31-12-2022	31-12-2023
Heesch	929.000	929.000
Nistelrode	588.000	588.000
Heeswijk-Dinther	837.000	837.000
Vorstenbosch	231.000	231.000
Totaal	2.585.000	2.585.000

Totaal resultaten 2023 bouwgrondexploitaties

Resultaten bouwgrondexploitatie 2023		
Winst vanuit de bouwgronden in exploitatie (t.b.v. woningbouw)	€	1.831.000
Verlies vanuit bouwgronden niet in exploitatie genomen (t.b.v. woningbouw)	€	-/- 59.264
Verlies vanuit de bouwgronden in exploitatie (t.b.v. bedrijventerreinen)	€	-/- 4.000

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Resultaten bouwgrondexploitatie 2023		
Winst vanuit de particuliere complexen	€	-
Totalen	**€**	**1.767.736**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

H. Subsidies

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

De invulling van de maatschappelijke doelstellingen van de Gemeente Bernheze wordt mede vormgegeven door het verstrekken van subsidies. De doelen zijn omschreven in de programma's van de jaarrekening en in specifieke beleidsnota's. De subsidieverlening moet voldoen aan de regels van de Algemene wet bestuursrecht en de subsidieverordening Welzijnssubsidies 2020. De laatste wordt door onszelf bepaald. We kennen jaarlijkse subsidies die per (boek) jaar worden toegekend en projectsubsidies voor bijvoorbeeld projecten of activiteiten. Met een subsidie kunnen de kosten van een activiteit geheel of gedeeltelijk worden betaald.

Naar aanleiding van het rapport van de rekenkamer en de bespreking in de raad van dit rapport hebben we in deze paragraaf een totaal overzicht van de verstrekte subsidies in 2023 opgenomen.

(Amateur)organisaties kunnen op basis van de verordening Welzijnssubsidies 2020 of de begroting een subsidie aanvragen. De procedure hiervoor is vastgelegd in deze verordening. Tijdens de looptijd van de subsidie (meestal een (boek)jaar) worden de instellingen bevoorschot. De definitieve vaststelling vindt voor budgetsubsidies achteraf plaats. De overige subsidies worden bij de verlening van de beschikking al vastgesteld. De vaststelling kan om uiteenlopende redenen lager uitvallen dan de verlening. In dat geval vordert Gemeente Bernheze teveel uitbetaalde voorschotten terug. Bij de aanvraag van subsidies heeft een inhoudelijke en financiële toets plaats gevonden. De subsidies van professionele instellingen volgt de gemeente tijdens de looptijd van de subsidie, zowel inhoudelijk als financieel.

Hieronder is het overzicht opgenomen van de verstrekte subsidies per programma/beleidsterrein in 2023

Overzicht subsidies jaarrekening 2023

(Amateur)organisatie		Realisatie 2023 in euro's
Programma 1: Leefbare kernen		
Bijdrage verkeersbrigadiers	Donaties	679,38
Buurtbusvereniging Kruisstraat - Loosbroek	Overig vrijwillige en zelforganisaties.	1.227,60
Buurtbus 202 Loosbroek- Lijn 251	Overig vrijwillige en zelforganisaties.	1.227,60
Samen Sterk HDL, Carry CAB	Overig vrijwillige en zelforganisaties	3.682,52
Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente		
Gehandicaptenvereniging GESPOSS	Donaties	396.50
Lichamelijk Gehandicapten Sportvereniging Veghel e.o.	Donaties	583,04
Stg. Speciale Dansschool Bolero	Donaties	185.43

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

(Amateur)organisatie		Realisatie 2023 in euro's
Stichting Bijzonder Aktief	Donaties	396.50
Badmintonclub Argus	Vrijwillige en zelforganisaties	1.380,88
Heesche Badminton Vereniging	Vrijwillige en zelforganisaties	1.242,24
Basketbalclub SlamDunk 97	Vrijwillige en zelforganisaties	985,80
Handbalvereniging Dynamico	Vrijwillige en zelforganisaties	6.741,12
Hockeyvereniging HDL	Vrijwillige en zelforganisaties	419,13
Hockeyvereniging MHC Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	5.849,52
Korfbalvereniging Altior	Vrijwillige en zelforganisaties	5.612,32
Korfbalvereniging Korloo	Vrijwillige en zelforganisaties	2.599,05
Korfbalvereniging Prinses Irene	Vrijwillige en zelforganisaties	4.777,44
Ruitersportvereniging de Valianten	Vrijwillige en zelforganisaties	473,01
Tennisvereniging De Balledonk (nog niet uitbetaald ultimo 2023)	Vrijwillige en zelforganisaties	312,69
Tennisvereniging De Hoef	Vrijwillige en zelforganisaties	453,99
Tennisvereniging Telro	Vrijwillige en zelforganisaties	590,56
Tennisvereniging Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	277,16
Tennisvereniging De Broekhoek	Vrijwillige en zelforganisaties	305,14
Turn- en gymnastiekvereniging Sine Cura	Vrijwillige en zelforganisaties	3.606,84
Special Gym	Vrijwillige en zelforganisaties	1.356,80
Gympoint	Vrijwillige en zelforganisaties	1.206,52
De Heesche Gymclub (nog niet uitbetaald ultimo 2023)	Vrijwillige en zelforganisaties	3.915,00
Voetbalvereniging Avesteyn	Vrijwillige en zelforganisaties	14.105,12
Voetbalvereniging Heeswijk	Vrijwillige en zelforganisaties	12.209,36
Voetbalvereniging HVCH	Vrijwillige en zelforganisaties	25.363,16
Voetbalvereniging Prinses Irene	Vrijwillige en zelforganisaties	14.859,16
Voetbalvereniging V'bosch Boys	Vrijwillige en zelforganisaties	11.588,88
Sportclub Loosbroek (Voetbalvereniging WHV)	Vrijwillige en zelforganisaties	9.777,36
Zwem- en polovereniging Gorgo	Vrijwillige en zelforganisaties	1.694,99
Dance Team Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	1.078,56
Streetdance Vereniging V'bosch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.214,00
I.V.N. Bernheze	Vrijwillige en zelforganisaties	2.182,40
De Notenkrakers Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	7.738,56
Fanfare Aurora	Vrijwillige en zelforganisaties	13.564,64
Muziekvereniging Animato N'rode	Vrijwillige en zelforganisaties	12.171,48
Harmonie St. Servaes	Vrijwillige en zelforganisaties	14.577,84
Koninklijke Fanfare St Willibrord	Vrijwillige en zelforganisaties	13.817,92
Toneelvereniging Arcadia	Vrijwillige en zelforganisaties	471,20
Toneelvereniging Kantlijn	Vrijwillige en zelforganisaties	706,00
Toneelvereniging Verenigde Spelers	Vrijwillige en zelforganisaties	524,00
Koor Orféon	Vrijwillige en zelforganisaties	676,40
Kamerkoor Mi Canto	Vrijwillige en zelforganisaties	518,00

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

(Amateur)organisatie		Realisatie 2023 in euro's
Zanggroep Koraal	Vrijwillige en zelforganisaties	870,00
Kinderkoor Joy	Vrijwillige en zelforganisaties	1.601,76
Ouderenkoor Cantando	Vrijwillige en zelforganisaties	870,00
ZiZo koor	Vrijwillige en zelforganisaties	606,00
Popkoor Noiz	Vrijwillige en zelforganisaties	570,80
EHBO afd. Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	1.235,24
EHBO afd. Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	2.287,52
EHBO afd. Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	2.257,00
EHBO Sint Lucas Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	777,76
Internationale zaken	Vrijwillige en zelforganisaties	41.276,45
Carnavalsstichting De Wevers (nog niet betaald ultimo 2023)	Vrijwillige en zelforganisaties	2.148,59
Stg. Carnaval De Piereslikkers	Vrijwillige en zelforganisaties	811,40
Stg. Carnaval HDL (nog niet betaald ultimo 2023)	Vrijwillige en zelforganisaties	2.815,81
Stg. Carnaval Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	4.285,32
Stg. Jeugdcarnaval Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	911,24
Oranjecomité Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	4.303,08
Oranjecomité Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	3.841,40
Oranjecomité Loosbroek	Vrijwillige en zelforganisaties	898,56
Oranjecomité Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	751,36
Stg. Viering Koningsdag Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	1.904,08
Heemkundekring De Elf Rotten	Vrijwillige en zelforganisaties	2.043,80
Heemkundekring De Wojstap	Vrijwillige en zelforganisaties	1.451,40
Heemkundekring Nistelvorst	Vrijwillige en zelforganisaties	2.517,72
Stg. Dorpsraad Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.590,26
Stg. Kerncommissie Loosbroek	Vrijwillige en zelforganisaties	2.374,48
Dorpsraad Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	3.693,20
Stg. Actief Burgerschap Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	4.437,68
De Zonnebloem Heeswijk-Dinther-Loosbroek-Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.106,40
De Zonnebloem Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	1.224,60
De Horizon Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.477,16
The Winning Mood 1977	Vrijwillige en zelforganisaties	2.164,44
KBO Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	1.990,88
KBO Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.943,92
KBO Heeswijk	Vrijwillige en zelforganisaties	1.486,20
KBO Loosbroek	Vrijwillige en zelforganisaties	947,20
KBO Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	2.204,04
KBO Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	1.091,72
Stg. Jong Nederland HDL	Vrijwillige en zelforganisaties	6.866,28
Stg. Jong Nederland Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	9.530,73
Vereniging Scouting Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	9.889,40

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

(Amateur)organisatie		Realisatie 2023 in euro's
Stg. Scouting Mira Ceti Nistelrode (nog niet betaald ultimo 2023)	Vrijwillige en zelforganisaties	9.018,36
Stg. Mini Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	6.249,56
Stg. Jeugdbelangen Vorstenbosch (Kindervakantieweek)	Vrijwillige en zelforganisaties	1.381,36
Stg. Jeugdbelangen Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	787,73
Stg. Jeugdbelangen Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	997,81
Stg. Ranja, kindervakantieweek	Vrijwillige en zelforganisaties	5.525,44
Tienersoos Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	1.077,15
Tienersoos Vorstenbosch - exploitatie huisvesting	Vrijwillige en zelforganisaties	3.700,71
Gehandicapten- en mindervalidenvereniging DIO	Vrijwillige en zelforganisaties	834,28
Stg. Instructiebad 't Kuipke	Budgetsubsidies	42.367,20
Muzelinck	Budgetsubsidies	150.063,52
Hafa-opleiding muziekgezelschappen	Budgetsubsidies	94.735,48
Noord Oost Brabantse Bibliotheken (NOBB) incl. schoolbibliotheken Vorstenbosch en Loosbroek	Budgetsubsidies	689.448,61
Stg. Omroep Maasland (DTV)	Budgetsubsidies	77.977,08
Vluchtelingenwerk WOBB	Budgetsubsidies	107.949,80
Stg. Radar (meldpunt discriminatie)	Budgetsubsidies	14.740,00
Ons Welzijn	Budgetsubsidies	2.750.972,00
C.C. Servaes (ouderenactiviteiten en computerhoek)	Budgetsubsidies	25.796,64
KBO Vorstenbosch – huisvesting	Budgetsubsidies	20.038,00
KBO Nistelrode – huisvesting	Budgetsubsidies	25.719,00
KBO Heesch – huisvesting	Budgetsubsidies	47.836,00
Gemeenschapshuis De Wis – huisvesting KBO	Budgetsubsidies	4.972,00
KBO Heesch – afbouwregeling verlies barinkomsten	Budgetsubsidies	8.000,00
KBO Heesch – meer bewegen voor ouderen	Budgetsubsidies	5.472,00
KBO Nistelrode – meer bewegen voor ouden	Budgetsubsidies	4.523,00
KBO Nistelrode – meer bewegen voor ouderen	Budgetsubsidies	3.623,00
Stg. SCC de Pas	Budgetsubsidies	66.219,00
Stg. De Eijnderic	Budgetsubsidies	120.289,41
Open Jongerencentrum Nistelrode	Budgetsubsidies	15.038,40
I Meet - jongerensociëteit Heeswijk-Dinther	Budgetsubsidies	26.673,60
GGZ Oost- Brabant – gespecialiseerde ontmoetingsfunctie GGZ	Budgetsubsidies	51.000,00
Stg. Natuurtheater De Kersouwe	Overig vrijwillige en zelforganisaties	2.279,16
Bernhezer Kunst Kring (BKK)	Overig vrijwillige en zelforganisaties	5.569,80
Stg. Meierijsche Museumboerderij	Overig vrijwillige en zelforganisaties	9.037,56
Kasteel Heeswijk	Overig vrijwillige en zelforganisaties	8.354,69
Stg. Dierenverblijf Heelwijk	Overig vrijwillige en zelforganisaties	3.581,56
Slachtofferhulp Nederland regio Zuid-Oost	Overig vrijwillige en zelforganisaties	10.663,00
Stichting Door en Voor	Overig vrijwillige en zelforganisaties	6.592,00
Stg. Steunpunt Loosbroek	Overig vrijwillige en zelforganisaties	5.940,76
Stg. Zorgvoorzieningen Vorstenbosch	Overig vrijwillige en zelforganisaties	4.455,84

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

(Amateur)organisatie		Realisatie 2023 in euro's
Stg. Rechtswinkel Bernheze	Overig vrijwillige en zelforganisaties	3.239,00
Voedselbank Oss e.o.	Overig vrijwillige en zelforganisaties	4.624,00
Jeugdsportfonds Brabant	Overig vrijwillige en zelforganisaties	17.988,00
Stg. Leergeld Oss - Bernheze	Overig vrijwillige en zelforganisaties	10.000,00
Schuldhulpmaatje Bernheze	Overig vrijwillige en zelforganisaties	12.100,00
Stg. VPTZ Oss-Maasland (nog niet betaald ultimo 2023)	Overig vrijwillige en zelforganisaties	1.315,57
Programma 4: Duurzame landbouw en economie		
De Stofvreters	Donaties	281,27
Stg. Natuurcentrum De Maashorst	Budgetsubsidies	43.001,40
Programma 5: Weerbare en veilige samenleving		
Stg. Halt Oost-Brabant	Overig vrijwillige en zelforganisaties	8.280,00
Totaal		**4.889.707,44**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

I. Wet open overheid (WOO)

De Wet open overheid (Woo) is 1 mei 2022 in werking getreden. De Woo vergroot voor iedereen de toegang tot overheidsinformatie, bevordert de actieve openbaarmaking en actualiseert de regels voor openheid en openbaarheid. De verplichting tot actieve openbaarmaking wordt gefaseerd ingevoerd, om organisaties de tijd te geven de openbaarmaking van deze categorieën in te richten.

Om inzichtelijk te maken wat de impact van de Woo op de informatievoorzieningen is er afgelopen jaar een Woo-scan uitgevoerd. Uit deze scan volgden de stappen die we als Bernheze de komende jaren moeten zetten om te voldoen aan de wet. Dit wordt ook meegenomen in de digitaliseringsslag die we als Bernheze gaan maken. De volgende aspecten gaan we uitvoeren:

- documenten in 11 informatiecategorieën actief publiceren
- de informatiehuishouding op orde brengen
- informatie duurzaam toegankelijk maken.

We willen binnen de gestelde termijn voldoen aan deze regelgeving.
Een aantal informatiecategorieën worden al actief openbaar gemaakt, zoals wet- en regelgeving en beleidsregels. Voor overige onderdelen onderzoeken we welke procesaanpassingen en mogelijk systeemaanpassingen nodig zijn om te kunnen voldoen.

Dit jaar hebben we geïnventariseerd welke systemen geschikt zijn voor een goede praktische uitvoering van de Woo. Ook zijn de mogelijkheden voor het publiceren onderzocht. Nu het landelijke platform Plooi niet meer doorgaat, moet elke gemeente zelf een oplossing bedenken voor het publiceren.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Deel III: Jaarrekening

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 14 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.036.696,-. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium (x € 1000)	
1A. Overschrijding lasten programma's	300
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	183
2. Ongeautoriseerde reservemutaties p.s. veelal zijn dit ook getrouwe beeld fouten, die in de jaarstukken aangepast kunnen worden	0
3.Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld.	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	483
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	0
5.Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering)	483
Voorwaardencriterium (x € 1000)	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	346
Criterium	
Geen bevindingen	
Totale onrechtmatigheid (x € 1000)	**829**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Balans per 31 december 2023

Activa	Ultimo 2023		Ultimo 2022	
Immateriële vaste activa		**346.611,25**		**329.641,99**
Materiële vaste activa		**52.682.829,54**		**52.231.678,90**
** Investeringen met economisch nut*				
Gronden en terreinen	5.518.306,24		5.518.306,24	
Gronden in erfpacht	378.973,33		378.973,33	
Woonruimten	163.555,00		3.140,52	
Bedrijfsgebouw en	28.444.376,67		29.629.506,66	
Grond, w eg en w aterbouw kundige w erken	1.330.305,97		414.133,82	
Vervoersmiddelen	175.135,32		211.997,60	
Machines, apparaten en installaties	414.328,38		420.841,19	
Overige materiële vaste activa	2.656.710,65		2.182.077,41	
Investeringen met economisch nut met heffing	583.145,47		618.941,72	
** Investeringen met maatschappelijk nut*				
Grond, w eg en w aterbouw kindige w erken	12.804.975,48		12.834.894,61	
Machines, apparaten en installaties	200.049,23			
Overige materiële vaste activa	12.967,80		18.865,80	
Financiële vaste activa		**3.424.400,08**		**3.007.494,16**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	55.101,60		55.101,60	
Kapitaalverstrekking aan verbonden partijen	0,00		0,00	
Leningen aan w oningcorperaties	1.246.228,71		1.381.540,26	
Leningen aan overige verbonden partijen	0,00		0,00	
Overige langlopende leningen	1.905.296,48		1.436.915,61	
Overige uitzettingen > 1 jaar	217.773,29		133.936,69	
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	0,00		0,00	
Totaal vaste activa		**56.453.840,87**		**55.568.815,05**
Voorraden		**-201.142,32**		**5.325.736,00**
Onderhanden w erk	-208.609,32		5.314.856,93	
Gereed product en handelsgoederen	7.467,00		10.879,07	
Uitzettingen met een looptijd van < 1 jaar		**26.931.556,52**		**36.044.708,26**
Vorderingen op openbare lichamen	6.511.596,18		6.375.857,92	
Uitzettingen in rijks schatkist	17.204.611,45		26.856.725,80	
Rek-crt met niet financiële instellingen	1.720.348,23		1.792.095,70	
Overige vorderingen	1.495.000,66		1.020.028,84	
Liquide middelen		**541.531,24**		**178.924,23**
Saldi kas/bank	541.531,24		178.924,23	
Overlopende activa		**9.298.663,59**		**5.821.497,55**
Te ontvangen voorschotten overheid NL/EU	6.912.375,05		3.152.791,43	
Nog te ontvangen/vooruitbetaald	1.589.876,96		1.489.012,15	
Overige nog te ontvangen bedragen	796.411,58		1.179.693,97	
Totaal vlottende activa		**36.570.609,03**		**47.370.866,04**
Totaal-generaal		**93.024.449,90**		**102.939.681,09**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Passiva	Ultimo 2023		Ultimo 2022	
Eigen vermogen		**58.093.631,82**		**55.028.438,61**
Algemene reserve (niet besteedbaar)	5.238.667,00		5.238.667,00	
Algemene reserve (besteedbaar)	25.952.703,48		22.631.458,64	
Egalisatiereserves	16.439.795,08		16.111.422,47	
Bestemmingsreserves ter dekking kapitaallasten	4.972.965,14		3.165.954,40	
Overige bestemmingsreserves	1.831.308,10		1.710.443,57	
Totaal saldo baten en lasten	3.658.193,02		6.170.492,53	
Voorzieningen		**14.206.129,38**		**13.347.312,49**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen/risico'	4.164.648,88		3.567.840,23	
Egalisatievoorzieningen	4.519.147,27		3.866.584,88	
Van derden verkregen middelen met specifieke bes	5.522.333,23		5.912.887,38	
Vaste schulden, looptijd > 1 jaar		**1.429.515,29**		**19.019.695,34**
Onderhandse leningen aan binnenlandse banken	1.246.228,15		18.881.539,89	
Waarborgsommen	183.287,14		138.155,45	
Totaal vaste passiva		**73.729.276,49**		**87.395.446,44**
Netto vlottende schulden, < 1 jaar		**6.039.488,92**		**5.263.075,29**
Kasgeldleningen	0,00		0,00	
Banksaldi	0,00		0,00	
Overige schulden	6.039.488,92		5.263.075,29	
Overlopende passiva		**13.255.684,49**		**10.281.159,36**
Nog te betalen	7.544.749,39		6.250.896,74	
Europese/Ned voorschotbedragen	5.101.395,81		3.433.333,94	
Vooruitontvangen	8.246,45		14.908,92	
Overige vooruitontvangen bedragen	601.292,84		582.019,76	
Totaal vlottende passiva		**19.295.173,41**		**15.544.234,65**
Totaal-generaal		**93.024.449,90**		**102.939.681,09**
Gewaarborgde geldleningen/garantiestellingen		131.187.495,00		133.428.793,00

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Met ingang van 2004 is het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) van kracht geworden waarbij de jaarrekening moet worden opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het daarvoor geeft.

Vanaf de inwerkingtreding van het BBV is door de commissie BBV een aantal notities gepubliceerd die moeten worden toegepast. Met aanpassingen en uitspraken van de commissie BBV wordt rekening gehouden.

In februari 2020 heeft de commissie BBV de geactualiseerde notitie "Besluit Begroting en Verantwoording op hoofdlijnen verklaard, externe verslaggeving voor decentrale overheden" vastgesteld. De oude notitie "Raamwerk baten en lasten" uit 2016 is per dezelfde datum vervallen, die notitie was de opvolger van de originele notitie "Uitgangspunten gemodificeerd stelsel van baten en lasten provincies en gemeenten" uit 2004.

In deze geactualiseerde notitie blijft de kapstok van de notitie van 2016 gehandhaafd, maar zijn tussentijds gestelde vragen verwerkt en is een hoofdstuk toegevoegd voor de raad.

De belangrijkste punten in de in 2016 geactualiseerde notitie zijn:
1. Uniforme indeling in taakvelden
2. Uniforme set van beleidsindicatoren
3. Uniforme set van financiële kengetallen
4. Verbeterde informatie over verbonden partijen
5. Inzicht in overhead en kosten
6. Rentetoerekening op basis van vernieuwde notitie
7. Activeren van investeringen met maatschappelijk nut
8. Harmonisatie tussen vennootschapsbelasting en grondexploitaties

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat daaruit vindt plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden. Bij afwijkingen hierop wordt dit toegelicht.

Grondexploitatie

Bij de geactiveerde bedragen wordt uitgegaan van de boekwaarde per 1 januari, vermeerderd met de feitelijke mutaties over het jaar.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Het BBV schrijft dat tussentijds winstnemen niet meer vrijblijvend is. De POC-methode (Percentage of Completion) dient te worden toegepast. Hierbij wordt de voortgang per project afgezet tegen de winstverwachting. Hierdoor dient er jaarlijks al winst te worden genomen in plaats van pas aan het einde van grondexploitaties.

Wanneer geconstateerd wordt dat een complex verlieslatend is, worden direct toereikende maatregelen genomen. (voorzichtigheidsbeginsel). Dit kan vooraf bij de kostprijsopzet plaatsvinden, maar ook wanneer bij tussentijdse exploitatieopzetten een verwacht verlies wordt geconstateerd.

Gronden als materiële vaste activa

Activering geschiedt tegen historische verkrijgingsprijs met bijkomende kosten. Op grond wordt niet afgeschreven. Grond wordt wel afgewaardeerd als de boekwaarde boven de marktwaarde komt, dus als er sprake is van een duurzaam lagere marktwaarde. Dit zijn gronden met een vaste bestemming en die niet in een transformatieproces zitten.

Voorraden (als vlottende activa)

Dit betreft de voorraad onderhanden werk van de bouwgronden in exploitatie. Van alle complexen, die zijn opgenomen onder het onderhanden werk, zijn exploitatieopzetten opgesteld. Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen de vervaardigingskosten inclusief de bijgeschreven rente, verminderd met de opbrengsten wegens gerealiseerde verkopen. Bij verwachte verliezen bevat de boekwaarde de bijdrage uit de algemene reserve om de exploitatie sluitend te maken. De tussentijdse winstnemingen worden daarentegen uit de boekwaarde gehaald en zullen via het jaarrekeningsaldo ter bestemming worden aangeboden ten gunste van de algemene reserve.

Algemeen

De lasten en de baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts dan genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten/uitkeringen van deelnemingen worden als baten verantwoord op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld door besluit van het desbetreffende bevoegd gezag.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze ook betrekking hebben.

Rechtmatigheidsverantwoording

De verantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid 2023:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

- De rechtmatigheidsverantwoording ziet toe op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals door de raad is vastgesteld d.d. 14 december 2023
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
  - Voor het M&O-criterium is het Misbruik en Oneigenlijk beleid niet als een apart beleid vastgelegd maar zijn bepalingen opgenomen in de diverse verordeningen die door de raad zijn vastgesteld. Bevindingen op gebied van M&O worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording indien deze zijn geconstateerd.

Balans

Vaste activa

Op 14 december 2023 is door de gemeenteraad een nieuwe financiële verordening vastgesteld op basis van artikel 212 van de Gemeentewet. Deze nieuwe verordening is, met terugwerkende kracht, per 1 januari 2023 in werking getreden. Hierin wordt bepaald dat de regels opgenomen voor waardering en afschrijving van activa in de Financiële verordening gemeente Bernheze 2020, vastgesteld op 10 december 2020 van toepassing blijven.

Artikel 8. Waardering en afschrijving vaste activa:

1. Materiële vaste activa zijn te onderscheiden in: investeringen met een economisch nut en investeringen met een maatschappelijk nut.
2. Investeringen in vaste activa worden onder aftrek van bijdragen van derden geactiveerd.
3. Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals in onderstaande tabellen wordt vermeld. In principe wordt lineair afgeschreven op basis van economische levensduur tenzij middels gemotiveerd collegebesluit hiervan wordt afgeweken.
4. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
5. Een saldo voor agio of disagio wordt direct ten laste van de exploitatie gebracht.
6. Immateriële en materiële vaste activa met een verkrijgingsprijs van minder dan of gelijk aan € 25.000,- worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

7. De afschrijving start op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin het actief in gebruik genomen wordt dan wel verworven wordt.

Immateriële vaste activa	Max afschrijvingstermijn (in jaren)
Bijdrage aan activa in eigendom van derden (art. 61 en 64 BBV)	Max gelijk aan de afschr. termijn van de activa in eigendom
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling (voorwaarden activatie art. 60 en 64 BBV).	5
Kosten voor het afsluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0 jaren (kosten worden direct t.l.v. exploitatie gebracht)

Materiële vaste activa met economisch nut	Max afschrijvingstermijn (in jaren)
Gronden en terreinen	
Grond/ondergrond	Geen afschrijving
Woonruimten en bedrijfsgebouwen exclusief grond	
Nieuwbouw en uitbreiding (permanent)(steen)	40
Renovatie en verbouwing	25
Nieuwbouw en uitbreiding (semi-permanent c.q. ander materiaal	20
Woonwagens	25
Begraafplaats	
Begraafplaatsen	40
Machines, apparaten en installaties	
CV installaties	15
Beveiligingssystemen	15
Overige technische installaties	15
Overige materiële vaste activa	
1e inrichting onderwijsgebouwen	20
Schoolmeubilair en-inventaris	10
Kantoormeubilair- en inventaris	10
Sport	
Sporttoestellen- en materialen	10
Sportterrein, hekwerken en groen van sportvelden	25
Sportterrein, gras en drainage van sportvelden	20
Kunstgrassportvelden toplaag	11
Kunstgrassportvelden fundering	33
Afvalverwijdering	
Huiscontainers	20
Riolering	
Rioolleidingen en levensduur verlengende renovaties	80
Elektromechanische installaties	20
Vervoermiddelen	
Zware vervoersmiddelen (overig)	10
Lichte vervoersmiddelen (overig)	8
Groot materieel openbare werken	15
Gladheidsbestrijdingsmiddelen	15
Automatisering	

Materiële vaste activa met economisch nut	Max afschrijvingstermijn (in jaren)
Computerapplicaties c.q. software	3
Automatisering (hardware)	4

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	Max afschrijvingstermijn (in jaren)
Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen	
Eerste aanleg wegen	30
Wegen (herbestraten, reconstructie, verkeersmaatregelen)	30
Openbare verlichting: masten	50
Openbare verlichting: armaturen	25
Verkeersinstallaties: masten en toebehoren	50
Verkeersinstallaties: Armaturen en regelapparatuur	25
Borden en bewegwijzering	10
Tunnels en viaducten	40
Parkeren	
Parkeervoorzieningen	20
Bruggen	
Bruggen	50
Openbaar groen en recreatie	
Groenvoorzieningen: bomen	40
Groenvoorzieningen: groen en plantsoenen	20
Groenvoorzieningen: banken	15
Speeltoestellen	15

De genoemde termijnen zijn maximale afschrijvingstermijnen. Hiervan kan indien de situatie hierom vraagt naar beneden worden afgeweken.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs (en overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend), verminderd net de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van deze geactiveerde kosten start in het jaar dat het materiële vaste actief in gebruik is genomen. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden niet geactiveerd, tenzij de raad anders besluit.

Materiële vaste activa

Investeringen met economisch nut, investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs en overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

In erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de waarde die bij de eerste uitgifte als basis is genomen voor de erfpachtcanon.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen uitstaande gelden zijn gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs en overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Deelname in het aandelenkapitaal van NV's, de post kapitaalverstrekking aan deelnemingen, is gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van die aandelen. Indien de waarde van deze aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Voorraden

De voorraad onderhanden werk, betreffende de bouwgronden in exploitatie, wordt opgenomen tegen de boekwaarde.

De voorraden waardepapieren worden opgenomen tegen vervaardigingsprijs en overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs en overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen en overlopende posten worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs en overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting.

Uitzonderingen daarop zijn de voorzieningen die gewaardeerd zijn op contante waarde, namelijk "pensioen wethouders" en "onderhoud rioleringen". De voorzieningen voor groot onderhoud voor gebouwen zijn gebaseerd op meerjarige beheerplannen van het uit te voeren groot onderhoud aan een deel van de kapitaalgoederen. In betreffende paragraaf wordt hierop een nadere toelichting gegeven.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten.

Vaste schulden

De vaste schulden, met een rente typische looptijd van langer dan één jaar, worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de betaalde aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Buiten de telling van het totaalbedrag van de balans is opgenomen het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten en garantstellingen per ultimo.

Daarnaast wordt in de toelichting ook nog aangegeven of er nog langlopende verplichtingen zijn, waaronder lease.

Balanstoelichting

De mutaties op activa en passiva worden in de balanstoelichting in de volgende categorieën uitgesplitst:

Investeringen

Een vermeerdering op de activa, er worden kosten gemaakt, waardoor de boekwaarde stijgt.

Desinvesteringen

Een vermindering op het activum, waardoor de boekwaarde daalt. Wanneer een grond wordt ingebracht in het grondbedrijf vindt er een opbrengst plaats op het krediet, wat wordt verantwoord onder desinvesteringen. Ook wanneer een grond wordt verkocht aan een derde wordt het activum tot nihil afgeboekt en verantwoord als desinvestering.

Afschrijvingen

Onder de afschrijvingen worden de reguliere afschrijvingen (op basis van afschrijvingsduur) verantwoord, alsmede de afschrijvingen in één keer waarbij er een dekking uit een reserve of een voorzien aanwezig is.

Bijdragen van derden

Wanneer een activa/investering een subsidie of een bijdrage ontvangt die direct verband houdt met deze investering.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Afwaarderingen

Bij een afwaardering krijgt het activa een lagere boekwaarde. Dit kan zijn wanneer het activum wordt afgewaardeerd naar marktwaarde, wanneer het activum versneld wordt afgeschreven in verband met een vervangingsinvestering en wanneer een activum tot nihil wordt afgeschreven met een dekking vanuit de algemene dienst, bijvoorbeeld uit opbrengsten als leges.

Aflossingen

Dit betreft de afschrijving/vermindering op leningen aan geldverstrekkers.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Toelichting op de balans

De bedragen die zijn benoemd in de tabellen in de toelichting op de balans dienen met € 1.000,- vermenigvuldigd te worden.

Bij een eerste vergelijkende blik tussen de 2 verschillende jaren van de balans vallen de consequenties van het gebruik van kortlopende uitzettingen in rijks schatkist voor het aflossen van 2 leningen bij de bank in 2023, het meest in het oog. Bij de diverse posten wordt dat benoemd.

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

IVA	Boek-waarde 31-12-2022	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaarde-ringen	Boek-waarde 31-12-2023
Kosten sluiten geldleningen/disagio	0	0	0	0	0	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	1.125	227	898	0	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling (gedeelte voorbereidingskosten BIE's)	330	288	271	0	0	0	347
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	316	192	124	0	0	0
Totaal	**330**	**1.729**	**690**	**1.022**	**0**	**0**	**347**

Het BBV benoemt dat er pas sprake is van een Bouwgrond in Exploitatie (BIE), wanneer de eerste exploitatieopzet is opgesteld en vastgesteld. Wel kan ook vooraf besloten worden tot de uitgave van voorbereidingskosten voor deze complexen. Artikel 34 onderdeel b van het BBV schrijft daarbij voor dat de boekwaarde van deze complexen dan moeten worden verantwoord onder Immateriële vaste activa als kosten voor onderzoek en ontwikkeling. Hierbij zijn drie voorwaarden van belang:

- de kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst Wet Ruimtelijke Ordening en Besluit Ruimtelijke ordening;
- de kosten mogen maximaal voor vijf jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa, alvorens deze hebben geleid tot een actieve BIE;
- Er dient bestuurlijke instemming te zijn.

Aan al deze voorwaarden wordt voldaan. Het college heeft gedurende 2023 goedkeuring gegeven voor het maken van voorbereidingskosten op een viertal complexen. De boekwaarde per 31 december 2023 hiervan bedraagt € 346.611,- en wordt onder deze balanspost verantwoord.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Projecten met in 2023 werkelijke bestedingen van meer dan € 50.000,- zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Actief-nummer	Investering nummer	Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed 2023	Cumulatief besteed t/m 2023
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling					
9505009	9505009	Beleefbaar maken Bronsschat (119/2023)	50	59	59
9801006-16	9801006-16	OW - Omgevingsvisie	1.414	617	1.455

De lasten van de twee kredieten die in bovenstaande tabel zijn opgenomen worden allen in het geheel gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Materiële vaste activa

De balanspost materiële vaste activa bestaat uit drie onderdelen:

MVA onderdelen	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden in erfpacht	379	379
Overige investeringen met economisch nut	39.286	38.999
Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut	13.018	12.854
Totaal	**52.683**	**52.232**

MVA Economisch nut	Boek-waarde 31-12-2022	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaarde-ringen	Boek-waarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	5.897	0	0	0	0	0	5.897
Woonruimten	3	164	0	3	0	0	164
Bedrijfsgebouwen	29.668	110	1	1.332	0	0	28.445
Grond, weg en waterbouwkundige werken	414	956	0	40	0	0	1.330
Vervoermiddelen	212	0	0	37	0	0	175
Machines, apparaten en installaties	421	69		76	0	0	414
Overige materiële vaste activa	2.144	816	31	272	0	0	2.657
Investeringen met economisch nut met heffing	619	526	526	36	0	0	583
Totaal	**39.378**	**2.641**	**558**	**1.796**	**0**	**0**	**39.665**

*) De in erfpacht uitgegeven gronden zijn in het bovenstaande overzicht onderdeel van de post gronden en terreinen. Van de in erfpacht uitgegeven gronden kan het volgende overzicht worden gegeven:

In erfpacht uitgegeven gronden		Boekwaarde 31-12-2023
210011	Golfsport Nistelrode	305
210060	Sportpark Balledonk	16
210078	Grond camping Heeswijk-Dinther	23

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

In erfpacht uitgegeven gronden		Boekwaarde 31-12-2023
210079	Grond camping Heeswijk-Dinther	35
Totaal		**379**

Van de boekwaarden van de investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut kan het volgende overzicht worden gegeven:

MVA Maatschappelijk nut	Boek-waarde 31-12-2022	Investe-ringen	Desinvesteringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaarde-ringen	Boek-waarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0	0
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	12.835	384	0	414	0	0	12.805
Machines, apparaten en installaties	0	200	0	0	0	0	200
Overige materiële vaste activa	19	0	0	6	0	0	13
Totaal	**12.854**	**584**	**0**	**420**	**0**	**0**	**13.018**

In het onderstaande overzicht zijn de belangrijkste investeringen vermeld die zijn gedaan in 2023 onder de materiële vaste activa met maatschappelijk nut. Hierin zijn bedragen opgenomen vanaf een investeringsbedrag van € 50.000,-.

Actiefnummer	Investe-ring nummer	Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed 2023	Cumulatief besteed t/m 2023
Grond,- weg en waterbouw					
9201021	9201021	Herinrichting Kerkstraat Vorstenbosch	515	155	535
9201025	9201025	Verduurzaming OV 2021 armaturen	544	94	118
Machines, apparaten en installaties					
9004016	9004016	Audiovisuele voorzieningen raadszaal	140	129	129
9502023	9502023	Waterveld MHC Heesch – beregeningsinstallatie	71	71	71

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

FVA	Boek-waarde 31-12-2022	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrijving/ aflossing	Bijdragen van derden	Afwaarde-ringen	Boek-waarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	55	0	0	0	0	0	55
Leningen aan woningbouwcoöperaties	1.381	0	135	0	0	0	1.246
Overige langlopende leningen	1.437	505	36	0	0	0	1.906

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

FVA	Boek-waarde 31-12-2022	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrijving/ aflossing	Bijdragen van derden	Afwaarde-ringen	Boek-waarde 31-12-2023
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar	134	500	416	0	0	0	218
Totaal	**3.007**	**1.005**	**587**	**0**	**0**	**0**	**3.425**

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen

De portefeuille bestaat alleen uit aandelen BNGbank en aandelen BrabantWater.

Leningen aan woningbouwcoöperaties

Dit betreffen de reguliere aflossingen van de door verstrekte geldleningen aan de woningbouw.

Overige langlopende leningen

Dit zijn de langlopende geldleningen u/g (uitgezette gelden) zoals deze op de staat van investeringen staan onder de balanspost 47. Er is hierbij aansluiting met de gegevens zoals die in de rekening-courant met de SVN (Stichting Volkshuisvestingfonds Nederland) voorkomen. De SVN rekening-couranten hebben in 2023 een investering van € 504.751,- en een desinvestering van € 16.840,-. Deze hebben betrekking op de toe- en afname van de rekening-couranten met SVN.

Overige uitzettingen > 1 jaar

Deze post bestaat uit een SVN lening voor verduurzaming sportaccommodaties.

Vlottende activa

Voorraden

De balanspost voorraden bestaat uit twee onderdelen:

Voorraden onderdelen	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Onderhanden werk	-209	5.314
Gereed product en handelsgoederen	7	11
Totaal	**-202**	**5.325**

De post onderhanden werk betreft de bouwgronden in exploitatie. Dit zijn de grondexploitaties die wij in eigen beheer uitvoeren. Van deze grondexploitaties wordt in de onderstaande tabel het verloop van 2023 weergegeven. Hierin staan zowel de complexen voor woningbouw als bedrijventerreinen. Voor verdere informatie over de bouwgrondexploitatie wordt verwezen naar paragraaf G van deze jaarrekening.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Grondexploitaties woningbouw + bedrijventerreinen	Boek-waarde 31-12-2022	Investe-ringen	Inkom-sten	Winst neming	Directe verlies-neming	Boek-waarde 31-12-2023	Nog te maken kosten	Nog te verwachte opbrengst	Verwacht eind-resultaat
18 Bergakkers	-1.147	260	-1	296		-592	381	-46	-257
26 Zwarte Molen	1.693	247	-2.354	374		-40	2.252	-3.126	-914
35 De Erven	1.660	892	-6.214	1.352		-2.310	5.628	-4.976	-1.658
39 Rodenburg	83	120		35		238	123	-517	-156
53 Heeswijkse Akkers	1.902	540	-54			2.388	3.070	-5.512	-54
102 Schaapsdijk	996	128	-1.717	282		-311	692	-739	-358
104 Molenhoeve 3	885	35	-15			905	1.745	-3.112	-462
107 Oude Veghelsedijk		489	-66			423	794	-1.261	-44
111 Weijen West (fase 1)		61	-61				1.336	-1.662	-326
112 Oude Torenweg	-72	55			41	-58	174	-116	
114 Zwarte Molen Zuid		86	-57		467	-438	4.087	-3.650	-1
300 Retsel II	-187	29		-4		-162	159		-3
302 't Runneke		149				149	506	-690	-35
999 Gerealiseerde complexen	-499	98				-401	401		-
Totaal	**5.314**	**3.189**	**-10.539**	**2.335**	**508**	**-209**	**21.348**	**-25.407**	**-4.268**

Op basis van de gerealiseerde verhouding van de voortgang kosten/opbrengsten, is gekomen tot bepaling van de tussentijdse winstneming volgens de POC-methode. Bij afsluiting van complexen wordt het resultaat (positief of negatief) genomen. Daarnaast worden eventuele tussentijdse verliezen direct genomen. De winst voor 2023 komt op € 1,8 miljoen uit.

Overzicht bouwgronden in exploitatie (woningbouw en bedrijventerreinen		
Boekwaarde complexen met exploitatieopzet op eindwaarde	€	-209.000
Nog te maken kosten	€	21.348.000
Nog te verwachten opbrengst	€	25.407.000
Verwacht eindresultaat (positief)	**€**	**4.268.000**

Particuliere complexen

Particuliere complexen	Boekwaarde 31-12-2022	Van overlopende activa	Van overlopende passiva	Boekwaarde per 1-1-2023
Particuliere complexen	0	1.180	-582	598

Particuliere complexen	Boekwaarde 1-1-2023	Investeringen	Inkomsten	Winst uitname	Directe verliesneming	Saldo per 31-12-2023
Particuliere complexen	598	1.151	1.445	49	158	195

Particuliere complexen	Saldo 31-12-2023	Naar overlopende activa	Naar overlopende passiva	Boekwaarde per 31-12-2023
Particuliere complexen	195	796	-601	0

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

- De particuliere complexen (met overeenkomst) waarvoor al een bijdrage is ontvangen, maar de kosten nog niet of gedeeltelijk zijn gemaakt, vallen onder overlopende passiva (vooruitontvangen post) en worden daar specifiek toegelicht.
- De particuliere complexen waarvoor al kosten zijn gemaakt, maar de bijdrage nog niet is ontvangen, vallen onder de overlopende activa (nog te ontvangen post) en worden daar specifiek toegelicht. Wanneer er in dit geval nog geen overeenkomst of exploitatieplan is opgesteld, mogen deze onder voorwaarden worden opgenomen onder de overlopende activa.

Onder gereed product en handelsgoederen behoren de voorraden waardepapieren vanuit burgerzaken. Dit zijn de eigen verklaringen, gehandicaptenparkeerkaarten en trouwboekjes.

Uitzettingen korter dan één jaar

Uitzettingen korter dan één jaar	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-2023	Gecorrigeerd saldo 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	6.512	0	6.512	6.376
Rek-courant met niet financiële instellingen	1.720	0	1.720	1.792
Overige vorderingen	3.066	1.571	1.495	1.020
Uitzettingen in rijks schatkist	17.205	0	17.205	26.857
Totaal	**28.503**	**1.571**	**26.932**	**36.045**

De vorderingen op openbare lichamen bestaan uit vorderingen op ministeries (onder andere btw-compensatiefonds), rijk, provincie, gemeenten en overige samenwerkingsverbanden.

Vorderingen op openbare lichamen	2023	2022
BTW/BCF vorderingen	6.015	4.798
Gemeenten	0	2
Provincie	0	0
Waterschap	0	10
Belastingdienst	0	67
Gemeenschappelijke regelingen	769	742
Ministerie BZK (verrekening algemene uitkering)	-272	757
Totaal	**6.512**	**6.376**

Van de overige vorderingen kan het volgende overzicht worden gegeven:

Overige vorderingen	2023	2022
Diverse debiteuren	1.226	715
Debiteuren soza	256	297
Belastingdebiteuren	0	0
Overige kleine posten	13	8
Totaal	**1.495**	**1.020**

Vorderingen van debiteuren die oninbaar zijn, worden direct ten laste van de exploitatie gebracht. Voor dubieuze debiteuren worden voorzieningen getroffen. Deze voorziening is voor de dekking

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

van oninbaarheid van openstaande debiteuren. Het betreft een inschatting van het risico dat de betaling door de debiteur niet meer plaatsvindt.

Voor debiteuren sociale zaken is een voorziening (9803) getroffen ter hoogte van € 117.725,56,-. Voor overige debiteuren is een voorziening (9806) getroffen van € 1.453.772,95,-.

Uitzettingen in rijks schatkist

Gemeenten zijn verplicht om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist bij het rijk. De hoogte van het drempelbedrag hangt af van de omvang van de begroting; maatgevend voor de omvang van de begroting is het begrotingstotaal zoals dat ook gebruikt wordt voor bijvoorbeeld het berekenen van de kasgeldlimiet. De drempel is gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen.

Voor de berekening van de benutting van het drempelbedrag is onderstaande berekening van kracht. Uit de regel “ruimte onder het drempelbedrag” vloeit voort dat Bernheze het drempelbedrag in 2023 niet heeft overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (x € 1.000,-)					
1	Drempelbedrag				1.783
		1e kw	**2e kw**	**3e kw**	**4e kw**
2	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten ’s rijks schatkist aangehouden middelen	384	403	390	439
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.399	1.380	1.393	1.344
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1)	Berekening drempelbedrag				
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	89.135	89.135	89.135	89.135
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	89.135	89.135	89.135	89.135
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(1)	(4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln	1.783	1.783	1.783	1.783
(2)	Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten ’s rijks schatkist aangehouden middelen	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(5a)	Som van de per dag buiten ’s rijks schatkist aangehouden middelen	34.559	36.684	35.896	40.402
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten ’s rijks schatkist aangehouden middelen	384	403	390	439

Het saldo van de uitzettingen in rijks schatkist per 31 december 2023 voor Gemeente Bernheze bedraagt € 17.204.611,45,-.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen kan als volgt worden gespecificeerd:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Liquide middelen	2023	2022
Diverse kassen	8	8
Diverse rekeningen BNG Bank	453	165
Rabobank	81	6
Totaal	**542**	**179**

Het saldo van de gezamenlijke BNG-bank-rekeningen bedraagt € 453.005,-. Met de BNG-bank is een kredietarrangement overeengekomen van € 500.000,-. Voor de Rabobank geldt een kredietlimiet van € 50.000,-.

Overlopende activa

De overlopende activa kan als volgt worden weergegeven:

Overlopende activa	2023	2022
Vooruitbetaalde bedragen	480	443
Nog te ontvangen bedragen	1.111	1.046
Overige nog te ontvangen bedragen (verhaalbare kosten vanuit particuliere complexen) *	796	1.179
Te ontvangen voorschotten overheid NL/Europees	6.912	3.153
Totaal	**9.299**	**5.821**

* Dit zijn de particuliere grondexploitaties, waarvoor wij al kosten hebben gemaakt, maar de bijdrage nog niet of gedeeltelijk is ontvangen. Kortom, de bijdrage is “nog te ontvangen”/de gemaakte kosten zijn verhaalbaar.

De in de balans opgenomen nog van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Te ontvangen voorschotten overheid NL/EU	Saldo 31-12-2023
Europese Unie	0
Rijk	3.449
Gemeenten	329
Gemeenschappelijke regelingen	2.893
Provincie	241
Totaal	**6.912**

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Van de balanspost eigen vermogen kan het volgende overzicht worden gegeven:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

	2023	2022
Algemene reserves		
Algemene weerstandsreserve	5.239	5.239
Algemene reserve vrij besteedbaar	25.953	22.631
Bestemmingsreserves		
Bestemmingsreserves met egalisatiefunctie	16.440	16.111
Bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten	4.973	3.166
Overige bestemmingsreserves	1.831	1.711
Subtotaal	**54.436**	**48.858**
Gerealiseerd resultaat algemene dienst	3.658	6.170
Totaal	**58.094**	**55.028**

Van de mutaties in de reserves over 2023 wordt het volgende overzicht gegeven:

	Saldo 01-01-23	Toevoeging via resultaat-bestemming	Onttrekking via resultaat-bestemming	**Overheveling** resultaat 2022	Vermindering ter dekking afschrijving	Saldo 31-12-23
Algemene reserves						
9001 Algemene weerstandsreserve	5.239	0	0	0	0	5.239
9003 Nog nader te bestemmen	28.802	6.290	4.403	1.078	0	29.611
Subtotaal	**34.041**	**6.290**	**4.403**	**1.078**	**0**	**34.850**
Bestemmingsreserves met egalisatiefunctie						
9481 Reserve transities	13.988	317	2.263	39	0	12.003
9504 Reserve opleidingskosten	560	0	64	0	0	496
9512 Reserve afvalstoffenheffing	1.068	120	649	0	0	539
9513 Reserve riool	128	70	0	0	0	198
9514 Reserve personele aangelegenheden	167	126	0	0	0	293
9517 Reserve egalisatiekosten kunst	200	0	0	0	0	200
9534 Reserve kosten opvang vluchtelingen	0	2.711	0	0	0	2.711
Subtotaal	**16.111**	**3.344**	**2.976**	**39**	**0**	**16.440**
Bestemmingsreserves ter dekking van afschrijvingslasten						
9462 Reserve uitbreiding/vernieuwing sporthal de hoef	186	0	0	0	23	163
9485 Reserve. Ondergrondse afvalberging	59	0	0	0	10	49
9487 Reserve Bouw gemeentewerf	283	0	0	0	32	251
9489 Reserve accommodatie Pr Irene	22	0	0	0	4	18
9498 Reserve aanpassing huisvesting	28	0	0	0	8	20
9503 Reserve afschrijvingslasten aan-passingen en VRI Cereslaan	57	0	0	0	9	48

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

	Saldo 01-01-23	Toevoeging via resultaat-bestemming	Onttrekking via resultaat-bestemming	**Overheveling** resultaat 2022	Vermindering ter dekking afschrijving	Saldo 31-12-23
9507 Reserve afschrijvingslasten de Kanz	70	0	0	0	5	65
9510 Reserve hypothecaire. geldlening de Stuik	58	0	0	0	6	52
9520 Reserve afschrijving KV Altior	113	0	0	0	11	102
9521 Reserve afschrijving KV prinses Irene	99	0	0	0	10	89
9522 Reserve afschrijving aanpassing werkruimten	100	0	0	0	10	90
9523 Reserve afschrijving akoestiek 't Vijfeiken	37	2	0	0	2	37
9524 Reserve afschrijving vervanging toplaag kunstgrasveld HVCH	358	0	0	0	36	322
9525 Reserve afschrijving Traverse 3e fase	1.500	0	0	0	0	1.500
9526 Reserve huisvesting de Misse	34	50	0	0	0	84
9527 Reserve afschrijving verduurzaming OV 2022	62	0	0	0	0	62
9528 Reserve afschrijving	100	0	0	0	0	100
9530 Reserve afschrijving Kromstraat 2 Nistelrode	0	1.777	0	0	71	1.706
9531 Reserve afschr Flexwoningen Schoonstraat	0	215	0	0	0	215
9532 Reserve afschr Herinrichting Schoonstr H	0	0	0	0	0	0
9533 Reserve afschr verduurzaming gem gebouwen	0	0	0	0	0	0
Subtotaal	**3.166**	**2.044**	**0**	**0**	**237**	**4.973**
Overige bestemmingsreserves						
9471 Volkshuisvesting	20	0	0	0	0	20
9477 Uitv progr reconstr agrar sector	307	0	0	25	0	282
9493 Reserve parkeerbeleid	8	0	0	0	0	8
9500 Reserve maatschappelijk ondersteuningsfonds	126	0	6	0	0	120
9506 Reserve landschapskwaliteits-verbetering	487	156	0	3	0	640
9518 Reserve ICT in eigen beheer	363	0	0	27	0	336
9519 Reserve exploitatie 2020-2023	400	0	400	0	0	0
9529 Reserve programma dienstverlening		600	174			425
Subtotaal	**1.711**	**756**	**581**	**55**	**0**	**1.831**
Aansluiting op afrondingen	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**55.028**	**12.434**	**7.960**	**1.172**	**237**	**58.094**
Aansluiting op resultaat	-6.170					**-3.658**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

	Saldo 01-01-23	Toevoeging via resultaat-bestemming	Onttrekking via resultaat-bestemming	**Overheveling** resultaat 2022	Vermindering ter dekking afschrijving	Saldo 31-12-23
	48.858					**54.436**

Algemene reserves

Algemene weerstandsreserve (9001)

Deze reserve heeft als functie het bieden van weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's van de gemeente. De omvang wordt bepaald aan de hand van jaarlijkse risicoanalyses. Een wijziging van de omvang vindt plaats, door onttrekking uit of storting naar, de algemene reserve vrij besteedbaar (reserve nog nader te bestemmen). De omvang van de algemene weerstandsreserve is per ultimo 2023 € 5.238.667,-. Als gevolg van de berekening van de weerstandsreserve (zie paragraaf B) is de weerstandsreserve ongewijzigd gebleven.

Saldo per 1-1-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo per 31-12-2023
5.238.667	0	0	5.238.667

Algemene reserve vrij besteedbaar (9003)

Dit betreft de reserve nog nader te bestemmen. Deze reserve wordt gevormd uit de jaarrekeningresultaten. Het inzetten van de reserve is vrij en vooral gericht op het dekken van incidentele uitgaven.

Saldo per 1-1-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo per 31-12-2023
28.801.951	6.289.590	5.480.644	29.610.897

In de nota reserves en voorzieningen is als richtlijn voor de hoogte van deze reserve 10% van het balanstotaal bepaald. Het balanstotaal per 31 december 2023 bedraagt € 92.024.450,-, waardoor de streefwaarde van deze reserve maximaal € 9.202.445,- is. De omvang van de reserve nog nader te bestemmen is per ultimo 2023 € 29.610.897,-. Dit is inclusief het rekeningsaldo 2023. Hierbij is nog geen rekening gehouden met budgetoverhevelingen of al eerder toegekende oormerken van de raad.

De in 2023 plaatsgevonden mutaties van meer dan € 25.000,- op de reserve nog nader te bestemmen zijn in de onderstaande tabel opgenomen:

	Toevoegingen	Onttrekkingen
Voordelig saldo jaarrekening 2023 (resultaat op algemene dienst)	3.658.193	
Voordelig saldo jaarrekening 2023 (resultaat op bouwgrondexploitatie)	1.659.065	
Onderuitputting afschrijving investeringensplannen	121.844	
Overschot MJOP gebouwen	121.764	
Vorming reserve afschrijving Kromstraat		1.777.098
Omgevingswet Implementatietraject		632.470
Vorming reserve programma dienstverlening		600.000
Energietoeslag		495.828

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

	Toevoegingen	Onttrekkingen
Vorming reserve flexwoningen Schoonstraat		215.000
Compensatie regeling energielasten non-profit organisaties		123.786
Extra dotatie technische voorzieningen sportparken		120.500
Gemiste inkomsten Hoogbouw		120.000
Plankosten de Wildhorst		80.000
Vorming voorziening opbreekkosten Schoonstraat		75.000
Bronsschat		50.000
Juridische kosten Wildhorst		47.724
Erfgoedvisie 2023		38.488
Duurzaamheid klimaatmiddelen		38.379
Taskforce Ruimtelijke Ordening		37.998
Bijdrage ramp Turkije / Syrië		32.266
Koplopersgroep clientondersteuning		25.047

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn eigen vermogensbestanddelen die voor een specifiek doel zijn aangewezen en waar de raad de mogelijkheid heeft de bestemming hiervan te wijzigen.

De bestemmingsreserves bestaan uit:

1. Bestemmingsreserves met een egalisatiefunctie voor zowel tarieven als kosten;
2. Bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten;
3. Overige bestemmingsreserves.

Bestemmingsreserves met egalisatiefunctie

Er is sprake van een egalisatiereserve als een bestemmingsreserve is ingericht voor het egaliseren van schommelingen in tarieven en kosten. De volgende bestemmingsreserves met egalisatiefunctie zijn per 31 december 2023 aanwezig bij Gemeente Bernheze:

9481 Reserve transities

Deze reserve is in het verleden gevormd ter dekking van de incidentele invoeringskosten Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). In de raadsvergadering van 3 juli 2014 is besloten deze reserve te verbreden tot de reserve transities en deze reserve in te zetten ter egalisatie van de kosten voortvloeiende uit de transitie AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet. Op 28 mei 2015 besloot uw raad het college te mandateren uitgaven te doen ten laste van deze reserve en de beschikking over de reserve te rapporteren via de bestuursrapportage en de jaarrekening. De uitgaven ten laste van deze reserve moeten het gevolg zijn van de drie decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet (onder andere uitvoeringskosten zoals zorg in natura en PGB, personele kosten.

9504 Reserve opleidingskosten

Deze reserve dient ter egalisatie van opleidingskosten van het ambtelijke apparaat. De voeding vindt plaats uit de restantbudgetten opleidingskosten bij de jaarafsluiting.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

9512 Reserve afvalstoffenheffing
Het doel van deze reserve is om het afvaltarief en incidentele uitgaven te egaliseren. Een voordelig jaarsaldo vanuit de afvalexploitatie wordt toegevoegd aan de reserve. Wanneer de reserve meer dan € 150.000,- groot is, kan een teruggave plaatsvinden aan de burgers. Naast deze buffer moet echter nog wel rekening worden gehouden met lopende verplichtingen.

9513 Reserve riool
Deze reserve saldeert de lasten en baten binnen de rioolexploitatie. Een voordelig jaarsaldo vanuit de rioolexploitatie wordt toegevoegd aan de reserve en bij een nadelig saldo wordt dit uit de reserve onttrokken ten gunste van de exploitatie.

9514 Reserve personele aangelegenheden
Deze reserve dient voor het dekken van kosten inzake personele aangelegenheden.

9517 Reserve egalisatiekosten kunst
Het doel van deze reserve is om als gemeente actief te zijn en het als taak te zien om beeldende kunst in de openbare ruimte te stimuleren, te realiseren en te onderhouden.

9534 Reserve kosten opvang vluchtelingen
In de 2de tussentijdse rapportage 2023 besloot uw raad een egalisatiereserve te vormen vanuit het overschot op de specifieke uitkering bekostigingsregeling opvang Oekraïne. Deze gelden bestemmen we om accuraat te kunnen handelen bij vervanging van de huidige tijdelijke locaties.

Bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten
Er is sprake van een bestemmingsreserve ter dekking van kapitaallasten wanneer deze reserve is gevormd om de kapitaallasten die op onderdelen in de exploitatie drukken geheel of gedeeltelijk te dekken. De volgende bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten zijn per 31 december 2023 aanwezig bij Gemeente Bernheze:

9462 Reserve uitbreiding/vernieuwing sporthal de Hoef
Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten realisatie sporthal Overbeek te Nistelrode.

9485 Reserve ondergrondse afvalberging
Het doel van deze reserve is om de afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investeringen van ondergrondse afvalpunten in de kernen te dekken.

9487 Reserve bouw gemeentewerf
De verkoop van grond als gevolg van de bouw brandweerkazerne /gemeentewerf mag op basis van het Besluit Begroten en Verantwoorden niet in mindering worden gebracht op de investering, derhalve is deze gestort in een reserve welke gedurende de afschrijvingstermijn vrijvalt ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

9489 Reserve accommodatie Prinses Irene

Het doel van deze reserve is dekking van de afschrijvingslasten verbonden aan de renteloze lening aan RKSV Prinses Irene. Aan het eind van de looptijd van deze lening is de reserve nihil.

9498 Reserve aanpassing huisvesting

Deze reserve dient per dekking van de afschrijvingslasten van aanpassingen en voorzieningen in de centrale huisvesting.

9503 Reserve afschrijvingslasten aanpassing VRI Cereslaan

Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de investering VRI Cereslaan.

9507 Reserve afschrijvingslasten de Kanz

Deze reserve dient ter gedeeltelijke dekking van de afschrijvingslasten van de nieuwbouw van brede school de Kanz in Nistelrode.

9510 Reserve hypothecaire geldlening de Stuik

Deze reserve dekt de jaarlijkse subsidie die wordt verstrekt aan het gemeenschapshuis de Stuik. Deze subsidie wordt verstrekt ter vergoeding van de jaarlijkse aflossing van een door de Stuik aangegane hypothecaire geldlening voor de realisatie van het project “Samen onder één dak).

9520 Reserve afschrijving KV Altior

Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de vervanging van de toplaag van het kunstgras van KV Altior.

9521 Reserve afschrijving KV Prinses Irene

Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de vervanging van de toplaag van het kunstgras van KV Prinses Irene.

9522 Reserve afschrijving aanpassen werkruimten

Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de investering van de aanpassing van de werkruimten in het gemeentehuis.

9523 Reserve afschrijving akoestiek ‘t Vijfeiken

Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de investering verbeteren akoestiek sporthal Vijfeiken.

9524 Reserve afschrijving toplaag kunstgrasveld HVCH

Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de vervanging van de toplaag van het kunstgrasveld van VV HVCH.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

9525 Reserve afschrijving Traverse HD 3e fase
Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de 3de fase Traverse Heeswijk-Dinther.

9527 Reserve afschrijving verduurzaming OV 2022
Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten op de vervanging en verduurzaming van de openbare verlichting (masten en armaturen).

9528 Reserve afschrijving nieuwbouw/renovatie Op Weg
In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Bernheze 2021 – 2025 (IHP) zijn de gewenste ontwikkelingen voor het gebouw van basisschool Op Weg in Vorstenbosch beschreven. De ontwikkelingen uit het IHP zijn vertaald in het investeringsplan. Voor 2022 zijn voor € 100.000,- aan voorbereidingskosten beschikbaar gesteld, waarbij een reserve is gevormd ter dekking van de kapitaallasten van deze kosten.

9530 Reserve afschrijving Kromstraat 2 Nistelrode
Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van het pand Kromstraat 2 te Nistelrode

9531 Reserve afschrijving Flexwoningen Schoonstraat
Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de flexwoningen aan de Schoonstraat.

9532 Reserve afschrijving Herinrichting Schoonstraat te Heesch
Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten herinrichting Schoonstraat te Heesch.

9533 Reserve afschrijving verduurzaming gemeentelijke gebouwen
Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten verduurzaming gemeentelijke gebouwen.

Overige bestemmingsreserves

De volgende overige bestemmingsreserves zijn per 31 december 2023 aanwezig bij Gemeente Bernheze:

9471 Reserve volkshuisvesting
Deze reserve dient ter financiering van volkshuisvestingsdoelen. Deze reserve is in 2020 gesaneerd. Er is een bedrag in de reserve gehouden voor een nog laatst lopende verplichting.

9477 Reserve uitvoering reconstructie agrarische sector
Deze reserve dekt de uitgaven van de uitvoering van de reconstructie agrarische sector. Deze reserve loopt tot het programma is afgerond en daarmee de reserve is uitgeput.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

9493 Reserve parkeerbeleid
Deze reserve dient ter dekking van de kosten voor de aanleg van parkeervoorzieningen in Bernheze.

9500 Reserve maatschappelijk ondersteuningsfonds
De reserve maatschappelijk ondersteuningsfonds heeft als doel een afgebakende doelgroep, de zogenaamde schrijnende gevallen, individuele noodhulp, een overbruggingsregeling en het versterken en verdiepen van de bestaande aanpak te bieden. Een burger van Bernheze die behoort tot de doelgroep kan een beroep doen op dit fonds als de hulp niet geboden kan worden via bestaande regelingen, onder andere minimabeleid.

9506 Reserve landschapskwaliteitverbetering
Deze reserve is ingesteld om op basis van provinciale richtlijnen uitvoering te geven aan de landschapskwaliteitsverbetering.

9518 Reserve ICT in eigen beheer
In 2018 is de beoogde samenwerking op ICT binnen BLOU beëindigd. Voor de incidentele kosten die het zelfstandig uitvoeren van onze ICT met zich meebrengen is in 2018 een reserve gevormd.

9519 Reserve exploitatie 2020-2023
In de primitieve begroting 2020 is een reserve toegevoegd van € 1,6 miljoen. Deze is bedoeld ter dekking van de exploitatie 2020 tot en met 2023. Dit betekent dat vier jaar lang jaarlijks € 400.000,- vrijvalt ten gunste van de exploitatie.

9526 Reserve huisvesting de Misse
De verhuuropbrengsten van de tweede verdieping boven de Pas zijn toegevoegd aan deze nieuwe reserve. Dit is besloten met vaststelling van de tussentijdse rapportage in 2022. De reserve dient ter dekking van toekomstige afschrijvingslasten en/of incidentele kosten als gevolg van het gebouw.

9529 Reserve programma dienstverlening
In 2023 stemde de raad in met het programma dienstverlening. De bestaande budgetten zijn voor de kwaliteitsimpuls niet toereikend. De raad besloot voor deze kwaliteitsimpuls een budget beschikbaar te stellen van € 600.000 en hiervoor een egalisatiereserve te vormen omdat het project een doorloopperiode heeft van 2023-2025. De gemeenteraad heeft het college gemandateerd om over deze reserve te beschikken.

Voorzieningen

Voor de voorzieningen bestaat een verplichte indeling:
1. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's;
2. Voorzieningen voor het egaliseren van kosten (op basis van plannen);
3. Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifieke besteding;

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

4. Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven.

Voor mutaties in de voorzieningen wordt het volgende overzicht gegeven:

Voorzieningen		Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2023
Verplichtingen, verliezen en risico's						
9765	Pensioen wethouders	3.442	163	0	91	3.514
9816	Personele verplichtingen	126	0	0	0	126
9822	Voorziening verlofsparen	0	449	0	0	449
9823	Voorziening opbreekkosten flexwoningen Schoonstraat	0	75	0	0	75
Subtotaal		**3.568**	**687**	**0**	**91**	**4.164**
Egalisatievoorzieningen						
9711	Onderhoud velden sportparken	72	0	0	49	23
9723	Groot onderhoud bruggen	29	19	0	11	37
9731	Molen Nistelrode	86	12	0	22	76
9732	Molen Vorstenbosch	72	9	0	3	78
9735	Kunstwerken	77	17	0	2	92
9736	Achterstallig onderhoud kunstwerken	70	0	0	0	70
9775	Technische voorziening sportparken	129	152	0	4	277
9784	Onderhoud gemeentelijke accommodaties	3.331	297	0	340	3.288
9819	Voorziening begraafplaats Loo N'rode	613	-34	0	0	579
Subtotaal		**4.479**	**472**	**0**	**431**	**4.520**
Van derden verkregen middelen met specifieke besteding						
9611	Onderhoud riolering	4.731	596	0	523	4.804
9810	Bonus begeleid werken	10	0	0	0	10
9820	RVR verbetering kwaliteit	559	291	0	142	708
Subtotaal		**5.300**	**887**	**0**	**665**	**5.522**
Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven						
	Niet aanwezig					
Totaal		**13.347**	**2.046**	**0**	**1.187**	**14.206**

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

9765 Voorziening pensioen wethouders

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de pensioenverplichtingen van de (gewezen) wethouders. De in 2001 gewijzigde Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) maakt het mogelijk dat gewezen wethouders hun pensioen afkopen. Dit kan betekenen dat gemeenten voor onverwacht grote uitgaven komen te staan. Deze voorziening moet gelijk zijn aan de

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

achterliggende betalingsverplichting van pensioenen wethouders. Het niveau van de voorziening wordt jaarlijks aangepast aan de actuariële waarde van de opgebouwde pensioenen.

9816 Voorziening personele verplichtingen
Deze voorziening is bedoeld voor onderliggende contracten en verplichtingen voor personele aangelegenheden.

9822 Voorziening verlofsparen
Het doel van deze voorziening is om het opgebouwde verlof en eventueel af te bouwen verlof te kunnen compenseren.

9823 Voorziening opbreekkosten flexwoningen Schoonstraat
Deze voorziening dekt de kosten die gaan plaatsvinden als de tijdelijke flexwoningen weer worden afgebroken.

Voorzieningen voor het egaliseren van kosten (op basis van plannen)

9711 Voorziening onderhoud velden sportparken
Het doel van deze voorziening is om de kosten voor het groot onderhoud van velden van de sportparken te egaliseren. Dit is gebaseerd op basis van het onderhoudsplan buitensportvelden.

9723 Voorziening onderhoud bruggen
Het doel van deze voorziening is om de kosten voor het onderhoud van bruggen te egaliseren. Dit is gebaseerd op basis van het beleidsplan bruggen.

9731 Voorziening molen Nistelrode
Deze voorziening voorziet in de dekking van de kosten voor het onderhoud aan de molen Nistelrode. Dit is gebaseerd op basis van een meerjarig onderhoudsplan.

9732 Voorziening Molen Vorstenbosch
Deze voorziening voorziet in de dekking van de kosten voor het onderhoud aan de molen Vorstenbosch. Dit is gebaseerd op basis van een meerjarig onderhoudsplan.

9735 Voorziening kunstwerken
Het doel van deze voorziening is om de kosten van het meerjarig onderhoud aan kunstwerken te egaliseren en te dekken. Dit is gebaseerd op basis van een meerjarig onderhoudsplan.

9736 Achterstallig onderhoud kunstwerken
Op basis van de Notitie Materiële Vaste Activa van de commissie BBV dient voor achterstallig onderhoud waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties op basis van artikel 44 lid 1a BBV een voorziening te worden gevormd.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

9775 Voorziening technische voorziening sportparken
Het doel van deze voorziening is om de kosten van planmatig onderhoud aan de technische voorzieningen van sportparken te egaliseren en te dekken. Dit is gebaseerd op basis van een meerjarig onderhoudsplan.

9784 Voorziening onderhoud gemeentelijke accommodaties
Het doel van deze voorziening is om de kosten van planmatig onderhoud aan de gemeentelijke accommodaties te egaliseren en te dekken. Dit is gebaseerd op basis van een meerjarig onderhoudsplan.

9819 Voorziening begraafplaats Loo
Het doel van deze voorziening is om de (toekomstige) onderhoudsuitgaven van begraafplaats Loo te egaliseren en te dekken.

Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met een specifieke besteding

9611 Voorziening onderhoud riolering
De kapitaaluitgaven van het onderhoud van de riolering alsmede de toekomstige vervangingsinvesteringen zijn onderdeel van het tarief. Voor dat deel van de verkregen middelen geldt een specifieke besteding en wordt een voorziening gevormd.

9810 Voorziening bonus begeleid werken
Met deze voorziening worden de opleidingskosten gedekt van de werkplekken voor IBN-gedetacheerden (begeleid werken).

9819 Voorziening begraafplaats Loo te Nistelrode
Deze voorziening voorziet in de dekking van de toekomstige kosten van deze begraafplaats. De omvang van deze voorziening wordt jaarlijks getoetst door middel van een exploitatieopzet voor de komende 20 jaar.

9820 RVR verbetering kwaliteit buitengebied
Met de provincie hebben wij een overeenkomst gesloten en middelen ontvangen in verband met de realisatie van ruimte-voorruimte-woningen in het buitengebied. Hier mogen wij kosten mee dekken voor de verdere ontwikkeling van het buitengebied. We hebben de verplichting dit binnen twee jaar te realiseren.

Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing kan worden geheven

Momenteel zijn er geen voorzieningen aanwezig die vallen onder deze indeling.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Vaste schulden, looptijd > 1 jaar

De vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar zijn onderverdeeld in de volgende onderdelen:

- obligatieleningen
- onderhandse leningen
- door derden belegde gelden
- waarborgsommen

Hiervan kan het volgende overzicht worden gegeven:

Vaste schulden, looptijd > 1 jaar	Saldo 1-1-2023	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Obligatieleningen	0	0	0	0
Onderhandse leningen	18.882	0	17.636	1.246
Door derden belegde gelden	0	0	0	0
Waarborgsommen	138	58	13	183
Totaal	**19.020**	**58**	**17.649**	**1.429**

Voor een overzicht van de onderhandse leningen wordt verwezen naar het overzicht geldleningen, zoals opgenomen in het bijlagenboek. Dit betreft onder andere een viertal geldleningen van de Nederlandse Waterschapsbank die integraal zijn doorverstrekt aan de woningbouwvereniging De Kleine Meierij. De rentelast van deze leningen in 2023 bedragen € 69.687,-.

De rentelast van de eigen leningen bedraagt in 2023 € 426.554,-. Er is in 2023 geen nieuwe lening afgesloten met een looptijd > 1 jaar.

De waarborgsommen bestaan uit waarborgsommen, waarborgsommen met betrekking tot planschade, inschrijvingen voor bouwkavels en drempelbedragen voor de aanvragen op planschade.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn de volgende posten opgenomen:

Vlottende passiva	2023	2022
Netto vlottende schulden, < 1 jaar	6.039	5.263
Overlopende passiva	13.256	10.281
Totaal	**19.025**	**15.544**

Netto vlottende schulden, < 1 jaar

De netto vlottende schulden, korter dan één jaar zijn onderverdeeld in de volgende onderdelen:

- kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

- kasgeldleningen
- banksaldi
- overige schulden (onder andere crediteuren)

Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen

In 2023 waren er geen door de gemeente afgesloten kasgeldleningen, aangegaan bij openbare lichamen, aanwezig.

Kasgeldleningen

Ultimo 2023 waren er geen door de gemeente afgesloten kasgeldleningen aanwezig.

Banksaldi

Per ultimo hadden alle bankrekeningen een tegoed in rekening-courant.

Overige schulden

Van de overige schulden kan het volgende overzicht worden gegeven:

Overige schulden	2023	2022
Crediteuren	4.902	4.138
Crediteuren sociale zaken	104	134
Betalingen via WVG	990	990
Te betalen IKB	41	
Diverse kleine posten	2	2
Totaal	**6.039**	**5.264**

Overlopende passiva

De samenstelling van de post overlopende activa is als volgt:

Overlopende passiva	2023	2022
Vooruit ontvangen	8	15
Europese/Nederlandse voorschotbedragen	5.102	3.433
Overige vooruit ontvangen bedragen (vanuit particuliere complexen *)	601	582
Nog te betalen	7.545	6.251
Totaal	**13.256**	**10.281**

* Het BBV schrijft voor dat de vooruitontvangen bijdragen vanuit de particuliere grondexploitaties afzonderlijk benoemt in de tabel van de overlopende passiva op de balans. Dit zijn de particuliere grondexploitaties, waarvoor wij al een bijdrage hebben ontvangen, maar de kosten nog geheel of gedeeltelijk gemaakt moeten worden. Kortom, de bijdrage is “vooruitontvangen”.

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Europese/NL voorschotbedragen	Saldo 31-12-2023
Vooruitontv 2023 - Spuk Stim verkeersmaatreg	79
Vooruitontv 2023 - Impulsregeling klimaatadaptie	301
Vooruitontv 2023 - RVO subsidie BS Op Weg	585
Vooruitontv 2023 - sanering verkeerslawaai	84
Vooruitontv 2023 - SPUK aanpak energiearmoede	438
Vooruitontv 2023 - SPUK lokale aanpak isolatie	630
Vooruitontv 2023 - SPUK onderwijsvertrag	3
Vooruitontv 2023 - SPUK ventilatie scholen	327
Vooruitontv 2023 - Rest. non-formeel budget 2023	17
Vooruitontv 2023-Subs verkeersmaatr (E84)	146
Vooruitonv 2023 - LNV subs varkenshoud (L6)	194
Vooruitontv 2023 - flex inzet WB (104) (C210B)	19
Vooruitontv 2023 - flex inzet WB (419) (C210B)	10
Vooruitontv 2023 - flex inzet WB (626) (C210B)	29
Vooruitontv 2023 - SPUK WBI 4de tranche (C9) (111)	65
Vooruitontv 2023 - SPUK WBI 4de tranche (C9)(109)	973
Vooruitontv 2023 - Start bouwimpuls (C105) (568)	6
Vooruitv 2023 - RHA (C209) (113)	55
Vooruitv 2023 - RHA (C209) (114)	79
NTB 2023 - SPUK gala 2023 - niet besteed (H30)	19
SPUK gala - overheveling naar 2024 (H30)	36
Vooruitont 2023 - SPUK Sport 2023	73
Vooruitontv 2023 - SPUK CDOKE (F28)	491
Vooruitontv 2023 - SPUK educatie ontheemde peuters	45
Vooruitontv 2023 - SPUK Stallenpak (C75B)	33
Vooruitontv 2023-SPUK inburgering 2022	133
Vooruitontv 2023-SPUK inburgering 2023	205
Vooruitontv 2023-SPUK onderwijsroute 23	29
Totaal	**5.102**

Waarborgen en garanties

Door de gemeente kunnen garanties worden gegeven met betrekking tot betaling van rente en aflossing van bepaalde geldleningen, aangegaan door woningbouwstichtingen, gesubsidieerde instellingen, gezondheidsinstellingen, verenigingen en stichtingen voor de financiering van hun investeringen.

Er worden nog slechts garanties gegeven afgegeven aan instellingen waarvoor het WFZ (waarborgfonds zorginstellingen) of het WSW (waarborgfonds sociale woningbouw) van toepassing is. Onder de verenigingen is slechts nog één lening opgenomen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen en natuurlijke personen en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening worden weergegeven:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Waarborgen en garanties	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant begin dienstjaar	Restant einde dienstjaar
Woningbouwverenigingen 100%	52.471	100%	43.026	42.350
Woningbouwverenigingen 50%	100.617	50%	89.303	88.133
Subtotaal woningbouwverenigingen	**153.088**	**-**	**132.329**	**130.483**
Verenigingen 100%	335	100%	335	313
Natuurlijke personen (particulieren)*	4.531	100%	1.100	392
Totaal	**157.955**	**-**	**133.429**	**131.187**

In 2023 zijn geen bedragen betaald in het kader van de verleende borgstellingen of waarborgen. In het bijlagendeel is een compleet overzicht opgenomen gespecificeerd per lening. Een splitsing in gewaarborgde lenigen en garantstellingen kan niet worden gegeven. Er zijn in 2023 geen signalen ontvangen die wijzen op eventuele aanspraken in de toekomst.

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente Bernheze is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende verplichtingen, die niet uit de balans blijken. De belangrijkste verplichtingen zijn de volgende:

Niet uit de balans blijkende verplichtingen (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	Totaal
Leasecontracten automatisering	57	20	11	11	**99**

Overige verplichtingen en rechten

Vanuit de “notitie faciliterend grondbeleid” zijn de rechten en plichten die voortvloeien vanuit de facilitaire grondexploitaties verwerkt in deze jaarrekening. Op basis van de huidige stand van zaken zijn de volgende cijfers te benoemen:

- Onder de overlopende passiva hebben we voor € 601.292,84 aan “overig vooruitontvangen” opgenomen. Dit betreffen het grootste deel van de particuliere complexen waarvoor we al wel een vergoeding (exploitatiebijdrage) hebben ontvangen, maar de kosten nog geheel of gedeeltelijk moeten maken.

Onder de overige vorderingen hebben we voor € 796.411,58 aan “overig nog te ontvangen” opgenomen. Dit betreft complexen waarbij een overeenkomst aanwezig is, de vergoeding nog niet is ontvangen en er al wel kosten zijn betaald.

Eigen bijdragen van het Centraal administratiekantoor (CAK)

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat gemeenten geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdrage kunnen verkrijgen.

Wet WNT

De Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector is ingaande 2013 in werking getreden als opvolger van de Wet WOPT (openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Inkomens die hoger zijn dan de voor 2023 gestelde norm ad € 223.000,- moeten openbaar worden gemaakt en worden opgenomen in de financiële jaarverslaglegging. Bij de gemeente Bernheze wordt deze norm, inclusief de dotaties aan de voorzieningen, niet overschreden.

Met dienstbetrekking:

Bedragen x € 1	P.M.M.H. Hurkmans	L.C.A. Kilian-Theunisse
Gegevens 2023		
Functiegegevens	**Gemeentesecretaris**	**Griffier**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12
Deeltijdfactor in fte	1,00	1,00
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	119.223	89.122
Beloningen betaalbaar op termijn	20.312	13.978
Subtotaal	*139.535*	*103.100*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	139.535	103.100
Reden waarom de overschrijding al dan niet in toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2022		
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	114.538	82.836
Beloningen betaalbaar op termijn	20.999	14.155
Subtotaal	**135.537**	**96.991**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Bedragen x € 1	P.M.M.H. Hurkmans	L.C.A. Kilian-Theunisse
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
Bezoldiging	**135.537**	**96.991**

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

Analyse van de afwijkingen

Voor een analyse van de afwijkingen tussen de begroting ná wijziging en het overzicht van baten en lasten wordt verwezen naar de programmaverantwoording. Deze analyse maakt deel uit van de jaarstukken.

Algemeen financieel beleid

Inleiding

De grondslag van deze verantwoording ligt opgesloten in het BBV, Besluit begroten en verantwoorden. Daarnaast is de verordening op de uitgangspunten voor het financiële beleid en het financieel beheer leidend voor het opstellen van de begroting en ook de uitvoering daarvan.

Algemene uitgangspunten

Het financiële beleid is gericht op een bedrijfseconomisch verantwoorde grondslag. Mede bepalend hierbij zijn de wettelijke bepalingen en de richtlijnen van de provincie Noord-Brabant in verband met haar toezichtstaak.

De algemene uitgangspunten bij het formulering van het financieel beleid zijn geweest:
- structurele uitgaven met structurele middelen dekken;
- tarieven kostendekkend;
- de begroting en meerjarenbegroting zijn structureel in evenwicht.

Overzicht baten en lasten 2023

Per programma

De volgende tabel toont baten en lasten over 2023 verdeeld naar de verschillende programma's.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Programma	Lasten			Baten		
	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk Lasten	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk Baten
1 LEEFBARE KERNEN	24.462.795	25.338.894	20.073.429	16.740.921	13.030.190	10.820.634
2 GEZONDE ZORGZAME GEMEENTE	34.762.371	45.829.520	45.988.539	5.171.557	12.367.786	15.506.996
3 KLIMAATBESTENDIG, BIODIVERS EN CIRCULAIRE	6.762.990	8.357.948	7.895.831	6.138.336	6.417.394	6.353.217
4 DUURZAME LANDBOUW EN ECONOMIE	612.555	622.245	568.876	221.735	218.651	131.327
5 WEERBARE EN VEILIGE SAMENLEVING	3.004.070	3.141.468	3.100.815	3.343	63.343	79.842
6 DIENSTVERLENING EN STERKE ORGANISATIE	3.138.700	3.404.071	3.173.294	484.770	489.770	382.964
7 FINANCIEN	2.640.273	2.830.097	2.576.365	136.795	634.745	948.726
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	59.197.484	61.912.933	63.414.269
Overhead	10.007.951	11.221.082	11.177.136	127.010	243.010	321.721
Heffing vennootschapsbelasting	0	214.872	340.218	0	0	0
Bedrag onvoorzien	94.472	33.241	0	0	0	0
Totaal	**85.486.177**	**100.993.438**	**94.894.502**	**88.221.951**	**95.377.822**	**97.959.695**

	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk
Lasten	-85.486.177	-100.993.438	-94.894.502
Baten	88.221.951	95.377.822	97.959.695
Saldo exclusief reserve mutaties	**2.735.774**	**-5.615.616**	**3.065.193**

Reserves per programma	Lasten			Baten		
	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk Lasten	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk Baten
1 LEEFBARE KERNEN	3.307.237	4.715.353	4.658.942	391.763	5.299.534	4.291.860
2 GEZONDE ZORGZAME GEMEENTE	0	316.708	3.027.648	82.196	3.687.586	2.875.187
3 KLIMAATBESTENDIG, BIODIVERS EN CIRCULAIRE	5.814	120.000	189.767	21.073	1.043.137	850.992
4 DUURZAME LANDBOUW EN ECONOMIE	2.391	3.000	0	0	0	4.000
5 WEERBARE EN VEILIGE SAMENLEVING	0	0	0	0	0	0
6 DIENSTVERLENING EN STERKE ORGANISATIE	126.840	726.840	776.894	18.471	1.085.366	946.055
7 FINANCIEN	121.844	121.844	121.844	400.000	400.000	400.000
Totaal Reserves	**3.564.126**	**6.003.745**	**8.775.095**	**913.503**	**11.515.623**	**9.368.094**

Gerealiseerd resultaat	**89.050.303**	**106.997.183**	**103.669.597**	**89.135.454**	**106.893.445**	**107.327.790**

	Primitieve begroting	Begroot na wijzigingen	Werkelijk
Lasten	-89.050.303	-106.997.183	-103.669.597
Baten	89.135.454	106.893.445	107.327.790
Saldo inclusief reserve mutaties	**85.151**	**-103.738**	**3.658.193**

Saldo van incidentele baten en lasten			-1.114.583
Structureel resultaat (overschot + / tekort -)	85.151	-103.738	2.543.610

De gemeente moet volgens de Gemeentewet een overzicht van ‘structureel en reëel evenwicht’ opnemen in de jaarrekening. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn hier nadere regels over vastgelegd. De raad en de financieel toezichthouder zijn daardoor in staat om vast te stellen of er sprake is van een structureel en reëel evenwicht. Van structureel evenwicht is sprake als de structurele (meerjarige) lasten worden gedekt door structurele baten.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Verwijzing naar toelichting

De toelichting met betrekking tot de financiële afwijkingen is terug te vinden achteraan elk programma in Deel I: programmaverantwoording.

Per taakveld

In artikel 24 lid 3d van het Besluiten begroting en verantwoording is opgenomen dat de jaarstukken een bijlage moet bevatten met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

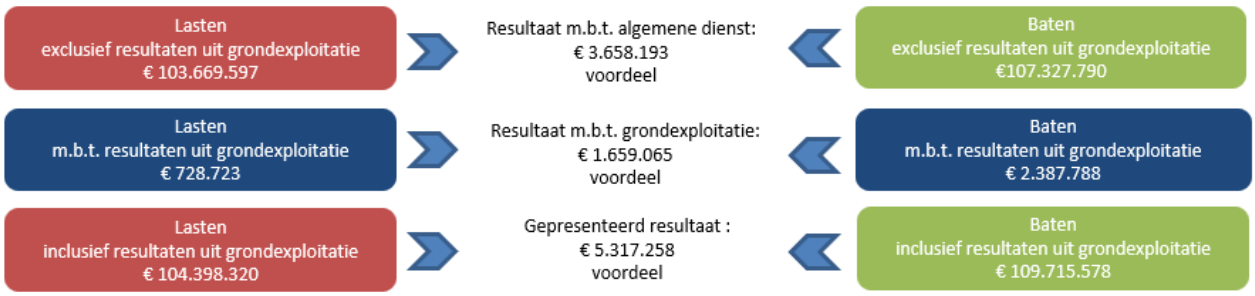
Taakveld	Lasten 2023			Baten 2023			Verschil begroting na wijziging met realisatie		
	Prim.begr	Na wijziging	Werkelijk	Prim.begr	Na wijziging	Werkelijk	Lasten	Baten	Saldo
0.1 BESTUUR	2.116.297	2.224.888	2.140.286	0	0	0	-84.602	0	-84.602
0.2 BURGERZAKEN	1.022.403	1.179.183	1.033.008	484.770	489.770	382.964	-146.175	-106.806	-39.369
0.3 BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN	206.594	296.013	336.490	337.916	338.436	420.992	40.477	82.556	-42.079
0.4 OVERHEAD	10.007.951	11.221.082	11.177.136	127.010	243.010	321.721	-43.946	78.711	-122.657
0.5 TREASURY	90.221	1.295.661	1.961.431	105.736	603.848	926.862	665.770	323.014	342.756
0.61 OZB WONINGEN	438.303	565.945	592.355	4.957.314	4.723.236	4.739.327	26.410	16.091	10.319
0.62 OZB NIET-WONINGEN	0	0	0	2.937.307	3.151.922	3.148.739	0	-3.184	3.184
0.64 BELASTINGEN OVERIG	0	0	0	29.200	36.400	38.296	0	1.896	-1.896
0.7 ALGEMENE UITKERING EN OVERIGE UITKERINGEN GEMEENTEFONDS	0	0	0	51.165.338	53.797.138	55.104.571	0	1.307.433	-1.307.433
0.8 OVERIGE BATEN EN LASTEN	2.206.221	990.982	9.404	0	0	0	-981.578	0	-981.578
0.9 VENNOOTSCHAPSBELASTING (VpB)	0	214.872	340.218	0	0	0	125.346	0	125.346
1.1 CRISISBEHEERSING EN BRANDWEER	2.085.282	2.085.960	2.079.445	0	0	0	-6.515	0	-6.515
1.2 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	918.788	1.055.508	1.021.370	3.343	63.343	79.842	-34.138	16.499	-50.637
2.1 VERKEER EN VERVOER	4.413.192	4.665.457	4.078.398	296.861	455.145	468.366	-587.059	13.221	-600.281
2.2 PARKEREN	0	4.425	4.425	0	0	0	0	0	0
2.5 OPENBAAR VERVOER	2.808	8.670	8.670	0	0	0	0	0	0
3.1 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	311.731	321.691	326.053	6.256	6.256	5.080	4.362	-1.176	5.538
3.2 FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR	188.204	184.511	106.679	190.595	187.511	102.679	-77.832	-84.832	7.000
3.3 BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN	112.620	116.043	136.143	24.884	24.884	23.568	20.100	-1.316	21.416
3.4 ECONOMISCHE PROMOTIE	573.429	721.242	647.641	247.540	343.290	507.910	-73.601	164.620	-238.221
4.1 OPENBAAR ONDERWIJS	1.764	3.228	6.762	0	0	0	3.534	0	3.534
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	1.164.192	1.047.476	985.382	51.355	64.248	132.094	-62.094	67.846	-129.940
4.3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN	1.550.304	1.473.199	1.411.891	336.762	419.384	423.239	-61.308	3.855	-65.162
5.1 SPORTBELEID EN ACTIVERING	247.667	587.308	348.810	289	222.098	202.712	-238.498	-19.386	-219.112
5.2 SPORTACCOMMODATIES	2.334.860	2.759.386	2.404.220	736.162	766.355	856.674	-355.166	90.319	-445.485
5.3 CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE EN	465.980	578.730	446.905	24.337	24.337	24.337	-131.825	0	-131.824
5.4 MUSEA	29.655	25.210	26.779	6.227	6.227	6.228	1.569	1	1.567
5.5 CULTUREEL ERFGOED	165.127	301.239	217.059	10.800	10.800	10.800	-84.180	0	-84.180
5.6 MEDIA	800.110	849.769	849.687	12.141	43.434	43.322	-82	-112	31
5.7 OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE	2.074.479	2.522.096	2.203.428	17.424	139.294	726.266	-318.668	586.972	-905.640
6.1 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	3.240.410	9.077.348	9.154.993	542.146	6.043.005	9.228.290	77.645	3.185.285	-3.107.640
6.2 WIJKTEAMS	3.724.496	4.360.986	4.262.120	0	104.341	262.369	-98.866	158.028	-256.894
6.3 INKOMENSREGELINGEN	6.977.409	9.308.970	9.838.828	4.484.347	5.346.055	5.233.779	529.858	-112.276	642.133
6.4 BEGELEIDE PARTICIPATIE	4.293.738	4.770.589	4.779.912	0	0	5.808	9.323	5.808	3.515
6.5 ARBEIDSPARTICIPATIE	495.500	549.174	528.194	1.000	4.549	1.197	-20.980	-3.352	-17.628
6.6 MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO)	1.062.683	1.059.945	1.079.793	53.784	48.784	46.214	19.848	-2.570	22.418
6.71A HULP BIJ HET HUISHOUDEN (WMO)	2.495.251	2.591.783	2.575.682	0	0	0	-16.101	0	-16.101
6.71B BEGELEIDING (WMO)	2.083.059	2.253.329	2.294.204	0	0	0	40.875	0	40.875
6.71C DAGBESTEDING (WMO)	557.728	554.000	556.566	0	0	0	2.566	0	2.566

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Taakveld	Lasten 2023			Baten 2023			Verschil begroting na wijziging met realisatie		
	Prim.begr	Na wijziging	Werkelijk	Prim.begr	Na wijziging	Werkelijk	Lasten	Baten	Saldo
6.72A JEUGDHULP BEGELEIDING	876.301	1.666.831	1.475.267	0	0	0	-191.564	0	-191.564
6.72B JEUGDHULP BEHANDELING	166.704	93.818	140.137	0	0	0	46.319	0	46.319
6.72C JEUGDHULP DAGBESTEDING	368.770	570.332	578.721	0	0	0	8.389	0	8.389
6.72D JEUGDHULP ZONDER VERBLIJF OVERIG	909.847	904.081	813.954	0	1.459	0	-90.127	-1.459	-88.668
6.73A PLEEGZORG	146.495	206.421	179.355	0	0	0	-27.066	0	-27.066
6.73B GEZINSGERICHT	58.897	80.831	75.124	0	0	0	-5.707	0	-5.707
6.73C JEUGDHULP MET VERBLIJF OVERIG	407.376	660.594	646.179	0	0	0	-14.415	0	-14.415
6.74A JEUGDHULP BEHANDELING GGZ ZONDER VERBLIJF	1.522.823	1.825.434	2.093.374	0	0	0	267.940	0	267.940
6.74B JEUGDHULP CRISIS/LTA/GGZ-VERBLIJF	1.121.916	717.664	823.659	0	0	0	105.995	0	105.995
6.74C GESLOTEN PLAATSING	241.620	182.894	188.736	0	0	0	5.842	0	5.842
6.81A BESCHERMD WONEN (WMO)	0	40.000	21.355	0	316.708	316.708	-18.645	0	-18.645
6.81B MAATSCHAPPELIJKE- EN VROUWENOPVANG (WMO)	34.995	34.995	14.283	0	0	0	-20.712	0	-20.712
6.82A JEUGDBESCHERMING	258.797	497.493	472.806	0	0	3.766	-24.687	3.766	-28.452
6.82B JEUGDRECLASSERING	41.222	50.240	43.840	0	0	0	-6.400	0	-6.400
7.1 VOLKSGEZONDHEID	1.382.155	1.416.623	1.355.444	18.213	116.246	152.496	-61.179	36.250	-97.429
7.2 RIOLERING	2.118.215	2.041.777	2.093.509	2.614.616	2.539.908	2.578.736	51.732	38.828	12.905
7.3 AFVAL	2.951.595	3.495.260	3.470.823	3.517.028	3.528.746	3.398.737	-24.437	-130.009	105.572
7.4 MILIEUBEHEER	1.693.180	2.820.911	2.331.499	6.692	348.740	375.744	-489.412	27.004	-516.416
7.5 BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA	101.218	121.530	75.761	108.750	54.750	60.926	-45.769	6.176	-51.945
8.1 RUIMTE EN LEEFOMGEVING	1.285.284	2.296.065	2.336.056	266.320	301.652	438.705	39.991	137.053	-97.062
8.2 GRONDEXPLOITATIE (NIET-BEDRIJVENTERREINEN)	9.564.941	7.474.198	4.317.631	12.776.527	9.419.389	6.059.908	-3.156.568	-3.359.481	202.914
8.3 WONEN EN BOUWEN	1.775.370	1.969.548	1.376.622	1.722.961	1.043.124	1.099.724	-592.926	56.600	-649.526
0.10 Reserves programma 1	3.307.237	4.715.353	4.658.942	391.763	5.299.534	4.291.860	-56.411	-1.007.674	951.263
0.10 Reserves programma 2	0	316.708	3.027.648	82.196	3.687.586	2.875.187	2.710.940	-812.399	3.523.339
0.10 Reserves programma 3	5.814	120.000	189.767	21.073	1.043.137	850.992	69.767	-192.145	261.911
0.10 Reserves programma 4	2.391	3.000	0	0	0	4.000	-3.000	4.000	-7.000
0.10 Reserves programma 5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10 Reserves programma 6	126.840	726.840	776.894	18.471	1.085.366	946.055	50.054	-139.311	189.365
0.10 Reserves programma 7	121.844	121.844	121.844	400.000	400.000	400.000	0	0	0
Totalen	**89.050.303**	**106.997.183**	**103.669.597**	**89.135.454**	**106.893.445**	**107.327.790**	**-3.327.586**	**434.345**	**-3.761.931**

Onderbouwing jaarrekening resultaat 2023

Resultaat uit reguliere exploitatie (positief)	:	€ 3.658.193,02
+ Resultaat uit saldo winst- en verliesnemingen bouwgrondexploitaties (woningbouw & bedrijventerreinen) (positief)	:	€ 1.659.065,19
Totaal	**:**	**€ 5.317.258,21**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Analyse rekeningsaldo

Deze analyse betreft afwijkingen in de jaarrekening van € 100.000,- of meer.

	Verklaring van het resultaat over 2023	Incidenteel	Structureel
	In eerder stadium gerapporteerd aan raad		
	Saldo primitieve begroting 2023 inclusief wijzigingen 2022 na opmaak begroting 2023		-85.151
1.	1ste Tussentijdse rapportage 2023	-307.714	389.378
2.	2de Tussentijdse rapportage 2023	966.215	-19.655
	Dekking tussentijdse rapportage uit stelpost inflatiecorrectie	**-658.501**	**-369.723**
	Overige afwijkingen in jaarrekening (nog niet gerapporteerd aan de raad)		
3.	Lagere dotatie voorziening pensioenen wethouders a.g.v. aanpassing rekenrente en hogere kosten salarissen (voormalige) wethouders	-98.204	
4.	Hogere opbrengsten verkoop gronden	-106.623	
5.	Vertraging interventies vanuit programma dienstverlening	-143.347	
6.	Vertraging implementatie Wet Openbare Overheid (Woo)	-119.775	
7.	Boeterente aflossing geldlening	342.756	
8.	Hogere uitkering decembercirculaire gemeentefonds	-1.307.433	
9.	Overige baten en lasten (onbenutte deel post onvoorzien en stelpost accres)	-981.578	
10.	Berekening 2023 VPB (2022 nog niet definitief)	125.346	
11.	Hogere opbrengsten toeristenbelasting	-167.641	
12.	Vertraging verkenning toekomst sportparken Heeswijk-Dinther en lagere uitgaven combinatiefuncties	-218.903	
13.	Ontvangen erfpachten en verlaging omvang voorziening dubieuze debiteuren	-597.124	
14.	Minder afname uren ODBN	-168.619	
15.	Dotatie voorziening verlofsparen	449.181	
16.	Energietoeslag minima	770.325	
17.	Specifieke uitkering voor IZA-doelen 2023-2026	-252.939	
18.	Lagere afschrijvingslasten a.g.v. vertraging in de uitvoering van investeringen	-402.884	
19.	Loonkosten personeel / Continuïteitsregeling	213.544	
20.	Rentevoordeel omslagrente	-332.570	
	Diverse kleinere mutaties (< € 100.000)	-576.554	
	Saldo (incidenteel / structureel)	**-3.573.042**	**-85.151**
	Voordelig saldo jaarrekening algemene dienst	-3.658.193	
	Voordeling saldo resultaat bouwgrondexploitatie	-1.659.065	
	Voordelig jaarrekeningresultaat 2023	**-5.317.258**	

(- = voordeel / + = nadeel)

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Eerder gerapporteerd aan de raad

Eerste tussentijdse rapportage 2023

Het voordelige resultaat van € - 81.664,- (€ - 307.714,- incidenteel en € 389.378,- structureel) bij de Eerste tussentijdse rapportage 2023 ontstaat voornamelijk door:

Algemene uitkering	-595.485
Rente opbrengsten schatkistbankieren en renteomslag	-516.352
Kosten vennootschapsbelasting (voorlopige afrekening 2022 + voorlopig 2023)	214.872
Bijstelling kosten BSOB 1e begrotingswijziging 2023 BSOB	77.824
Hogere indexering budgetten groenbestekken	85.734
Wijziging begroting 2023 ODBN a.g.v. CAO ontwikkeling	91.205
Prijsstijgingen ICT budgetten	92.570
Overige afwijkingen < € 90.000	467.968
Totaal afwijkingen (- = voordeel / + = nadeel)	**-81.664**

Tweede tussentijdse rapportage 2023

Het nadelige resultaat van € 946.560,- (€ 966.215,- incidenteel en € - 19.655,- structureel) bij de Tweede tussentijdse rapportage 2023 ontstaat voornamelijk door:

Algemene uitkering – uitkomsten mei- en septembercirculaire 2023	-964.618
Onderwijsachterstandenbeleid	-163.000
Vrijval POK-middelen	-99.459
Daling opbrengsten leges	660.000
Kosten aflossen geldlening (boeterente)	767.901
Kosten sociale zaken - uitvoerings- en programmakosten	527.443
Kosten organisatie extra 2de Kamerverkiezingen	100.500
Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (GALA-middelen)	-349.009
Afrekening jaarrekening 2022 Ons welzijn	-178.927
Bijstellen budget salarissen a.g.v. CAO-ontwikkelingen 2023	650.000
Financiële gevolgen wijziging kaders lease hardware en software	178.017
Afwijkingen < € 80.000	-182.288
Totaal afwijkingen (- = voordeel / + = nadeel)	**946.560**

Nog niet gerapporteerd aan de raad

Lagere dotatie voorziening pensioenen wethouders

De pensioenregeling voor de politieke ambtsdragers is geregeld in de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA). Gemeenten en provincies zijn op grond van artikel 44 van het

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht een APPA-voorziening op te nemen. Als gevolg van de bijstelling van de rekenrente naar boven is de dotatie echter € 113.944 lager dan geraamd. Daarnaast vallen de salariskosten € 23.454 hoger uit dan geraamd.

Opbrengsten uit grondverkopen

In 2023 hebben we een perceel grond verkocht aan de Kanaaldijk Noord. Dit levert een incidenteel voordeel op van circa € 85.000, daarnaast nog wat kleinere voordelen van in totaal € 20.000.

Vertraging interventies vanuit programma dienstverlening

Aan het begin van 2023 hebben we een reële inschatting gemaakt voor de uitgaven van het programma dienstverlening. Hierbij is toen ook aangegeven dat de kosten anders konden uitvallen dan geraamd. Gebleken is dat een aantal beoogde interventies nog niet passend waren op dit moment in het programma. Andere onderwerpen en daarbij behorende projecten hebben voorrang gekregen. Daarnaast is er vanuit de organisatie op de algemene pot Innovatie en Flexibiliteit minder aanspraak gedaan door gaande ontwikkelingen in de organisatie.

Minder uitgaven invoering Wet open overheid (Woo)

In 2023 hebben we de consequenties van de Wet open overheid in beeld gebracht. De kosten hiervoor waren zeer beperkt. In 2024 pakken we dit verder op: we schaffen software aan en er komt extra ambtelijke capaciteit.

Boeterente aflossing geldlening

In 2023 hebben we een lening afgelost. Hierover informeerden wij uw raad in de 2de Tussentijdse rapportage. Na het vaststellen van de Tussentijdse rapportage op 14 december 2023 is gebleken dat de kapitaalrente dusdanig is gedaald dat de agio € 312.000 hoger uitviel. Daarnaast nog wat kleinere rentenadelen van € 30.000.

Hogere uitkering decembercirculaire Algemene uitkering

In december ontvingen we de decembercirculaire. Deze circulaire gaf een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Hierover informeerden wij uw raad via een notitie ter informatie. Dit positieve resultaat is voornamelijk het gevolg van een vergoeding voor de invoeringskosten omgevingswet, meerkosten Oekraïne en de vergoeding voor de uitvoering van de energietoeslag 2023 . Daarnaast werden er nog wat kleinere bijstellingen gedaan.

Overige baten en lasten

De onderschrijding van de post algemene baten en lasten is het gevolg van:

- het onbenutte deel van de stelpost accres gemeentefonds
  I.v.m. de verlaging van de algemene uitkering in 2026 hebben we uit voorzichtigheidsprincipe niet de volledige inkomsten uit de algemene uitkering ingezet door een stelpost op te nemen. Dit om te voorkomen dat we nu verplichtingen aangaan

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

waarvoor vanaf 2026 geen dekkingsmiddelen meer beschikbaar zijn. In de begroting hadden we een stelpost opgenomen van € 1,9 miljoen. Deze stelpost hebben we gedurende 2023 o.a. ingezet ter dekking van negatieve resultaten van de twee tussentijdse rapportages € 1.028.000,-. Ultimo 2023 is het restant € 822.000,-.

- het onbenutte deel van de post onvoorzien
- daarnaast zijn een aantal voorgenomen investeringen nog niet gevoteerd/tot uitvoering gekomen waardoor er een voordeel ontstaat op de geraamde afschrijvingslasten.

Vennootschapsbelasting 2022 en 2023

De definitieve afrekening voor 2022 is nog niet bekend, maar melden we al in de eerste tussenrapportage. Bij de primaire begroting ramen we de vennootschapsbelasting niet. Over 2023 betaalde we een voorlopige aanslag. Hebben we gemeld in de eerste tussenrapportage. De laatste berekening voor 2023 leid nu tot een verschil van € 125.346,-

Hogere opbrengsten toeristenbelasting

Door uitgevoerde onderzoeken naar verblijflocaties en verblijven in 2023, zijn over de jaren 2020-2022 nog extra opbrengsten ad € 181.000,- toeristenbelasting ontvangen. De uitgevoerde onderzoeken leiden tot niet geraamde kosten van € 14.000,-. De geraamde opbrengsten 2023 verwachten wij te realiseren. De definitieve opbrengsten 2023 worden in 2024 ontvangen.

Vertraging verkenning toekomst sportparken Heeswijk-Dinther en lagere uitgaven combinatiefuncties

Voor het budget ten behoeve van ‘Verkenning toekomst sportparken Heeswijk-Dinther’ loopt momenteel de aanbesteding. De opdracht wordt in 2024 gegeven.
We ontvangen sinds een aantal jaren voor het aanstellen van combinatiefunctionarissen een budget via de algemene uitkering. Het heeft enige tijd geduurd voordat we deze cofinancieringstaakstelling hadden gerealiseerd. Hierdoor is de besteding van deze middelen achter gebleven.

Exploitatie recreatieve voorzieningen erfpachtcanon de Wildhorst

Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel ramen we in de begroting geen structurele inkomsten van pacht en huur voor de Wildhorst. Gedurende het jaar vindt door middel van de tussentijdse rapportages een bijstelling plaats van de opbrengsten tot dat moment. Inmiddels zijn er nog meer huurders / erfpachters die aan hun verplichtingen hebben voldaan. Bij de inventarisatie van dubieuze debiteuren blijkt, ook door betalingen van erfpachten, dat de omvang van dubieuze debiteuren lager is. Hierdoor is de voorziening dubieuze debiteuren verlaagd.

Lagere uitgaven ODBN door minder afname uren

De verwachtingen op basis van de werkplanning 2023 zijn niet gerealiseerd. Moeite om vacatures in te vullen speelt ook binnen de ODBN. Afrekening van basis- en overige verzoektaken heeft al plaatsgevonden.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Dotatie voorziening verlofsparen

Door de invoering van de spaarverlofregeling kunnen medewerkers bepaalde uren omzetten naar spaarverlof. Het spaarverlof is een verplichting van niet-gelijke omvang. Hiervoor moet op basis van het Besluit begroting en verantwoording een voorziening worden gevormd. Hiermee was in de begroting geen rekening gehouden.

Energietoeslag minima

In de decembercirculaire 2023 hebben we de laatste tranche ontvangen voor dekking van de kosten van de energietoeslag. Deze hebben we niet meer kunnen verwerken in de raming waardoor dit op het budget minimabeleid tot een overschrijding leidt.

Specifieke uitkering voor IZA-doelen 2023-2026

Na de 2de tussentijdse rapportage ontvangen we een uitkering voor de realisatie van de IZA-doelen. Deze middelen hebben we ingezet voor dekking van bestaande activiteiten die voldoen aan de voorwaarden van de IZA-doelen. Hierdoor ontstaat een voordeel in de exploitatie.

Lagere afschrijvingslasten

Op gevoteerde investeringen die in 2023 nog niet zijn (volledig) gerealiseerd wordt volgens de financiële verordening niet afgeschreven. Hierdoor zijn de afschrijvingslasten lager dan geraamd.

Loonkosten personeel / continuïteitsregeling

Ook in 2023 hadden wij te maken met een verloop in personeel. Daarnaast bleek invulling van de ontstane vacatures moeizaam te verlopen. In 2022 hebben wij uw raad door middel van een Notitie ter informatie geïnformeerd over de werking van de continuïteitsregeling. Deze regeling is ingevoerd om de continuïteit van de dienstverlening bij ziekten en vacatures te borgen. De regeling leidt echter wel tot meerkosten (hogere kosten van externe inhuur ten opzichte van eigen personeel en bij ziekte blijven de salariskosten van eigen personeel doorlopen). Uiteindelijk is het totaal aan salariskosten (inclusief continuïteitsregeling) circa € 213.000 hoger dan geraamd.

Rentevoordeel omslagrente

Als gevolg van verhogingen van de rente door de ECB (Europese Centrale Bank) zijn de renteontvangsten op schatkistbankieren hoger dan geraamd.

Resultaat bouwgrondexploitatie

Op basis van de POC-systematiek nemen we tussentijds winst van de lopende bouwgrondprojecten. Dit is naar rato van de gerealiseerde bouwplannen en de verkochte kavels. Het resultaat is € 1.659.065 voordelig.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (in €)

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verkregen algemene dekkingsmiddelen. Het betreft met name de opbrengsten uit de heffing van OZB en de uitkeringen, die ontvangen zijn vanuit het gemeentefonds. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als rioolrecht of de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel.

Algemene dekkingsmiddelen (in €)		Raming na wijzigingen	Realisatie
1.	Lokale heffingen:		
	- ozb	7.838.761	7.865.023
	- toeristenbelasting	224.384	392.025
2.	Algemene uitkering incl. afrekening voorgaande dienstjaren	53.797.138	55.104.571
3.	Dividend BNG	52.650	52.650
	Totaal	61.912.933	63.414.269

Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

De lokale heffingen worden toegelicht in de paragraaf “lokale heffingen”. Daar wordt ingegaan op de gerealiseerde opbrengst, de beleidsuitgangspunten, belastingvoorstellen en het kwijtscheldingsbeleid.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Dit betreft de inkomsten die via de algemene uitkering uit het gemeentefonds vanuit het Rijk worden ontvangen. De inkomsten zijn gebaseerd op de decembercirculaire 2023. We stelden de raming gedurende het jaar bij op basis van de diverse circulaires die we ontvangen gedurende het verslagjaar. Het positieve verschil is voornamelijk het gevolg van de uitkomsten van de decembercirculaire 2023. Deze circulaire kwam te laat om de uitkomsten nog te verwerken in de tweede tussentijdse rapportage 2023. De decembercirculaire heeft nog een forse positieve bijstelling tot gevolg gehad. De voornaamste bijstellingen betreffen een vergoeding voor de uitvoering van de energietoeslag 2023 (€ 864.945), vergoeding voor de invoeringskosten van de omgevingswet (€ 227.250) en de bestelling van de aantal per maatstaf (€ 403.780). Daarnaast had de ontwikkeling van de uitkeringsbasis een verlaging van de uitkering plaats van € 293.000..

Dividenden

Het gerealiseerde dividend betreft het dividend 2022. Op basis van de voorschriften mag dividend pas verantwoord worden in het jaar waarin ook het bestuursbesluit tot dividenduitkering is genomen.

Overhead

Om meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead schrijft het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in artikel 8 lid 1c voor om een apart overzicht op te nemen van de overhead. Onder overhead wordt verstaan: alle kosten die samenhangen met de

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Te denken valt aan kosten met betrekking tot personeel & Organisatie (P&O), financiën, huisvesting en bestuursondersteuning. Deze kosten mogen niet meer worden toegerekend aan de directe taakvelden/programma's. De overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 Overhead in het programma Bestuur en ondersteuning. Onderstaand wordt inzicht gegeven in het totaal van de overhead alsmede de verrekening binnen de begroting.

De kosten van de overhead kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Raming na wijziging	Realisatie	**Saldo**
Personele kosten	7.306.460	7.495.445	-188.985
Algemene administratiekosten	291.977	267.755	24.222
Informatievoorziening en automatisering	2.343.135	2.264.215	78.920
Huisvesting	657.180	749.092	-91.912
Overige	1.057.235	561.655	495.580
Subtotaal	11.655.987	11.338.162	317.825
Toerekening overheadskosten aan grondexploitaties	-677.915	-482.747	-195.168
Totale kosten overhead	**10.978.072**	**10.855.415**	**122.657**

Personele kosten

Dit betreft de loonkosten van personeel voor zover deze niet actief zijn in het primaire proces en daarmee kunnen worden gedefinieerd als overhead. Onder overhead wordt de formatie verantwoord die wordt ingezet voor onder andere financiën, communicatie, juridische zaken, P&O, ICT en bestuursondersteuning. Overeenkomstig de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording zijn hierbij ook de volledige loonkosten van directie en management opgenomen. Daarnaast worden onder de personele overheadkosten de kosten verantwoord voor het personeelsbeheer. Hierbij valt te denken aan opleidingskosten, reis- en verblijfskosten, werving en selectie, loopbaan- en mobiliteitsadviezen, arbobeleid en het voeren van de salarisadministratie.

Algemene administratiekosten

Onder Algemene administratiekosten zijn de kosten opgenomen voor kantoormaterialen, telefoonkosten, portokosten en abonnementen.

Informatievoorziening en automatisering

Onder I&A zijn de kosten opgenomen voor onder andere aanschaf, onderhoud en licenties van hard- en software en systeem- en netwerkbeheer. Daarnaast zijn hieronder de kosten voortvloeiende uit het tweede spoor, versterking van de I-functies, opgenomen.

Huisvesting

Onder huisvesting zijn de kosten opgenomen voor ruimten voor de uitvoering van de algemene taken van de eigen organisatie. De kosten bevatten onder andere energiekosten, (groot)

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

onderhoud van het gebouw en technische installaties, kantoormeubilair, verzekering, schoonmaak en kapitaallasten (rente en afschrijving).

Overige

Onder overige zijn onder andere de externe kosten opgenomen gerelateerd aan juridische zaken waaronder juridische advieskosten, bezwarencommissie, de kosten voor communicatie en representatie, kwaliteitszorg en klachtenregeling en archief.

Toerekening overheadkosten aan grondexploitaties

Volgens het Besluit begroting en verantwoording mag uitsluitend een doorberekening van de overheadkosten plaatsvinden aan de grondexploitaties door dit als negatieve last in de overhead mee te nemen. Het saldo dat gepresenteerd wordt onder de overhead is daarom een netto bedrag. De toerekening heeft plaatsgevonden op basis van het aantal uren dat geraamd is ten laste van de grondexploitaties.

Dekking van de overhead

In de jaarrekening is alleen overhead toegerekend aan de grondexploitaties. De overhead is verder vanuit de algemene dekkingsmiddelen gedekt. Uitzondering hierop zijn de activiteiten waarvoor we kostendekkende tarieven doorberekenen zoals afval, riolering en begraafplaatsen. Aangezien in de programma's alleen de kosten worden opgenomen van het primaire proces is het niet mogelijk om de tarieven die berekend worden hieruit te halen. De overhead wordt aan deze activiteiten extracomptabel toegerekend. In de paragraaf lokale heffingen lichten we daarom toe welk aandeel van de overhead wordt toegerekend aan deze activiteiten.

Toelichting begroot na wijziging versus realisatie 2023

De voornaamste verschillen zijn:

Personeel

Op basis van het Besluit begroting en verantwoording dient een voorziening gevormd worden voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van niet gelijke omvang. Bij alle uren conform de CAO-gemeenten als bron kunnen dienen voor het verlofsparen is sprake van een niet gelijke omvang van de opbouw en afbouw. Voor deze uren moet dan ook een voorziening op de balans worden opgenomen. In de jaarrekening 2023 hebben we deze voorziening gevormd van € 449.181,- o.b.v. saldo van deze uren tegen het uurtarief inclusief sociale lasten. Met de vorming deze vorming hadden we begrotingstechnisch geen rekening gehouden.
Daarnaast vielen de personele overheadkosten € 130.475,- lager uit. Daarnaast zijn de inkomsten van het UWV hoger (€ 68.392) dan geraamd.

Algemene administratiekosten

De onderschrijding is voornamelijk het gevolg van de lagere kopieerkosten.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Informatievoorziening en automatisering

De onderschrijding op de posten informatie en automatisering en ICT en eigen beheer is voornamelijk het volg van lagere kosten internet, beheer- en organisatiekosten en verzekering (elektronika en cyberrisk).

Huisvesting

De overschrijding is vnl. het gevolg van hogere energiekosten, vnl. als gevolg van de gestegen energieprijzen.

Overige

Voor de implementatie van de Wet open overheid is een budget via de algemene uitkering beschikbaar gesteld. Dit budget hebben we maar beperkt ingezet. Daarnaast was in de begroting rekening gehouden met een incidenteel budget voor het programma dienstverlening. Dit budget is niet volledig besteed.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

De Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb) betekent dat overheden belast kunnen worden voor economische activiteiten die ook door private ondernemingen (kunnen) worden uitgevoerd. Het doel is om een gelijk speelveld te creëren tussen partijen (overheden en private ondernemingen). Hierdoor vallen activiteiten waarvoor gemeenten als ondernemer optreden onder de Vpb.

De belaste activiteiten voor onze gemeente betreffen de bouwgrondexploitaties en gedeeltelijk de verkoopopbrengsten van het afval. Deze belasting wordt na afloop van het kalenderjaar bepaald aan de hand van de gerealiseerde fiscale winst en dan geheel verantwoord binnen de algemene dienst. Het BBV geeft hiervoor aanwijzingen.

In de tussentijdse rapportage informeerden wij uw raad over aanslagen 2022 en de voorlopige berekening voor 2023. Zodra definitieve berekening binnen, wordt deze aangevuld.

Onvoorzien

In de begroting is in de exploitatie een jaarlijkse post Onvoorzien opgenomen. Dit betreft een structurele post van € 94.472,-. Dit is een wettelijk verplichte uitgavenpost op basis van artikel 8, lid 6 van het Besluit begroting en verantwoording. De post onvoorzien kan ingezet worden voor alle programma's. Het college kan zonder voorafgaande toestemming van de raad beschikken over de post onvoorzien zoals die is opgenomen in de programmabegroting van het lopende jaar onder de volgende voorwaarden:

a. de beschikking over de post onvoorzien mag uitsluitend betrekking hebben op uitgaven die onvoorzienbaar, onuitstelbaar of onvermijdbaar (de zogenaamde 3 O's) zijn;
b. mutaties van eenmalige of structurele lasten of baten, niet zijnde mutaties voortvloeiende uit investeringskredieten, tot en met € 25.000,-;

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

c. mutaties van geautoriseerde investeringskredieten tot 10% van het investeringsbedrag of tot een bedrag van € 100.000,-;
d. voordelen welke niet zijn geraamd worden toegevoegd aan de post onvoorzien;
e. het college doet zonder voorafgaande toestemming van de raad ten laste van de post onvoorzien geen uitgaven waarvan bekend is of verondersteld mag worden dat daaromtrent belangrijke politieke gevoeligheid bestaat.
f. indien aanwending van de post onvoorzien structurele financiële consequenties tot gevolg heeft worden deze consequenties in de eerst volgende perspectiefnota en/of begroting opgenomen als een onomkeerbaar besluit.

Het college heeft in de Tussendijdse rapportages hierover deels verantwoording afgelegd aan de raad. In het begrotingsjaar 2023 zijn de volgende mutaties ten laste en/of ten gunste van de post onvoorzien gedaan.

Mutaties post onvoorziene uitgaven 2023

Algemene onvoorziene uitgaven

Versie	Raad/college	Omschrijving	Bedrag (in €)
R 000	10-11-2022	Startsaldo conform primitieve begroting 2023	94.472
C 104	15-11-2022	Verhuizing BOBZ naar sportkantine de Overbeek	25.000
C 108	29-11-2022	Subsidie huisvesting 2023 KBO Heesch in CC de Pas	2.379
R 005	15-12-2022	Verordening stimuleringsregeling verduurzaming sociaal-maatschappelijke accommodaties	2.458
C 114	17-01-2023	Verhuurbeleid onderwijshuisvesting Primair onderwijs Bernheze 2023	13.382
C 117	31-01-2023	Stg Actief Burgerschap, bijdrage opstellen dorpsontwikkelingsplan Heeswijk-DInther	13.469
R 011	30-05-2023	Uitvoering centra vergroeningsplannen	15.870
R 009	29.06-2023	Ophoging post onvoorzien (1ste tussentijdse rapportage 2023)	-33.077
C 153	19-12-2023	CC de Pas, bijdrage in externe ondersteuning coaching en begeleiding	21.750
		Saldo per 31 december 2023	**33.241**

Kapitaallasten voorgenomen investeringen 2023

Versie	Raad/college	Omschrijving	Bedrag (in €)
R 000	10-11-2022	Saldo primitieve begroting 2023	270.894
R 002	06-10-2022	Vervanging audiovisuele middelen raadszaal	35.000
C 122	14-02-2023	Duurzame energieagenda 2023	50.000
C 123	28-02-2023	Verduurzaming openbare verlichting 2023 - masten	844
C 128	04-04-2023	Project huisvesting de Misse 2/4/6 (voorbereidingskosten	16.000
		Totaalstand per 31 december 2023	**169.050**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Kapitaallasten investeringen uit vorige dienstjaren

Versie	Raad/college	Omschrijving	Bedrag (in €)
R 000	10-11-2022	Saldo primitieve begroting 2023	29.732
C 127	28-03-2023	Vervanging hekwerken VV HVCH en MHC Heesch	6.315
		Totaalstand per 31 december 2023	**23.417**

Stelpost accres (plafond 1,5 miljoen)

Versie	Raad/college	Omschrijving	Bedrag (in €)
R 000	10-11-2022	Saldo primitieve begroting 2023	1.901.970
C 131	30.05-2023	Kosten afhandeling aanvragen subsidieregeling compensatie energiekosten non-profitorganisaties 2023	25.000
R 008	29-06-2023	KCV Brabant NO, Eerste begrotingswijziging 2023	9.561
R 009	06-07-2023	Saldo eerste tussentijdse rapportage 2023	81.664
C 141	08-08-2023	Stg HoKaZo, incidentele bijdrage 2023	17.440
R 015	14-12-2023	Saldo tweede tussentijdse rapportage 2023	946.560
		Saldo per 31 december 2023	**821.745**

Onvoorziene uitgaven projectsubsidies

Versie	Raad/college	Omschrijving	Bedrag (in €)
R 000	10-11-2022	Saldo primitieve begroting 2023	23.256
C 104	15-11-2022	Verhuizing BOBZ naar sportkantine de Overbeek	-5.000
R 015	14-12-2023	SCC Willibrord, spelavond	-1.000
R 009	06-07-2023	St Willibrordusgilde, realisatie handboogbaan	-2.000
R 009	06-07-2023	Stg Ranja, avondvierdaagse Heeswijk-Dinther	-1.750
R 009	06-07-2023	De Kersouwe, voorstelling Jezus Christ Superstar	-3.000
R 009	06-07-2023	TV Broekhoek, leges omgevingsvergunning padelbanen	-2.543
		Totaalstand per 31 december 2023	**7.963**

Overzicht incidentele baten en lasten 2023

Op grond van artikel 28 lid c van het Besluit begroting en verantwoording dient in de jaarrekening een samenvattend overzicht van de incidentele baten en lasten te worden opgenomen. In het boekjaar 2023 zijn de navolgende van belang zijnde incidentele baten en lasten verantwoord.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Grondslagen en uitgangspunten opstellen overzicht incidentele baten en lasten

De gemeente moet volgens de Gemeentewet een overzicht van ‘structureel en reëel evenwicht’ opnemen in de jaarrekening. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn hier nadere regels over vastgelegd. De raad en de financieel toezichthouder zijn daardoor in staat om vast te stellen of er sprake is van een structureel en reëel evenwicht. Van structureel evenwicht is sprake als de structurele (meerjarige) lasten worden gedekt door structurele baten.

Het grensbedrag voor incidentele baten en lasten die in dit overzicht worden opgenomen is € 50.000,-.

- De analyse vanuit de begroting en begrotingswijzigingen is de basis geweest voor het opstellen van dit overzicht waarbij we de Notitie Incidentele baten en lasten als uitgangspunt hebben genomen.
- Vanuit de programma-analyse hebben we het overzicht verder aangevuld.
- Incidentele uitgaven die worden gedekt uit een reserve maken geen onderdeel uit van dit overzicht omdat deze geen effect hebben op het saldo.
- In het overzicht zijn werkelijke lasten en werkelijke baten opgenomen die een puur incidenteel karakter hebben.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de neutrale incidentele baten en lasten in de jaarrekening 2023. De uitgaven / inkomsten hebben derhalve geen invloed op het jaarrekeningsaldo omdat deze gedekt / ten gunste worden gebracht van een reserve.

Omschrijving	Lasten in euro’s	Baten in euro’s
Programma 1: Leefbare kernen		
Incidentele huuropbrengsten verhuur gedeelte gemeentehuis aan externe partij		50.054
Overschot op specifieke uitkering bekostigingsregeling opvang Oekraïne		2.710.940
Grondexploitatie	4.424.309	253.534
Grondexploitatie – onderhanden werk/voorraden		5.909.052
Bijdrage R.L.K.V. Zoggelsestraat 74 en Schoor 3		76.362
Plankosten en juridische kosten De Wildhorst	127.725	
Dotatie aan voorziening technische voorzieningen sportparken	120.500	
Kosten uitvoering erfgoedvisie en beleefbaar maken bronschat	103.733	
Opstellen groenstructuur- en lanenplan	10.695	
Stimuleringsregeling landschap 2021-2023	25.000	
Stimulering kansrijke initiatieven buitengebied	3.116	
Opschonen kadaster scholen	510	
Kosten opstellen evenementenvisie	11.770	
Uitvoering visie recreatie en toerisme	9.645	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Omschrijving	Lasten in euro's	Baten in euro's
Bijdrage Geopark Peelhorst en Maasvallei 2023	10.000	
Kosten onderzoek parkeerdruk	4.425	
Vergoeding inhaalafschrijving Carrycab	2.533	
Onderzoek toekomstbestendigheid begraafplaats 't Loo te Nistelrode	20.950	
Opstellen meerjarenonderhoudsplannen sociaal culturele centra	12.270	
Onderzoek beleid sociaal culturele centra	13.281	
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed	10.967	
Compensatieregeling 2022 en 2023 energiekosten maatschappelijke organisaties	123.786	
Opstellen woonvisie	16.279	
Bemetering Loosven	20.070	
Taskforce ruimtelijke ordening	37.998	
Vorming voorziening opbreekkosten Schoonstraat	75.000	
Implementatie omgevingswet	617.470	
Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente		
Uitbetaling aan regiogemeenten overschot regionaal budget beschermd wonen t.g.v. reserve Transities		316.708
Aanvullende incidentele subsidie DTV 2023	25.000	
Externe inhuur opstellen gezondheidsbeleid	10.813	
Bijstelling budgetten huishoudelijke hulp, jeugdwet, begeleiding en dagbesteding	1.555.607	
Kosten uitvoering energietoeslag	857.370	
Vergoeding inhaalafschrijving duofietsen	11.034	
Bijdrage slachtoffers aardbeving Turkeij en Syrië	32.266	
Uitvoeringsplan aanpak eenzaamheid	1.849	
Koplopersgroep cliëntondersteuning	25.047	
Transformatie Jeugdzorg	26.617	
Kosten implementatie AVE-methodiek	21.355	
Subsidie Ons Welzijn t.b.v. tijdelijke inzet coördinator eenzaamheid	15.000	
Tijdelijke inhuur extra capaciteit Wegwijzer en beschermd wonen	278.785	
Stimuleringsbudget burgerinitiatieven	14.160	
Evaluatie Wegwijzer	5.328	
Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair		
Uitgaven i.r.t. DU klimaatmiddelen	38.380	
Uitvoering duurzame energieagenda	11.281	
Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie		
Opschonen zaaksysteem en programma digitaal vernietigen	35.771	
Tekort op opleidingsbudget	64.545	
Kosten implementatie Wet open overheid	4.800	
Kosten verankeren participatie	647	
Onvoorzien doorontwikkeling organisatie	21.000	
Capaciteit systeembeheer	25.546	
Kosten programma dienstverlening	175.277	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Omschrijving	Lasten in euro's	Baten in euro's
Mutaties reserves en overige baten:		
Programma 1: Leefbare kernen		
Dotatie aan Reserve huisvesting gemeentehuis De Misse te Heesch - incidentele huuropbrengsten verhuur gedeelte gemeentehuis aan externe partij (9.526)	50.054	
Dotatie aan egalisatiereserve opvang vluchtelingen (9.534) – overschot op specifieke uitkering bekostigingsregeling opvang Oekraïne	2.710.940	
Ophoging reserve afschrijvingslasten akoestiek 't Vijfeiken te Heesch (9.523)	1.717	
Dotatie aan reserve nog nader te bestemmen - incidenteel overschot 2023 a.g.v. actualisering meerjarenonderhoudsplan gebouwen	121.764	
Vorming reserve afschrijvingslasten Kromstraat 2 te Nistelrode (9.530)	1.777.098	
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten Kromstraat 2 te Nistelrode (9.530)		1.777.098
Dotatie aan reserve nog nader te bestemmen - Grondexploitatie	2.387.789	728.723
Dotatie aan reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering - Grondexploitatie	79.212	
Dotatie aan reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering (9.506) – bijdrage RLKV Zoggelsestraat 74 en Schoor 3	76.362	
Vorming reserve afschrijvingslasten flexwoningen Schoonstraat (9.531)	215.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen – vorming reserve afschrijvingslasten flexwoningen Schoonstraat (9.531)		215.000
Uit reserve nog nader te bestemmen – plankosten en juridische kosten De Wildhorst		127.725
Uit reserve nog nader te stemmen – extra dotatie voorziening technische voorzieningen sportparken		120.500
Uit reserve nog nader te bestemmen -kosten uitvoering erfgoedvisie en beleefbaar maken bronschat		103.733
Uit reserve nog nader te bestemmen - Opstellen groenstructuur- en lanenplan		10.695
Ui reserve uitvoering reconstructie agrarische sector - Stimuleringsregeling landschap 2021-2023		25.000
Uit reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering – stimulering kansrijke initiatieven buitengebied		3.116
Uit reserve nog nader te bestemmen - Opschonen kadaster scholen		510
Uit reserve nog nader bestemmen - Kosten opstellen evenementenvisie		11.770
Uit reserve nog nader te bestemmen - Uitvoering visie recreatie en toerisme		9.645
Uit reserve nog nader bestemmen - Bijdrage Geopark Peelhorst en Maasvallei 2023		10.000
Uit reserve nog nader te bestemmen – uitvoering onderzoek parkeerdruk		4.425
Uit reserve Transities - Vergoeding inhaalafschrijving Carrycab		2.533

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Omschrijving	Lasten in euro's	Baten in euro's
Uit reserve nog nader te bestemmen - Onderzoek toekomstbestendigheid begraafplaats Loo te Nistelrode		20.950
Uit reserve transities - Opstellen meerjarenonderhoudsplannen sociaal culturele centra		12.270
Uit reserve nog nader te bestemmen - Onderzoek beleid sociaal culturele centra		13.281
Uit reserve nog nader te bestemmen - Verduurzaming maatschappelijk vastgoed		10.967
Uit reserve nog nader te bestemmen - Compensatieregeling 2022 en 2023 energiekosten maatschappelijke organisaties		123.786
Uit reserve nog nader te bestemmen - Opstellen woonvisie		16.279
Uit reserve nog nader te bestemmen - Bemetering Loosven		20.070
Uit reserve nog nader te bestemmen - Taskforce ruimtelijke ordening		37.998
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming voorziening opbreekkosten Schoonstraat		75.000
Uit reserve nog nader te bestemmen - Implementatie omgevingswet		617.470
Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente		
Dotatie aan reserve Transities (9.481) - overschot regionaal budget beschermd wonen	316.708	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Aanvullende incidentele subsidie DTV 2023		25.000
Uit reserve Transities - Externe inhuur opstellen gezondheidsbeleid		10.813
Uit reserve Transities - Bijstelling budgetten huishoudelijke hulp, jeugdwet, begeleiding en dagbesteding		1.555.607
Uit reserve Transities - Kosten uitvoering energietoeslag		857.370
Uit reserve Transities - Vergoeding inhaalafschrijving duofietsen		11.034
Uit reserve nog nader te bestemmen - Bijdrage slachtoffers aardbeving Turkeij en Syrië		32.266
Uit reserve Transities - Uitvoeringsplan aanpak eenzaamheid		1.849
Uit reserve nog nader te bestemmen - Koplopersgroep cliëntondersteuning		25.047
Uit reserve Transities - Transformatie Jeugdzorg		26.617
Uit reserve Transities - Kosten implementatie AVE		21.355
Uit reserve nog nader te bestemmen - subsidie Ons Welzijn t.b.v. tijdelijke inzet coördinator eenzaamheid		15.000
Uit reserve Transities - stimuleringsbudget burgerinitiatieven		14.160
Uit reserve Transities – tijdelijke inhuur extra capaciteit Wegwijzer en beschermd wonen		278.785
Uit reserve Transities - Evaluatie Wegwijzer		5.328
Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair		
Uit reserve nog nader te bestemmen - Uitgaven i.r.t. DU klimaatmiddelen		38.380
Uit reserve nog nader te bestemmen – uitvoering duurzame energieagenda		11.281
Dotatie aan reserve egalisatie afvalstoffenheffing (9.512) - Gemiste inkomsten afvalstoffenheffing Hoogbouw	120.000	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Omschrijving	Lasten in euro's	Baten in euro's
Uit reserve nog nader bestemmen – gemiste inkomsten afvalstoffenheffing Hoogbouw		120.000
Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie		
Uit reserve nog nader te bestemmen - opschonen zaaksysteem en programma digitaal vernietigen		35.771
Uit reserve opleidingskosten - tekort op opleidingsbudget		64.545
Uit reserve nog nader te bestemmen - kosten implementatie Wet open overheid		4.800
Uit reserve nog nader te bestemmen - verankering participatie in onze organisatie		647
Uit reserve nog nader te bestemmen - onvoorzien doorontwikkeling organisatie		21.000
Uit reserve ICT in eigen beheer - capaciteit systeembeheer		25.546
Vorming bestemmingsreserve programma dienstverlening (9.529)	600.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen – vorming bestemmingsreserve programma dienstverlening		600.000
Uit reserve programma dienstverlening - kosten programma dienstverlening		175.277
Totaal	**17.516.154**	**17.392.672**
Saldo		**123.482**

Indien de incidentele kosten een termijn bevatten van langer dan drie jaar maar waarvan de eindigheid onvoorwaardelijk vastligt dan ligt daar altijd een besluit van de raad aan ten grondslag.

Toelichting op tabel incidentele baten en lasten

De commissie BBV heeft per 30 augustus 2018 een vernieuwde notitie 'incidentele baten en lasten' vastgesteld. Volgens deze notitie betreffen Incidentele baten en lasten de posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidie als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben. Stellige uitspraak in deze notitie is dat voor de in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen posten een nadere toelichting is vereist. Deze toelichting is hieronder opgenomen.

Incidentele huuropbrengsten verhuur gedeelte gemeentehuis aan externe partij
Een gedeelte van het gemeentehuis is tot en met 30 september 2024 verhuurd aan een externe partij. De huuropbrengsten reserveren we voor de geplande aanpassing van de gebouwen de Misse 2, 4 en 6.

Ophoging reserve afschrijvingslasten akoestiek 't Vijfeiken te Heesch
Ter dekking van de afschrijvingslasten van de investering hebben we de reserve afschrijvingslasten eenmalig verhoogd ter dekking van de volledige afschrijvingslasten gebaseerd op de werkelijke investeringskosten.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Incidenteel overschot als gevolg van actualisering meerjarenonderhoudsplan gebouwen
In 2023 is het meerjarenonderhoudsplan 2023 vastgesteld. Dat had tot gevolg dat de jaarlijkse dotatie naar beneden is bijgesteld. Dit gaf in 2023 een voordeel wat is toegevoegd aan de reserve nog nader bestemmen.

Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten Kromstraat 2 te Nistelrode
Ter dekking van de afschrijvingslasten is een reserve gevormd ter hoogte van het investeringsbedrag ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Grondexploitatie
Mutaties uit grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie hebben we dan ook opgenomen in het overzicht incidentele baten en lasten. De mutatie met de balanspost voorraden, waarmee een saldo € 0 gerealiseerd wordt, hebben we afzonderlijk opgenomen in bovenstaande tabel. De mutaties grondexploitatie hebben daarmee geen invloed op het structureel begrotingssaldo.

Dotatie aan reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering – bijdrage RLKV
Het toestaan van niet-agrarische bedrijvigheid op een van oorsprong agrarische locatie gaat gepaard met een waardevermeerdering van de locatie. Hiervan dient 20% geïnvesteerd te worden in landschappelijke en/of ruimtelijke kwaliteit. Voor het deel dat niet direct geïnvesteerd wordt is een bijdrage in de reserve voor landschappelijke kwaliteitsverbetering verschuldigd. In 2023 is hiertoe een bijdrage van € 76.362,- ontvangen en toegevoegd aan de reserve.

Vorming reserve afschrijvingslasten flexwoningen Schoonstraat
Ter dekking van de afschrijvingslasten is een reserve gevormd ter hoogte van het investeringsbedrag ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Plankosten en juridische kosten De Wildhorst
Dit betreffen onderzoekskosten naar toekomstige bestemming. De kosten hebben een eenmalig karakter en hebben het karakter van tijdigheid.

Extra dotatie voorziening technische voorzieningen sportparken
In 2023 is het meerjarenonderhoudsplan technische voorzieningen sportparken geactualiseerd. Vanwege de keuze de verledding te versnellen heeft een eenmalige extra dotatie aan de voorziening plaatsgevonden ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Uitvoeringsprogramma erfgoedvisie en beleefbaar maken bronsschat
De vastgestelde erfgoedvisie 2020 is de basis voor uitvoering van een aantal incidentele projecten. In het uitvoeringsprogramma worden de geformuleerde beleidsspeerpunten nader uitgewerkt. Het programma eindigt in 2024.. De Bronsschat betreft een archeologische vondst waarvan bekeken wordt hoe deze het beste beleefbaar gemaakt kan worden. De kosten hebben een eenmalig karakter en hebben het karakter van tijdigheid.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Opstellen groenstructuur- en lanenplan
In 2022 is het groenstructuurplan opgesteld en in 2023 vastgesteld. Bij de budgetoverheveling 2022 is nog een beperkt bedrag overgeheveld om nagekomen kosten te dekken. Deze gaan ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Stimuleringsregeling landschap 2021-2023
Dit is een regeling die vier jaar loopt en waarover betalingsafspraken zijn gemaakt met de provincie.

Stimulering kansrijke initiatieven buitengebied
Dit is een tijdelijke regeling om initiatieven in het buitengebied te stimuleren i.h.k.v. duurzaam bodemgebruik en duurzame landbouw (o.a. pilot bloemrijke randen).

Opschonen kadaster scholen
Bij raadsbesluit op 20 mei 2021 inzake het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Bernheze 2021-2025 is een budget beschikbaar gesteld voor het project ‘Opschonen gegevens kadaster in verband met perceelgrenzen en (juridisch) eigendom schoolgebouwen’. Dit project wordt in 2022 uitgevoerd.

Opstellen evenementenvisie
In 2023 is het evenementenbeleid opgesteld in samenwerking met een extern bureau. De kosten hebben we gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Visie recreatie en toerisme
In 2018 is de Visie recreatie en toerisme Bernheze 2018-2022 vastgesteld. Het uitvoeringsbudget is gefaseerd beschikbaar gesteld over de periode 2017-2019. De besteding loopt echter over de periode 2018-2022.

Geopark Peelhorst en Maasvallei
Dit betreft een incidenteel project om de Peelrandbreuk op de kaart te zetten. Het project is afgerond op 31 december 2022. De incidentele dekken we uit de reserve nog nader te bestemmen.

Onderzoek parkeerdruk
In Nistelrode is in het najaar van 2022 een parkeerdrukonderzoek uitgevoerd. De kosten worden in twee termijnen gefactureerd. De tweede termijn is in 2023 gefactureerd.

Vergoeding inhaalafschrijving Carry Cab
In 2023 is een nieuwe subsidieregeling vastgesteld t.b.v. de Carry Cab. Deze is gebaseerd op de afschrijving. Dit betekende dat met terugwerkende kracht nog een subsidie van de inmiddels gerealiseerde afschrijving moest plaatsvinden. Dit betreft een eenmalige subsidie.

Onderzoek toekomstbestendigheid begraafplaats Loo te Nistelroderode
Dit heeft onderzoek is gevolg van de forse terugloop van het aantal begravingen en verlengingen,

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

wat zou leiden tot een significante stijging van de tarieven. In relatie hiermee hebben we eenmalig onderzoek laten uitvoeren over de toekomstbestendigheid van deze begraafplaats.

Opstellen meerjarenonderhoudsplan en onderzoek beleid sociaal culturele centra
I.h.k.v. het beleidsplan sociaal culturele centra hebben we een eenmalig onderzoek laten uitvoering naar kosten van het groot onderhoud en het beleid.

Verduurzaming maatschappelijk vastgoed
Voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed is een incidenteel budget beschikbaar voor onderzoek.

Compensatieregeling energiekosten maatschappelijke organisaties
Voor de jaren 2022 en 2023 hebben we een compensatieregeling voor de energiekosten vastgesteld om de maatschappelijke organisaties voor maximaal twee jaar te compenseren voor de gestegen energiekosten als gevolg van de oorlog in Oekraïne.

Woonvisie
Voor het opstellen van de woonvisie is in 2023 externe ondersteuning ingezet.

Bemetering Loosven
De elektra- en gasmeters van de standplaatsen moesten worden vervangen. De huidige situatie is onveilig, om gevaarzetting/ongelukken/lichamelijk letsel te voorkomen moeten de gasmeters en elektrameters uit de openbare ruimte verwijderd worden en op de daartoe aangewezen plaats (in de meterkasten op de standplaatsen) geplaatst worden. Dit betreffen eenmalige werkzaamheden

Taskforce ruimtelijke ordening
Voor de taskforce ruimtelijke ordening heeft tijdelijke inhuur van een trainee plaatsgevonden. Dit betreft een eenmalig project met een onvoorwaardelijke einddatum.

Vorming voorziening opbreekkosten Schoonstraat te Heesch
Ten behoeve van het project flexwoningen Schoonstraat is een verliesvoorziening getroffen ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Implementatie omgevingswet
Om klaar te zijn voor invoering van de omgevingswet investeren we in de wettelijke instrumenten (omgevingsvisie, -plan en -programma's).

Vorming egalisatiereserve opvangen vluchtelingen
Vanuit het overschot op het normbedrag voor opvang vluchtelingen hebben we een reserve gevormd ter bekostiging van toekomstige locaties, bijv. dekking afschrijvingslasten.

Overschot beschermd wonen
Via de centrumgemeente Oss hebben de regiogemeenten een terugbetaling ontvangen vanuit de gevormde reserve Beschermd wonen. Deze reserve is door de gemeente Oss opgebouwd uit

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

overschotten uit het verleden op de ontvangen middelen beschermd wonen. Deze voegen we toe aan de reserve Transities.

Incidentele subsidie DTV
Aan de lokale omroep is in 2023 wordt een tijdelijke subsidie verstrekt voor een periode van 2 jaar van jaarlijks € 25.000,- in afwachting van de stelselwijziging van de Mediawet per 1-1-2025.

Externe inhuur opstellen gezondheidsbeleid
We hebben voor een periode 2 jaar (2022 en 2023) extra capaciteit ingehuurd voor het opstellen van een nieuw lokaal gezondheidsbeleid en het koppelen van dit beleid met de omgevingsvisie en omgevingsplan. De kosten van de tijdelijke inhuur brengen we ten laste van de reserve Transities

Bijstelling budgetten sociaal domein (HH, begeleiding, dagbesteding en jeugdwet)
Lopende 2023 is gebleken dat de kosten inzake de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding en jeugdzorg hoger waren dan begroot. Deze hebben we gedekt uit de reserve Transities.

Uitvoering energietoeslag
Eind 2021 besloot het kabinet een eenmalige energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen mogelijk te maken waarbij de inkomensnorm van 120% wordt gehanteerd. Gemeente Bernheze besloot de inkomensnorm te verhogen naar 130%. De extra kosten die dit met zich meebrengt dekken we uit de reserve Transities

Vergoeding inhaalafschrijving duofietsen
In 2023 is een nieuwe subsidieregeling vastgesteld t.b.v. de duofietsen. Deze is gebaseerd op de afschrijving. Dit betekende dat met terugwerkende kracht nog een subsidie van de inmiddels gerealiseerde afschrijving moest plaatsvinden. Dit betreft een eenmalige subsidie.

Bijdrage slachtoffers aardbeving Turkeij en Syrië
Er heeft een eenmalige bijdrage plaatsgevonden inzake de aardbeving Turkeij en Syrië.

Uitvoeringsplan aanpak eenzaamheid
O.b.v. het vastgestelde uitvoeringsplan Aanpak eenzaamheid hebben we samen met onze professionele en vrijwilligersorganisaties concrete voorstellen geformuleerd om eenzaamheid terug te dringen in Bernheze. Deze uitvoeringskosten worden bestemd voor deskundigheidsbevordering, communicatie en eventueel aanvullende aanbod van activiteiten. Dit betreft een incidenteel project.

Koplopersgroep cliëntondersteuning
Het koploperproject Onafhankelijke cliëntondersteuning heeft een looptijd van vier jaar. Twee jaar ontwikkeling en voorbereiding (2020 en 2021) en twee jaar uitvoering in een pilot (2022 en 2023).

Transformatie jeugdzorg
Om de volgende fase van de transformatieopgaven van de jeugdzorg mogelijk te maken is een incidenteel budget beschikbaar gesteld aan de centrumgemeente. Na afronding van het project

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

wordt het eventuele overschot op deze incidentele middelen terugbetaald aan de deelnemende gemeenten

Implementatie AVE-methodiek
Voor de implementatie van de AVE-methodiek is een incidenteel budget beschikbaar gesteld.

Tijdelijke inzet coördinator eenzaamheid
Ten laste van de incidentele coronamiddelen besloten we op 18 mei 2021 tot het project aanpak eenzaamheid voor de periode oktober 2021 t/m oktober 2023. Hier hebben we invulling aan gegeven door aanstelling van een tijdelijke coördinatiefunctie bij ONS welzijn voor deze periode.

Stimuleringsbudget burgerinitiatieven
Aan een tweetal burgerinitiatieven is een incidentele subsidie toegekend in 2023.

Inhuur extra capaciteit Wegwijzer en beschermd wonen, maatschappelijke opvang, zorg en veiligheid
Voor het oplossen van achterstanden van de afhandeling van Wmo-aanvragen hebben we tijdelijke extra Wmo-consulenten gedurende 2023 ingezet. Daarnaast hebben we tijdelijke medewerkers ingehuurd voor de ontwikkeling van de samenwerking op beschermd wonen, maatschappelijke opvang, Zorg en veiligheid.

Evaluatie Wegwijzer
Medio 2023 evalueerden we eenmalig het samenwerkingsverband Wegwijzer. Dat is ongeveer een jaar nadat we ook het Basisteam Jeugd en Gezin (Ons Welzijn) hebben geïntegreerd in het samenwerkingsverband.

DU Klimaatmiddelen
Het budget klimaatmiddelen betreft incidenteel beschikbaar gestelde rijksmiddelen voor het opstellen en de uitvoering van de Transitievisie Warmte (TVW). In 2021 is onze TVW vastgesteld en de komende jaren gaan we in vervolg op de TVW aan de slag met Wijkuitvoeringsplannen.

Uitvoering duurzame energieagenda
In de duurzame energieagenda 2021-2025 zijn incidentele activiteiten opgenomen waarmee we invulling geven aan onze doelstellingen en ambitie op het gebied van duurzaamheid. Afronding van dit programma voorzien we in 2025.

Afvalstoffenheffing hoogbouw
Er heeft een incidentele aanvulling plaatsgevonden van de egalisatiereserve afvalstoffenheffing ten laste van de reserve nog nader te bestemmen vanwege de gemiste opbrengsten afvalstoffenheffing voor hoogbouw. Dit is een eenmalige aanvulling.

Opschonen zaaksysteem en programma digitaal vernietigen
Vanwege naar een nieuw zaaksysteem heeft een eenmalige opschoning plaatsgevonden.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Tekort opleidingsbudget
In de begroting is een structureel opleidingsbudget beschikbaar. Door de raad is in het verleden besloten een overschot of tekort respectievelijk toe te voegen / te onttrekken aan de egalisatiereserve opleidingskosten.

Implementatie Wet open overheid
We moeten voldoen aan de Wet open overheid. Hiervoor zijn in 2022 eenmalige middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie. Deze incidentele middelen hebben we aangewend voor de implementatie van de Wet open overheid.

Verankering participatie in onze organisatie
De participatievisie is opgesteld. Om deze visie te implementeren worden eenmalige kosten gemaakt.

Onvoorzien doorontwikkeling organisatie
Voor de doorontwikkeling van de organisatie is een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het opvangen van niet voorziene kosten.

Capaciteit systeembeheer
In 2023 heeft tijdelijk externe inhuur plaatsgevonden voor verdwijnende (technische) taken binnen ICT. Deze dekken we uit de reserve ICT in eigen beheer

Vorming bestemmingsreserve Programma dienstverlening en kosten programma dienstverlening
Door de gemeenteraad is in 2023 het Programmaplan dienstverlening vastgesteld. Voor de kwaliteitsimpuls is een incidenteel budget door de gemeenteraad beschikbaar gesteld

In de volgende tabel geven we een overzicht van de incidentele baten en lasten die we corrigeren om meer inzicht te geven in het reguliere rekeningresultaat uit normale bedrijfsvoering.

Omschrijving	Lasten	Baten
Bijstelling budgetten Huishoudelijk hulp, jeugdwet, begeleiding en dagbesteding – correctie dekking uit reserve transities (zie bovenstaande tabel Overzicht incidentele baten en lasten).		1.555.607
Kosten werving nieuwe burgemeester	34.602	
Boeterente vervroegde aflossing lening	1.080.047	
Versterkingsgelden buitengebied		60.000
Schade-uitkering openbare verlichting		50.910
Extra opbrengsten toeristenbelasting 2020-2022 a.g.v. onderzoek naar verblijflocaties en verblijven		170.000
Vrijval voorziening dubieuze debiteuren		392.715
Totaal	**1.114.649**	**2.229.232**
Saldo	**1.114.583**	

Toelichting:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Bijstelling budgetten sociaal domein

Gedurende 2023 bleken de budget voor maatwerk sociaal domein niet toereikend. In de tussentijdse rapportage hebben er bijstellingen plaatsgevonden ten laste van de reserve transities.

Werving nieuwe burgemeester

De kosten voor werving van de nieuwe burgemeester merken we aan als incidenteel.

Boeterente vervroegde aflossing lening

Als gevolg van een vervroegde aflossing van een lening is een boeterente betaald.

Versterkingsgelden buitengebied

We hebben een incidentele subsidie versterkingsgelden buitengebied ontvangen.

Schade-uitkering openbare verlichting

We hebben een schade-uitkering openbare verlichting ontvangen.

Extra opbrengsten toeristenbelasting

N.a.v. een onderzoek naar verblijflocaties en verblijven hebben we nog inkomsten uit toeristenbelasting ontvangen over de jaren 2020 tot en met 2022.

Vrijval voorziening dubieuze debiteuren

Er heeft een incidentele vrijval plaatsgevonden uit de voorziening dubieuze debiteuren.

Overzicht mutaties in reserves met een structureel karakter 2022 (art. 19 lid d)

Naast bovenstaande mutaties in reserves met een incidenteel karakter zijn er o.a. ook bestemmingsreserves waarvan jaarlijks een bepaald bedrag ten gunste van de exploitatie komt ter (gedeeltelijke) dekking van de (afschrijvings-)lasten van investeringen met een economisch nut. In alle gevallen gaat het over een tijdvak van meer dan drie jaar. De looptijd van de reserves zijn gelijk aan de afschrijvingstermijn van de investering. De aanwending van deze reserves zijn afgedekt met een raadsbesluit. In het raadsbesluit is aangeven welke lasten gedekt worden, hoe het jaarbedrag is berekend en het aantal jaren van de inzet van de middelen. Bij het inzetten van deze reserves kan dus worden gesproken van structurele dekkingsmiddelen.

In het volgende overzicht zijn de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves weergegeven.

Omschrijving	Lasten in euro's	Baten in euro's
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een economisch nut		

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Omschrijving	Lasten in euro's	Baten in euro's
Reserve afschrijving aanpassing huisvesting – dekking afschrijvingslasten		8.471
Reserve afschrijving aanpassing werkruimten – dekking afschrijvingslasten		10.000
Reserve uitbreiding/vernieuwing sporthal de Hoef – gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten		22.523
Reserve accommodatie Prinses Irene – Dekking vergoeding aflossing		3.750
Reserve afschrijvingslasten vervanging toplagen KV Altior en Prinses Irene – dekking afschrijvingslasten		21.354
Reserve kapitaallasten de Kanz – (gedeeltelijke) dekking afschrijvingslasten brede school De Kanz		5.174
Reserve ondergrondse afvalberging – dekking afschrijvingslasten		9.806
Reserve afschrijvingslasten Vervanging toplaag kunstgras VV HVCH – dekking afschrijvingslasten		35.750
Reserve afschrijvingslasten Verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken – dekking afschrijvingslasten		1.540
Saldo exploitatieresultaat riolering t.g.v… reserve egalisatie riool	69.767	
Reserve afschrijvingslasten pand Kromstraat 2 Nistelrode – dekking afschrijvingslasten		71.084
Reserve bouw gemeentewerf – gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten		32.190
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut		
Reserve afschrijvingslasten aanpassingen en VRI Cereslaan – dekking afschrijvingslasten		9.436
Mutatie in reserves – overige dotaties en onttrekkingen met een structureel karakter		
Reserve exploitatie 2020-2023		400.000
Lasten ten laste van reserve maatschappelijk ondersteuningsfonds (verantwoord op taakveld 6.3) (uitgaven hebben een eindig karakter tot moment dat reserve is uitgeput)	5.770	5.770
Onttrekking aan reserve afvalstoffenheffing (gesloten administratie)		649.446
Reserve Hypothecaire geldlening de Stuik – dekking aflossing	5.780	5.780
Toevoeging onderuitputting afschrijving investeringsplannen	121.844	
Reserve personele aangelegenheden (jaarlijkse toevoeging)	126.840	
Totaal	**330.001**	**1.292.074**

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

SiSa

De term SiSa staat voor “single information, single audit”.

Het uitgangspunt is dat de gemeentelijke jaarrekening de basis vormt waarbij per specifieke uitkering geen afzonderlijke verantwoording en accountantscontrole meer plaats hoeft te vinden.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
Jen V	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) Aard controle R Indicator: A16/01	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) Aard controle R Indicator: A16/02	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten Aard controle R Indicator: A16/04	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie Aard controle R Indicator: A16/05	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 4.275.911	€ 3.294.714	€ 0	€ 734.530	€ 0	€ 36.154
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

				verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08			
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10		
			€ 0	€ 22.050	€ 8.363.359	€ 11.202.786		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) Aard controle R Indicator: B2/01	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) Aard controle D2 Indicator: B2/03	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			18	18	4	4	Ja	Ja

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Wijziging keuze per (2023/2024) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Indicator: B2/11	Indicator: B2/12	Indicator: B2/13	Indicator: B2/14	Indicator: B2/15	Indicator: B2/16
			€ 12.332	€ 19.491			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22
			€ 380	€ 7.220	€ 13.872	€ 17.340	€ 7.180	€ 8.975
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/26	 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27	
			€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 35.559	
BZK	C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 5 Gemeenten Aard controle n.v.t. Indicator: C9/01	Projectnaam/nummer Aard controle n.v.t. Indicator: C9/02	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht Aard controle n.v.t. Indicator: C9/03	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) Aard controle D1 Indicator: C9/04	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/05	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/06	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/06
		1	Woningbouwimpuls 4de Tranche Gemeente Bernheze Weijen West (2022-0000669864)	Ja	Nee	0	0	0
		2						

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C9/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/08	Aard controle R Indicator: C9/09	Aard controle R Indicator: C9/10	Aard controle R Indicator: C9/11	Aard controle R Indicator: C9/12
		1	Woningbouwimpuls 4de Tranche Gemeente Bernheze Weijen West (2022-0000669864)	Ja	€ 106.434	€ 183.198	€ 0	€ 0
		2						
			Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)		

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Aard controle n.v.t. Indicator: C9/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/15	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/16		
		1	Woningbouwimpuls 4de Tranche Gemeente Bernheze Weijen West (2022-0000669864)	Ja	Toelichting indicator 03: uitvoering is gepland over periode van 3 jaar waardoor ultimo 2023 nog niet bekend is of periode van 3 jaar haalbaar is.	Nee		
		2						
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C32/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) Aard controle D2 Indicator: C32/04	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06
		1	SUVIS21-01735879	€ 0	€ 0	Ja		Nee
		2						
		100						

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Kopie Beschikkingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09			
		1	SUVIS21-01735879	Nee	De start van de uitvoering heeft vertraging opgelopen i.v.m. hogere kosten van het project van bij aanvraag subsidie rekening mee gehouden. A.g.v. hiervan moet gemeente aanvullende financiering regelen.			
		2						
		100						
BZK	C41 B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfo	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			rmatie voor die provincie invullen					
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/01	Aard controle R Indicator: C41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/03	Aard controle R Indicator: C41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/06
		1	030010 Provincie Noord-Brabant	€ 63.637	€ 63.637	€ 50.581	2	2
		2						
			Kopie provinciecode Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/07	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/08	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/09			
		1	030010 Provincie Noord-Brabant	69	Ja			

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		2						
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten Aard controle R Indicator: C55/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten Aard controle R Indicator: C55/05	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			305	€ 79.750	€ 79.750	231	€ 60.400	€ 60.400
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09			
			102	€ 52.114	€ 52.114			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			1.614	3.803	0	46	102	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslage naffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen Aard controle R Indicator: C62/01	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 300	Nee				
BZK	C75 B	Regiodeals 3e tranche SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikkingsnummer	Betreft pijler Een pijler per regel	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering per pijler (jaar T)	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/03	Aard controle R Indicator: C75B/04	Aard controle R Indicator: C75B/05	
		1	060796 Gemeente 's-Hertogenbosch	20.001.581	Fijn wonen	€ 42.217	€ 60.751	
		2	060796 Gemeente 's-Hertogenbosch	20.001.582	Fijn wonen	€ 26.265	€ 34.145	
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/06	Aard controle R Indicator: C75B/07	Aard controle R Indicator: C75B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/09		
		1	060796 Gemeente 's-Hertogenbosch	€ 57.073	€ 82.128	In sisa 2022 onjuiste verhouding gehanteerd bij indicator 07 en 08. Wordt in sisa 2023 gecorrigeerd		

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		2		€ 32.500	€ 42.326	In sisa 2022 abusievelijk gemaakte kosten niet in sisa-verantwoord		
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/10	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: C75B/11	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/12			
			€ 0	€ 0	Nee			
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C92/01	Bedrag doorgeschoven naar t+1 Aard controle R Indicator: C92/02	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aantal gebruikte leermiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 31.293	€ 0	0	75	75	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C94/02	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 Aard controle R Indicator: C94/04	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en Aard controle R Indicator: C94/05	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen Aard controle R Indicator: C94/06
		1	LAI23-03444247	€ 0	0	0	0	€ 0
		2						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)		

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling Aard controle R Indicator: C94/07	 Aard controle R Indicator: C94/08	 Aard controle R Indicator: C94/09	 Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10		
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		2						
BZK	C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C105/01	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C105/02	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht Aard controle D1 Indicator: C105/03	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C105/04	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht Aard controle D1 Indicator: C105/05	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C105/06

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		1	2023-0000096143	26	Ja	0	Nee	€ 205.330
		2						
			Kopie projectnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C105/07	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C105/08	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht Aard controle n.v.t. Indicator: C105/09	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen Aard controle n.v.t. Indicator: C105/10	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C105/11	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) Aard controle D1 Indicator: C105/12
		1	2023-0000096143	€ 205.330	Ja		15	Ja
		2						
			Kopie projectnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C105/13	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C105/14				

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		1	2023-0000096143	Nee				
		2						
BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01	Aard controle n.v.t Indicator: C209/02	Aard controle R Indicator: C209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/04	Aard controle D2 Indicator: C209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/06
		1	RHA2022-03336488	Flexwoningen aandachtsgroepen Bernheze	€ 34.613	€ 34.613	€ 0	0
		2						
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09	Aard controle R. Indicator: C209/10		
		1	Flexwoningen aandachtsgroepen Bernheze	0	Ja	Ja		
		2						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C209/11					
			Nee					
BZK	C210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		Sisa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/01	Aard controle R Indicator: C210B/02	Aard controle R Indicator: C210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/06
		1	030010 Provincie Noord-Brabant	€ 41.615	€ 50.106	3	113	Nee
		2						
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 339.383	€ 107.257	€ 53.441	-€ 16.748	€ 0	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/07	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/09		
		1						
		2						
		100						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

				Nationaal Programma Onderwijs nemen				
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 200.645	€ 0	€ 0	€ 0	€ 86.035	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t.	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t.	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R		

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Indicator: D14/06	Indicator: D14/07	Indicator: D14/08	Indicator: D14/09		
		1						
OCW	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: D22/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: D22/02	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: D22/03			
		1	€ 0	€ 0	Nee			
		2						
Ienw	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
		1	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		7	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2023/90871	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		8						
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09	
		1	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	Nee	
		2	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	Nee	
		3	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	Nee	
		4	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	Nee	
		5	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	Nee	
		6	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	Nee	
		7	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2023/90871	Nee	
		8				
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13
		1	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	1. Ontharden omgeving gemeentehuis	Nee
		2	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	2. Vergroenen parkeervakken/grastegels/infiltratiekratten/ontharden	Nee
		3	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	3. afkoppelen daken vastgoed en omliggende verharding ben bestrating/infiltratievoorzieningen/ontharden/verlagen trottoirbanden en bermen	Nee
		4	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	4. aanpassen beplanting wadi's / verbeteren infiltratiecapaciteit	Nee
		5	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	5. verlagen trottoirbanden en bermen (knelpunten in kernen)	Nee
		6	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2022/49751	6. ontharden/realiseren waterberging	Nee
		7	061948 Gemeente Meierijstad	IENW/BSK-2023/90871	1. maaiveld en trottoirbandverlaging grasveld, infiltratiekratten en verwijderen bestrating i.h.k.v. afkoppelvoorzieningen en woningbouwcorporaties	Nee
		8				

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Ien W	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: E84/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: E84/03	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			Naam/nummer per maatregel Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08
		1	301 Aanleg van openbare verlichting|aantal in Meters	Nee	0	
		2	321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op	Nee	0	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			50-, 60- en 80 km/h wegen)|aantal in Meters			
		3	348 Aanleg van een fietsoversteek via een middeneiland, alleen bij een kruispunt|aantal in Stuks	Nee	0	
		4	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)|aantal in Stuks	Nee	0	
		5	373 Aanbrengen geleiderail|aantal in Meters	Nee	0	
		6	377 Aanleg van een fietsoversteek, via een middeneiland, alleen bij een kruispunt|aantal in Stuks	Nee	0	
		7				

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel Aard controle R Indicator: F28/01	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel Aard controle R Indicator: F28/02	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten Aard controle R Indicator: F28/03	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten Aard controle R Indicator: F28/05	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			€ 5.324	€ 19.450	€ 1.039	€ 25.813	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07					
			Nee					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: G2/01	Indicator: G2/02	Indicator: G2/03	Indicator: G2/04	Indicator: G2/05	Indicator: G2/06
			€ 4.310.903	€ 100.270	€ 224.646	€ 0	€ 11.242	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			(levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	(levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 14.366	€ 6.002	€ 0	€ 711.403	€ 34.606	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 17.583	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m.	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	 Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	 Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	-€ 714	€ 2.607	€ 158
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 150	€ 18.104	€ 821
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.210	€ 377
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.016	€ 327
		6	Totaal	€ 0	€ 0	-€ 564	€ 28.937	€ 1.683
			Kopie regeling Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja	
		6	Totaal	0	0	N.v.t.	
			Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Aard controle R Indicator: G4/12	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing Aard controle R Indicator: G4/13	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Aard controle R Indicator: G4/14	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Aard controle R Indicator: G4/15
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Totaal	0	0	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03	
			€ 62.816	€ 0	Ja	
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t.	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Indicator: G12/01	Indicator: G12/02	Indicator: G12/03			
			€ 780	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle R	Totale werkelijke berekende subsidie Aard controle n.v.t.				

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			Indicator: H4/01	Indicator: H4/02				
			€ 289.536	€ 286.159				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		1	217036	€ 217.036	€ 71.829	€ 113.015	€ 32.192	
		2	Bewegingsonderwijs voortgezet onderwijs	€ 22.228	€ 0	€ 0	€ 22.228	Veilig stellen rechten bij een positieve uitspraak over bewegingsonderwijs
		3	Bewegingsonderwijs basisonderwijs	€ 46.895	€ 0	€ 0	€ 46.895	Veilig stellen rechten bij een positieve uitspraak over bewegingsonderwijs

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Totaal bedrag volgens beschikking Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
		1	1042127	€ 37.717	€ 0	€ 36.147	€ 0	€ 37.717
		2						
			Kopie beschikkingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
		1	1042127	Ja				
		2						

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
		1	Lokaal Sportakkoord	€ 23.547	€ 39.791	€ 0	€ 39.791	Ja
		2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 162.115	€ 94.434	€ 32.423	€ 94.434	Ja
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 36.226	€ 36.226	€ 0	€ 36.226	Ja
		4	Kansrijke Start	€ 27.170	€ 27.170	€ 0	€ 27.170	Ja
		5	Mentale Gezondheid	€ 12.679	€ 12.679	€ 0	€ 12.679	Ja
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 31.698	€ 31.698	€ 0	€ 31.698	Ja
		7	Valpreventie	€ 93.284	€ 93.284	€ 0	€ 93.284	Ja

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		8	Leefomgeving	€ 18.113	€ 18.113	€ 0	€ 18.113	Ja
		9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 4.528	€ 4.528	€ 0	€ 4.528	Ja
		10	Versterken sociale basis	€ 66.114	€ 66.198	€ 0	€ 66.198	Ja
		11	Mantelzorg	€ 18.113	€ 18.113	€ 0	€ 18.113	Ja
		12	Eén tegen eenzaamheid	€ 18.113	€ 15.000	€ 3.113	€ 15.000	Ja
		13	Welzijn op recept	€ 9.962	€ 9.962	€ 0	€ 9.962	Ja
		14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 4.528	€ 4.444	€ 0	€ 4.444	Ja
		15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 16.121	€ 16.121	€ 0	€ 16.121	Ja
			Kopie naam onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		1	Lokaal Sportakkoord	Nee
		2	Brede regeling combinatiefuncties	Nee
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Nee
		4	Kansrijke Start	Nee
		5	Mentale Gezondheid	Nee
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	Nee
		7	Valpreventie	Nee
		8	Leefomgeving	Nee
		9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Nee
		10	Versterken sociale basis	Nee
		11	Mantelzorg	Nee
		12	Eén tegen eenzaamheid	Nee

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

		13	Welzijn op recept	Nee		
		14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Nee		
		15	Coördinatiekosten regionale aanpak	Nee		
			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09			
			Nee			
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikkingsnummer / kenmerk Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			MEOZ23177	€ 19.427	€ 15.781		
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05	Aard controle R Indicator: H32/06	Aard controle D1 Indicator: H32/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08
		1	Zwembad 't Kuipke	€ 19.427	€ 15.781	Nee	De voorzitter van het zwembad geeft aan alle mogelijke maatregelen die tot energiebesparing kunnen leiden al getroffen zijn (zie mail). Wij zijn dan ook van mening dat de kosten voor voor Q4 2024 volledig vergoed moeten worden
		2					
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die	Besteding (jaar T)			

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

			medeoverheid invullen		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02	
			060796 Gemeente 's-Hertogenbosch	€ 252.939	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Ensia verklaring (informatieveiligheid)

Voor het jaar 2023 moet, conform ENSIA, de informatiebeveiliging met betrekking tot DigiD en Suwinet zijn aangetoond per 31 december 2023. In het bijzonder moeten wij opzet en bestaan van de beheersingsmaatregelen aantonen. Deze moeten voldoen aan de geselecteerde normen inzake DigiD (Norm ICT-beveiliging assessments DigiD versie 3.0) en Suwinet (Suwinet Verantwoordingsrichtlijn Informatiebeveiliging GeVS 2020 versie 1.0).De normen staan op het openbare deel van de websites van het ministerie van BZK en het BKWI. Bij afwijking van de norm moeten wij de benodigde maatregelen vertalen naar een verbeterplan.

Op 31 januari 2024 hebben we een oordeel ontvangen van de onafhankelijk IT auditor Accoris. Hierin geven zij aan dat de gemeente Bernheze op 31 december 2023 voldoet aan de geselecteerde normen voor DigiD en Suwinet.

Op 2 april 2024 heeft het college de collegeverklaring ENSIA vastgesteld. Daarin verklaren wij dat de gemeente Bernheze op 31 december 2023 voldoet aan de geselecteerde normen voor DigiD en Suwinet.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Privacy verklaring

In het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) verantwoorden wij ons elk jaar over de wijze waarop wij uitvoering geven aan de omgang met persoonsgegevens.

Voor deze verantwoording maken we gebruik van het opgestelde FG-jaarverslag, dat door onze onafhankelijke Functionaris Gegevensbescherming (FG) is opgeleverd.

Beoordeling/Aanbeveling:

Gemeente Bernheze heeft in 2023 verder gewerkt aan de zogenaamde speerpunten op privacygebied. De Functionaris Gegevensbescherming heeft over 2023 gerapporteerd dat er op alle aandachtspunten, voortgekomen uit de rapportage over 2022, tastbare resultaten zijn geboekt. Zo is het privacy beleidskader herzien, is er meer aandacht voor privacy tijdens het inkoopproces en is het verwerkingsregister grotendeels geactualiseerd.

Belangrijk aandachtspunt is het aantoonbaar voldoen aan de Wet politiegegevens (Wpg). Er is een verbeterplan opgesteld naar aanleiding van de Wpg-audit over 2022. In 2023 is het verbeterplan stapsgewijs uitgevoerd en zal ook in 2024 navolging krijgen. De overige onderwerpen met minder prioriteit na de vorige audit, zoals een procesplan voor beheersmaatregelen en het creëren van meer bewustzijn onder medewerkers, worden in 2024 verder opgepakt.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

T: +31 (0)40 269 82 22
E: info@bdo.nl
www.bdo.nl

BDO Audit & Assurance B.V.
Postbus 229, 5600 AE Eindhoven
Philitelaan 73, 5617 AM Eindhoven
Nederland

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Bernheze

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van de gemeente Bernheze gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 en van het vermogen van de gemeente Bernheze op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2023;
- de balans per 31 december 2023;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgemeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 14 december 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Bernheze zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Statutair gevestigd te Eindhoven en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 17171186.
BDO Audit & Assurance B.V. is lid van BDO International Ltd, een rechtspersoon naar Engels recht met beperkte aansprakelijkheid, en maakt deel uit van het wereldwijde netwerk van juridisch zelfstandige organisaties die onder de naam “BDO” optreden.
BDO is de merknaam die wordt gebruikt ter aanduiding van het BDO netwerk en van elk van de BDO Member Firms.

B. Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1.000.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 200.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar de paragraaf bedrijfsvoering, waarin het college van burgemeester en wethouders uiteen heeft gezet op welke wijze frauderisicobeheersing is vormgegeven. In onze controle richten wij ons op frauderisico's die een risico op een materiële fout tot gevolg kunnen hebben.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd zoals bijvoorbeeld ook de regeling melden vermoeden misstand, de gedragscode, het integriteitsbeleid en de Verordening Gedragscode bestuurlijke integriteit. Daarnaast heeft het college van burgemeester en wethouders een frauderisicoanalyse opgesteld. Deze frauderisicoanalyse is gedeeld met de gemeenteraad. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie.

Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij het college en de audit commissie.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Frauderisico	**Onze controlewerkzaamheden en observaties**
Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management Op grond van onze controlestandaarden gaan wij uit van de veronderstelling dat er altijd een risico aanwezig is op doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het management en het college van burgemeester en wethouders. Hierdoor veronderstellen wij dat een risico op verslaggevingsfraude bestaat. Meer concreet zien wij het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management en het college van burgemeester en wethouders met name in: ▶ Journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; ▶ De betrouwbaarheid van schattingen en schattingsprocessen; ▶ Significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.	Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Daarnaast hebben wij op basis van risicocriteria specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het college van burgemeester en wethouders waaronder: ▶ De waardering van de grondexploitaties. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college van burgemeester en wethouders bij deze posten. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college van burgemeester en wethouders.

Frauderisico dat de nog te maken kosten dan wel nog te realiseren opbrengsten niet redelijk worden ingeschat bij de grondposities (schattingen) Het risico bestaat dat de schattingen omtrent de nog te maken kosten dan wel nog te realiseren opbrengsten binnen grondposities door de gemeente niet redelijk zijn (schattingen).	Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen met betrekking tot de nog te maken kosten dan wel nog te realiseren opbrengsten van de grondposities (schattingen). Wij hebben relevante grondexploitatie projecten geselecteerd op basis van risicocriteria, waaronder de omvang. Van deze projecten hebben wij vastgesteld hoe de schattingen omtrent de nog te maken kosten dan wel de nog te realiseren opbrengsten tot stand komen, en dat deze schattingen redelijk zijn. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor frauduleus tot stand gekomen schattingen of vermoedens daarvan.
Frauderisico in de general IT controls Als gevolg van het gebruikmaken van superuserrechten in de IT-systemen door eindgebruikers met beschikkende bevoegdheid in het proces van inkoopfactuurcontrole is een risico aanwezig op het onrechtmatig onttrekken van middelen door ten onrechte, al dan niet gemanipuleerde facturen goed te keuren en betaalbaar te stellen. Om die reden hebben wij aan dit risico significante aandacht besteed.	Als gevolg van de tekortkomingen in de interne beheersing rondom de inkoopfactuurcontrole, konden wij niet op de interne beheersing steunen. Onze bevindingen rondom de administratieve organisatie en interne beheersing hebben wij schriftelijk aan het management gerapporteerd. Om het risico op onrechtmatige onttrekkingen te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd: ▶ Op basis van logging in de financiële administratie hebben wij geïdentificeerd welke facturen door betreffende functionarissen zijn geautoriseerd; ▶ Van deze selectie van facturen hebben wij op basis van een steekproef de prestatielevering en in rekening gebrachte prijzen geverifieerd met onderbouwende documenten; ▶ Van de crediteuren waarvan de stamgegevens in het boekjaar zijn gewijzigd, hebben wij middels een deelwaarneming de wijzigingen gecontroleerd aan de hand van onderliggende documentatie. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor frauduleuze onttrekkingen of vermoedens daarvan.

Het in de controlestandaarden veronderstelde frauderisico rondom de opbrengstverantwoording is door ons weerlegd.

Een gemeente laat zich typeren als een meerdoelenbestedingshuishouding en is daarmee inherent niet gericht op het verwerven van opbrengsten. De van toepassing zijnde opbrengstenstromen (voornamelijk algemene en specifieke uitkeringen en gemeentelijke heffingen), de transparante wijze van totstandkoming hiervan en de relatief beperkte omvang van de beïnvloedbare opbrengstenstromen zorgen ervoor dat het frauderisico rond de opbrengstverantwoording als geheel door ons als een niet-significant risico is aangemerkt.

Wij hebben tijdens onze controle geen specifieke aanwijzingen gekregen voor (een vermoeden van) fraude.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in het onderdeel 'paragraaf B. weerstandsvermogen en risicobeheersing' in de jaarstukken, heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de risico's vanuit de normale bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten.

Onze werkzaamheden hebben bestaan uit:

- Het uitvoeren van een risicoanalyse gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- Het kennisnemen van de analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het college en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan de accountant als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis heeft en het bevragen van het college over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Het kennisnemen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- Het kennisnemen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van de gemeente door de toezichthouder.
- Het vaststellen dat de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen.
- Het inwinnen van inlichtingen bij het college over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.
- Het verkrijgen van inlichting over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het college een beoordeling heeft gemaakt.
- Het evalueren of voldoende en geschikte controle-informatie is verkregen met betrekking tot de conclusie en veronderstellingen van het college inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

C. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

D. Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2023, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2023 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

E. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader de dato 14 december 2023 en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 14 december 2023, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 2 juli 2024

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

Digitaal ondertekend door:
Dennis Meeuwissen
July 2 2024 10:17 AM +02:00

drs. D.O. Meeuwissen RA

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf:

Raadsbesluit

Het getekende raadsbesluit wordt na afloop van de raadsvergadering van 4 juli 2024 toegevoegd aan deze jaarstukken.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
Datum: 2 juli 2024
Behorende bij briefnr. 240420
Paraaf: